

ЧАСОПИС ЗА ПОЕЗИЈУ
ПоезијаСРБ – Број 20.

Крушевац, Видовдан 2023.

ЧАСОПИС ЗА ПОЕЗИЈУ

ПоезијаСРБ

Број 20.

Крушевац, Видовдан 2023.

Издавач: Удружење песника Србије - ПоезијаСРБ, Крушевац

Портал: www.poezijascg.com - www.poezija.rs - поезија.срб

Мејл: pesnik@poezija.rs

poezijasrb@poezija.rs

УМЕСТО УВОДА – Љ. Обрадовић

При писању уводника, обично одаберем, једну или пар рубрика у часопису и посебно их препоручим читаоцима. Овога пута издвојио сам рубрику У ОВОМ БРОЈУ ИЗДВАЈАМО и у њој једног песника. И не треба ту ништа додавати, довољно је само рећи Перо Зубац. Такође издвајам и рубрику ПЕСМА 2022. ГОДИНЕ и подсећам Вас, који редовно пратите сајт www.poezija.rs да је **песма 2022. године У КАМЕН МИ МИСО УКЛЕСАНА**, песма Бранка Мијатовића песника из Шапца. И не могу, а да не поменем да је слике за насловну страну часописа овога пута урадио Првослав Пендић Пенда, песник и сликар из Крушевца

Али не могу побећи ни од чињенице да су и остале рубрике у часопису квалитетне, и да Вам све садржаје часописа у овом 20.-том, јубиларном броју часописа ПоезијаСРБ топло препоручим.

Дакле у овом броју имамо рубрике:

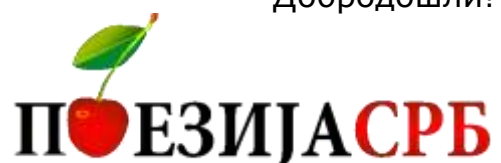
- УМЕСТО УВОДА;
- У ОВОМ БРОЈУ ИЗДВАЈАМО;
- ПЕСМА 2022. ГОДИНЕ;
- ДРАМА;
- ДА СЕ НЕ ЗАБОРАВЕ;
- ХУМОР И САТИРА;
- ЕСЕЈИ, ПРИЧЕ, ПРИКАЗИ...;
- НАГРАДЕ ПоезијаСРБ;
- НОВЕ КЊИГЕ и
- САВРЕМЕНИ ПЕСНИЦИ.

Зато и опстаје констатација да је овај лист посебан. Ми заувек у Ваша срца уносимо лепоту поезије! Свака песма коју у часопису за поезију - ПоезијиСРБ прочитате или је објавите, оплемениће и челичити Ваше тело и душу!

Поштовани песници, ауторски хонорар за објављивање у часопису нисмо у ситуацији да платимо! Ако сте са тим сагласни, пошаљите нам свој рад.

Наш мејл је: poezijasrb@poezija.rs

Добродошли!

У ОВОМ БРОЈУ ИЗДВАЈАМО

Перо Зубац, Нови Сад

НЕШТО МАЛО СЕТЕ - ОПОРУКА

Можда последњи пут
улазиш у моју песму.
Ако мисао заискри,
сан се у несан источи,
рука ме неће издати.
Извор са ког сам ведру воду пио
цакли се на врху планине, у јутру,
и на тебе ме, узалуд, опомиње.

28.5.2080. мђ

МОЛИТВА ЗА НЕСУЋЕНУ

Далек је дан просветљења
и ноћ се густа у тамну птицу претвара,
несигурну у лету, сигурну у страху.
Нема ватре у обзору, густа тмуша,
изађи из мора,
воду у млеко претвараш.

Ко сања сам, сам и умире
у непознатом часу, већ проживљеном.
Расте бреза у Подмосковљу
бистролиста и неотпорна,
Ако у њој спаваш, разбуди се.
Ти си мој глас кад се речју не одајем,
фински нож у грлу, дрењина у присоју,
и река детињства под језиком, у крви.
Нема те изван мене, песма си која хода
склупчана у видру, згуснута ватра.
Кратак је живот
да бих те довољно љубио
И речи које те воле већ на тебе личе.

10. децембар 1985.

БЕЛИ СЕ ПРВИ СНЕГ

Будиш се рано
и очи су ти радосне.
Бели се први снег.
Дахом га са симса можеш одувати.
Али теби је свеједно лако у души.
Јер као да је бели покров
из неба пао на црне минуте
свакодневља.

2. јануара 2016. м

ПЕСМЕ ЗА МОЈУ ДРАГАНУ

Како се само плави
небо над родним крајем,
о нигде тако звезде
у бескрају не сјаје
као у твојој равници.

Како се само њише
булка у пољу дубоком,
како су топле кише
ко суза под твојим оком
када су гласни звоници.

Вечерњи свети звон,
сањане слике из раја,
а где је сада Он
с којим те небо спаја,
широко небо плаво?

И јецај боног звона
у ноћи ко бреза трепери,
о где је сада она
звезда по којој мерим
тишину над твојом главом.

...
Са торња звона бруј
ноћ тамом засипа град,
јесењег светла руј,
смеши се месец млад.

У врту млади Пан
зелен ко рани клас,
зазива фрулом дан,
чује се тихи глас.

Неко пева у ноћи,
неко тужан и сам.
Неко ком треба помоћи
ко сања спаса храм.

Можда си ипак то ти
јављаш се из далека,
док драга твоја спи
и у сну глас твој чека.
Можда си ипак то ти.

1.7.1994.

ПЕСМА ЗА МАРГИТ И БАТУ

Гдје си сад
кад киша засипа град,
улице, паркове, куће,
у сарајевско свануће
ко некад кад био си млад-

О, гдје си сад,
кад тешки сњегови веју

пред зградом гдје си растао

О, кажи гдје си сад,
далеко, да ли далеко,
док мени други неко
наставља златну бајку,
тамо гдје ти си застао.

А киша све је тиша
и мека ноћ од плиша
улази у мој сан.

И сњегови су минули
а нису ни додирнули
мој топли мали длан.

А ни град више није
оно што био је прије
ад млади бисмо ми.

И све је прошло ко сјена
Али пита она жена
И сада: гдје си сад ти.

29.6.2094.

СЕЋАЊЕ НА СЕЧУАН (А ЛА БАРБАРА)

Сети се оних дана
када су улице биле пуне
Насмејаних лица
и када су са свих торњева
Новосадских весело звонила звона
И сети се како
Она из парка Дунавског
Излази насмејана
и како ти светлом руком
Додурује лице
на углу код Сечуана.

Сети се тога дана
и оних дана из тихе
Твоје младости,
када се Град отварао као
Што се отвара

музичка кутија сећања
И оних људи који су
чинили овај Град Градом
а сад нас са друге обале,
Охоли у свом спокојству
заувечно, Посматрају.

Сети се и не заборави
како се Смејала дечије ведро
Она у смирај дана,
У тишини благој Сечуана.

Мирише јасминов цвет
сада у твоје Сећању
и тиха музика далеких предела
Који су нас само у сновима тицали,
И видиш драга лица за столовима
Вечерњим одсјајем сунца залазећег
Засута, у трену одласка дана.

Сети се Сечуана.

Ко заборавља остаће вечити дужник
Овоме Граду,
јер су трајније грађевине
Од ткања људских душа од новог
Новог Сада занетог својом лепотом.

И ти изађи у шетњу у вече када
Засипа киша улице којима је Она
Онда пролазила као ослободиоци,
Средином улице,
оним жустрим кораком
И та шетња вечерња
вратиће ти време
Које ти недостаје да би се предао
Благости која ће те у сан склонити.
Све ће проћи, ти знаш, и остаће само
Оно што је ницало из љубави.

Сети се Новог Сада
из давних оних дана,
Свете светлости његове.
И Сечуана.
И Сечуана.

Нови Сад, 6. априла, за јутра.

ПЕСМА 2022. ГОДИНЕ**Бранко Мијатовић, Шабац****У КАМЕН МИ МИСО УКЛЕСАНА**

Самотног ме расанила мис`о,
у сред тмуше кад ушара лови;
стотине сам сличних већ запис`о,
али ова за најбољу слови.

Шта је човек и зашто се рађа,
смрт на њега пре рођења чека;
вазда мука к`о да се порађа,
од живота човек нема лека.

За пар труни радости се живи,
горе – доле живот нас окреће;
шта згрешисмо и зашта смо криви,
да свенемо к`о ливадско цвеће.

Што сам рођен да к`о песник трајем,
да к`о клошар гробног места немам;
на стратишту засијаће сјајем,
костур што га ја за вечност спремам.

Засијаће целом српском роду,
и свим иним часним народима;
што се борих њима за слободу,
кад се згоди зло међ` нељудима.

На мом гробу неће бити цвећа,
јер знамен се мени неће знати;
нико мени неће палит свећа,
иак` моме роду све ћу дати.

У камен ми мис`о уклесана,
мис`о моја моћнија од мене;
не мож`с учит, већ је богодана,
осим ње ће све живо да свене.

Тело моје црницом кад скрију,
немој за мном, немој сузе лити;
па кад вином боема прелију,
мисо моја за навек ћеш бити.

Оставићу песме небројене,
у књигама и у рукопису;
мисли моје ничим обојене,
никад никог повредиле нису.

Читај песме што писах их теби,
како голуб голуници слеће;
да не волех ни писао не би,
а ти моје самртно пролеће.

© Бранко Мијатовић 2020. год.
Из необјављених рукописа

Песма месеца: новембар 2022

И ове, 2022. године смо бирали песме месеца и одабрали песме године. Песме месеца у току 2022. године бирао сам ја, а за месец август и децембар помагао ми је Драгојло Јовић. Знам да је то тежак задатак, јер много је добрих песама и песника, али трудили смо се да бирамо најбоље... Али, знамо да је то само наш субјективан избор, и молим Вас да то имате у виду... Од најбољих песама по месецима у току 2022. године, почетком 2023. године жири Удружења песника Србије – ПоезијаСРБ и посетиоци сајта, свако за себе, одабрао је песму 2022. године. Песме 2022. године прогласили смо 31. марта 2023. године. /Уредник сајта Љубодраг Обрадовић/

По мишљењу жирија са нашег сајта ПЕСМА 2022. ГОДИНЕ је песма:

- **У КАМЕН МИ МИСО УЛЕСАНА – Бранко Мијатовић.**

Затим следе:

2. место *БАЛАДА О РАТНИКУ* – место Јовица Ђорђевић;

3. место деле: – *БРОД ЖИВОТА* – Мирко Стојадиновић и – *ЕХ КАД БИХ ОПЕТ ЗАПЛАКАТИ МОГО* – Драгојло Јовић.

Јовица Н. Ђорђевић, Неготин**БАЛАДА О РАТНИКУ**

Тужни ветри пробудише зору,
бездан јечи гладан људског меса,
кишне капи плешу по прозору,
то због људи сад плачу небеса.

Шта ли ради моја верна жена,
дал' у страху очи су јој свеле,
због злих људи млада остављена,
од бриге јој косе побелеле.

Крхка храброст устукну пред страхом,
са немиром у срцу се бијем,
у грудима борим се са дахом,
како људско биће да убијем.

Зоље зује к'о отровне осе,
крвљу својом земљу натапамо,
млади људи борбом се поносе,
а гробове себи већ копамо.

Гледам млада растргнута тела,
посејана као родно семе,
по телу им пада слана бела,
док им крвца истиче из вене.

Када замру емоције снажне,
и пориви лажних праведника,
славиће се све победе лажне,
без поражених, без губитника.

Боже свети понизно те молим,
да не буде никад више рата,
да се вратим жени коју волим,
да загрлим рођеног ми брата.

Да милујем жуто класје зрело,
и на децу своју нежно пазим,
да у здрављу шетам својим селом,
кад недељом у цркву одлазим.

© Јовица Н. Ђорђевић

Песма месеца: Октобар 2022

Драгојло Јовић, Крушевац**ЕХ, КАД БИХ ОПЕТ ЗАПЛАКАТИ МОГ`О**

Ех, кад бих опет заплакати мог`о,
Па да чемер суза опере ми лице,
За сву рђу оних који туђе краду,
А оком не трепну већ подигну браду.

Проклетство богатства вешто маском крију,
Испод златног ланца душе грехе вију,
А онда се бездушно са три прста крсте,
Да би опет стали у верничке врсте.

Зар грамзивој руци да је допуштено,
И кад грехе "плати" све је опроштено,
Па је опет верник племенитог кова,
Искуљење прошло, иде се изнова.

Само сиромашу нико не опрашта,
Увек мора дати и што имао није,
А сломљену кичму, жуљевите руке,
Мора да прећути, мора да сакрије.

У земљи „срећника“ где гробља шарене,
Ко у песми старој што о гробљу поје,
Ту где мртви плачу за живима својим,
Опет све шарени и свега се бојим.

А правда је спора, некад предалека,
Тек у неко време некога сачека,
Као да су и њој оболеле руке,
Да исправља Дрину, лечи људске муче.

Ех, када бих опет заплакати мог`о,
И да река суза све прљава спере,
Па да руке човека вреднују по раду,
А не по "умећу" кад народно краду.

© Драгојло Јовић

Песма месеца: Септембар 2022

По гласовима посетилаца сајта ПЕСМА 2022. ГОДИНЕ су:

ИМА ДАНА – Весна Стојковић и БРОД ЖИВОТА – Мирослав Мирко Стојадиновић.

2. место – ПОГЛЕД У БЕЗДНО – Жељко Поштић;

3. место – У КАМЕН МИ МИСО УЛЕСАНА – Бранко Мијатовић.

ПЕСМА ГОДИНЕ 2022.

Песма године 2022.

Весна Стојковић - ИМА ДАНА	(26%, 226 Votes)
Мирко Стојадиновић - БРОД ЖИВОТА	(26%, 226 Votes)
Жељко Пошпић - ПОГЛЕД У БЕЗДНО	(10%, 89 Votes)
Prof. Mr. Branko Mijatović - U KAMEN MI MISO UKLESANA	(9%, 75 Votes)
Драгојло Јовић - ЕХ, КАД БИХ ОПЕТ ЗАПЛАКАТИ МОГ`О	(5%, 46 Votes)
Љубодраг Обрадовић - ОРН	(4%, 38 Votes)
Љиљана Тамбурић - РУМЕНА БЕРБА	(4%, 38 Votes)
Драгиша Павловић Расински - САИ	(4%, 31 Votes)
Jovica N. Djordjević - BALADA O RATNIKU	(3%, 27 Votes)
Јована Марковић - Свети Сава и ми (Свети Сава и ја)	(3%, 27 Votes)
Prof. Mr. Branko Mijatović - CRVENA RUŽA	(3%, 26 Votes)
Jovica N. Đorđević - ČEDO	(2%, 16 Votes)

Total Voters: **865**

15°C Cloudy 23:59 31.03.2023

Весна Стојковић, Лесковац

Посланица пријатељу – Војислав Илић – глоса-

„ Има дана и часова кад те ништа не весели.
 Када срце и не жали, и не љуби и не жели.
 Кад овлада мрачна пустош у дубини твојих груди
 Кад ти поглед бесмислено, у далеке равни блуди.
 А тежак се отме уздах и чело се твоје смрачи.
 И ти не знаш у том часу, ни откуд је, ни шта значи?! ”

ИМА ДАНА

Има дана кад ти ништа, у животу баш не иде.
 Пријатељи и родбина, као да се тебе стиде.
 У душу се твоју слутња, нека тешка тад усели.
 -Има дана и часова, кад те ништа не весели.

Има дана када с болом, зору чекаш да осване.
 У тешкоме уздисају, тражиш лек за своје ране.
 Лелујаш се непрестано, к’о на ветру лист увели.
 -Када срце и не жали и не љуби и не жели...

Има дана кад те стисне, к’о кљештима нека мука.
 И треба ти тада само, пријатељска, нежна рука.
 Хладан ветар ошине те, изненада ти застуди.
 -Кад овлада мрачна пустош у дубини твојих груди.

Има дана у животу, кад низбрдо све ти крене.
 Пред очима к’о утваре, плешу старе успомене.
 Кад пожелиш да побегнеш од стварности и од људи.
 -Кад ти поглед бесмислено, у далеке равни блуди.

К’о гаврани сенке лете, црне мисли су у глави.
 Покушаваш да пронађеш, у тренутку излаз прави.
 Бол те сече посред срца, тако мучи те и тлочи.
 -А тежак се отме уздах и чело се твоје смрачи.

Има дана кад останеш без полета и без наде.
 Неки немир обузме те, а срцу се бол прикраде...
 Ветар дува са свих страна, осећаш да све је јачи.
 -И ти не знаш у том часу ни откуд је, ни шта значи.

© Весна Стојковић Песма месеца: Децембар 2022.

Мирко Стојадиновић, Макрешане**БРОД ЖИВОТА**

Кад из мирне луке крене
 На пут дуги брод живота
 Ту су хриди ту су стене
 Искушења и страхота.

Док је море тихо, мирно
 Брод живота само плута
 Плутајући плови журно
 Тад не може да залута.

Недогледна та пучина
 Брод живота у помами
 А видици црна тмина
 На пучини често сами.

Незасита наша хтења
 Из похлепе ил незнања
 Животна су премеждења
 И видик нам то заклања.

А кад дуну са свих страна
 Сви ветрови и олује
 На броду је пуно рана
 И јаук се тешки чује.

Кормилом се тешко влада
 Из руку се често стрже
 Животом би да овлада
 А муње ће да га спрже.

Брод ни тада не занеми
 Обилази страшне хриди
 Своме циљу ипак стреми
 Ка обали што се види.

На свом дугом путовању
 Ако ли се не насуче
 И теретном жртвовању
 Олупину да довуче.

Оронули брод не скита
 Остадоше хтења пуста
 Са жаљењем себе пита
 Од живота дал шта оста.

Што нам хтења неизмерна
 Кад на циљу све нас чека
 Свима иста, свима смерна
 Тешки чекић, мртва звека.

© Мирослав Мирко Стојадиновић

Песма месеца: Јул 2022.

**Жељко Поштић, Смедеревска
Паланка**

ПОГЛЕД У БЕЗДНО

Не памтим ни у који дан, ни у коју ноћ
у мир своје собе, у ову пустош, крочио сам
Ваљда ћу се тамо и са собом срести
Стрепња и страх су страшне силе
У себи провалију безумља осећам
Појмим да сам људска трунка никоме потребна

У молитву тонем склопљених очију
да молитвом у сновиђење
бољег себе призовем и ослушнем
Врисак у мени, а гласа нема,
ни смираја. Глас у мук потопи се.
Као да киша нека црна једнако пада
и да се заувек тама настанила у мени
У тишини небеса је нечујни говор
Бога запретан

Мира немам док пред небо излазим
Звезде високо стоје у црној ведрини
Мрак Васељенски на Земљу нахрупио
Надао сам се да ће ми у сан доћи, али није
Што више старим то боље видим
Наше су среће ништавне, наши животи кратки
Од црних небеса моја душа обневидела
док грешан, горки хлеб кривице кушам

© Жељко Поштић

Песма месеца: Март 2022.

Љубодраг Обрадовић, Крушевац

ОРИ...

Ори,
развигори,
коло,
лоло!

Живот је један,
безизгледан,
али поведи,
на орање и у чежњу,
девојку што те весели
и разиграног жели.

Све су ливаде пусте,
све су њиве парлози,
за орача рај,
за сељака крај,
који тако сигурно долази...
Па поведи лоло,
коло!

У коло се занос хвата,
данас те мало ко схвата,
данас те ломе
данас си прут,
сам и крт.
Шибалу те ветрови
и беспућа,
а био си у снопу прућа!

Ори,
ожежи
и зарежи,
нек душману
кожа се најежи,
док у страху бежи,
од пркоса сељака,
који свој спас
у сејању налази...

Ори,
нек загрми
твој глас!
Задњи куца час,
да труба засвира,
да зидове поруши
и донесе мало мира
и спокој души.

Ори,
лоло
и поведи
девојку на орање
и у коло!

© Љубодраг Обрадовић

Песма месеца: Август 2022.

Јовица Н. Ђорђевић, Неготин

ЧЕДО

Гледај Јуду, он ће да ми суди,
то без части, зарад свога мира;
усуди се чедо да ми грди,
што изнедрих на листу папира.

Кајаф даде шаку сребрњака,
да по зломе издајица суди;
њему иста беше глава свака,
он без части чеду ми науди.

Па дозива Пилата џелата,
у потају у то јунско вече;
да наоштри део свог алата,
да ми свету мисао сасече.

А гле чуда, муња у ме сине,
чедо моје неће због њих мрети;
мисао се вину у висине,
где ни Јуда не може да лети.

© Јовица Н. Ђорђевић

Песма месеца: Јун 2022.

Проф. Мр. Бранко Мијатовић, Шабац

ЦРВЕНА РУЖА

(сонет 127.)

Црвени пупољак бејаш кад се родих,
На свет ме река црвена је донела;
у животу често кроз црвено бродих,
црвена сам ружа што одвећ је свела.

Црвене сам руже драгој ја дарив`о,
црвени ми кармин на уст`ма остао;
каму сам црвену злотвору зарив`о,
кад је душман чизмом на рођину стао.

Много ми црвеног у животу беше
црвено обоји цели свет у црно;
црвени ми моје најдраже узеше,

црвено волео, у црвеном труно.
Ружу ви црвену донесите на гроб,
где почива песник, Божији је он роб.

© Проф. Мр. Бранко Мијатовић

Песма месеца: Мај 2022.

Драгиша Павловић Расински, Крушевац

САН

Око мене одвећ тихо све је,
склапам очи, већ ме сан осваја,
сањам врло чудне јубилеје
још чуднијих неких догађаја.

Моћници се призвали памети,
наступила мирнодопска клима,
Кинези се одрекли Тајвана,
Русија се одрекла од Крима.

Палестинске-израелски сукоб
избрисан је са ратне топ листе,
у Кореји Северној председник
кренуо да гања комунисте.

Нато бомбе бацио у смеће,
агресије сметнуо са ума,
Аљбин Курти републику неће,
Бајден Путина узео за кума.

Престала су насиља, терори,
шовинизам и разлике класне,
нема више етничког чишћења,
геноцида нити мржње расне,
беспслених нема, а ни гладних,
навијача оних горопадних.

Еколошки сасвим чисто све је,
ђубрад сва се на Венеру возе,
Сунце Земљу по наруцби греје,
жуте мрље офарбане розе,
Марс претворен у житишта стрна,
затрпана шљунком рупа црна.

Тубилеји славе се масовно
и у вези животињских права,
животиње све су заштићене,
од џиновског слона па до мрава

и обичног сићушног комарца,
сваки створ је заштићен потпуно:
Муса не сме да одере јарца,
овци не сме да се шиша руно.

Сањам како неке животиње
место људи славе јубилеје,
на гозбама ко господара седе,
а људи су обукли ливреје,

па их служе, не би и' да завреде
неку мрву или парче хлеба,
наопако окренуто све је.
Наопако, ил' баш како треба?

Пси у шетњу воде господаре,
на каишу или некој узди,
и уче их лепом понашању,
да у парку не сме да се нужди.

Ако ово стварно сан је пусти,
што ми само илузију шаље,
покријте ме, молим, задњом
надом и пустите да сањам и даље.

© Драгиша Павловић Расински

ПЕСМА МЕСЕЦА – АПРИЛ 2022.

Љиљана Тамбурић, Крушевац

РУМЕНА БЕРБА

Њихала је своје бујно тело ко да плеше између чокота
 Виноградом сија лице њено, разлива се младост и лепота
 У рукама котарица пуна модрог злата, сунца, руком браном
 Сипа дева испуцала зрна озарена жутим топлим даном...

Она сипа а каца се пуни баршунастим слатким плодовима
 Тамни бисер од зрна се круни, попуцаће суд по зидовима
 А девојка сва румена, зрела, ко и грожђе што се меди слашћу
 опијена нађе се у каци, раскалашна, сва одише страшћу...

У рукама задржава сукњу, подигла је по више колена
 На кошуљи дугмад ће да пукну, па ужива ко да је вољена
 Муља грожђе ногама маленим, кроз прсте јој румен се облива.
 Изазива покретом бедреним, на дивљење бераче позива.

Па их зове певајући мило: Шта чекате ускоро ће вече?
 Ево сад ће да потече вино, наберите ситно пољско цвеће
 Закитите девојке крај себе, отворите шајтов на дну каце
 Па сокови из данашње бербе да се брзо у бурад пребаце.

Румени се на западу сунце, румени се берачица цела
 Румени се девојачко срце, вредне руке у загрљај сплела
 Загрлила јарана крај себе па га поји широм из бокала
 Он ко младо тек рођено ждребе, она би се са њим љубакала.

Љуљају се бачве у подруму добра берба благо обећава
 У тишини доле у лагуму са вином се магија дешава
 Има доста пића опојнога, совињона, мерлота, ризлинга,
 Дато нам је као лек од бога у подруму стари као сфинга.

Да имамо за свадбе и славе, не дај боже некад за сахране
 А највише за мерак да буде, да усрећи, развесели људе...
 Да кад јесен следећа долети не могне се лако одолети
 Него каце гроздовима пун'те да нам буду препуни подруми!

© Љиљана Тамбурић ПЕСМА МЕСЕЦА – ФЕБРУАР 2022.

Јована Марковић, Београд

Свети Сава и ми (Свети Сава и ја)

Анђела Чуvara пошаљи ми, Боже,
да ме чува, брани и веру утроји,
Анђела Чуvara, оног који може
разбацане душе делове да споји!

Анђела Чуvara, оног који штити
од помисли мрачних, од страха и јада.
С златним ореолом и у белој свити,
што ће подићи ме након страшног пада!

Та, реци ми име оног који брани
и коме се молим у дубокој ноћи,
оног који душу благодаћу храни
и покаже прави пут којим ћу поћи!

Име мени реци оног који бди ме
и да прођем помаже свако искушење,
сваку сумњу вере и недаћа плиме,
оног који прихвати моје искупљење!

Име мени реци, Хиландарски доме,
ко је био светац што чува ме сада
и који злим силама не да да ме слома
и због ког се уверих да постоји нада!

Да постоји нада... Имена ми мога,
због њега заволех и себе и Бога!
Реци име које ћу к'о молитву зборит
и које ће нашим срцима се орит!

Реци име принца што одбаци круну,
што умири браћу и прекине буну,
што са оцем својим дворе диже Богу,
што кроз народ горди проповеда слогу!

Реци име сина, што ко светац горе!
У темељ Врачара Мира Светог море
што благослов даје изгубљеној деци,
реци име које су бранили нам преци!

И што оков Србину са врата је пао,
и Србин животом крст Свети одбрани,
реци датум када је гром му знак тај дао
мученику када су дошли бели дани!

Реци име које поносито кличем
што кроз школе пружи знање ми да
стичем,
Реци име наше Српске Свете Славе,
Реци, Боже, име Светитеља Саве!

© Јована Марковић

ПЕСМА МЕСЕЦА – ЈАНУАР 2022.

ДРАМА

УРНЕБЕСНО ПОЗОРИШТЕ - Драгослав Граочанкић

Премијера комедије (?!) Душана Ковачевића УРНЕБЕСНА ТРАГЕДИЈА Народног позоришта у Београду и Народног позоришта Републике Српске на Великој сцени Народног позоришта у Београду 15. маја 2023. године.

Режија и адаптација: Јагош Марковић

Све је било као на праизведби, упркос досадашњим бројним виђењима ове комедије Душана Ковачевића на сценама читавог српског језичког простора, а и изван њега! Али, оваквог виђења каквом смо синоћ присуствовали - тешко да је било. Можда би то рекли и они који су присуствовали бар већини досадашњих инсценација овог антологијског комада. Била је то урнебесна изведба која је увећала моћ и славу позоришне уметности. Инсценације које то постигну су ретке, без њих позоришту нема живота, бар не оног који му је изборио звездано место међу свукупним људским делатностима и вештинама. Јагош Марковић је (по ко зна који пут) разиграо и нашао себе, своју уметничку душу и човека који се у њој игра, уживајући до граница које само ретки ствараоци досегну.

Остварио је призоре који би надишли и узбуркали емоције и критерије хладног, мргодног, рационалног, можда највећег теоретичара књижевности, језика и позоришта 20. века - Михаила Михаиловича Бахтина! Са позорнице је узбудљиво, непрестано вејао и запљускивао живот у својим најпрофанијим, најбизарнијим, најаберативнијим и најграничнијим манифестацијама, које су сведочиле и подсећале на његову тешку, али истовремено лаку одгонетљивост, независно од тога да ли је реч о његовим комичким или трагичким облицима.

Присуствовали смо комаду који уноси пометњу у теоријске класификације сценских жанрова. Иако су драмска дела са комедијским и трагичким елементима добро позната, Ковачевићева УРНЕБЕСНА ТРАГЕДИЈА већ своји луцидним и контрадикторним насловом исписује програмски концепт једног осебујног, иновативног, уникатног - помереног жанра позоришне игре. Ковачевићев комад мами на карневалистичко обликовање - што Јагошу Марковићу није требало двапут рећи: искористио је ту прилику као расни карневалиста, што се могло очекивати ако је на уму био његов досадашњи редитељски опус.

До перфекције организовану гротескност, нужни део сваког карневалистичког приступа делу и представи, и аутор дела и редитељ су постизали у

хендикепираним условима, играјући на „малом терену“ са свега осам ликова, унаточ томе што овај облик позоришне игре тражи велики број ликова, када се џумбусност, русвајност и урнебесност лакше остварују. Оне су у овом случају постигнуте у једној привидно породичној драми/комедији у којој је вештина аутора и редитеља створила утисак да су на сцени сви чланови и једног и другог позоришта.

Ова мултипликација је постигнута у многим другим елементима представе. Томе су допринели њен ритам, сочност њених раблеовских призора и реплика, промишљена организација игре - што је све изградило њену амблематичну, извансеријску комедијско - драмску посетницу. Гледали смо, поврх свега овог, зналачко здруживање деоница пучких приказа, комедије дел арте, инвектива и атмосфере ренесансне провенијенције и брехтовског поимања театра!

Нема тумача улоге у овом комаду који неће своје синоћно остварење с правом уврстити у врхове својих глумачких домета. Чиниће то и они чија боја, шарм, магичност и персоналност већ дуго представљају заштитни, репрезентативни знак српског театра: Нела Михајловић и Бранко Видаковић, на пример, али и Жељко Еркић, Александар Вучковић, Сандра Бугарски... А има и још једног озарења, готово запрепашћења: исказани чудесни глумачки дар детета/дечака Петра Васиљевића, чија спонтаност, непатвореност, уверљивост, чедност и једноставност представљају врхове глумачког умећа!

Музика: ни бетовеновско ухо није могло да одоли оној кафанској, народској, пробраној, која вас подсећа да сте живи, али ни оној сасвим другачијој, која долази из модерних музичких студија, из извођења најпознатијих светских и наших музичких бендова. И једна и друга имале су дискретну вокалну пратњу једног дела публике!! Чини се да је ова појава незабележена у историји Народног позоришта.

Сценографија: реалистична варијанта надреалистичности. Даровита, свежа, хуморна, лакорука, сваким својим детаљем подупире идеју представе. Дрво чији су корени окренути према небу, а крошња у тле забијена - њен је моћни и доминантни сценографски знак и идејна колајна представе.

Крај свега овог промичу вам и неке мање важне несавршености: претеривање и насилно јурење гротеске на самом почетку више пута одлагане премијере; предуг крај, који смањује његову ефектност; нејако решење са кратким појављивањем милиционерке; једва један или два недовољно уверљива међу призора, који могу умањити претходно задобијено поверење гледаоца - али која је то представа којој речено не може нимало сметати да буде виђена као најбоља у позоришној сезони на измаку?!

Аутор, велики српски драмски писац Душан Ковачевић почаствовао је гледаоце својим присуством и био поздрављен онако како је вероватно у херојским временима народ поздрављао своје аklamацијом изабране, неприкосновене трибуне у које је безгранично веровао.

Београд, 16.5.2023.

КОНАЦ ДЕЛО КРАСИ – Драгослав Граочанкић – Премијера трагикомедије Велимира – Веље Стојановића НИЈЕ ЧОВЕК КО НЕ УМРЕ у Звездара театру „Данило Бата Стојковић“

Премијера трагикомедије Велимира – Веље Стојановића *НИЈЕ ЧОВЕК КО НЕ УМРЕ* на Великој сцени Звездара театра „Данило Бата Стојковић“, 8. марта 2023. године, Редитељ: *ГОРЧИН СТОЈАНОВИЋ*

Да нема онога антологијског што ће се догодити на крају ове премијере, можда не бисте имали прави утисак о представи (наравно: ни о тексту), односно о ономе што се пре тог краја у представи догађа!

Али, коначно дело краси. И заокружује, уобличује читаву племениту и мудрачку идеју ове представе. О томе ће бити речи и на концу овог приказа. Ако волите позориште у коме се јасно, реалистички, непатетично и смирено сучељава са човековом привременошћу, његовим граничним ситуацијама, које су упризорене тако да почнете да их се не плашите, позориште у којем се не смеје одвећ грохотно – погледајте ову представу.

Аутор фотографије: Јаков Симовић

Пошто на београдске позоришне премијере већ дуже време претежно одлазе „посебно позвани“, „драги и уважени гости“ и слични (чиме ли су они задужили позориште?!), тешко је било наћи неког кога је случајно задесила премијерска улазница за ову представу. Увек је занимљиво чути таквог гледаоца. Кад је био коначно пронађен, он раздрагано рече да је све исто као у правој болници! Он

то зна добро, јер је недавно лежао у једној од њих. Могло би се, додуше, сложити (без раздраганости) да му је ова оцена тачна. Али, зна се, да у принципу ствар није у томе да позориште препише живот. На овлашни поглед, текст по којем је направљена синоћна инсценација заиста изгледа као добрано преписан.

Али, треба знати преписивати. У овом се тексту чак могу наћи и натрухе натурализма, баука позоришта већ поодавно. Али, у рукама мајстора, чак и те натрухе могу бити украс представе! Показаће се да је Горчин Стојановић мајстор. Иако вам се текст у добром делу представе не мора учинити бриљантним, кад одгледате цео догађај и његову режију, увидећете да нисте баш били у праву.

Тај „добар део представе“ изазвао је зебњу у најдобронамернијем делу гледалишта који је био упућенији с колико је амбиција и емоција редитељ приступио овом послу, да је то била праизведба овог текста у Београду, да је то био један од најважнијих догађаја у редитељевом, не само уметничком животу. Јер: никако се не може рећи да аутор ове трагикомедије није Горчину био ни род ни помози Бог...

Како је представа одмицала, постајали су све јаснији и оправданији, наравно и функционалнији сви њени на изглед неатрактивни и равни делови (што би онај гледалац оценио: преписани делови). На сцени најпре угледате три болничка кревета – новије производње (када би их бар већина болница у Србији имала!). Већ у том призору, дакле, одступа се од живота... У креветима су болесници/тешки дијабетичари, али много питорескнији и орнији за међусобна вербална надметања него што је то у животу (опет одступање). Диване они и надмећу се до миле воље о ономе о чему болесници целог света одвајкада мудрују (а здрави ћуте)... Показује се да болест изазива медитацију, можда и памет повећава. Закључују да је човек изузетно крхак, да је он обична, трошна, масовна и пролазна појава – и да то не зна огроман део (здравог) човечанства. Готово сажалевају здраве што појма немају о свему томе. Имају „здрав“ однос према болести и ни трунке страха што људски живот има свој крај. Не хају за то нимало. Овакав став, многи би рекли: парадокс, лајтмотив је представе/текста, једна је од њених највећих вредности. У овим угодним разговорима болесничким веома се истиче Рефик. Тумачи га Александар Ђурица, сочно и аутентично, доносећи лик „из народа“, који уз помоћ своје болести добацује далеко у мудрачком тумачењу света, живота и човека. Зажалите што „из објективних разлога“ није био дуже на сцени: једно време је био мртав.

Најбољи је Војин Ћетковић.

Једва је дочекао, попут расног тркача, што као запета пушка чека знак за почетак трке, своју сцену дијабетске коме, да покаже, после равног и за њега недовољно изазовног текста, који му је био до тог тренутка запао, сву уверљивост и раскош свог дара. Један од најљупкијих и најхуморнијих делова ове представе – такође је Ћетковићева заслуга. Збива се када он хуморно, изнебуха, и „ван контекста“, из чиста мира, почне емфатично да говори текст Хипократове заклетве у ијекавској верзији, нама најближег „туђег“ језика, са свим његовим осебујним лексичким, синтактичким, интонативним и мелодијским вредностама и значајкама. Он у тој сцени постиже зачудну гротескност (у њој би уживали и говорници тог „туђег“ језика), која се може у овој дисциплини мерити само са умећем нашег

познатог „Кроате“, великог Предрага Ејдуса. Неоцењива је заслуга редитеља што је организовао овакву антологијску сцену. Добро је што је праксу захукталог изнајмљивања инструктора сценског говора ова представа игнорисала, чувајући хистрионску част и аутономију драмског уметника.

Душко (Бојан Жировић) Ђетковићу служи као добар инспиратор, подстрекач дијалога и давалац шлагворта: личи на негдању ситуацију са Жарком Митровићем, који је као партнер Чкаљу подстицао на сцени, а и у свим другим медијима, да освоји неслућене комичке висине у историји српског глумишта. Наравно, за то су били заслужни и тадашњи аутори текстова, који су имали комедиографски дар који се данас само повремено досегне.

Дежурна сестра (Анђелика Симић) – уверљива. Готово строга, ауторитативна пред болесницима, који су спремни свакоме, али не и њој, да кажу свашта. Достојна је деликатног задатка који јој је намењен у завршним сценама представе, дирљиво износећи читаву њену идеју.

Мало је која београдска позоришна представа у минулим сезонама добила толико луцидан, мудар, емотиван, оригиналан и редитељски бриљантно организован крај: Ђетковић и Жировић, као тешко оболели дијабетичари, боре се за живот у својим, иницијативом једног од њих, потпуно спојеним креветима. Улази дежурна сестра (Анђелика Симић), која, схватајући ситуацију, улаже све своје знање, као да су јој најрођенији, да их одржи у животу. Придружује се и дежурни лекар. Све је узалуд... Тајак.

А онда, мимо очекивања било кога у гледалишту, појављују се зачудне, аветињске, две велике шаке отишлих болесника, које дотичу сестру на начин разузданих вашарских напасника... Сестра им склања руке, прилази дежурном лекару, гледа га нежно, наслања се на њега, приближава му се све више и више... пригрљује га... Она, која свакога дана гледа смрти у очи, па због тога нема времена да погледа у живот, разбољена од свега што је непрестано окружује, додатно сломљена нетом догођеним смртима – налази одједном снаге да одагна свој чемер, мучнину, незнађе – и покаже да је, колико год има смрти, живота увек више.

Горчин Стојановић нам је тако показао способност да, иако је проникнуо у човекову трошност, у неминовност његовог нестајања (можда баш због тога), може уверљиво и страшно да стане на страну земаљског вечног живота, да покаже да је с њим на ти – и да се изјасни да је живот његова главна и неуништива партија и вера. И да таквим преокупацијама, таквом идеологијом, надахне гледаоца.

P.S.

После ове представе човек се мање плаши и било чије атомске бомбе!

ДА СЕ НЕ ЗАБОРАВЕ

Стеван Раичковић, Београд

Прилог припремио Бранко Мијатовић БИОГРАФИЈА

Датум рођења: 5. јул 1928. Место рођења: Нересница код Кучева, Краљевина СХС Датум смрти: 6. мај 2007. (78 год.) Место смрти: Београд, Србија Гимназију је учио у Сенти, Крушевцу, Смедереву и Суботици, где је 1947. и матурирао. Студирао је на Филозофском факултету у Београду, а већ са 17 година почео је да објављује песме у „Књижевности“, „Младости“, „Књижевним новинама“ и „Политици“.

Од 1949. године почиње да објављује песме по београдским листовима и часописима; исте године постао је сарадник Литерарне редакције Радио Београда, а на том запослењу је остао до 1959. године, када почиње да ради као уредник у издавачкој кући „Просвета“. Раичковић је био уредник у „Просвети“ до 1980. године. За дописног члана Српске академије наука и уметности изабран је 1972. године, а за редовног 1981.

Објавио је више од двадесет збирки песама, седам књига за децу, неколико књига есеја. Прву збирку „Детињство“ објавио је 1950. године, да би већ следећом „Песма тишине“, две године касније, био примећен. Преводио је руске песнике, Ану Ахматову, Марину Цветајеву, Јосифа Бродског, сачинио је избор поезије Бориса Пастернака. У препеву „Седам руских песника“ и антологији „Словенске риме“ представио је и модерне руске песнике. Превео је и Шекспирове сонете и „Десет љубавних сонета“ Франческа Петрарке. Сабрана дела Стевана Раичковића објављена су 1998. године. Раичковићева поезија објављена је на руском, пољском, чешком, словачком, мађарском, бугарском, русинском, албанском, словеначком и македонском језику.

РАИЧКОВИЋ О ПОЕЗИЈИ „Замислио сам био како једнога јутра све новине у свету, па наравно и код нас, објављују на првим страницама, ситним словима, кратку, али сензационалну информацију — да од тог дана више неће бити песника и да поезију више нико неће писати! Замислио сам био и реакцију на све ово: Била би то једна таква вест коју би људи (чак и они који никада нису читали поезију, никада видели живог песника) примили можда испрва и са лаким смешком, а већ мало затим — са огромним изненађењем и неверицом, па чак и са нескривеном језом: као неки злокобни аларм да је у свету, нешто невидљиво, али у самим његовим темељима, ето, заувек пукло... (Као да је нагло, преко ноћи, изумрла нека питома врста или ишчилео неки племенити плод, на које је свет, откада зна за себе, био навикао...) Следећи ову наивну слику-уобразиљу замишљам да би се у њој можда могао напипати и неки реалнији смисао, нека бар симболична порука: поезија има неки свој тачно одређени повесни и цивилизацијски значај, па и неко своје бар какво-такво место чак и у нашој циничној савремености,

иначе, руку на срце, не би ни постојала, нити би се одржала до наших дана. (А постоји, колико се зна, у различитим облицима, откада се зна и о човеку.) Друга је пак ствар она игнорантска чињеница што се о њеном постојању и присуству међу нама не размишља баш много, па да будем још консеквентнији: поезија се заправо и не опажа у свакодневном животу. Али, она се не примећује (наравно, у једној сасвим другачијој сразмери) на онај начин као што се не опажа ни ваздух који свакога трена удишемо, нити се осећа сопствено здравље све док га још увелико имамо..."

КРИТИКА О РАИЧКОВИЋЕВОМ ДЕЛУ Раичковићева поезија је аутентична слика његовог бића. Отмена и достојанствена, она је израз песникове отмености и достојанствености, јер, вели Тин Ујевић, ко нема стила у животу, не може да га има ни у литератури, како нема великога песника без достојна човека. Поезија сама бира свога песника, а не песник поезију. У случају Стевана Раичковића чини нам се да раскола нема: постигнута је потпуна равнотежа између два изузетна бића, бића поезије и бића песника. (...) У чему је тајна Раичковићевог открића? Највероватније у доследности, аскетској доследности, и својој опсесији и својој визији. Пре свега, у томе. Успоставивши основицу и стожер своје поезије, Раичковић је одмах на почетку одредио и свој пут. Све је у његовој поезији смирено, у равнотежи, без ерупције и бура, осенчено благом и болном резигнацијом. Све што се догађа, догађа се изнутра, у самим суштинама. — Слободан Ракитић Елемент који је заједнички великом броју песама Стевана Раичковића је, свакако, то што је перспектива из које се гледа на неку појаву, неку ствар или неко биће повезана са душевним стањем самог лирског субјекта, са оним што се старински називало расположење, песникова емоција. Захваљујући томе, у поезији овог песника ћемо сретати врло разнолике перспективе из којих се обликује лирски опис. — Радивоје Микић, Мотивација песме. Постављање песме, поезије, на сâм врх вредносне лествице, посвећење песми и посвећење песме, хтење да се поезији, њеној естетској и смислодавној мери саобрази живот сâм, представља темељ Раичковићеве лирске позиције. — Драган Хамовић, С очима што виде и оно чег нема. У поезији Стевана Раичковића, један од најзначајнијих мотива је мотив песме, односно, поезије. Смисао поезије, али и живота — јер су они у нераскидивој вези — песник сагледава из различитих позиција и, готово увек, у вези са другим мотивима свог певања попут камена, трава, пролазности, смрти, детињства, тишине, усамљености...

НАГРАДЕ: Награда Удружења књижевника Србије, за књигу Балада о предвечерју, 1956. Октобарска награда града Београда, за књигу Касно лето, 1958. Књижевна награда „Невен“, за књигу Дружина под сунцем, 1960. Змајева награда, за књигу Камена успаванка, 1963. Седмојулска награда, за књигу Камена успаванка, 1963., Награда „Милош Н. Ђурић“, за књигу Словенске риме (избор и препев), 1976. Награда Змајевих дечјих игара, 1977. Награда „Бранко Миљковић“, за књигу Случајни мемоари, 1978. Награда „Љубиша Јоцић“, за поему „Случајни мемоари“, 1982. Награда „Горанов вијенац“, за поезију, 1985. Октобарска награда града Херцег Новог, 1989. Његошева награда, за књигу Песме, 1993. Дучићева награда, 1994. Вукова награда, 1994. Награда „Десанка Максимовић“, 1995. Награда „Печат града писаца“, Херцег Нови. Награда Драинац“, 1996. Награда „Златни крст кнеза Лазара“, 1996. БИГЗ-ова награда, специјална, 1996. Награда „Васко Попа“, за књигу Ране и касне песме, 1997. Награда „Беловодска розета“, за целокупно дело а посебно за књигу Један могући живот, 1997. Награда „Одзиви Филипу Вишњићу“, за књигу Сувишна песма, 1998. Награда „Душан Васиљев“, за целокупно дело, 1998. Књижевна награда „Библиос“, за Сабрана дела, 1998. Награда „Лаза Костић“, за Сабрана дела, 1998. Награда „Жичка хрисовуља“, 1999. Награда Задужбине Јакова Игњатовића, за допринос српској модерној лирици, 1999. Награда „Књижевни вијенац Козаре“, 2002. Награда „Златни кључ Смедерева“, 2002. Повеља Змајевих дечјих игара, 2002. Награда „Богородица Тројеручица“, за поезију, 2003. Повеља Удружења књижевника Србије, 2003. Награда „Златни кључић“, 2004. Награда Српске књижевне задруге, 2004. Награда „Изванредан Златни беочуг“, 2004. Награда „Меша Селимовић“, за књигу Фасцикла 1999.

Бранко Мијатовић

ДВОЈНИК

Он нема очи – ал ме вавек гледа.
Има за мене увек реч немушту.
Он први шане ону мисо сушту
Од које бежим ко од ватре, леда.

Кад пођем за њим – осванем сред блата.
Страшно ме држи, а неима шаке.
Или ме пушта небу под облаке,
А када падам – он ме не прихвата.

Због њега ћутим данима ко мутав
И носим суву стену изнад воде
(А сам се правим – празан, лак и плунав).

Кад реч заустим – ја уместо еха
Најежен чекам да ме свег избоду
Сломљено стакло његовога смеха.

КЊИГЕ

Опоколиле ме ноћас књиге –
Зуре у мене из свог праха.
Ћутљиве – ко од страшне бриге.
Збијене – ко од тешког страха.

Ја знам да свака као жива
(Мада неима ока, уха!)
За мене неки говор скрива
У непомичној урни духа.

И све што гледам у њих дубље
Све ми се мање мртвим чине
Те шкриње мрака, тајне зубље.

Једне ме маме, друге плаше –
Незнаним гласом ко из тмине:
Уђи у мртво царство наше!

ТАКО ЈЕ ДОБРО БИТИ САМ

Пођем кроз траве до најближе падине.
Пронађем обли камен, седнем, па ћутим.

Тако је добро бити сам:
у даљини неко чека.

Загледам се у сунце и полако жутим.
(У глави додам:

Испод ногу се играју рибе, тече река.)

Тако је добро бити сам:

У замршеном корову иза камена
Две птице се хладе од сунца.

Две мале птице!

Једна прхне у сунце
и сенком ми ишара лице.

Другу зовем да ми слети на рамена.

Тако је добро бити сам: неко те воли.
Потрчиш пет корака и станеш као камен.

Прав, висок, испод сунца: ти личиш
једино тополи!

Стојим. Тако је добро бити сам:
у даљим неко чека.

Испод ногу се играју рибе, тече река.

НИТИ

Једном нас ту, где нас има,
Неће бити.
Ми смо нити
Које вежу нерођене са мртвима.

Нема краја.
Прислонимо на зрак ува:
Кроз шупљине између нас ветар дува
Што времена по два спаја.

Леже испод мрачне сене
Мртви, а још нерођене
Слуту ваздух који крај нас засветлуца.

Ми се кобно лелујамо
И слушамо ветар само
И нит по нит како пуца...

ПОСЛЕ КИШЕ

Ниси сам:
Поред тебе расту травке и савијају се.
Три шиљата листа нешто чудно шуме.
Скакавац је скочио са бусена на цвет.
Откинут реп гуштера је нови становник:
Нико сем тебе не зна да се умножио свет.

Ниси сам.

Газиш труло лишће босим ногама.

Под петом си преломио прут:

Једна птица прхну преко твога рамена.

Прислонио си ухо доле:

Ти би сад да чујеш песму камена.

Ниси сам.

Коме ли се твоје очи смешкају?

Можда мислиш да те оставио ум?

Опет гледаш црну земљу што се пуши.

Нешто се дешава сад у твојој души.

Можда ти већ чујеш златни житни шум?

ТИ СИ МОЈ ЖИВОТ ВИДЕЛА ИЗ БЛИЗА

Ти си мој живот видеала из близа:
Примисо, покрет, реч што нисам реко.
Знала си грч мој и кад стојиш иза.
Слутила моју болест на далеко.

Ти си у моме оку док још гасне
Видела прва новог смеха клицу.
А кад се вратим дому уре касне
Знала сву причу само по мом лицу.

Седим за столом и не знам свог лика.
Пред огледалом залуд ми је стати:
У твојој оку била ми је слика.

Већ пола мојих ствари с тобом труле.
Нико ме сада не зна, нит ће знати:
Из мене зјапи рана место нуле.

Раде Драинац, Трбуње

ЋУТАЊЕ*Госпи Б.*

Шуми плаво лишће ове дивне ноћи.
Осећа се свуда крв, живот и снага,
А ти си ми тужна, к'о без искре моћи,
Ко да ниси срећна поред мене драга.

О звезде су ноћас као самрт бледе.
И над плавом шумом просипљу корале;
Твоје очи негде у даљину гледе.
И ледно ме стежу твоје руке мале.

О ја нећу тугу... О ја нећу сузе...
О ја нећу сумор да ме вечно гуши;
Живота ми, драга, доста патња узме,
И доста ми рана остави на души.

ПОЕТИКА

Поезија је трактор који земљу оре
Негде испод Урала. - Отворите прозоре
И раширите руке! Птица је посустала
Што лети из горе.

Песник је Фауст који преображава сваки
лик, Са срцем у ком потоци шуморе.
- Довољно је да покренем језик,
Да се сви прозори у граду отворе.

Свечано распарах све шавове поезије, -
Преда мном је гола Дама! На бистром небу
Полинезије Уплашен месец као лама.

О ви, Којима срце никад није било
кишобран за громобран, Празноглавци на
коцкарском рулету историје, Упамтите!
Приближио се велики дан Када поезија у
психо - физичкој храни света
Преузима улогу калорије.

РАДЕ ДРАИНАЦ

Песник, апаш и профет,
Дон Кихот, порочни љубавник и
стихотворац каквог
ова земља чула није,
Карневалски принц, вагабунда
око чије главе петролејска лампа сја:
Ето то сам ја!

Пијанац, коцкар, али и нежан брат,
Пријатељ што у срцу
чува Орионска Сазвежђа,
Слаби играч на конопцу морала, али
зато изврстан ироничар и пљувач,
На столу као супа љубав је моја сва:
Ето то сам ја!

Непријатељ Академија,
Цркава и Музеја,
Поборник тргова и писоара,
Диригент телеграфских жара,
изнад болница и бордела,
У хајдучком лику са лавовска ока два:
Ето то сам ја!

Тигар и овца,
Жонглер што ножем у срце гађа,
Рапсод коме домовина на
чело није ударила просветни жиг,
Песник кржаве истине и човековог
права, Упамтите: То сам ја!

БАНДИТ ИЛИ ПЕСНИК

Признајем да сам идиот и геније био И
да су ми дани прошли накривљени као
торањ у Пизи.
Зато се журим у крчму као у
операциону салу.
Па нека! 15.000.000 грађана ове земље
Ако ме не упознају по поезији упамтиће
Ме по Скандалу.

И ни брига ме није
Што у дну срчане аорте кроз дугу
јесењу ноћ
Песник са бандитом бој бије!

ИНТЕРМЕЦО

Ја кажем сан,
Ви кажете слобода;
Једно и друго је Тихи океан
И пена иза пароброда.

Само хлебови на свету
Не крију лице иза паравана;
све друго је – птице у лету
И лишће са грана.

Драгојло Јовић, Крушевац

ДРАИНЦУ ЗА ПОМЕН

Ој Србијо, моја мајко драга,
И Топлице завичају мио,
Анђеоска крила опет ми трепере
На кућноме прагу, људи моје вере.

Веровао ја сам у слободу душе,
Тих година кад сам у свет крено,
Желео да видим човека без јарма,
И висину жеље људских идеала.

Причали су тада да сам "луди Раде",
Што по свету скита, Богу дане краде,
И да само неке, црне песме пише,
А да нико овде не станује више.

Широка су била поља мојих жеља,
Али младост је хтела много, много више,
Да песмама мојим из дубине душе
И народу моме помогне да дише.

Кад вечерас ту, на огњишту моме,
Са небеса плавих гледам у вас,
браћо моја мила
Ево опет знадем да сва хтења моја,
Никад нису пала ни залудна била.

На лицима вашим изборана чела,
Ко година оних кад сам и ја крен'о,
Да у Свету пуном јада и чемера
Души својој клешем камен од мермера.

Црни песник кажу, с душом од памука,
Олињали шешир и дрхтава рука,
Песме моје нису биле за весеље
Опет месец "кашље" опет ми се смеје.

Путовање боема трајало је кратко,
Никад у топлини нити душе сите,
Сад кад ту вас видех, почиваћу мирно
Грудо земље моје, вол'о сам те силно.

Ја са земље нестех од болести тешке,
У гроб су ме спустили без праве адресе
Иза мене само остале су песме
Да поживе колико, крај путева чесме.

И нек буде тако, нек ме песме памте
По прашњавој ципели и мантилу старом
Што су пола света обишли и срели
А кући ме враћали зуби "огладнели"

На парцели 38. Београдског гробља
У липовом ладу кости моје леже
Чекајући вино, жито завичаја,
једну жуту свећу
Зар за помен душе несрећног боема
Да остане само стих и тужна поема.

*Песма је написана за једну од посета
родној кући Рада Драинца у Трбуњу.

Биографија - Радојко Јовановић (уметничко име Раде Драинац) ; (4. или 26. август 1899 — 1. мај 1943) је српски песник, представник космополитске струје у Српској поезији између првог и Другог светског рата. Стварао је у виду модернистичних тежњи. (Аполинер, Сендрар). Драинац је рођен у селу Трбуњу у Топлици, учио школу у Крушевцу и Француској. 1922. године покренуо је часопис Хипнос. Прву књигу песама под називом `Афродитин врт` штампао је 1921. године у Прокупљу у само три примерка.

Извор: http://sr.wikipedia.org/sr/Раде_Драинац

ПЕСНИЦИ ДРАИНЦУ У ПОХОДЕ, Љубодраг Обрадовић

Родна кућа Радета Драинца у Трбуњу

ЗАГОНЕТКА ДРАИНАЦ – Љубодраг Обрадовић

Песник живи колико и његова поезија. У том смислу Раде Драинац је бесмртан јер ће његова поезија живети заувек. Тако бар мисле крушевачки песници који су 04.08.2010. године у Трбуњу, код Блаца, родном месту Радета Драинца, поводом обележавања његовог рођендана покренули манифестацију "ПЕСНИЦИ ДРАИНЦУ У ПОХОДЕ".

Љубодраг Обрадовић и Топлица
Ђоковић

Учесници прве манифестације у Трбуњу 2010. године

Иницијалну искру за оснивање ове манифестације упалили су Љубодраг Обрадовић – (тада) директор Културног центра Крушевац и власник (и сада) сајта www.poezijasrb.com и Топлица Ђоковић – директор (тада и сада) Народне библиотеке "Рака Драинац" из Блаца. Домаћини прве манифестације "ПЕСНИЦИ ДРАИНЦУ У ПОХОДЕ" били су Топлица Ђоковић у име Народне библиотеке "Рака Драинац" из Блаца и Радоје Савић (главни и одговорни уредник КЦК) испред Културног центра Крушевац, а техничку подршку пружио је Културни центар "Драинац" из Блаца.

У Трбуњу су те 2010. године говорили: Проф. др Тиодор Росић, Проф. др Милисав Савић, Проф. др Бранко Ристић, Љубодраг Обрадовић, Момир Мома Драгићевић, Јелена Протић Петронијевић, Небојша Лапчевић, Мирослав Мића Живановић, Томислав Симић, Мирослав Панић и Витомир Јовановић Џогурда, а за музички тренутак побринуо се Раде Кошанин на фрули. Исте вечери у Крушевцу, у Клубу КЦК, одржано је књижевно вече, а учесницима из Трбуња придружили су се и: Вељко Стамболија, мр. Спасоје Ж. Миловановић, Јелена Ђорђевић, Светлана Ђурђевић и Драгослав Ђорђевић.

Милисав Савић - О причи „СОБА БРОЈ 7“ Рада Драинца

Раде Драинац чезнуо је за далеким просторима, за Полинезијом и Аустралијом, али се, мање-више, није мрдао из кафане „Москва“, тадашњег стецишта боема. Додуше, у млађим годинама, стигао је до Италије и Француске, на западу, и до Бугарске на истоку. У далеке пределе углавном је летео у песмама, на крилима хипноса. У песмама је тврдио да је „бандит“, заговорник аутентичних, исконских, примитивних осећања. Не треба му до краја веровати, јер је прерушавање био стил и његовог живота и његове поетике. Иза Рада Драинца крио се човек по имену Радојко Јовановић из села Трбуња крај Блаца, а иза „бандита“ нежни, болешљиви и сиромашни интелектуалац.

Писао је и приче, које је објављивао у часописима, вероватно за неку цркavicу од хонорара. У причи „У соби број 7“ из 1927. године налазимо прегршт аутентичних аутобиографских података, са акцентом на критици суморне друштвене стварности (нису Драинца четници у Другом светском рату без разлога хапсили као комунисту, јер и у његовој прози и његовој поезији осећа се утицај социјалне, ангажоване литературе). У поменутој причи наратор (сам писац?) представља се као „интелектуална скитница“. Он припада оним људима чији „дани пролазе у заборављеним, ненаписаним романима, а сан им је често везан с најгрубљом истином овог света“.

Иако је само сведок неколико жестоких призора из живота људи с дна (лопова, проститутки, убица, пијанца), наратор најављује једну врсту писаца чији се приповедачки глас неће много разликовати од гласа њихових јунака (тим поступком служиће се, касније, писци стварносне прозе). У временима која ће доћи српски писац – осим неколико „срећника“ углавном „дворских наздравичара“ – заиста постаје „скитница“, чија се личност и дело маргинализује, бар за његовог живота. Живети и писати код Драинца постаје нераздвојно. Што се тиче њега, поезија највише воли да се дружи са скитницама, лоповима, пијанцима или – у његовом случају – сиромашним новинарима.

Прича говори о једној ноћи проведеној у неком сиротињском коначишту, у једној соби, кроз коју дефилију бескућници, људи с маргине. Сам наратор је болестан, тако да све ружне сцене које види прелама кроз своју болесну визију, те се цела прича може тумачити као нараторова халуцинација. У близини собе је живинарник, у којем кокошке заљубљено шапућу. И по овом детаљу се види да је Драинац у сирово прозно ткиво волео да убације песничке елементе. У причи се, негде пред зору, појављује и бледи месец, као контраст суморној слици у соби.

Драинац је много више држао до поезије (као најузвишенијег књижевног облика) него до прича, од чијих хонорара је крпио свој боемски живот. Али је и несвесно показао да су, по правилу, добри песници и добри приповедачи. Поготово уколико у причама спајају „бандитско“ и „песничко“, односно доживљено и измаштано. А ни једно ни друго није Драинцу мањкало.

Др Велибор Лазаревић, РАДЕ ДРАИНАЦ-СЕДАМ ДЕЦЕНИЈА ПОСЛЕ**

Апстракт: Ове године навршава се седамдесет година од смрти свестраног духовног ствараоца Радојка Јовановића – Радета Драинца (Трбуње, 1889 + Београд, 1943), који је живот провео бурно и авантуристички. О његовом песничком и уопште књижевном стваралаштву међу критичарима и књижевним историчарима постоје опречна мишљења. Уосталом, и његов стваралачки опус и сам живот био је пун контраста и контрадикторности. Његова дела, ипак, надживела су његово време и стичу све више присталица и поклоника овог немирног, али изнад свега маштовитог, каприциозног и стваралачког духа. Рад представља јубиларни осврт на живот и дело Радета Драинца.

Кључне речи: Раде Драинац, песник, новинар, бунтовник, трагичар.

Др Велибор Лазаревић* говори свој рад испред родне куће Радета Драинца у Трбуњу 05.08.2013. године

Одгонетати загонетку живота и поезије Радојка Јовановића Радета Драинца **(1)** није ни мало лако. Како проговорити о човеку који је четрдесет и четири године (1899+1943) проживео или помучио свестрано и бурно као стотине других необичних и креативних људи, дуговечника и уседелица.

Уклети песник, несрећник, краљ боема, инација, усамљеник, несмирени дух, изопштеник који се није предавао до смрти. Песник емоција, бола, дерта, побуне и грча, чије су песме час плач и јаук, час гнев, псовка и пљувачка, час узнемирено срце, узбуркани крвоток, час узаврели ум и подземље бића. Песник опијене поезије, приповедач, есејиста, романисијер...

Авантуриста у животу, авантуриста у поезији, за кога би се могло рећи да како је живео тако је и писао, мучно, узнемирено, фрагментарно, скоковито, неуједначено поетизовано... Песник од збирке *Модри смех* (1920) коју је објавио у двадесет првој години живота, а новинар од 1922 године и та два занимања остаће животном опредељење овог пустиловног и немирног човека.

Био је у својој основи песник и новинар (аутор путописних и документарних репортажа, књижевни критичар и теоретичар, социолог домаће и светске сцене и наличја његове савремености), а желео је да буде носилац још много улога: сликар, заштитник радника и сиротиње, револуционар...

Као мајстор поетско – документарних репортажа и новинар „Правде“ боравио у Битољу, Скопљу, Дубровнику, Љубљани, Крку, Рабу, Светом Гргуру, Црној Гори, Софији, Варшави, Риги, Штокхолму, Букурешту, Цариграду, Атини, Паризу, Русији, Аустрији... Једном речју, радо био светски путник и авантуриста.

Драинац је у више наврата о себи сам проговарао у својим текстовима насталим различитим поводима. Тако 1930 године путује по плодној Мачви и Подрињу које га инспиришу за репортажу *Пролетња путовања*, у којој пише апотеозу земљи и повратак њој:

„Мучи ме тајна земље, тајна плуга. Хтео бих да разумем, да осетим мирис сувога сена. Преда мном је бескрајна перспектива сеоских проблема, радних, жуљевитих дланова. Преда мном је Мачва, Шумадија, Топлица и поред њихових зелених жита, расцветалих шљива, озеленилих бреза, трепери душа читавих легија заборављених. Село ме зове: село је моја прва кућа. Ја умем да ценим сок биља, зеленило траве, мирис сламе, не заборављам каљаве друмове, у маглу увијене топличке пејзаже“. (...) **(2)**

У божићном броју *Правде* за 1933. годину дао је резиме свог злехудог тридесет трогодишњег живота, заправо потуцања од немила до недрага потирући самог себе: „Ни моје 'Ја' више у ствари не постоји. Ту вечито немирну грану бура је одломила. Око мене трпе и пате милиони. Шта сам ја у том мору патње, до један атом. Ни литература више ми није амбиција. Бар не оваква какву сам је носио у зеленим грудима младости. Све сам снове о звездама погазио као дечко цвеће у алеји. Земља ме мами.(...)”

Живим у добу кад су патње такве да свачије личне дубоке ране личе на безопасне бубуљице. Испред мене и иза мене гуше се у болу и глади милиони. Обе земљине хемисфере су у опасним чиревима духовне и економске кризе.

Ма колико био мали круг одјека моје писане речи, она мора да пође у сусрет бродоломницима ове најзначајније историјске ере. Ја, који сам толико патио и умео тренутно да се излечим снагом своје необуздане воље и вере у лепшу будућност, умећу да будем болничар, а можда и обичан убица једне нељудске друштвене класе. Моје генерације нису рођене под срећном звездом духовног и економског примирја; мојим генерацијама није досуђено да стварају на општу радост дубока и трајна дела. Свеједно, нема литературе кад треба градити друштвени костур. И на то нећу да претендујем. Нека будем један шип, једна гвоздена шипка у бетону тог друштва које ће ове предрасуде, ову подлост времена, ове злочине срушити у пепео.“ **(3)**

У фељтону писаном крајем јануара 1934. године *Утисци под париским крововима* дао је и нека драгоцену размишљања о себи, предосећајући апокалипсу XX века: „(...) Мене занима и садашњост, компликована, тешка као олово, којој се не може прићи ни са библијом у руци ни са Бабефом у малом прсту. Читати је лако. Извлачити тезе на рачун неколико комбинација је ствар спретности и умешности. Али ући у живот једног суморног данашњег париског дана, осетити његово било под прстима, у срцу и мозгу, представља мој кошмар. Да будем сликар столећа, да будем дете времена, богињава лика, нека ми се опрости – са свим слабостима и врлинама данашњице, са свим дијамантима нада и сунчевих залазака сумњи – то је моја амбиција јер ја, на жалост, још пишем и тим се горким хлебом храним. Стварност која ме искушава свакодневно својим неотклоњивим присуством, највећи је мој морални и интелегентни проблем. Који пут имам жељу све да откријем, да будем гомила негација, зла и порока, или, пак, у том слому да прикажем за давлено чудовиште свога века (...).“ **(4)**

Марта 1931. покреће у *Правди* хронику *Седам дана - седам ноћи* и у уводном делу фрагментарно сведочи о себи и свом ауторском ангажману:

„Има корова у свему на свету: у друштву, литератури, у љубави, трговини, у пријатељству итд. Треба очистити пекарнице од пацова, подруме од киселих вина, литературу од самозваних критичара, а једна брезова метла је данас потребнија од свега (...).“ **(5)**

Напустивши *Правду* 1936. покреће сопствени лист *Слика актуелних догађаја (САД)* који је изашао у тринаест већином не сачуваних бројева.

У тексту *У вртлогу века* објављеном у *Новој бразди* обрачунава се са такозваним социјалним писцима: „...Десет година пљују на ме књижевни мегаломани и језиве незналице! Десет година ја пуштам да се око мог имена и рада распредају гнусобе и клевете. А данас ми је свега доста! Данас узимам реч ја, не да проповедам, већ да кажем истину о свему ономе у нашој књижевности што се претворило у одвратну, лајаву, прљаву, загрижљиву и неизлечиво псећу психологију...“

У наставку *Драинац*, не престајући да праска и псује, ниже оптужбе против „сенакла самозваних једино поштених“ писаца „прогресиста“, „те наше салонске авангарде“, „наших књижевних, препородитеља“, сврставајући их све редом у „песничке салебције и бозације“. У тај контекст уоквирио је имена Јована Поповића, Радована Зоговића, Александра Вуча, Ђорђа Јовановића, Оскара Давича као и часопис *Наша стварност...* **(6)**

У прозном одломку *Наша љубав* он пише или боље пева о родном крају којег је, ма где био, носио увек са собом. „Поштанским колима, оним друмом што од Белољина окреће на север према Јанковој клисури, што вијуга између шума, засецајући брежуљке, обрасле зеленим, распеваним јечмовима и ражима возио сам се по летњем дану као Руђин, сав посут прашином прошлости, и оседео за непуну недељу дана. (...)

Као да ми од живота не беше остало никакво сећање. Туга у дну рушевина срца спавала је оборених крила. Бејах заборавио све. А знао сам колико ми напора треба поново одатле да кренем у свет. Али о томе нисам мислио. Лагано, претресао сам прошлост... Гледао сам у небо, без наде, без снова... Осећао сам добро колико је то поразно за мој живот, али друкчије се, можда, није могло. У сећању ми искрснуше ноћи Париза, она

болна тетурања за хлебом и потуцања кишним авенијама. Они мостови, кафане, људи: сви су ти ликови све више бледели у сећању... Могао сам мирно да контролишем свој живот из ове самоће... Ах тај живот, на сваком кораку разривен, ниподаштан, мрцварен... Име моје... Моја слава... Бедна литература, којом сам се бавио! Каква утеха од свега тога? ...

Нико ме као ово псето није волео. Нико ме не би тако дуго упамтио..." (7)

Прошетати пак кроз лавиринте поезије Радета Драинца није ни мало лако. За ову прилику навешћемо неколико упечатљивих фрагмената из његовог опуса: Песимизам у *Песми последњег декадента* написаној у Хотелу Москва 1922/23. године:

*Еј, да умрем обузела ме чежња и жеља
Млад и болесно леп као рујне шуме
Јер гадно беше крвљу певати за свет
Који ништа не разуме.*

Или сагледавање себе у фрагменту из песме *Кад песник себе погледа из даљине* испеваној у натуралистичкој огољености.

*Позер ил патник, хуља или песник, реци шта си био?
Бродоломник савести, маска што публику забавља,
Ах, какав скандал! Димњак на месечини! Свих лопова
разочарани генерал!*

*Пророк коме се допало женско колено; месец у минијатури;
Страх ме, пријатељу, да целога живота ниси био обична луда! (8)*

Његово бунтовно биће разоткрива фрагмент из песме *Раде Драинац* сав у трагикомичним контрастима:

*Песник, апаш и профет
Дон Кихот, порочни љубавник и стихотворац каквог
ова земља чула није
Карневалски принц, вагабунда око чије главе петролејка сја:
Ето то сам ја! (9)*

У тридесет петој години више се није осећао младим, али је још веровао у своју жилаву сељачку снагу. У песми с насловом акционог усмерења – *Борба (10)* младићки се разметао њоме:

*Певам као што артиљерија цепа ваздух
пуцају опне ваших свилених ушију
растао сам као коров у дворишту.
И као земља подносим најљући бацил.
На тврдој и распуклој земљи стварао ме отац
зато сам и ја данас један цин. (11)*

Или да за ову прилику наведемо ону чувену, али безимену песму у којој се пред смиреним емоцијама повлачи његов експлозивни темперамент:

*Глад ми је бескрајна а руке вечно празне
Ноћу низ улице градске на прстима носим месец
и тугу остављам под прозорима изгубљених жена.
Дао бих све а ништа немам.
Глад ми је бескрајна а руке вечно празне. (12)*

Радослав Војводић наводи да је био „сав у комадима, у изливима, пљусковима и одломцима, у неким разбијеним лирским маглама и траумама, у разбијеним огледалима својих унутрашњих сањарења и озарењима“ (...). (13)

Око 1933. Драинац се окреће свом родном крају. Преуредио је и себи прилагодио родну кућу коју је испуњавао књигама желећи да ту ужива у старости у подножју Јаворца.

„Како се смиривао у животу, Драинцу је све више пријало родно Трбуње. Одлазио је тамо када је желео да пише и да се физички окрепи. Пренео је из Београда у своју кућу све књиге, такође и писаћу машину.

Тако се испунила његова давно исказана жудња за повратком земљи:

Одакле сам пошао, опет ту дођох,
 За мном се затворио круг!
 Уз срце ми жито зри,
 А уз образ шуми луг. **(14)**

Као каплар покушавао је у рату 1941. године да буде ратник крећући се између Блаца и Прибоја. Али узалуд. Пао је у бугарско ропство и провео више од месец дана на Црвеном крсту у Нишу. Спасео се представљајући се као бугарофил и Бугарин Иван Блацев. Кад се вратио својој кући затекао је уништену кућну библиотеку од око 1.000 књига коју су његови рођаци у Трбуњу сатрли у страху од окупатора. Уплашен од могуће освете левичара којима се замерио између два светска рата, али и локалних примитиваца и зулумћара, бежи у Шабац, па у Аранђеловац.

Потом у Топлици покушава да буде устаник, али се уплашио свега и наступајуће туберкулозе те тражи лека у Прокупљу и Соко Бањи. У пролеће 1943. године одлази у Београд где га смештају у Државну болницу. У њој је и преминуо 1. маја 1943. године смиревши тако свој неспокојни ум, срце и ноге које су шпартале светом од Балтика до Карпата и Босфора. Човек коме су бунт, поезија, кафане, пиће и жене биле све.

Њему су се после Другог светског рата светили његови леви опоненти насилним заборавом. Победници рата марширали су у поезији, литератури и култури, а он је лежао под дрвеном крстачом у сенци заборава све док га антологичари Борислав Михајловић Михиз и Зоран Мишић нису рехабилитовали 1956. године, Стеван Раичковић избором поезије Бандит или песник коју је 1974. издала СКЗ, потом је издата књига Лирска вандеја (КК „Драинац“ Прокупље и Багдала Крушевац, 1984). Његов земљак Радослав Војводић приредио је Драинчеве изабране радове у књизи: Ја не жалим што сам волео и патио (1987). Миливоје Марковић је објавио студију о делу Радета Драинца Драинчева океанија (1972), а Сениша Пауновић одужио Драинац – песник и боем (1981).

Песникови аутобиографски записи из 1941. Црни дани биће објављени у „Космосу“ у Београду 1963. године, што је такође допринело његовој рехабилитацији. Драинац је био припадник модерничког покрета који је заговарао нови правац хипнизам као сан екстазе, надреалиста и неоромантичар, анархиста и бунтовник, изворан и спонтан. **(15)**

Ипак, после много књига и стотина критичарских и новинарских текстова, енигма човека и песника Радета Драинца остаје заувек као неки изгубљени кључ за његову маштовиту, луцидну и лудо ритмичну поезију и живот сам.

Литература и извори

- Деретић 2002: Ј. Деретић, *Историја српске књижевности*, Просвета, Београд.
- Драинац 1934: Р. Драинац, „Утисци под париским крововима - Париз неће постати, и поред свега, Рим у мртој римској империји“, *Правда*, 25. јануар 1934.
- Драинац 1974: Р. Драинац, *Бандит или песник*, (избор и предговор Стеван Раичковић), СКЗ, Београд.
- Драинац 1987: Р. Драинац, *Ја не жалим што сам волео и патио* (избор, предговор и коментари Радослав Војводић), Слобода, Београд.
- Јешић 1993: Н. Јешић, *Непознати Драинац*, Конекс, Београд.
- Марковић 1972: М. Марковић, *Драинчева океанија*, Ток, Прокупље.
- Михајловић Михиз 1956: Б. Михајловић Михиз, *Српски песници између два рата*, Нолит, Београд.
- Мишић 1956: З. Мишић, *Антологија српске поезије*, Матица српска, Нови Сад.
- Лирска вандеја (избор и предговор Драгутин Огњановић), КК „Драинац“ Прокупље и „Багдала“ Крушевац, 1984.
- Пауновић 1981: С. Пауновић, *Драинац - песник и боем*, Партизанска књига, Београд.

Раде Драинац -Срце као једини пртљаг, Вељко Стамболија

Мада је био чувен као скитница, боем, авантуриста, жељан путовања и нових хоризоната и мада је је тврдио да "станује високо", Драинцу је, ипак, најтеже падало одвајање од завичаја и детињства. Одлазећи из родног краја, ко лептира привлачила су га јака свјетла Париза и осталих европских метропола да у њима, попут свог узора Јесењина, спржи завичајна крила. "Са срцем као јединим пртљагом", вјечно ће остати болан, заправо незаштићен и неприпремљен за градске марифетлуке, мада је и сам умио да забави публику, али на специфичан, Драинчев, начин. Сјетимо се само анегдоте са великим боемом, песником и сабратором Тином Ујевићем кога је успио натјерати да плати пића јер је ријетко наручивао турку, правдајући се да је избјеглица и да нема пара, па да

му се то приликом наруцбина повеће количине алкохола узме као олакшавајућа околност. Ингениозни Раде је пред очима многих свједока у зашивеној постави чувеног Тиновог зимског капута пронашао позамашну суму новца. Или, анегдота о натпису на вратима Драинчевог и Тиновог пребивалишта гдје је живахну атмосферу пратила обавезна галама, свађа и лупање.

Вељко Стамболија

Да ли их је натпис "Не лупај, стоко, овде се мисли дубоко!" смирио, или бар умањило дреку, није нам познато, али ова анегдота много говори о виспренности и оригиналности Драинца и Тина у, наоко, обичном натпису на улазним вратима. Умио је Раде да буде и позер, и забављач и радо виђени гост у велеградским кафанама, ал' узалуд, срце је вукло до "светачких босих ногу".

"Неки крупан црвени цвет
 Расте испод мрких сеника
 Као кандила шумском богу.
 Са тог сам брега, давно, одлутао у свет
 Те не знам да ли још у којој брези живи слика
 Мог прозоблог детињства
 Светачких и босих ногу?"
 ("Родни брег")

Између "вечито будних јавних кућа и апсана" покушао је да лебди овај худи лептир спржених крила, навлачећи на лице маску, али како да превари оне који су маскирању вичнији. Вјечно гладан и вјечно празних руку трбухозборио је своју космополитску поезију и боемисао по кафанама:

"Глад ми је бескрајна, а руке вечно празне.
 Ноћу низ улице градске на прстима носим месец
 И тугу остављам под прозорима изгубљених жена.
 Дао бих све, а ништа немам.
 Глад ми је бескрајна, а руке вечно празне".

Горштакчи крупноријек и гласан сјекао је кафански дим као ножем и бацао рукавицу изазова малограђанској ситости и самољубљу. Њихово пуноцријевно надимање и подригивање иритирало је Драинчево узвишено гладовање. Драинац, сав од завичаја и сав од пјесме, шиба по њифтинским душама као брат му по перу и боемији Ђура Јакшић, и због тога плаћа високу цијену. Срце, његов пјеснички орган, тешко да је могло издржати подругљиве погледе и оговарање ситно шићарџијске чаршијске раје. Када неко своје срце и читавог себе, без остатка, дарује зевсовим богињама, онда ми испред себе имамо једно више биће, биће које ка висинама тежи и које заслужује све знаке наше пажње. Онда му опраштамо што се "вукао" по градским буџацама и апсанама и дар сатирао и трошио у јаловим и бесконачним разговорима са неталентованима.

"Спавај први пут мирно, Драинче, велики наш путниче", јер си и поред свега иза себе од 1920. године, када си објавио прву збирку под насловом "Модри смех", па до 1940. када си објавио задњу збирку пјесама "Дах земље", оставио 15 збирки пјесама и да ти је постхумно објављен дневник "Црни дани", као и три драме, роман "Шпански зид", есеје, поеме... јер си једино ти могао написати да је "Дунав плава као кравље око" и још много оригиналних стихова и изненађујућих метафора, па си зато с правом и могао узвикнути:

"Упамтите, То сам ја"

Анастас Нешић Харди, Крушевац

ЗАПИС О ФЕДРАРУ - Анастас Нешић Харди

Трећу годину већ, у селу које је у ствари два села Жабаре-Треботину, глумци аматери из двестотинак насеља, имају своје представнике, талентоване и прилежне позоришне аматере, који, дружећи се и размењујући искуства, представе свој једногодишњи труд. Ова по много чему јединствена смотра именована је: Фестивал драмског аматерског стваралаштва Расинског округа - ФЕДРАРО.

Свима који су се као гости обрели макар једне од две фестивалске вечери, није промакло да су бивали сведоци показивања и доказивања заиста изузетног талента свих актера. И као што је Крушевац, центар Расинског округа, одавно знан као најплоднији расадник српског глумишта, тако, ево, и остали *под Расинском капом* (до)казују да је ово поднебље - од свих уметности, највише усмерено ка позоришту.

Готово да нема села без драмске дружине, што се очитује током целогодишње акције *Такмичење села*, које, као и ФЕДРАРО, с много мара и дара, приређује (и веома успешно организује) Културно-просветна заједница Крушевца. А, аматери се, чедно и љупко, својим досезима у позоришном послеништву, одужују и за најмању пажњу.

Ове године, Жиријем ФЕДРАРА, председавао је цењени позоришни и књижевни критичар, један од највећих и најоданијих зналаца позоришта, Милосав Мирковић Буца, завичајац иначе. Тежак је повлашћен да може (и сме) да објави његов приказ овогодишњег фестивала. Захваљујемо се Буци.

Анастас Нешић Харди
02.12.1999. године

Лијепореко обраћање чаршијанцима - Вељко Стамболија

**Анастас Нешић Харди: "Здраво сванули", Културни центар Крушевац, 2017.
приредио Небојша Лапчевић**

Дошавши у Крушевац, упознао сам, између осталих културних посланика, двојицу хвалебриједне господе са несрпским надимцима – Хари и Харди. Хари, презименом Ристовић, те давне 1995. године, уредник "Победе", објави ми први текст и тако се моје име по први пут нађе у крушевачкој периодици. Од тог тренутка више се нисам осјећао нелагодно, што је чест осјећај код странаца, или, како су нас онда дефинисали – избјеглица. Имао сам осјећај да сам прихваћен и да ће Крушевац бити добро мјесто за живот моје породице и да ћу брзо Крушевљанином постати и да у њему нећу морати објашњавати ко сам, шта сам, одакле сам и зашто сам, између осталог, Србин, што баш није било популарно, а понекад и по живот опасно, у мјесту гдје сам живио прије доласка у Крушевац. Тако допуних стару крајишку биографију, новом крушевачком, чарапанском. Здраво сванух у Крушевцу и упознах другог господина, додуше нешто касније, Хардија. Сазнадох да је Анастас Нешић Харди новинар из Крушевца на привременом раду у Београду и да је заинтересован за школске новине "Моравска лира" ОШ "Драгослав Цекић" Јасика, касније преименована у "Станислав Бинички". Долази Харди у школу са Момом Драгићевићем и доноси прилог за Моравску лиру, пјесму "Мој комшија Боле" посвећену овом скромном школском листу. Споменућу само карактеристичан рефрен из ове занимљиве пјесме: "Пустите ме на миру док читам Моравску лиру". Од тог тренутка у сваком броју Тежака излазио је и прилог о Моравској лири и покоја занимљивост из ђачког живота луцидних Мораваца. Тако је, већ на самом почетку свог излагања, Моравска лира добила својеврсни сертификат са потписом новинара од заната, какав је био Харди, а мени дало крила да са још више ентузијазма прионом на посао и оправдам ово изненадно и драгоцијено признање. Био сам чест гост у Хардијевом "апартману" у Герентолошком центру и "крао" од мајстора новинарске цаке. Хари и Харди су нас прерано напустили, али захваљујући Културном центру дружење с њима се наставља кроз њихова дјела. Харијева збирка пјесама је изашла нешто раније, са немалим закашњењем дочекасмо и Хардијеву књигу коју нам приреди Небојша Лапчевић.

"Здраво сванули" је збирка одабраних новинарских текстова којима је Харди уљепшавао дане, дан се по јутру познаје, својим Крушевљанима, својим чаршијанцима. Чути његов глас преко радија или прочитати његов текст у Победи и у најтежим тренуцима био је празник за уши и очи. Његове ријечи су биле

утјеха, подстицај, нада, лијек. Изречене и написане да би се памтиле по својој љепоти, мудрости, некако љупке и присне, меке и топле гњездиле су се у срца слушалаца и читалаца као драга бића. Илустрације ради навешћемо само један одломак са карактеристичним Хардијевим поздравом:

"Здраво сванули,

И од јутра, првог послје помрачењског, милогледно и милородно се односили наспрам укућана, чељади, комшија, пријатеља, колега, па и оних који вам, до овог момента, и нису били баш наклоњени... И лепа мисао упућена и намењена другоме, може вишеструким берићетом да вам се врати – чак добрим делом на вашу страну".

Није тешко уочити, запазити и примјетити да нас Харди милује ријечима, умива нас од тешке и тегобне свакодневице лијепоријеком. Још нас приде и поучава да је "варош без комшилука – као човек беу душе". А Харди је имао и срце и душу за своје Крушевљане, Чарапане, чаршијанце. Подједнако је цијенио чувене крушевачке глумце и оне анонимне Крушевљане за које је само он знао а мало ко чуо, цијенио њихов рад и њихову посебност, као што је Душан, поткивач коња, који се жали што овај стари занат изумире. О свему што је Крушевац чинило посебном чаршијом писао је и говорио искрено и надахнуто: о спортским клубовима, о глумцима и позоришту, о писцима и Багдали, о Културном центру и Златној кациги(израчунао је Харди да је једне године Културни центар посјетило 138 997 гладалаца), о библиотеци, о сликарима, о Споменику косовским јунацима, али и о Споменику кукурузу. Није заборавио ни на култна мјеста као што су кафане: Липов лад, ТОП, Хотел Европа...у којима су се окупљали виђенији потомци Лазаревог града - писци, сликари, спортисти, политичари, бојаци... Али оно што Хардија чини посебним јесте његов однос према дједи. Једном рјечју Харди је био крушевачки Душко Радовић. Од Хардија сазнајемо, између осталих, једну лијепу и хуману акцију крушевачких сликара који су на аукцијама својих слика скупили новац за куповину виолине талентованој виолинсткињи Биљани Китановић, која је ту виолину чувала од "назеба", одбијајући једном приликом да свира у Ваљеву, у Тешњару, правдајући се да њена виолина не подноси толику влагу. Ипак је након силног убјеђивања свирала уз објашњење: "Знате ли, колико је наших Крушевљана бринуло да ја добијем ову виолину?" Да је у Хардију чукао дух Душка Радовића, односно да је имао посебан однос према дједи, доказује и представљање дједице на оригиналан начин, кованицама, па тако дјечији говор преобликује у "драгуљ дјечијих уста", дјеца су "златоустила" и сасвим радовићевски "Дјецу грдите, себе ружите". Са великом љубављу пише о дјечијем позоришту, присјећајући се и својих глумачких и позоришних покушаја у раној младости.

Нема сумње да је Анастас Нешић Харди "великокрушевачки приврженик", чувар крушевачких анегдота, душа чаршијанска која се понекад, а то је стварно било ријетко, знала и наостријешити онда када је НАТО – пакт "душманисао" над његовом чаршијом и земљом нам Србијом. Познавати Хардија и бити у његовом друштву била је посебна привилегија, слушати његове радио-емисије на Радио Крушевцу доживљај који се памти, читати његове текстове у Победи значило је преиспитати властите ставове о животу, успут уживајући у Хардијевим кованицама типа – запамтилица, зарадовалица, зајутрица, међусобице, леподонесак, дамароудари, негдашњица... Крушевљани су се свом добром чаршијанском духу знали одужити, додијељујући чаршијанску диплому сер Харди познатим српским умјетницима на манифестацији "Златна кацига" којој је и он на свој начин кумовао као суоснивач. Књига "Здраво сванули", коју је приредио Небојша Лапчевић, умножава сјећање на сер Хардија.

Радован Томашевић, Крушевац**ПРИЛОЗИ ЗА ИСТОРИЈУ ЗЛАТНЕ КАЦИГЕ - Анастас Нешић Харди - ДРУГИ ПИШУ - Недељна Борба 9 март 1996.**

- Крушевац је, vele потомци племенитих Хребелјановића, највољенија варош на свету! Кад је све остало није било потаман и као нигде по много земаља уоколо, Крушевац је стекао, мада би се пре смело рећи присвојио (али, од сопствене идеје) још један домаћински задатак. У ствари, од својих људи је добио. "Морате увек да сте мимо света", рекао је један Краљевчанин, пре три године, Радету Савићу Брки, уреднику -програма у крушевачком Културном центру, чувши од онога да ће у славном граду Лазарева господства 1.-ог априла, на Међународни дан шале почети Први евросветски фестивал хумора и сатире.

Ове године, ускоро, може да почне и четврти. Е, та свакегодишња зезалица, чији је одјек досадањи био довољан, озбиљно приређује да Крушевац са ближом и даљом околином и вазда богатим уздарјем моравско-расинско-жупске земље опточене планинама и бојама Расине и Мораве, постане и значајнији и важнији од Бодригере или којег другог састајалишта људи оштра језика и бодљикава пера.

Један од оних што самосмислише фестивал је и Радован Томашевић, звани Томаш, Добра воља. И кад се шали, неки мисле да је озбиљан. Ако је ико имао право да присвоји овакав шалцијски вашар, онда смо то ми - приповедао је неколицини наших колега и светских листова, кад су се обрели у Крушевцу због његове привреде која годинама не зна шта су губици.

- У нашем граду, а у Балшићевој улици, рођен је Чкаља, вама вероватно познат и као српски Фернандел. И то баш 1. априла. Да тај дан већ није светско знамење духовитости, ми би смо га таквим начинили. Наш Чкаља, који је заштитник фестивала и чије име носи главна награда, само је наставио традицију шала на свој рачун, по чему смо ми Крушевљани надалеко познати. А, данас, као и неку деценију раније, Чкаља, наравно, има своје следбенике. Кад су оно биле велике богиње, трећи дан чуо се први виц у Крушевцу. Људи су долазили кућама, и говорили својима, не бојте се више, почели су штосови.

Четврта је година како Томаш начелникује службом друштвених делатности у

крушевачкој општини. И бије се за сваки динар, не да би га сачувао, него да се што школскије и културније потроши. И данима болује кад неке мора да се "скреше" макар стотинак динара. - Њему је добра вила на рођењу шапнула како најлакше пронаћи спонзора - казао ми је у поверењу, један познати крушевачки глумац.

Сећам се како су негдањи министри просвете, чувши да долази Добри Димитријевић, знаменити крушевачки песник, фронтовац и директор школе (а бивало је: оморкне као начелник за просвету, а осване као председник фудбалског клуба) бежали у најближу канцеларију. Добри је обично долазио да за своју школу измоли два фото апарата, а враћао се са целом фото лабораторијом и филмском камером приде. Томаш је са одличним завршио Добривојеву школу. Само је он, чешће министри доводио у Крушевац. Кад је Миодраг Ђукић, тада министар за културу Србије, на вечери у конаку манастира Наупара (и то је озидано највећма захваљујући помоћи крушевачке општине) о сусретима српских позоришта "Јоаким Вујић", саопшио како се награде глумцима и театрима удесетостручују, глумица Крушевачког позоришта Љиљана Токовић, шапнула је колегама: - Ако овај истину говори, мора да му је Томаш суфлирао.

Крушевац је, веле потомци Хребелановића, највољенија варош на свету. Крушевљана има по целом свету, а ретком срећом сматра се ако неко у њему може, а ради посао који много воли, а најбоље зна и уме. Томаш је у своју варош дошао пре четири деценије из околног села Град Сталаћ, а из ње скокнуо само колико да изучи за професора српског и још за специјалног педагога (васпитно запуштена младеж).

Нарадио се и у Васпитно поправном дому, предавао српски, а кад је затребало пошаљу га у општину. Осам година био "школски сизовић" - секретар сиза за образовање. Општина крушевачка има сто села, а Томаша у сваком знају, својатају и усвајају, и има неколико стотина пријатеља од речи. За његовог сизовања, спасено је поправкама или преправкама више од 60 школских кућа. Запамтиће се заувек: саграђено је 29 (двадесетдевет) нових. Знало се: на кров старе школе први се попне Томаш и одозго баца цреп, стари, да се разбије. А, док се око школе пословало, свраћао је неколико пута, и само су ђаци пре њега стизали да уђу у свој омиљени дом.

- Најлепше и на реч је сарађивати са честитим српским домаћинима. Кад се договоримо, свако се држи свог обећања. Нема подсећања, опомињања, тражења кривца мимо себе. У селу се зна - сејеш жито, жањеш жито, нема друго да оберићети. Сељак држи реч, али не дозвољава да не испуниш обећање. Због тога су ми многи директори школа, нарочито сеоских, замерали што "претерано слушам народ". Споменули једном Томашу како је она "дигите школе, деца пас моле", у многим српском крају преточена у новокомпоновану "правите децу, школе вас моле", а он им одбрусио: - Шта, онда чекате? Угасите телевизоре, и мислите на сутра, колевке никад не поскупљују.

Од небројаних анегдота, сам Томаш често исприча како је један од његових ђака успео да заради његову торбу. Ђутао је тај ђак на много Томашових часова, и кад је дошла "наставна јединица" мењање именица по падежима, заинатио се профа Томаш ко ће да измења именицу торба.

"Мени се свиђа ваша торба", рекао је ћутолог, домишљати. Озарени Томаш постави прво питање:

- Дакле, први падеж, ко или шта?- Торба!

- Други падеж, од кога или чега? - Од коже!

- Трећи падеж, коме или чему? - Мени!

"Доста. Погодио си", рече Томаш, истресе оно што је било у њој и поклони торбу ћутологу.

Шта му рећи? Он је дуго "у власти", али никоме није оставио ни најмањи "дуг". Само се препричавају анегдоте, и има их толико да ћемо од њих једнога дана и биографију сачинити. Једнога далеког дана.

Анастас Нешић Харди

ХУМОР И САТИРА

др Михајло Ђирковић, Крушевац

АФОРИЗМИ

- *Живот је само скуп тренутака;
- *Да ли је животна путања центрифугална или центрипетална; ?
- *Животни пут ми је потпун ако ми је гроб у завичају;
- *Није страшно умрети, већ умирати;
- *Живео си онолико колико си волео;
- *Џаба смо живели ако нам молитве захвалнице замене молитве покајнице;
- *Живели смо као браћа, а онда је потекао дим тамјана између нас;
- *Пријатељство је површина унутрашњих дубина;
- *Спрали смо мрље крви са барјака. Постао је снежно бела застава;
- *Молитву Господу започињемо са: "Хвала Ти", уместо са "Опрости ми";
- *Разорише нам земљу, али корење нам је дубоко;
- *Шанк је брод без кормилара и компаса;
- *Рат се не добија на бојишту већ у касарни;
- *Били смо пред одбраном националних интереса, а онда келнер викну: "Фајронт";
- *Нишанише се два крвника. Пуче огледало. Падоше оба.
- *Није га убила пушка, већ лош закљон;
- *Пут нам је остао у корову. Неки су скренули лево, неки десно.
- *Живот нам суди по закону узрочности;
- *Двоструки живот је имитација јер не живимо два живота, већ два полу живота.
- *Људски живот је најсиромашнији када новац добије вредност.

Братислав Костадинов, Крушевац

АФОРИЗМИ

- Живимо на рате, а умиремо од камате.
- Тапкамо у месту. Још нисмо разгазили демократију.
- Које закон лежи у топузу, трагови му се виде на црвеном тепиху.
- Борба против корупције неће бити половична, већ фифти-фифти.
- Балкан – како то рафално звучи.
- Бог је раскрстио са небеским народом.
- Рђе су исковали у звезде.
- Огољене лажи се не скидају са медија.
- Србију гуши атмосфера линча.
- Наша жута минута добија све већу минутажу.
- Више ни вољу не смете да ишчупате реп. Штити га посланички имунитет.
- Цео тираж је разграбљен. Хитно штампајте још новчаница.
- Мене нико не може да купи, рече потрошачка корпа.
- Скинули су нам скалп. Ето колико је ситуација чупава.
- У Србији смо примљени за стално, рекоше Курта и Мурта.
- Испустили сте душу? Не брините се, ту је ђаво да је покупи.
- Пазите да вам не скрену пажњу да сте скренули.
- Вратио нам се осмех на лице. Ето колико смо злуради.
- Ништа не пада са неба, па тако ни чист ваздух.
- Уздај се у се и у свој кичма-транс.
- Једни тврде да је Земља округла, а други да је кригла.

Снежана Марко Мусинов, Београд

АФОРИЗМИ:

- Превагнуо је већински став. Највише алав.
- Шта те мучи? Колико год да си „мућак“, јаја су поскупела, неће те њима гађати.
- Касно се родих да се дружим с омиљеним личностима. А можда би ме уживо и они разочарали?
- Нису сви књигољупци и књигокупци.
- Конфузни, и кад су помпезни, остају дифузни.
- Ретроспективне изложбе су заборавна оружје.
- Све је више конструктивних приступа, а од конструкција – ништа.
- Ко нема естетски и етички ангажман на свој живот ставља параван.
- Пермутације и словне грешке, само језичким чистунцима су незамисливо тешке.
- Од светлости, сенки и тоталног мрака саздана је животна прича свака.
- О стању морала, стална је расправа.
- Поглед право у очи, неке потезе кочи.
- Ништа од колумни, ако садржаји нису умни.
- Све друго може да се поправи, али смрт кад дође не може да се прекроји.
- У дебелој хладовини презаштићен јединац живи.
- У сенци неукусног цицијашлука крију се врхунски профитери.
- Тамо где се небо у море улива, бескрај се сабира.
- Терет бола за изгубљеним не може се извагати.
- Горчина сазнања не може бити камуфлирана.
- Окружени изобиљем незајажљивих људи добро је кад постизавамо да останемо нормални.
- То што смо лаковерни не значи да смо и верни.
- Неки увек иду пречицом. Други - заобилазницом.
- Кад пустимо машти на вољу, лечимо главобољу.
- Пре него замере, требало би добро да одмере.
- Лакше нам је да се посвађано него да се договоримо.
- Не зна се има ли више лактароша или картароша.
- Да будем искрена... Највише се дружим са тастатуром.
- Од мрачних ћошкова, опасније су мрачне идеје.

Нешко М. Илић, Пожега

АФОРИЗМИ

- Све дубље нам завлаче руке у џепове. Траже ђавола!
- Отаџбину смо крвљу платили, зато је тако јефтино придајемо.
- Народ који дозволи да му соли памет, умире од повишеног притиска.
- Иако их слушамо отворених уста, за залогај морамо добро да се сагнемо.
- Да бисмо од два зла изабрали мање, морали смо оба да испробамо.
- Највише нас коштају они који се продају.
- У нашим водама нема осеке. Вода је стално до гуше.
- Нама непријатељи ништа не могу. Увукли су се у наше редове и раде против себе.
- Наша судбина је у нашим рукама. Само Бог зна како јој је.
- Код нас је несташица хране вештачка, а несташица памети природна појава.
- Било би нам боље кад бисмо трошили садашњост оних који су нам одузели будућност, али нам савест не дозвољава да трошимо незарађено.
- Не дозвољавају ми да паднем. Ударају ме са свих страна.
- Увођењем демократије настало је општеноародно весеље. Нико никога више не жали.
- У Србији нико неће умрети од глади. Гладни такво понижење себи не могу дозволити.
- Сачували смо најбоље кадрове. Склонили смо их у страну.
- Правда јесте спора, али нама је испод части да јуримо за њом.
- Кад се појединац жртвује за државу сви аплаудирају. Кад се због појединца жртвује држава сви ћуте.
- Да нисмо заменили сеоски мир за грађански рат, убила би нас монотонија.
- Откад смо организовали параду поноса, примамљивији смо за страна улагања.
- Кад се државна заједница гради без статичког прорачуна, радове изводе слободни зидари.
- На гробљима је све мање места. Надлежни су у дилеми: да ли да нас сахрањују дупке или да нам забрањују да умиремо.
- На политичкој сцени је стриптиз. Све го лопов до лопова.
- Ако власт буде свој програм спроводила до краја, све би могло бити враћено на почетак.
- Ситни лопови траже рупу у затвору. Крупни у закону!
- Ситуација је гора него икад. Али никад нам боље бити неће.

ЕСЕЈИ, ПРИЧЕ, ПРИКАЗИ...

Кристина Радуловић, Вршац

СХВАТАЊЕ ПРОСТОРА У КУЛТУРИ СРБИЈЕ

У култури Србије схватање простора потпуно се разликује у зависности са ког становишта посматрате простор.

Ако посматрате из угла старијих генерација, постоји велика разлика у поређењу са данашњим генерацијама и садашњим временом.

Ако простор посматрамо као објекат у ком станујемо (кућа/стан), осврнула бих се на период старијих генерација, као и на промене које су се одвијале до данас.

Новим генерацијама можда делује невероватно колико је чланова породице раније живело под истим кровом, па су тако у једном домаћинству заједно живели и функционисали чланови уже, али и шире породице (фамилије). У српској култури постоји један израз карактеристичан за ову ситуацију, а гласи "Где чељад нису бесна, ни кућа није тесна". Овај израз савршено описује како су се чланови породице тако организовали, да им заједнички живот не смета, већ иде у прилог.

Послови су се много лакше обављали када на женски део обавеза, углавном у кући (кување, одржавање простора, брига о деци, итд.) није била фокусирана само једна женска особа, већ више њих: маме, тетке, стрине, бабе...

Исто тако подела мушких послова, који су углавном били око куће (брига о њивама, пољима, засадима, воћњацима), као и зарада, била је много лакша, јер се делила на све мушкарце у кући, па чак и довољно стасалу мушку децу. Дакле, раније генерације су апсолутно другачије схватале појам простора.

Како појам простора схватају новије генерације?

Све чешће можемо видети како млади одлазе из породичног гнезда и започињу самостални живот. За такву одлуку потребно је доста храбрости, одговорности и спремности. Простор у породичном гнезду је место које ти улива топлоту и сигурност. Када млада особа започне самостални живот, прво што примећује јесте "хладноћа" новог места боравка. Особа може да се труди да декорише тај простор, али из њега ће дуго избијати "хладноћа", а то је зато сто не садржи топлоту породичног дома. Често у животу можемо приметити како нам је свеједно где боравимо, док год смо заједно, па зато кажемо "дом је тамо где је породица".

Схватање простора у култури Србије може да се разликује и у схватању људи са села и људи из града.

Ако поново посматрамо простор као објекат где станујемо, можемо видети потпуно другачије уређење дома код људи са села у односу на људе из града. Све чешће на друштвеним мрежама можемо видети фотографије домова бака и дека и увек је у првом плану шпорет "Смедеревац", а на њему све оно што је аутентично и карактеристично за такав дом-пита у тепсији/гибаница/мекике или крофне. Исто тако, испод фотографије можете видети коментаре људи, који у томе виде нешто исконско, љубав и повезаност породице. Зашто се онда новије генерације одлучују да своје куће и станове уреде по последњој моди и зашто у тим кућама не можете видети предмете којима су се служиле старије генерације, а за којима толико "жуде"?

Оно што још разликује људе са села и људе из града је појам удаљености.

Људи са села су навикнути да иду пешке до продавнице/комшије/школе/радног места. Некад су у питању и десетине километара! Због тога, њима удаљеност од 3км не представља ништа, па често умеју да кажу "ма, то ти је да пљунеш одавде", или "иза ћошка", тиме објашњавајући да је јако близу. За разлику од њих, видећете како људи из града из навике улазе у кола за много ближе дестинације, или мењају неколико градских превоза, јер имају различит појам о удаљености. Ако се нађете у урбаном граду и питате некога за неку дестинацију, прво ће вас упутити на превоз који иде до те дестинације.

На друштвеним мрежама често можете видети и фотографије кућа, које изгледају као оне које смо раније описали, куће у којима обично живе старије генерације. Куће на фотографијама су често изоловане од остатка друштва, понекад окружене шумом или сличним растињем. Аутори оваквих објава често желе да кућа изгледа страшно и усамљено, али то не спречава људе да са задовољством позитивно одговарају на овакве изазове. Необично, јер смо утврдили да људи воле заједницу и везују се за просторе у којима живе са породицом. Зашто онда имају жељу да живе овде, обзиром да је кућа усамљена? Зато што је фокус стављен на изглед куће и њену локацију, која у човеку изазива осећај топлине и ушуканости и тако ствара вештачки изглед топлог дома.

Разлика између "приватног" и "јавног" простора је велика. Пре свега, људи се не осећају једнако у јавном простору, као у своја четири зида. Ако се налазите у неком јавном простору, можете видети да су људи некако суздржанији, укоченији, па чак и ако седе, нећете их у положајима у каквим су у свом приватном простору: у турском седу, или са једном ногом подигнутом на столици, нећете их видети "заваљене" или са рукама иза главе, ако су у фотелији или на двоседу/троседу, нећете их видети да леже. Осим тога, нећете их видети неуредне фризури или похабане одеће. Пре свега знамо да нам правила бонтона налажу ово понашање, али чак и када та правила не би постојала, људи се у јавном простору никада не би понашали као у приватном простору, нити би изгледали онако како, можда изгледају у своја четири зида.

У комуникацији такође постоји разлика, а зависи од тога са којом особом комуницирају.

Ако је у питању особа са којом нису претерано блиски, биће им довољан само поздрав у пролазу. Ако је у питању особа, коју познају добро, можда ће

поразговарати са њом на одређеној удаљености, која је довољна да пружи руку један другом.

Ако је у питању блиска особа-члан породице или партнер, нећете видети раздаљину и особа неће избегавати додир или загрљај. Овакве промене се дешавају у зависности колико се особа осећа пријатно да дели "простор" са другом особом. Ако је та особа блиска, можда особа са којом су некада и делили простор, то им неће представљати проблем и обрнуто.

Ако се налазе у јавном простору, људи ће спонтано изградити свој приватни простор око себе. У аутобусу, ресторану, њихово седиште, односно, сто, биће њихов приватни простор. Ако чекају у реду, људи не воле када им не неко сувише близу, јер тиме улази у њихов приватни простор и самим тим, осећају се неугодно.

Раније се подразумевало да када двоје ступи у брак, зена треба да буде та која прелази у мужевљев дом. Дом као простор за живот сматран је местом у коме се породици продужава лоза, па је тако логично размишљање било да двоје свој брачни живот наставити у породичној кући супруга. Сада се на то више не гледа тако. Млади се углавном одвајају да наставе свој заједнички живот сами и сматрам да се тиме губи смисао породичног живота. Сада бих ставила фокус на државу као простор.

Људи често одлазе у неке друге земље, ради бољег живота, али им истовремено недостаје домовина. Када се врате у свој завичај, то их подсети на цео њихов живот: на језик који говоре, на прве речи које су научили, као неки вид распознавања нечег што живи у сваком човеку. Када се човек врати конкретно у свој родни крај, посебно је везан за сваки део унутрашњег и спољашњег простора, јер на сваком кораку постоји нешто што га враћа у детињство и прошло време. Могуће је да човек не би био везан за зидове, за камен или ограду, али они заједно сачињавају простор који је јако битан човеку.

Оно што је интересантно јесте да је човек везан за породицу, за сам осећај заједности и припадања. Тај простор у коме се човек осећа лепо може да буде и превозно средство, ако је сам или чак и ако је у групи људи, као што је аутобус. Примећујемо да свако воли различите врсте простора. Могу да постоје и простори који особу чине напетом (простори са много људи или простори на које особа није навикла). Узмимо за пример банку/болницу/школу.

У банци ћете можда срести савршено обучене људе. Можда ће имати врата која се не отварају као ваша. Можда ће сви бити претерано љубазни.

У болници се можда нећете снаћи. У школи има толико младих људи, да ћете се као старија особа осећати несигурно.

Схватање простора у култури Србије не можемо да објединимо. Постоји доста различитих аспеката који утичу на схватање простора. Простор где осећамо припадност-дом. Простор где припадамо-где год то било. Али, када све аспекте и све тачке гледишта сумирамо у једну, видимо да је у Србији сваком људском бићу потребан простор у коме ће се осећати пријатно, вољено и у коме ће моћи да буде оно што јесте.

Радован Синђелић, Шабац

ПОСЛЕДЊА ЗИМА КОНСТАНТИНА ДАНИЛА

Звук звона са црквеног торња ширио се лагано и мирно градом. Први сумрак је попут сивог магленог вела пао рано, а одмах за њим прокапао је и снег. Последњи децембарски дани су кратки и хладни, па ипак свет је радосно дочекао пахуље које су падајући брзо попут небеског водопада хитро покриле залеђене плочнике, путеве и стазе. Густо покров од те беле баршун свиле посуо је градске кровове, ограде и дрвеће, изгледало је као да су на улицама живе само високе уличне светиљке које су сијале попут светионика ове хладне вечери. Под стреху једног стана, у поткровљу зграде коју је адвокат Јовић годинама издавао сиромашним, а честитим породицама, склонили су се и ове вечери голубови и голубице, њих десетак. Поређали су се по греди изнад прозора да у том скривитом и мирном кутку проведу још једну безбедну ноћ. Прозор је био осветљен. Лампа која је горела у соби бацала је снажну светлост и на улицу. Понека птица би привирила у унутрашњост поткровља и посматрала његове становнике - удовицу Софију Рајићеву и њене три кћери које су седеле око стола на коме је сијала велика свећа у дрвеном чираку наспрам које су њих четири нешто радиле. Њихове силуете су се назирале кроз танку кукичану завесу на прозору, нагнуте над својим радовима. Старац који је застао на плочнику пред овом кућом их је гледао кроз вео крупних пахуља које су непрестано падале и не слутећи да су и оне опазиле њега али да се праве да га не примећују. Стајао је он поред уличне светиљке, заштитивши се од вејавице кишобраном. Није му било хладно, штитила га је топла бунда, шубара и крзнени оковратник, кожне рукавице и чизме, нису му сметале пахуљице које су му следећи свој пут падале по лицу и топиле се на трепавицама и уснама. Осећао је само велику хладноћу у срцу јер он се враћао у празну кућу. Годинама је живео у овој улици и пролазио је поред овог здања које је припадало његовом пријатељу адвокату Јовићу и дуго је познавао поменућу породицу као и остале станаре јер људи које је примао адвокат остајали би ту дуго, дуго...

Сад у згради живи само удовица са кћерима. Јесенас је умрла бака која је живела у приземљу, а они млади људи који су боравили на првом спрату су се одселили. Адвокат му је тад рекао да неће више издавати. Као да је слутио да неће поживети још дуго и стварно јуче су му издавали прву суботу. Удовица је стављала фотографије свог сина у велики албум, а девојке су је посматрале пошто су поделиле хрпу слика на четири гомиле. Најмлађа девојчица, десетогодишња Љуба је седела поред пећи држећи старог белог мачка у крилу. Она је стојећи поред прозора и посматрајући лет пахуља прва и опазила старца под светиљком и рекла то но мајка јој каза да се склони и седне поред пећи.

- Он се сигурно враћа са гробља - казала је Нада, -и јуче је био тамо, на парастосу.
- Данас је вероватно ишао жени на гроб - рече Вера везујући црвеном врпцом писма која јој је некад слао један млади официр. Последње је стигло баш на данашњи дан пре две године.

- Њих двоје је везивала велика љубав - уздахнула је Вера - жао ми је његове госпође, дивна жена, лепотица, тако дуго је боловала и мучила се, могла је још мало да поживи у свој тој доброту коју јој је господин Данил омогућио.

- Па можда га је њена смрт ослободила - рече Нада узимајући белог мачка од Љубице - није госпођа била баш тако дивна. На нас је гледала с висока, није хтела ни да се јави на улици кад бисмо се среле, мајку није хтела да прими да ради код њих. Никад није ништа радила, све су за њу чиниле слушкиње, а она их је омаловажавала и презирала. Њена плава крв није била ништа вреднија од наше, заборавила је да је до удаје живела од милостиње у кући барона Иштвана Карачија и да је није узео господин Данил вероватно се никадне би ни удала.

- Шта то причаш - зачуди се Вера - ја сам чула да су родитељи покојне госпође Софије били племићи...

- То је тачно - каза мајка - но они су умрли и њу је примио стари барон. Имала је сигурно тешко детињство...

- Зашто је оправдаваш мајко?- упита Нада и ти си имала тешко детињство и твоји су родитељи умрли, од осме године си служила по туђим кућама - покојница је имала лепши живот него ти, а била је тако охоло...

- Не треба никог осуђивати - мирно рече мајка- она јесте живела мирније и безбрижније, али ја сам сретнија од ње јер ми је Бог дао вас четворо здраве и паметне деце, зар човек може пожелети нешто више? Кад будете и ви имале своју децу осетићете праву вредност мојих речи.

- Ја се нећу удати никада - скрушено рече Вера, имам већ двадесет и једну годину и нико ме неће...

- Можда је и боље тако, - рече Нада, да имамо новаца око нас би летели удварачи који би уз верност тражили и позамашни мираз.

- Лако је теби да тако говориш, ти си одбила два просца - тужно ће Вера.

- Јаки су то били просци, вечито пијани апотекар и онај удовац са четворо деце, њима није требала супруга него слуга...огорчено каза Нада.

- Немојте клонути духом, децо моја,- тешила их је мајка - Бог ће погледати и вас као и нашег брата, једног дана упознаћете добре младиће за које ћете се удати. Треба само веровати и молити се. Једног дана брат ће добити парохију па ћемо имати свој дом.

Мала Љубица се само смешкала слушајући разговор. Бели мачак је спокојно прео у Надином наручју. Снег је падао и даље. Кишобран у руци господина Данилова је отежао од терета нападаог снега и он се трже, отресе снег са кишобрана и пође својој кући. Размишљао је о удовици и њеној деци. Знао ју је више од петнаест година. Дошла је са мужем и дечицом, он је био радник, брзо је оболео и умро, она је остала сама, радила је по туђим кућама, борила са за своју децу. Срећом деца су јој била паметна и добри ђаци па су за вршили школу, а дечаку Петру прошле године помогао је покојни Јовић да упише богословију.

Пре седам година удовица Софија је узела да одгаји мало сироче Љубицу кад је умрла Љубичина мајка, сирота Марија која је служила у адвокатовој кући. Све у свему, удовица ће проживети лепу старост. Није јој позавидео, он је имао чисто срце и било му је драго када му је адвокат Јовић дан пред смрт поверио једну велику тајну знајући да му се крај ближи, пре три године он је преписао удовици кућу у којој је становала и ето јуче кад је прочитана опорука у кругу адвокатових наследника и позваних најближих пријатеља, чуо је да је осим куће оставио и извесну своту новаца и жени и свакој од девојака. Лепо од њега. Био је племенит и добар човек покојник. Речено је да се то саопшти удовици задњег дана ове године. - Бог не оставља никог - помислио је Данилов откључавајући врата, сваком на крају даје по заслуги. Мрачно степениште га је плашило, на зидовима су биле његове слике, а светлост уличне светилке која је продирала кроз прозор у врху степеништа је стварала чудне сенке.

- Морам набавити неког пса, сад кад Софије нема, могу узети и мачку - помислио је - њој су љубимци сметали, па је тако и његов бели мачак пре пет година пребегао код удовице. Сад кад Софије више нема - необично му одјекну та мисао у глави као да ју је неко други изговорио, сад може другачије живети. Потражиће служавку, можда чак и неку младу жену са дететом да му помаже, са дететом биће у кући веселије. Од млекације ће набавити мачиће и једног пса за двориште,

или да узме ону малу скитницу мешанца која се шуња увече улицом од капије до капије. Поново ће петком увече звати пријатеље, писаће сестричини и позваће њу и њеног сина у госте, набавиће и јелку за нову годину...

Прошло је пола године од како је Софија умрла, а он ето одједном не осећа више никакву жалост, штавише данас на гробљу гледајући у њен споменик и слику у један мах помисли како он ту своју жену заправо никад није заиста упознао. Сећао се њиховог првог сусрета кад му се учинила прекрасна та млада лепотица, сетио се њиховог кратког познанства и венчања, првих дивних година заједничког живота, наде и очекивања потомства које се нису оствариле... Сетио се и дана кад је тражила да избаци из куће младу служавку коју је вереник оставио трудну, њеног одбијања да на њено место прими удовицу, њеног првог одласка од куће када није имао довољно новаца да јој да да пошаље тетку у Баварску, хистерије кад је предложио да они усвоје сироче Љубицу... И одједном у овој мрачној децембарској ноћи док се пео степеник по степеник јављала су се неугодна сећања на његову жену коју је волео искреном љубављу до задњег њеног дана.

Та сећања беху стварна и истинита и нешто поче да га гуши. Сети се и анонимних писама која је добијао и која су говорила о људима са којима се она кришом састајала док је он сликао иконе по црквама и манастирима. Сину му одједном да су та писма писали његови пријатељи који су га опрезно у неколико наврата упозоравали на гласине које су кружиле градом. На пола степеништа он упали свећу и понесе свећњак на спрат. Кроз прозорчић угледа светлост у удовичином поткровљу. Ето, њу је знао дуже него супругу, одувек јој се дивио и волео је њену дечицу, а никад није ни помислио до данас на то да би му она била боља и вернија жена него његова Софија, можда би му чак бар једно дете родила... Да је узео удовицу спасао би њу и њену децу сиромаштва и беде, а својој души и себи би велико добро учинио. Чак и пре много година кад је Софија тражила развод он је учинио све да то спречи, да је задржи, и тек сад му је јасно да њих двоје није овако дуго заједно држала љубав него његов новац. Тад да ју је пустио да оде како су ми и саветовали пријатељи, био би слободан да отпочне нов живот, тад је могао усвојити малу Љубицу...

Уместо тога он, чувени сликар Константин Данил у сваком дому лепо дочекан, слављен и хваљен, он коме је допуштено да осликава светиње, добровољно је остао роб једне ништавне жене. Пред њеним портретом подигао је свећу да га боље види. Са колико љубави је он радио ову и њене друге слике... Како су страшни окупи које човек сам себи меће! Како је страшно кад се човек пробуди из сна који га је морио годинама и кад схвати да су године прошле, време му истиче, смрт се ближи, а он је сам у пустој кући... Прекрстио се и кренуо у своју собу. Учинио му се да пред њим промаче нека сенка.

Затворио је прозор кроз који је улазио снег и погледао још једном на пуну завејану улицу. Свуд је био мрак, само је светлео удовичин прозор и анђели искукичани на његовој завеси као да су се померали тамо- амо, а мати Софија и њене кћери Вера, Нада и Љуба седеле су и даље окупљене око стола, док је стари бели мачак стајао на прозорској дасци, посматрао улицу и чинило му се да он гледа баш у њега...

Јелена Протић Петронијевић, Крушевац

У ПЕСНИЧКОМ СВЕТУ ЉИЉАНЕ ТАМБУРИЋ

ЉИЉАНА ТАМБУРИЋ - Среда, 1.3.2023. Бела сала - Дамари тишине, 2021. Поезија СРБ; Кад заспи месец, 2022. Поезија СРБ; Песма ми је име, 2022. Поезија СРБ.

Песникиња чије се прве речи роде онако ко из воде, која опомиње да пучина живота носи наш чамац према танкој белој ивици неба, која позива речима ЧОВЕЧЕ СТАНИ... Љиљана Тамбурић упућује нас којим стазама да уђемо у њен песнички свет и упознамо га, најпре у књизи ДАМАРИ ТИШИНЕ, убрзо затим у књизи КАД ЗАСПИ МЕСЕЦ, па и у трећој, недавно објављеној, под насловом ПЕСМА МИ ЈЕ ИМЕ.

Ако се осврнемо и на биографију ауторке схватићемо да је само наставила тамо где је застала у младости. И да је наставила да живи и пише свој песнички сан у чему су је охрабрила многобројна признања и награде, затим објављене песме и приче у зборницима, заједничким збиркама и часописима у последњих неколико година. Свакако да треба поменути и значајну подршку коју Удружење песника Србије - ПоезијаСРБ пружа оваквом аутору. Све три поменуте књиге су издања Удружења песника Србије -ПоезијаСРБ. Ово удружење помаже ауторима који су аматери, од којих неки постају и професионалци, помаже, дакле свима који воле поезију, да препознају свој таленат и да своје песме објаве, бар у електронској форми, а понеком ко заиста има довољно снаге, воље и дара за писање - и да објави књигу.

Љиљана Тамбурић је објавила три књиге за две године. Намеће се питање да ли су се ту нашле и неке песме које су дуго чуване и припремане пре него што су угледале светло дана? У сваком случају, поезија Љиљане Тамбурић тече одређеним током као река која ће изненадити читаоца свежином, амбијентом и пријатним бојама. Бићемо затечени непосредношћу и темама које припадају свима и које нас разбуђују, осветљавају свакодневни живот, задиру у тренутно расположење и осећања, у разлоге неких поступака и понашања, у стиховима који су ношени оптимистичким ритмом упркос свему, у овом броду који се љуља/ и чека да га поломи бура... сетимо се стихова из песме ЖЕНИ, из књиге Дамари тишине. Неке су песме са лековитом поуком, као антидепресиви у стиху: Сваки дан своје бриге носи/Али и радости с њима/И свако од нас у очима својим/Сузе и звезде има... Песма Дамари тишине открива тајну стварања кад Притискају речи, почињу да даве, и настане тада једна песма нова. Кад заспи месец, нежно ћу руком да га сакријем под својим скутом, поручује нам песма КАД ЗАСПИ МЕСЕЦ. Књига под тим насловом проширује тематски круг у којем се креће лирски субјект. Јављају се песме духовне тематике посвећене Светом Сави, Божићу, Пресветој Богородици, а духовна надаћућа достижу врхунац у песми која носи наслов Последњи вапај за спас која је опомена и позив човеку да се окрене прелепој природи коју је Бог створио а коју човек немилосрдно квару и мења до уништења... Порука песме је заправо сведена у стиховима Природа треба, да буде храм, за душе које се губе, башта, која ће до краја света, да спаја и веже људе!

Циганска идила, Деда дохвати ми месец, Сањам да сам само човек, Судбина једне виолине, то су песме романтично обојене о животу Рома, са социјалном нотом коју треба приметити, са емпатијом која је провучена између редова и носи неке свевременске слике и поруке. А у овој књизи помаља се и родољубива нота,

сећање на прадеду Миладина Солунца, на Милунку Савић и погинуле српске војнике сахрањене на Зејтинлику, дубоко проживљена историја која се тиче многих од нас појединачно. Подсећање на пролазност и неминовност, на то да је наше постојање подложно променама које нису увек лепе налазимо у песми НИ КИША ВИШЕ ИСТО НЕ МИРИШЕ.

Ипак, једно осећање даје најјачи тон и преовлађује у овој књизи. А то је љубав која свему даје смисао. Саосећање са природом, живим бићима уој, према пчелама, чији се слатки мед никад не заборавља део је велике љубави према читавом свету и према животу којом ова књига одише. И трећа књига која почиње стиховима под истим насловом ПЕСМА МИ ЈЕ ИМЕ уводи нас директно у поетику ауторке, схватамо да се лирски субјект поистовећује са песмом, да су нераздвојни, ту нема дистанце, то је друга страна огледала у којој препознајемо ауторски рукопис Љиљане Тамбурић. Ипак, из књиге у књигу, стил и израз се усавршавају, игра којом се нижу стихови и риме не престаје, можемо рећи да се примећује лакоћа којом се песме стварају и отварају пред нама а само ауторка зна колико је то било лако или је можда дуго стварано и проверавано у њеној песничкој радионици. Стваралачки процес је такав да свака песма прође кроз нас а да ми понекад не знамо одакле нам долази, стваралачки процес је тајна, али увек постоје разлози које разоткрива сама песма неке ко уме да је прочита на прави начин.

Зато верујемо да је умеће читања поезије такође дар. Због тога тако мало људи чита и разуме поезију. Треба живети своју поезију, ухватићемо и ову поруку... јер иза сваке лепе речи, својом душом стојим гласи један стих у песми која је такође надахнута љубављу и унутрашњим немиром који прати сваку љубав (Кад напустиш моје песме).Верујемо да ће сваки читалац ове књиге наћи неку песму коју ће присвојити и у којој ће пронаћи нешто своје, вероватно неко скровито осећање, неку блискост, нешто драгоцено. Једна таква песма би могла бити она која носи наслов ЗА ОНОГА КОЈИ МЕ НАСМЕЈЕ.

ЗА ОНОГА КОЈИ МЕ НАСМЕЈЕ – Љиљана Тамбурић

Ако ико успе да ме насмеје...
на њега ће се сручити благослов
мојих намрштених обрва
и мојих усана, са капима отрова...

Тешко је развући у осмех усне од челика...
Али ако некада, неко, успе да ме насмеје
нека то не буде из неког разлога

него онако... из талента... из његовог умећа и дара...

А ја ћу, својим смехом распарати небо
и просути му у руке драгуље
заборављене на неком облаку...
Ја ћу му расцветати све кактусе,
осушене и трновите, што га боду
док хода кроз временске капије...
Ако, ико, икада, успе да ме насмеје
нека ме смехом својим сатре...
Да изнад мене дуга прокапље
и шарена киша по нама падне,

да ми се у очима одмах запале давно угашене ватре...
Више нећу живети од сећања и чекања
и нећу се бојати изненадних сусретања...
Пригрлићу све његове лоше стране
и његове закрпљене наде, лоше манире и страхове...
Пристаћу на све јер је он онај што се смеје
широко, искрено и заразно...

Онај што уме да се радује и да радост пренесе...
Ако тој вештини научи и мене...
Захвалност ће бити моје друго име.

Боривоје Бора Видојковић

ПРИЈАТЕЉ

И седми дан освануо тмуран. Сунца ни данас нема, а ледена киша мрмори и сипи. Локва до локве прљаво се леди. Подне само што се није одазвало свом својом суровошћу за овакав дан. Тиху и пригушену галаму парају јецаји који ову површину чине још језивијом и секу гробну тишину Новог Крушевачког гробља. Ледено иње зуји и полагано пада на још увек свеже хумке. Јато птица својим крицима пресеца тмурно небо, а понека врана слети на прво свеже обележје тражећи ретке остатке хране и загракће не обраћајући пажњу на присутне.

Људи погнутих глава, увијени шаловима, мантилима и капама журе ка својима који су их напустили да им одају почаст, да их посете и да их се сете. Али, сви застају или подигну главу крај свеже хумке која је видно потонула натопљена леденом кишом која данима непрестано пада. Преврнута саксија, сада већ увелог цвећа, тужно се пресијава од капи снежне кише. Обележје и крст са подацима преминулог се поклопило и не може се видети чије је.

Крај угнуте хумке, поред прљавог тањира, једне искривљене виљушке, алуминијумске кашике и шоље за кафу лежи ОН. Црна мокра длака натопљена ињем, полузатворених очију из којих теку полу залеђене сузе које застају на смрзнутим образима. Испружене дрхтаве шапе, једна поред друге, као да чекају да газда однекуд испружи своје топле руке и прихвати смрзнуто тело свог нераздвојног пријатеља. Да га свије у наручје, угреје, нахрани и напоји. Руку ниоткуда нема, гласа нема, ничег ниоткуд. Цело тело дрхти склупчано на мразу и ветру и не осећа ништа. Седми дан ни храна ни вода, само туга и нада да ће се газда однекуд појавити, узети га у топло наручје, помиловати га нежно и угрејати.

Смењују се посматрачи. Пролазе, застају, неко се прекрсти и помоли Богу, да се Господ смилује и помогне овом верном пријатељу, да му да мало снаге да преживи. Неки од посматрача овог тужног призора приђу, нуде парче хлеба, неко сипа у тањир мало воде, прође руком кроз хладну и влажну длаку, али ништа не помаже. Све остаје без икакве реакције, чак и без погледа. Само дрхтаји смрзнутог тела на ветру и леденој киши. Ни реп не помера верни пријатељ, само смрзнутом шапом уморно, несвесно и малаксало махне. Чује се понеки глас да он овако неће дуго, да је већ готов. Види се то по усахлим очима, по њушци на којој се леди иње и по која већ све ређа суза. Кад - кад једва чујно, тужно зацвили, а магла све више покрива видик и седми дан се полако, али све извесније, ближи крају. Верни пријатељ све ређе и све слабије дрхти. Снаге сигурно нестаје, а поглед све више сахне. Пролазника и посетилаца све мање, а птичја граја све јача. Нека врана се примакне баш близу, али и то стаје без икакве реакције. Чак ни један покрет, ни један знак да је неко ту и то, по њега, врло опасан и гладан. Само се залеђена трепавица инстинктивно помери, за тренутак, па се врати поново и умири. Полако и седми дан одлази у неповрат, а снежна и сипава киша и ледени ветар све више освајају простор вечног починка многих Крушевљана.

А Он остаје и даље да непомично чека руку свог пријатеља чију топлину више никада неће осетити. Остаје ту, сам крај хумке свог газде, свестан и сигуран да осмо јутро неће угледати крајичком замрзнутог ока. Ни девето, нити иједно јутро више. Осећа крај и зна да ће га ујутру покупити и однети негде у непознато.

Можда ће се тамо срести са оним за којим толико чезне и вене. Понека светлост се само назире кроз ноћ помешана са маглом, а сузне очи верног пријатеља све слабије светлуцају у мраку који све више осваја.

Борђе Петковић, Параћин

ИНТЕЛЕКТУАЛАЦ У ПРОВИНЦИЈИ: ПРОФЕСОР ТОПЛИЦА СИМИЋ У ВАРВАРИНУ

Абстракт: У прилогу се обрађује оно што је аутор рекао као председавајући на Округлом столу о животу и делу професора и писца Топлице Симића, који је својевремено одржан у Обрежу, његовом родном месту, у оквиру књижевне манифестације „Топличин шешир“. Тезе су проширене прегледним разматрањем његовог књижевног и публицистичког дела, уз неколико мемоарских записа.

Кључне речи: Топлица Симић, Обреж, Варварин, поезија, проза, хроника, аналекта, уредник листа „Темнић“, културна манифестација „Темнићки натпис“, Едиција Темнићки натпис, Културолошки пројекат „Јухорско око“.

Уводне напомене. -Ја сам се са Топлицом упознао по упису у ВМГ „Вук Караџић“ у Параћину, пошто смо обојица Темнићани, он из Обрежа, ја из Поточца, дели нас Својново. Он је био у седмом, ја у петом разреду. Били смо заједно на позорници сале Синдиката за време свечане академије уприличене поводом Дана ЈНА 1955. године, када су нам уручене награде за пригодне писмене саставе. Од тада смо се јављали један другом и пар пута разговарали. Од 1957. године се нисмо виђали све до почетка деведесетих, када смо се срели у варваринском СИЗ-у друштвених делатности, где је Топлица радио. па у Параћину, када је долазио у вези са својим првим књигама. Интезивна сарадња је почела са 1995. годином, када смо, заједно са Никодијем Спасиће (Јагодина), Бором Радосављевићем (Ђуприја) и Бративојем Марковићем (Рековац), покренули и организовали активности на остваривању Културолошког пројекта „Јухорско око“. Та сарадња је интезивно трајала пуних седам година а настављена само мојим посетама њему код куће, информацијама и консултацијама о текућим активностима, пошто се он повукао због болести и пензионисања. Све до његове смрти, 2010. године.

Његов животни пут у младости, детињство и школовање, везани су за Обреж, Варварин, Параћин и Београд. У Обрежу је завршио основну четвороразредну школу, у Варварину нижу гимназију, у Параћину више разреде гимназије. Потом се уписао на Филозофски (у међувремену издвојен као Филолошки) факултет у Београду, где је студирао на групи за Српско-хрватски језик и југословенске књижевности, уз специјалистички испит са темом о поезији Тина Ујевића на истом факултету, положен нешто касније, уз рад. Био је по учењу међу одличним ђацима и међу примернима у владању. Његова оријентација према књижевности осетила се тек у гимназији присуством на литерарним састанцима, док је читаво време школовања и студија волео да игра фудбал („Хајдук“ из Обрежа). Политика га није интересовала, осим онога што је у омладинским активностима тада било нужно (учешће на слету, штафета младости, омладински састанци и слично).

Из села је понео склоност ка алкохолу, што је одлика сеоског живота у Подјухорју. Ја га лично никада нисам видео пијаног, пошто је у време нашег дружења, у првој фази то је било искључено, у другој је од тога већ био одустао из здравствених и других разлога. Но, о томе је волео да прича - а причали су ми и други, чак и у анегдотама. У томе је било, по мом утиску, извесног митоманства, подгрејавано односом према боемији песника Тина Ујевића, који му је био нека врста идола (носио је ујевићевски шешир широког обода).. Отац му је био стакларски радник а мајка домаћица, бавили су се земљорадњом на скромном имању. Његова радна каријера јасно је разграничена на два периода, први је просветарски период, чији је најзначајнији резултат отварање Гимназије у Варварину, а други период је рад на културно-просветном и књижевно-публицистичком пољу, по повратку из Кладова у Варварин, пошто је тамо радио као професор шест школских година. Није био протеран из Варварина, како то неки воле да нагласе, била је то добровољна „овидијана“, јер је желео да ради у образовању, а у

Варварину је то било више немогуће јер је проглашен, по ондашњим критеријумима, политички неподобним за рад у просвети. Поезија је започета и доминирала док је радио у Кладову.

Присилни излазак из образовања, за које се припремао, осећао је као неправду. То је најбоље изразио стиховима из *Освете једног раба*: „Ја, раб божји у Кладову заточен,/ заклињем се обешчашћен чашћу својом,/ да ћу свесно, као кредит орочен,/ све дугове црне обојити бојом плавом,/ иако невољом тешком опточен,/ и немарношћу и заборавом,/ вратити свима, а нарочито опечен/ неправдом – једино присутном јавом.“ Но, да се вратимо на почетак његове радне каријере.

Осврт на радно ангажовање. - После дипломирања, дочекан је широких руку у свом родном месту и постао професор у вишим разредима, десетак година раније основане осмогодишње школе у Обрежу. Основана је заправо годину дана по његовом одласку на школовање у Варварин. Предавао је српско-хрватски и стране језике (руски и француски), чак и математику. Ту је остао кратко (1961-1964), када је отишао у ЈНА на одслужење војног рока. По повратку из војске, запослио се у Општинској управи, где је био на дужности начелника Опште управе и друштвених делатности, Оженио се Горданом (Варваринком), учитељицом и преселио се у Варварин, с којом је добио две ћерке. С јесени 1965. био је ангажован као професор у почетним корацима Гимназије, као један од два професора, остали су долазили из Крушевца, пошто је школа била у саставу крушевачке гимназије. У недавно објављеној прегледној монографији „Пола века средње школе у Варварину 1965-2015.“ налази се записано и ово у одељку „Први органи управљања у Варварину“, уз фотографију Топлице Симића:

„Савет Гимназије у Варварину изабран је на седници 27. септембра 1965. године. У Савет су ушли новопостављени радници Гимназије, родитељи и представници ученика. За председника Савета изабран је професор Топлица Симић, а за секретара професор Љиљана Поповић. На седници Савета школе од 16. септембра 1966. године за председника је изабран професор Франц Барбич, али пошто је он био пред раскидом радног односа, на предлог руководиоца школе Милоја Филиповића, за председника Савета поново је изабран Топлица Симић.

На седници Савета школе августа 1969. године дотадашњи руководилац одељења Гимназије у Варварину, Милоје Филиповић поднео је писмени захтев за разрешење од дужности руководиоца, због одласка у Светозарево на ново радно место. Том приликом, уваживши његов захтев, Савет је, по препоруци друштвено-политичких организација општине, за новог руководиоца Гимназије изабрао Топлицу Симића. Поред те дужности, Симић је изводио и наставу српско-хрватског језика и књижевности у трећем разреду.“ Дакле, у варваринској Гимназији је био од 1965. до 1976. године, с тим што је од 1969. био и директор.

Ангажовање на тим пословима било је веома успешно, без икаквих замерки. Повратак у село, у родно место, после Београда, доживео је са ентузијазмом почетника жељног афирмације, што му је убрзо испуњено преласком у Варварин и ангажовањем на тако одговорним, па и руководећим, дужностима. То га је загрејало и одвело према политичким амбицијама, причају једни савременици. Други пак причају нешто друго. Мало место, провинција, било је без могућности да се духовно/ стваралачки размахне, што му је била унутрашња потреба, што ће се показати нешто касније, по одласку у Кладово. Дакле, волео је кафаницу и покушавао, тако кажу а и он сам ми је то подгрејавао, да у Варварин пресели београдску боемштину, Скадарлију. Када га „шприцери ухвате“, знао је и да каже по нешто саркастично о општинским челницима. Потврдио ми је анегдоту о купљеном јарцу кога је пијан у кафани представљао као првог човека Општине. Касније сам сазнао да је у питању мушко двогодишње јаре, откупљено од бившег ученика, који је пролазио поред кафане са пијаце необављена посла. Увлачен је и у коцкање, кажу неки. Све то је пред изборе, када је у евиденцијама фигурирао за неку од челних функција, што сам чуо од г-ђе Гордане, његове супруге, могло је да буде повод за малограђанску аферу, претворену у политички случај, из чега је изашао са искључењем из Партије и напуштањем Гимназије.

Прешао је на рад у варваринску Народну библиотеку, где је две године радио као референт на обради књига и на информисању. Користи прву конкурсну прилику и одлази у Кладово, где је радио у Образовном центру „25 мај“, као професор књижевности. Пошто није могао без алкохола, а тамо је био још један њему по том питању сличан колега, са директором су постигли „чврст договор“ (Топличине речи): долазак на посао „под алкохолом“ је строго забрањен, а казна је искључење из школе; шта ће радити за време викенда, њихова је ствар, али би добро било, да не пију у Кладову, како би чували професорски углед. Ишли су у Румунију и тамо често проводили суботу, о томе ми је он сам причао. Одвојен од породице, уз, макар и повремени, боемски живот, учинили су да се јави потреба за писаном речју. Ту су написане његове прве и најквалитетније песме, пошто су са искрено доживљеним емоцијама. То је она каписла, по мом скромном мишљењу, која је отворила нови пут Топлици Симићу, и за живот и за рад у провинцији, његовом Варварину, и за писање, где ће, сада првенствено пером, оставити иза себе бриљантан и неизбрисив траг. У Кладову је провео шест година (1978-1984), а потом је

у Варварину радио све до пензионисања, у време тзв. демократских политичких промена на размеђи векова, заправо: најпре је смењен са дужности директора, па одмах оболео и пензионисан.

Променом политичке климе у друштву средином осамдесетих година прошлога века, па и у локалним заједницама, Варварин није био изузетак, створени су услови да се Топлица Симић врати породици и послу у Варварину. Разуме се, није инсистирао на повратку у учионицу, што је био разуман потез. Уз то, приступио је пар година касније и Социјалистичкој партији Србије, одмах по њеном формирању интегрисањем ССРНС и СКС. Поверени су му веома значајни креативни послови, као стручном сараднику за образовање, културу, информисање и физичку културу у Заједничкој стручној служби самоуправних интересних заједница друштвених делатности, када је почео да ради и као уредник општинског листа „Темнић“ (1984-1990). По укидању СИЗ-ова, пребачен је у Општинску управу, као виши стручни сарадник за информисање (1990-1993). Одатле је прешао у новосаграђени Дом културе „Херој Мирко Томић“, у чијем саставу је била и Општинска библиотека, чији је библиотекар био до 1997. када је изабран за директора и то остао до 2000. године, до тзв. демократских промена. Ту сам га затекао по покретању КП „Јухорско око“ 1995. године, када је он у својим рукама држао културно-просветне активности Дома. Не треба заборавити да му је у томе много помогла улога уредника општинског листа „Темнић“, јер му је омогућила да се исказе као креативна личност, интелектуалац у пуном смислу те речи. Једна потпунија анализа показала би да није било значајнијег подухвата на културно-просветном плану у општини Варварин, а да он није у томе учествовао. Волео је да истиче своју улогу у оснивању аматерског позоришта, ниже музичке школе и покретања издавачке делатности, као и оних што је остварио у оквиру КП „Јухорско око“. Мислим да је он часно обављао све послове који су му били овде поверавани. (Игњатовић, Трнавац 2001: 215-216)

Ја сам се у подацима о Топлици углавном ослањао на његове биографије из књига, а опоетизована му је нарочито у збирци песама *Имитације али и у аналекти И на небу и на земљи*. Ја овде дајем ону из *Имитација* коју је насловио *Сам о себи*: „Септембра рођен 1938. године, на месец и дан више пре славе св. Томе, у Обрежу код Варварина. Па оде кроз детињство запажен као тих, и школу прође и пређе лед на Великој Морави ка Параћину, тамо да тражи пут. У Београду остави траг. Лепоти речи као студент књижевности и језика дивио се тад. Исидора и вечни Црњански узор му беху, а, сиромашу, бела марамца из црног одела Милана Богдановића и елоквенција Рашка Димитријевића вртели му ум. Тад нежних госпођица београдских грлио је стас и био нем за слух сулуде стварности Ујевевића и Бране Петровића. Распињан муком једнога Отела, с тежњом да онима које је волео подари храм. Учио децу вештинама немуштим, Вавилон да забораве. Лоза му беше винова порок, а деда свога кнеза Јефту и на олтару слободе жртву величаше веома. Свлачио је камелеонима одела силна и тупио оштрице мачева њиних беспштедно муњама језика свога. Сад скупља успомене.“

Митоманска црта из ове аутобиографије још је развијенија у текстовима писаним за поменути Аналекту. Био сам му рецензент за монографију „Варварин“ и бројне примедбе је прихватио али ову о томе да му је Јевта Станојевић – Касавић, кнез и војвода Темнића за време Првог српског устанка, само је делимично прихватио, али је то учинио невољно и неспретно, да је моје аргументе претворио у још већу заврзламу. Ја сам му рекао, да у Обрежу нема трагова о потомцима кнеза Јевте али има о потомцима кнеза Брке који га је наследио. Он је Јефтином презимену додао и Бркић.

НЕШТО И У СТИХУ, ПО МОМ КИХУ (1.)

*Триптих деконструсаних сонета са репом
и са акростихом у огледалу и
у три графичке формације.*

1.Тело

Заталасан кањон - акростихован мрак:
Бити разборит знак, свој оставити фон;
Оспоравати лаж, служити истини,
Ругати се глини, јесте, по мом, омаж.
На обе стране шав, ниске светлוצаве:
Изазван од јаве, ја за незаборав
Корачам по тмини, мешам јаву и сан:
Троструки параван сав у паучини.
Ода пријатељу као зауман лук,
Подстиче само мук, неискрену жељу.
Луч, изазован луч, води ме кроз мрежу,
Истинском метежу узнемиравам жуч.
Циљ ми није ребус, искрена сећања

Износе и сања, да се умири кус.
 С огледалом орнат онострани је пут;
 Стиже Анђама љут и изазива рат.
 И моравска ватра гони ме да у кас
 Циљам у снажан глас да се тресе шатра.
 И „Јухорском оку“, да избегнемо бич,

Листамо чак и кич, спремни на жаоку.
 Пуцају плик по плик, а ја у времену,
 Окренут темену, препознајем Ти лик.
 Тражиш да сам имун у ковидској драми,
 Ковидској помама под језиком лимун!
 Иза те бламаже кров ћу дигнути нов,
 Низаћу слов по слов у шарене каже.
 Ругати се глини, јесте по мом омаж:
 Оспоравати лаж, служити истини;
 Бејаш разборит знак и свој оставих фон:
 Заминух кроз кањон – акростихован мрак.

Параћин, 25. маја ковидске 2021.

Преглед књижевно-публицистичког дела. - Ја ћу у наставку прилога направити осврт на књиге које је Топлица Симић објавио:

1.- Још пре одласка у Кладово, започео је са прикупљањем историографске грађе о општини Варварин, радио је, по задатку, на једном тексту који је касније објављен у обимној књизи о лепотама Србије. По повратку, брижљиво је и студиозно наставио претрагу по литератури за текстовима и подацима у вези са општином Варварин, чији је кључни догађај славна Варваринска битка у Првом српском устанку 1810. Поводом њене осамдесетогодишњице, приредио је историографску и књижевно-уметничку грађу о њој под насловом „Бој на Варварину“ (Варварин, 1990), што је и у Варварину али и шире лепо примљено. Пет година касније, 1995. године, појављује се монографија општине Варварин (Варварин, 1995). Четврт века је од тада а бољу нису добили. Већ с те две књиге он је заслужио часно место међу истраживачима прошлости Темнића, међу којима је он истакао у први план Станоја Мијатовића и Драгића М. Јоксимовића, а ја сам у рецензији монографије додао учитеља Милана Ст. Недељковића и самог Топлицу Симића.

2. Када је реч о Симићу као песнику, напред сам навео своје убеђење, да је пропевао у Кладову. У поменутој рецензији за монографију Варварина, нагласио сам управо због тога, његово „овидијевско искуство“. Утицај Ујевића у његовој поезији је несумњив а видим га и у томе што је у својим песмама само показао да може писати песме али и свест о томе да не може у поезији дати нешто ново, што је била ујевићевска девиза. То се види, примера ради, и из ове Ујевићеве полемике са Радетом Драинцем: „Ne zamjeram mnogo g. Draincu što me, s izvjesnom superiornošću, naziva 'eruditom'. Ali mogu uvjeriti i g. Drainca i ostalu publiku da ja odista nisam ništa 'reproducirao'. A da sam 'reproducirao' ja bih ga molio da mi navede moje uzore i izvore. (...) Kada ja izbacim, kao iz topa, jednu novu misao, prema kojoj se ne ostaje ravnodušan, makar da je se i kritikuje, dok mi vrijeme ne da za pravo, ja dospijevam među parlofone, ili recimo otvoreno, među prepisivače, književne kradljivce. (...) A onaj očajni paseista, koji sa sitnoburžoaznim mentalitetom i malogradanskim ukusom i logikom, pod vidom boeme, ponavlja u poeziji otrcane, stotine godina stare truizme, o, on je zacijelo novotar! Moja je teza moja, pa je i to neka zasluga, bez obzira na to da li sam ja pravio svoju tezu po mjeri svoje poezije, ili svoju poeziju po mjeri svoje teze, ili ni jedno i drugo...“ (Ujević 1983: 75-6) Пођемо ли од самог наслова збирке (*Имитације*), не можемо је другачије читати до као упућивање читаоца на оно опште, општељудско у њој, на свест лирског субјекта да пева своју као општу муку, приказује себе као мученика овидијевског типа, који се у свом писању ослања на своје познавање књижевности, као ерудита, да с правом употребим ту реч сада за Топлицу. Истина, он у први план код својих песама ставља форму, показује њихове „имитације“. Тиме, рекао бих, он успешно, скреће пажњу на своју професорску књижевну ерудицију, намећи читаоца да сам открива, према својим емоцијама, унету садржину. То може да прође код читаоца који није познавао Топлицу и његово, принудно или добровољно, изгнанство из Варварина у Кладово. Ја сам напред тежиште ставио на „овидијанство“, а само узгред сам помињао и „ујевштину“, мада би и она, можда чак и више, пасовала Топличиној поезији, помогла у њеној интерпретацији.

Већ уводна, може се рећи чак и програмска, *Песма*, наводи а можда и заводи читаоца. Састоји се од три терцине и потпуно је у духу романтичарске лирске занесености да би се завршила релативном равнодушношћу, која произилази из љубавне патње али са својеврсном „задршком“, примерено кафанском бојем, па и кафанској љубави. Ево је у целини: *Напишем, тако, по једну,/ за месец, песму,/ и доста ми је.// Сву радост и тугу своју/ испишем,/ и лако ми је.// Опишем, тако, по једну/ љубав своју,/ и доста ми је.* Не

заборавимо да су наше генерације, првенствено оне са села, у својој младости из патријархалног морала морале да се суоче са много чим другим, па и са тзв. сексуалном револуцијом, чија је кључна крилатица била: „Кажем љубав а мислим на секс!“ Ова је песма једина у нечему што је обележено римском бројком I резервисаном за циклусе, за разлику од наредна три који су прави циклуси са следећим бројем песама: II (*У благу*): 18; III (*Едемске двери*): 10; IV (*Расција*): 12, а V, као и први, опет са једном песмом (*Златан камен*), која је практично завршна (епилог), што је својим садржајем, оправдала, мада је слабија од прошлости и у погледу форме и по садржини. Ево је у једној строфи од седам стихова, без интерпункције, с тим што је, за разлику од прве, са великим првим словима свих стихова: *Испод камена у води сја злато/ Тај камен/ Сам себе подиго/ Па му одбљесак/ У води сја/ И чува ноћу/ Поезију злата*. Песма упућује читаоца, за разлику од наслова и уводне песме, на скривену амбицију песника, јер ова песма - епилог треба да чува ноћу (кад се краде) поезију вредну „злата“, од плагијатора, на које указује и његов узор Ујевић. С друге стране, злато је и један од симбола источне Србије, што асоцијативно упућује и на њу, односно на место настанка песме или понетог искуства у њу преточеног.

Анализом у циклусе подељених песама (II *У благу*, III *Едемске двери* и IV *Расција*), уз коришћење сугестија из њихових наслова, већ у првом читању запажамо песничку оријентацију на сажимање емотивног набоја лирског субјекта на три области: кладовско овидијанство, додатно натопљено кафанском ујевштином; универзална љубавна поезија, за којом се трага у младости и вечито остаје пред „дверима едемским“, нечим сањаним - никада досањаним, оствариваним а никада до краја оствареним, те је најбоље у стихове је преточити, јер у њих кад се преточе, постају вечност (илузија сваког песника); трећа област је дуго потискиван српски слободарски патриотизам, са националним набојем високог интезитета, уз све контраверзе онога времена, времена распада Југославије али и повратак српске државности. Наравно, подела је условна, не треба је схватити буквално, јер из сваке песме, без обзира у ком је циклусу лоцирана, у њој препознајемо једног те истог лирског субјекта, дух Топлице Симића са свим оним унутрашњим контраверзама, идеализованом стварношћу која се жели, о којој се сања, па и сањари, и суровом стварношћу која се доживљава из дана у дан у једном малом месту у српској провинцији, без обзира да ли је то Кладово или Варварин. То преплитање се углавном односи на прва два циклуса, док је Расција, по природи ствари нешто другачија.

Нисам потпуно сигуран у то али верујем да је у Кладову почео да пише и епиграме. Врцају епиграмске секвенце из његове поезије тамо писане. Уз уређивање листа „Темнић“, исказао се много потпуније као писац епиграма и афористичар. У једном свом ранијем излагању, посебно сам нагласио ту везу између поезије и сатиричних кратких форми, епиграма и афоризма. Данас епиграме ретко ко пише, а слична је ситуација и са римованом поезијом. А штета је што је тако, осиромашена је та врста књижевности, раније је та сатирична песма (мислим на епиграм) била веома популарна. Но, по мом дубоком уверењу, то је пратећа појава уз слободан стих у поезији. И епиграми су поезија али у добро организованом краткој песничкој форми, до десет стихова, најчешће су у катрену. На ту повезаност је једним својим поступком указао и сам Топлица Симић тако што је један катрен без наслова убацио међу афоризме и епиграме (*Калимах из Варварина*, 18) а потом и као песму под карактеристичним насловом *Феникс (Имитације*, 15): *Је л' то искра из камена врца,/ Ил' се феникс из пепела рађа?/ Је л' то душа у свом болу грца,/ Ил' ме, мртвог, смрт још једном гађа?* Ово је одговор онима који Топличине афоризме виде искључиво као праћење - реаговање на текуће догађаје у друштву, као новинарску сатиру, без општих - трајних вредности у њој. Овај епиграм-песма се издиже изнад конкретног на један општи ниво. Она указује на заборав потомака уопште, на њихов однос према ономе што су створиле претходне генерације. У њој се можемо и ми пронаћи, ми из десетак година од Топличине смрти, када на Песничкој манифестацији „Топличин шешир“ у Обрежу и Варварину о њему разговарамо и њему у част дижемо чаше и читамо своје поетске умотворине. Искористио сам је као мото за једну своју сатиричну мини поему, писану Топлици у част.

3. Топличина аналекта „И на небу и на земљи“ је оригиналан изданак у концепцијама локалних зборника и сличних издања. У томе је до пуног изражаја дошло његово стручно знање, истраживачки напор и антологијски нерв у избору најбољег што је у својој средини пронашао у поезији и прози. Издвојио је по прегршт песама и(ли) прозних састава темнићких писаца, те их, уз своје коментаре, претворио у својеврсну књижевно-историјску „читанку“, што и јесте синоним за аналекту. Слагао бих, ако бих рекао, да ми није жао што у њој нисам као песник присутан али сам поносан што сам један од њених рецензентата. Сложили смо се да је тако најбоље, Аналекта и поменуте две књиге о Варварину допринеле су да се он покаже у пуном светлу у сарадњи са мр Адамом Стошићем на књижевно историјској књизи „Под небом Крушевца“. Топлица је за њу приредио књижевно-историјске текстове за општине Ђићевац и Варварин.

4. Све оно напред написано, без обзира када је објављено, писано је пре но што смо започели КП „Јухорско око“. Његово ангажовање на писању рецензија и на промоцијама књига писаца на овом подручју, налази се у књизи „Писци и књиге Подјухорја“, а рад у жиријима резултирао је поверавањем да са једног левачког конкурса

изврши избор за књигу „Диг за песму“. Универзитетски професори др Милентије Ђорђевић и др Славољуб Обрадовић, у то време наши сарадници на остваривању КП „Јухорско око“, у својим рецензијама уздигли су ову књигу-зборник са књижевног конкурса на ниво књиге-антологије, чиме су и аутору и њој самој, па и читавом културном Подјухорју, подигли углед и тако допринели учвршћивању Јухора као књижевног топонима на културној мапи Србије.

Дакле, Топлица Симић је за живота објавио пет књига белетристичког карактера: збирку епиграма и афоризама „Калимах из Варварина“ (1993), збирку песама „Имитације“ (1994), антологију - аналекту „И на небу и на земљи“ (1996) и зборник – антологију песама о Каленићу „Диг за песму“ (1996); уз њих иде и збирка огледа „Писци и књиге Подјухорја“. Објавио је и две публицистичке књиге о прошлости свога завичаја, монографију општине „Варварин“ (1995) и зборник историјско-књижевних текстова „Бој на Варварину“ (1990). Овоме треба додати сарадничке прилоге: у књизи мр Адама Стошића „Под небом Крушевца“ (1996, 1997), у којој су ауторизовани његови делови о општинама Варварин и Ћићевац; у књизи „Србија – знаменитости и лепоте“ (1965) има текст о Варварину, али није потписан; Миливоје Трнавац му у одредници свога Лексикона спомиње још два сарадничка историографска текста у књигама: „Расински округ“ (1996) и „Варварин“ (2000). За ову другу претпостављам да је у питању књига о варваринском мосту коју је започео док је још радио. Почетне странице и материјал су остали у Дому културе и касније су, да узгред поменем, од другог коришћени. Урадио је одредницу о Станоју Мијатовићу у „Лексикону писаца просветник радника“ Миодрага Д. Игњатовића и Миливоја Трнавца (2001), где смо нашли и његову библиографију коју је потписао Трнавац. Превео је са словеначког и као фељтон у „Темнићу“ објавио избегличке мемоарске записе Штефана Ледника „Године изгнанства“.

Највише објављеног има у Општинском листу „Темнић“ који је уређивао, углавном новинских чланака, али и књижевних и публицистичких прилога. О њему су писали, поред напред поменутих, књижевници Раде Војводић, Радомир Андрић, Љубо Милићевић, Томислав Ђокић, који му је у крушевачкој „Победи“ објавио In memoriam. Наравно, нешто сам и ја о њему писао и објавио, како пре, тако и, нарочито, после његове смрти. Ангажовао сам се да настане 2010. и опстане Књижевна манифестација „Топличин шешир“ у Обрежу и(ли) Варварину.

УКРОЋЕНА ПЕСМА (2.)

Укроћена песма, као духовни лов,
 Чува подрум и кров, запажљива песма!
 А прозаичан јав, чији је знак „Блаор“,
 Свемилостиви чвор, заиста скроман сав.
 Ту је критички жар, „Аналекта“ прва,
 Креирао црва, усмерио му фар.
 Његов јесте плен у публицистици,
 И по тој је жици овде носилац њен.

Живео сам уз бок, мали уз његов стас,
 Емитован нам глас у подјухорски срок.
 Варварински је слог и његово дело,
 Народно одело навукао му шлог.
 И преображен глас с историјског моста
 Клијао је доста – зелен остао клас!
 А (ч)умни Арарат, неизбежни шах-мат,
 Артикулисан сват, ставља околврат.
 Када мени оста, да му очувам крес,
 Истражио сам лес – изазован поста.
 Нека на видело сине још који траг,
 Вазда моравски враг не открива цело!

Ехо оставља глас, с њега бирамо знак:
 Живеће онај крак који падне на тас.
 И ја у тој бури, уз Голубов сам кран,
 Њему предајем дан: дух у авантури!
 Кнеза „Темнића“ библиографски гар

Тражићу као дар од његових птића.
 Славећи његов жар, преображен сам сав,
 Акростихован лав ако му није пар!
 Чело и дело зов су с моравскога тла,
 Уклета их метла збира за времеплов!

Параћин, 2. августа ковидске 2021.

Мемоарски записи као анегдоте. - Иза Топлице су остале и препричавају се бројне анегдоте. Ја ћу испричати неколико својих сећања које имају анегдотски карактер. Најпре ону о томе како је на некој свадби попио одједном („из цуга“) кофу вина. Како сам је чуо и од њега самог, ја ћу овде испричати ту верзију. Топлица је имао у Обрежу два стрица, очеву рођену браћу. Један од њих је удавао ћерку, када је Топлица био професор Гимназије. По договору пријатеља, заједничко весеље је организовано негде у Жупи, одакле је био младожења. Сватови су одвели младу а за њима су, мало касније, како је то тада било уобичајено, пошли и „младини гости“, међу њима и Топлица са супругом Горданом. Возио их је Топличин колега из Гимназије својим трабантом. Када су се под свадбеним шатором сместили, пришао им је домаћинов церемонијал мајстор. Топлица је седео уз „другог стрица“, који је играо улогу првог међу гостима. Он се најстаријем госту обратио речима: „Пријатељу, код нас је обичај, да свадбени ручак може да почне тек онда кад попијете кофу вина!“ Није нагласио, да то мора један сват да попије. Стриц је узвратио: „Нема проблема. Међутим, код нас је обичај, да се уз вино донесе карлица са овчијим ребрима. Без њих се не може пити вино.“ Церемонијал мајстор је отишао по печење, а стриц се окренуо Топлици: „Топлице, то мораш ти да учиниш, да се не обрукамо код пријатеља. Попио бих ја али сам стар и руке ми већ дрхте, па ће пријатељи да нам се смеју.“ Донето је и вино и печење. Топлица је најпре очистио два ребра, узео кофу међу обе руке и наврнуо кофу. У првом цугу је, колико се сећа, попио трећину кофе. Потом у неколико наврата, пио вино и љуштио ребарца. Успео је да изврши задатак али се не сећа да ли је добио аплауз. Ничега се са весеља више не сећа. Ујутру је лежао непокретан код куће. Гордана је позвала оног истог стрица да се са њим консултује, шта са Топлицом да ради, пошто лежи непокретан у кревету. Стриц је одмах схватио ситуацију, нешто тешко је дизао и ушинуо се, народски речено. Питао га је, није ли претходне ноћи дизао нешто тешко. Топлица је рекао да није. На то је његова супруга рекла: „Како ниси, кад си ноћас дизао задњи трап трабанта да се окренемо у оној улици где сме залутали?!“ Враћали су се касно ноћу и залутали у неко село и то у слепу улицу, те су морали да се окрену. Топлица је дигао задњи трап трабанта а да се тога не сећа. Значи, да после кофе вина, више није био свестан шта ради.

Топлица је радио на сређивању за штампу књига бројних писаца из Темнића, које је упознао првенствено као сараднике листа „Темнић“ који је уређивао. То је све радио бесплатно. Међутим, рад за потребе листа и рад на рукописима будућих књига није исто. Видео је да други то наплаћују, нарочито ако пишу и рецензије, предговоре и поговоре. Покрене то питање у разговору са једним од првих својих клијената, Александром Васићем Пљигом, када је дошао да се договоре о другом издању књиге „Варваринци чекају мајмуну“. „Знаш, Пљиге, ова ствар се плаћа!“ - почео је Топлица околу. „Знам, одговори Пљига. Ја сам још за прву књигу хтео до питам, колико ћеш да платиш. Ти се афирмишеш уз наше књиге бесплатно. Ред је да нам по нешто и платиш.“ Виде Топлица да од његове замисли о плаћању нема ништа, те пређе на другу тему. Обојица смо се касније за „вајду“ од књига сналазили преко штампара. После десетак уређених књига, штампано је и нешто наше.

Када сам већ код рада на књигама, испричаћу вам два детаља из наше сарадње на том послу из времена док један другом нарав нисмо боље упознали. Уз то, и пар других мемоарских занимљивости у вези са њим. Он се мени допадао по томе што се код нас, координатора КП „Јухорско око“, договорено без поговора поштовало и извршавало. Дође мени у општинску канцеларију песник Светислав Митровић Брадо из Бачине, тек што сам га преко Топлице упознао, и каже да га је Топлица послао. Био је веома убедљив: „Топлица каже да сте Ви добар познавалац сонета и он не жели о мојим сонетима да пише, препушта Вама да напишете рецензију за моју књигу сонета.“ Ово је само сажетак његове подуже приче. Договоримо се када да дође по рецензију. Ја написах, он дође, уз рецензију и рукопис и рече да ће је однети Топлици да се он побрине за штампање. У међувремену смо се чули и виђали али о Митровићу нисмо разговарали, друге ствари су нас окупирале. Књига се појавила из штампе, Топлица љут, ни руку ми за поздрав не пружи. Не повезујем то са Светином књигом. Правдам се за друге ствари. Он тек на крају, отвори карте: „Ако мислиш даље да сарађујемо, не смеш да ми се мешаш у атар. Зар се нисмо договорили, да свако од координатора у својој општини организује активности из заједничког Пројекта, да један другом будемо од помоћи само када то буде од другог затражено?!“ Тек тада сам схватио да се ради о рецензији за Светину књигу: „Био си на

одмору, ја сам му поверовао! Други пут нећу." Тада ми је рекао и ово: „Ти си почео да помажеш Ћупричанима, ја ћу помагати Рековчанима, нека се и то зна!" Тако је остало све до његове смрти, мада задњих година није био активан али сам га ја о свему консултовао, нарочито када су активности у Варварину у питању.

У знак добре воље, ја му ускоро поверих рукопис младог и амбициозног песника са конкурса за прву књигу, био је члан жирија, да га он среди што боље може и рецензију напише. Он то и учини. Међутим, ту сам направио нову грешку, увукао сам га у то без знања аутора. Штампање књиге сам ја финансирао и послао аутору део тиража. Позвао сам обојицу на Колонију у Својново. Песник стиже са закашњењем, не поздрави се. Кад дође на ред за промоцију његова књига, узе реч, одржа буквицу о ауторским правима, посебно апострофирајући мене и Топлицу и нашу улогу у процесу припреме књиге за штампу. Рече и да је штампао свој рукопис без икаквих измена. По завршетку своје речи, диже се и пешице оде да у селу Својнову сачека аутобус за Параћин. Топлица и ја се погледасмо и одустасмо од икаквог коментара али смо то примили као важну поуку. Мислио сам да ће се Топлица наљутити што сам га у ово увукао али није, понашао се као да се ништа није десило. Касније сам видео, да је и ово издање аутор (песник) уврстио у своју библиографију.

Још један детаљ везан за Топличину поезију вреди забележити да се не заборави. Сам сам се у то уплео и то после Топличине смрти. Иницирао сам Књижевне сусрете „Топличин шешир“ (назив је смислио његов брат од стрица, обрешки библиотекар Мирослав Симић Суја). Почели смо их исте године када је Топлица умро 2010, за његов рођендан, уочи Мале Госпојине. Наравно, у Обрежу, његовом родном месту. Настојао сам да увек причам о њему нешто другачије, бирао сам теме из његовог дела. Једном је Суја затражио да говорим поводом годишњице, више се не сећам које, обрешке сеоске библиотеке. Сем мене, учествоваће и афористичари из Крушевца и Поморавља. У току припреме свог излагања, посетио сам Варварин и у њиховој Библиотеци сам прегледао комплет укориченог „Темнића“, да се ближе упознам са афоризмима и епиграмима које је тамо објављивао у рубрици „Севалице“, пошто сам од Сује добио на коришћење Топличину књигу „Калимах из Варварина“. Пажњу ми је привукла непотписана песма у катренима, у којој лирски субјекат, тежак алкохоличар, себе доживљава као „мрцину“. Нисам у животу прочитао „тежу“ песму на ту тему. Пошто песма, као што сам рекао, није потписана, а уредник листа је Топлица, који је и сам дуго година био са том слабашћу, закључио сам да је његова. Имала је само једна, наизглед, ситница која се овоме противила а ја сам је у свом закључку о аутору занемарио: Топлица је био „вински“ а лирски субјект из песме „ракијски“. Као човеку који скоро никада није пио, та разлика није побудила код мене неку озбиљнију мисао. Напротив, полазећи од те песме и песме „Феникс“ од само једног катрена, напред сам је у тексту поменуо, а налазила се у обе Топличине песничке књиге, условно речено, ја сам написао сатиричну мини-поему под насловом „Горди Мит О. Ман“. „Феникс“ је узет као пролог а поменута песма из „Темнића“ као епилог моје мини поеме. Припремио сам излагање о јубилеју обрешке библиотеке, у којем сам другу половину посветио Топлици Симићу као писцу епиграма и афоризама. Иза тог излагања је представљена и поменута мини-поема. Излагање је заједно са мини-поемом објављено у „Саборнику“, а део о библиотеци и у крушевачком часопису „Народна библиотека“. Пар година касније схватио сам да је поменута песма колективни рад, иницијална песма је ауторство Мата Аноба, варваринског песника, а њена доградња из „Темнића“ је из пера Топлице Симића. После тога сам и ја своју мини-поему доградио и предао господину Горану Ђеличанину, познатом варваринском уметнику - карикатуристи, уз аманет да је и објави, ако је догради својим карикатурама, пошто је познавао све актере. Овим мемоарским записима завршавам своје излагање о животу и раду свог пријатеља и сарадника Топлице Симића, варваринског књижевника и публицисте.

ВИДЕЛО (3.)

То је духовни сплин, песни заумни лук;
 Емитује ли звук, свечани је опчин.
 Моћни *Темнића* Кнез с уредничке тачке
 Намамљује врачке за *Аналектин* рез.
 И Кнежевића вез окачен на зиду
 Ћар нема у виду; паланка види кез.
 Кад у Варварину слика је нашла стуб,
 Извести их Ју-тјуб све редом по чину.
 Мистерија с приче кренула у етар,
 И поче паметар пензију да сриче.
 Тражио је омаж, и ја у Бачини,
 Отпоран на чини, послах га у бараж.
 Морала је слика да му испрати коб,
 А варварински гроб испрати реплика.

Никакав параван пред огледалом зван
 Не поремети план за Дан на рођендан.
 Акростих као стуб попут паравана
 Мрести свог шарана дижући га на куб.
 Одлучих по коби да му градим омаж,
 Тражих из песме драж, нека ме зароби.
 Искочи ветропир уз огромно буре,
 Митске каламбуре осетих као хир.
 И почех греб по греб, Песнику у славу,
 Калемити јаву као Ивчин *Тетреб*.
 Ћеретати још ћу, неопходан је газ,

Истрајан речји млаз по (ч)умноме прошћу.
 На катрен(ск)е ниске падао хепи-зез,
 Мутио вез по вез после смрти блиске.
 Ето какав је зрак мој Горди Мит О. Ман;
 Ту су буре и жбан за препознатљив знак

Параћин, 13. октобра ковидске 2021.

Уместо закључака.- Аутор је у овом прилогу развио своје Тезе за уводно излагање на Округлом столу о животу и делу професора Топлице Симића, књижевника и публицисте, хроничара општине Варварин, који је одржан пре пар година у његовом родном месту Обрежу, подјухорском и моравском селу код Варварина. Тамо се, сваке године, обично на његов рођендан, 20. септембра, од 2010. године одржава књижевна манифестација „Топличин шешир“. Изложио је његов животни пут, с посебним освртом на три стваралачке фазе, по дипломирању на Филолошком факултету у Београду и одслужењу војног рока у ЈНА. Прва и трећа су у Варварину, средња у Кладову. После кратког рада у Основној школи у Обрежу, отишао је у ЈНА, а по доласку добио начелничко место у Општинској управи, па професорско у новооснованој варваринској Гимназији, с тим што је то најпре било одељење крушевачке школе. По осамостаљењу, постао је и њен директор. Под недовољено јасним околностима, уклоњен је као „неподобан“, по тадашњим партијским критеријумима. Кратко време је радио као библиотекар, а чим му се створила погодна прилика и, по курсу, отишао у Кладово и у њиховом Школском центру предавао Српско-хрватски језик и књижевност. Тамо је почео да пише поезију. Када је настала повољна политичка клима, вратио се у Варварин, с првенственим задатком да покрене и уређује Општински лист „Темнић“. Његов стваралачки књижевни и публицистички рад је тада дошао до пуног изражаја, нарочито од оснивања Дома културе „Херој Мирко Томић“, у чијем саставу је била и Општинска библиотека. Његова аналекта „И на небу и на земљи“ може да служи као узор књижевницима у провинцији како треба да се односе према књижевном стваралаштву у сопственој средини. Његова монографија „Варварин“ и после три деценије од настанка још увек је најбоља књига о овој општини. Посебан је значај имало његово укључивање у остваривање Културолошког пројекта „Јухорско око“, чији је био потписник, као један од пет иницијатора и координатора за општину Варварин. Три акродексона унутар текста употпуњавају слику о његовом животу и књижевно-публицистичком раду. Четврти уз зборник о његовом животу и раду, сада у припреми, уз установљење Књижевне манифестације „Топличин шешир“, као трајне, лепо би било иницирати да се пригодном приликом Општинска библиотека у Варварину назове његовим именом. Заслужио је то. Параћин, 19.12. ковидске 2021.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА:

Игњатовић - Трнавац 2001: Миодраг Д. Игњатовић, Миливоје Трнавац, *Лексикон писаца просветних радника*, Партенон, Београд.
 Ујевић 1983: Тин Ујевић, *Povodom sumraka poezije (I): Odgovor beogradskoj „Pravdi“*, u: Gojko Tešić, Zli volšebnici: polemike i pamfleti u srpskoj književnosti 1917-1933, Beograd.
 НАПОМЕНА: Пошто овај аутор, на захтев приређивача зборника, као посебан прилог, припрема Биобиблиографију Топлице Симића, сматра да је сувишно да и овде даје изворе, уобичајене у овим приликама.

ИНТЕЛЕКТУАЛАЦ У ПРОВИНЦИЈИ: ПРОФЕСОР ТОПЛИЦА СИМИЋ, КЊИЖЕВНИК И ПУБЛИЦИТА, У ВАРВАРИНУ

Резиме

У прилогу се даје шири преглед, мемоарски и истраживачки заснован, животног пута Топлице Симића, професора књижевности – специјалисте, књижевника и публицисте, рођеног у Обрежу, варваринског и параћинског гимназијалца, београдског студента, варваринског професора, библиотекара и новинара, уз вишегодишње „овидијевско“ искуство у Кладову. Указано је на његове резултате у образовању (оснивање гимназије у Варварину) и у култури, посебно у вези са почетним корацима новоформираног варваринског Дома културе „Херој Мирко Томић“. У вези са књижевним и публицистичким делом Топлице Симића, у краћим белешкама изложене су основне одлике његове поетике, са нагласком на утицај стручног знања и читалачког искуства, на ујевићевску боемску лиру, као и на свеопшти српски патриотски дух који се будио при распаду Југославије. Посебан нагласак је дат на подстицај који је Симић дао буђењу песничких стихотворачких покушаја у своме завичају, придружујући се иницијаторима на уобичавању и остваривању Културолошког пројекта „Јухорско око“ и културних манифестација у општини Варварин.

НАГРАДЕ ПоезијаСРБ

ГОДИШЊЕ НАГРАДЕ

На предлог Управног одбора Годишња скупштина Удружења песника Србије - ПоезијаСРБ, једногласно је донела одлуку да се годишња награда за 2022. годину равноправно додели: Слађани Бундало из Крушевца и Лепи Симић из Цириха, ценећи посебно квалитет њихове поезије као и њихову ангажованост на свим пословима Удружења песника Србије - ПоезијаСРБ. Награда се састоји од дипломе, уметничке слике и 5 књига из издавачке продукције Удружења песника Србије – ПоезијаСРБ.

Лепа Симић, Цирих

ЈЕДИНИЦЕ МОЈА

Стрепи јутро у мени

Кћери спаваш ли
сањаш ли сне
саткане од среће

И кад нема разлога зебем

Желим да ти чешљам косу
на груди прислоним
обема рукама
загрлим

Да ми на пољско цвеће
замиришеш
на врућ хлеб босиљак

Вило моја небеска

Једном си рекла
Мајка је најлепша реч

Чиниш ме срећном

ВОТКА С'ЛЕДОМ

На шанк наслоњен
топлим погледом
странац ме гледа

Нешто бележи

Корацима
однекуд знам
застаје крај мог стола

'може ли вотка с'ледом?

Радознано одмотавам папир
ситним словима пише
Све ове године нисам заборавио
наш први пољубац, а Ти?

СВЕ ЈЕ МОЈЕ ТАМО

Речима слажем мозаик најлепши
у мом споменару

Стижу ме сећања

Узавреле мисли
због оног парчета мог завичаја
у ком су јаки ветрови срушили димњаке

Опустошили села
Нема више озарених лица
мирисних погача славских колача
изување у ходнику

Никог више тамо нема
да отвори цркву за празнике наше
и осети мирис тамјана

Никог нема...
да заплаче за коренима својим
док Србија тече венама нашим

Православље моје душом Те славим

Слађана Бундало, Крушевац

ВРЕМЕНОМ

Временом попримиш особине
 које никад ниси познавао
 Промене те људи
 својим поступцима
 невољењем
 нечињењем...
 Увидиш да си посве неко други
 Да видиш оно што дотле ниси
 ни примећивао
 Сазреваош на неки
 чудан начин
 Постајеш обазрив
 и недодирљив
 Често и невидљив
 Постајеш застрашен
 и непомирљив
 По потреби удаљен
 и тих
 И тако у недоглед
 докле год можеш
 да следиш тај рат
 у главама злих!

ЖЕНА БЕЗ ИМЕНА

Била сам ти десна рука
 твој веран пас крај кућног прага
 украсна ружа твог капута
 жена која је отишла без трага
 Била сам сунчев зрак који греје
 све оне твоје хладне стране
 Жена која се ретко смеје
 која је умела кад треба да нестане
 Живим од ретких успомена
 које су само љута рана
 Ја немам више ни имена
 ја сам једна увела грана

ПЕСНИКОВО СРЦЕ

Када једном све прође
 остаће само неме птице
 Остаће једно рањено срце
 бачено преко бодљикаве жице

Остаће мноштво стихова
 сакривених у некој фиоци
 Као сведоци вечитог бола
 као запис непреспаваних ноћи

Можда једном и процвета трешња
 У мајском налету сласти
 Тад ће и чежња бити већа
 Песник ће од зоре сузе красти!

ЉУБАВ

После љубави нестаје
 чаролија и нисмо
 више сапутници
 већ носачи
 сопственог бола
 Љубав је балада
 која полако престаје
 она је светлосни трик
 у игрању жмурки
 Говор је птица
 болест ватре
 у грудима
 Успаванка за песнике
 и савршенство туге
 Колико је откриће среће
 толико је могућност патње
 Она је невидљива
 и опијајућа као ветар
 Она је одликовање срца
 после тешког рата!

КЊИГЕ ГОДИНЕ

Управни одбор једногласно је донео одлуку да се за књигу године у издавачкој продукцији Удружења песника Србије - ПоезијаСРБ за период од 1. 1.2022. године до 31.12.2022. године прогласе књиге и то:

- за област поезије награду равноправно деле: књига Бранка Мијатовића из Шапца *НЕКО ЧУДНО ДОБА* и књига Љиљане Тамбурић из Крушевца *ПЕСМА МИ ЈЕ ИМЕ*.

- за област духовне поезије: књига Миљка Шљивића из Глободера *ЖИВОТ У ВЕРИ*.

- за област прозе награду равноправно деле: књига *МЕЂЕ* - Првослава Пендића Пенде из Крушевца и књига *ПЛОД* - Наде Милосављевић Кети из Крушевца;

- за област монографије: књига Монографија - *МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК 2008.-2021.* - Љубодраг Обрадовић и др Велибор Лазаревић.

Бранко Мијатовић, Шабац

НЕКО ЧУДНО ДОБА

*Ову поему посвећујем српском роду
и његовој највећој страдији
(егзодусу) у двадесетом веку*

Живео сам ја у неко чудно доба:
када људи беху јако ниско пали,
па су тако страсно, кума, брата, клали.
Вероваше у лажи, кипеше од беса,
опседнути призором напаћеног меса.
Издајници, бандити, убице, пси рата,
преко ноћи посташе јунаци;
а ко оста нем, без страначког правца,
омрзнуше на њег' кано на губавца.
Боже мој, Боже мој ...

Живео сам ја у неко чудно доба:
кад' се крити мор 'о ко истину каже,
највише им ваљ 'о онај што све лаже.
А држава? Подивљала! Церила се
слашћу, пијана од гноја и крви над
својом пропашћу.
Опет мој народ одрек'о се Бога,
опет мој народ нечасног послуша,
поверова оном што Србином највећим
сам себе назвао, а Крајину Српску
душмански издао.
Домовину српску на пашалук свео,
васцели је народ до беде довео;
у Бели Двор сео, ум му полудео!
Боже мој, Боже мој ...

Живео сам ја у неко чудно доба:
кад' је жена била срећна кад побаци,
кад' трулом мртвацу завидеше живи;
детету проклетство постала је мати,
нико никог' није хтео, нит' мог'о да схвати.
Док велможе за власт се борише,
нове мапе док тајно кројише,
своја села Србље је спалило,
куће своје Србље порушило;
упрт поглед у пуну даљину,
на пут крете нигде, у нигдину!
Боже мој, Боже мој ...

* * *

Живео сам ја у неко чудно доба:
кад' кроз град мој колоне бескраја,
бежи мој народ из свог завичаја!
Корак по корак и сво имање
у Једну руку може да стане;
осташе огњишта, гробови ђедова,
ливаде осташе непокошене,
на сунцу осташе дечје пелене!
На исток колоне авети се крећу,
последњи за прве запалили свећу.
Боже мој, Боже мој ...

Живео сам ја у неко чудно доба:
колоне жена и све ми исте,
у црном све су, до белог чисте.
Застају колоне, Амери надлећу,
гвоздене птице праве буку;
доле сви мисле: опет ће да туку ...
Пошли на исток, шаљу их негде на југ,
а нико од њих не понесе ни плуг ...
Боже мој, Боже мој ...
Живео сам ја у неко чудно доба.

Љиљана Тамбурић, Крушевац

ПЕСМА МИ ЈЕ ИМЕ

Кад прве речи се роде
онако ко из воде
личећи на траве меке
из земље неке далеке
ветрови се над њима бахате,
хладне их олује захвате
па их свом снагом вију,
под грубе скуте их крију.

А ја их на длан ставим,
па им гозбу направим,
уплетем их у венац,
положим их у зденац
да ми добију боју,
да заличе на чоју
што има бело лице
на коме спавају птице.

Са њима везем блузе,
да обрадујем музе,
исплетем мекане џемпере,
да наобучем ветрове,
сузама напајам сетне,
осмехом сусрећем срећне,
слова им танка мазим,
на играказ им пазим.

А речи, од срца врате,
у колотеч се ухвате
па се заплету у мрежу,
једна за другу се вежу
руку ми с пером такну,
тихо ми на ухо шапну
док љубе ме њине риме,
ПЕСМА ЈЕ МОЈЕ ИМЕ.

ЖИВОТ

Кад пресахну мора и изгоре шуме,
па кише донесу песак из Сахаре,
када реке буду прљавштине пуне,
и септичке јаме замене бунаре,
под каменом неким, нећемо ни знати,
изнићи ће нешто " живот" ће се звати.

Кад се окамене и задњи корали
и отворе шкољке од врелине јаке,
па бисери бели буду онда налик
на чељусту вучје, и оштре очњаке,
можда ће нам небо једну капљу дати,
а она пре пада " живот" ће се звати.

Када згасне сунце, па настане тама,
звезде се истопе и негде се слију,
Земља кад се згрчи у свемиру сама,
док је муње силне са свих страна бију,
Божја искра пашће, да мртвило скрати,
свитац што полети " живот" ће се звати.

НОСИЋЕ ЈЕ ВЕТАР

Кад плакање њено, пробуди ти ноћи,
И кад из колевке, засветле јој очи,
лице њено нежно, кад се зарумени,
кад те увеселе, несташлуци њени;
Ти се предај срећи, заљуљај колевку
и захвали Богу, што ти даде ћерку.

Пази је к'о стакло, у рукама стежи,
брини се и чувај, у срце је вежи...
Она расте, буја, к'о мирисно цвеће,
дарујући, стално по загрљај среће...
Татина принцеза и мамина вила,
остаје заувек, ма где некад била.

Желимо јој макар од радости трачак,
носиће је живот, к'о ветар маслачак...
Да не падне само у руке нељуди,
да јој неко невиној, муке не досуди,
да је лоши људи не гледају ружно,
да јој дуги дани не протичу тужно.

Боже, не дозволи да човек без срца,
ућутка јој уздах, док у души грца,
да јој крила сломи, да скрнави тело,
да угаси живот, битисање цело.
Молим те да чуваш, будуће нам мајке,
Без њих неће бити ни земаљске бајке.

Миљко Шљивић, Глободер- Крушевац

ЖИВОТ

Ако си рођен човек да будеш,
 онда се труди па човек буди,
 ал` човек биће, знајте то људи,
 једино онај што Бога љуби.

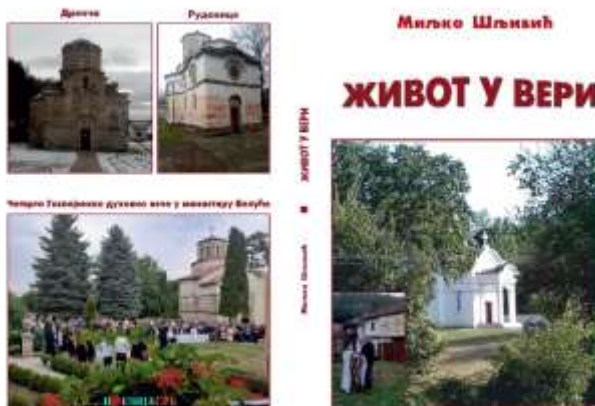
Живот проживи к'о што Бог рече,
 моли се јутром и свако вече,
 и мирно живот нека ти тече,
 ништа од Бога, знај, нема прече.

Нек ти не буде живот иметак,
 пости све пости, среду и петак,
 и стално мисли на речи Бога:

„Љуби свим срцем
 ближњега свога“.

Увиди грех свој одмах и сада,
 покај се горко и исповеди,
 немој да причест тешко ти пада,
 живот са Богом једино вреди.

Ујутру када свима се спава,
 на литургији недељом буди,
 само то ти је одлука права
 и бићеш човек између људи.

МОЛИТВА

Данас у цркви док звона звоне,
 молим молитвом испред иконе,
 за свако добро Вишњега Бога,
 подука сећам се деде свога.

Док ме држао малог за руку,
 шапутао је своме унуку,
 савет по савет много је тога,
 он ме учио да љубим Бога.

„Искрено увек се Богу моли,
 јер Бог све људе чува и воли,
 лоше долази са друге стране,
 веруј у Бога и вечне дане.

Изабаци мржњу, тај терет скини,
 мржња човека несретним чини,
 искрено мораш људе да волиш,
 то ћеш постићи ако се молиш.

И док се молиш, то срцем чини,
 искрено моли, ништа не брини,
 љуби ти срцем Господа Бога,
 љуби ти срцем ближњега свога“.

А ја сам био баш добро дете,
 мисли ми стално ка Богу лете,
 и вођен руком од деде свога,
 срцем се чврсто везах за Бога.

Живот ми брзо прође као дан,
 својим животом сам задовољан,
 ал` улагаћу и надаље труд,
 за одговор добар кад дође суд.

И сада кад сам у годинама,
 Богу се молим ја молитвама,
 и остаје ми да кажем свима,
 деди захвалан на саветима.

Првослав Пендић, Крушевац

ТУЋА СРЕЋА

Знала је Милица да мајка Азра не би звала сина Јасмина, па макар била на постељи, док се ово лудило не заврши. Зато га је и послала од куће. Знала је Милица да су га се докопали они који се на туђој проливеној крви богатише водећи тобож ослободилачке ратове. Били су господари живота, гурали су наивне и честите људе, како би себи обезбедили богатство и политичку каријеру говорећи им о родољубљу и њиховој угрожености. Слушала је то и од својих сваког дана. Лудило рата терало је младе животе с обе стране међа на смртоносне цеви.

Одбачена од својих у поодмаклој трудноћи проводила је безличне дане у собичку најбоље другарице и цимерке Данице. Живот се сводио на то како се снаћи за храну, кирију, цигарете. Све је било у хаосу и незнању, али су две Шумадинке гурале некако. Даници су од куће слали пакете са храном, док је Милица повремено добијала од црвеног крста суву храну и нешто хемије за хигијену.

Често их је обилазио Даничин старији брат. Послови су га везивали за овај град и он би им се јавио, остављао мало новца или платио кирију.

Војислав је пре ових ратова радио као трговачки путник, женио се једном, а сад живи сам загазивши у четрдесете.

Пропутовао је целу бившу Југославију, дружио се, помагао људима и стицао пријатеље. Хтео је сваком да помогне, некако је био што би се рекло, "туђа срећа." Познавао је Милицу од рођења и са њеним се оцем дружио. Он је знао од самог почетка за њен избор, а и за каснији проблем. Њему се првом њен отац пожалио и од тад почиње његова борба да њени прихвате њен избор и да се настави тамо где је стало, да се крене даље. Ноћима су уз чашицу њих двојица водили разговоре и препирке док је Војислав оца убедио да прихвати Милицу и опрости јој.

Милица се вратила кући и све је изгледало као да су прошле љутње око њене везе, која више и није била веза, јер од оног дана када је отишао Јасмин, Милица није имала никакве контакте, а ни сазнања о њему. Мучило је питање где је, с ким је, да ли је жив и зашто се не јави? Више пута се, одлазећи у црвени крст, канила да пита могу ли они нешто да јој кажу пошто сарађују са црвеним полумесецом, али јој сама помисао да може да чује нешто што би је заболело одвраћала од тога. Није више знала да ли га заиста жели, тим пре што је пристала на услов родитеља да се ослободи зачетка новог живота и заборави Јасмина за сва времена.

Нада Милосављевић Кети, Крушевац

Париз, 2. децембар 1998. године

Сузан

Ивица је јуче најавио посебног госта из Србије. Устрептала сам, осетила трему, надајући се да ће доћи мој биолошки отац. Дошао је његов син, мој брат. Кад сам, као лингвиста, са било ког језика преводила, употребљавала сам те речи отац, мајка, син, брат... без аналитичног приступа. Велика је то грешка.

Те незнанце не треба ословљавати речима које именују родбинску везу, припадање. Они нису градили везе. Нису дошли, пришли, чекали, испраћали, загрлили... Те очеве, мајке, браћу и сестре који се појаве с неба треба тако и назвати, метеори. Ако те не убије, та летећа стена ти пут препречи.

Разумем да их биологија сматра важним, део су генетске структуре сваке особе, али зашто их именује ико у књижевности, журналистици и култури? Да ли је могуће да их случајни спој полних ћелија чини нечијом родбином? Мој тата је Алан и не знам ниједан гест тог биолошког, назови, оца. Још мање његових синова. Мама рече да их има три. Ко ће такве пребројати? Пун их је свет.

Покушала сам да одбијем сусрет са тим братом. Ивица је био баш упоран. Видим, и он је смрсан том инвазијом Срба, Стражана, родбине... Јуче је дошао с посла исцрпљен и избезумљен. Прихватила сам да преводим на том скупу јер би Ивици требало пуно пара за преводиоца, а ја сам ових дана без обавеза.

Мој брат Милан има разиграну реченицу, театрални став и женску прецизност у изражавању. Користи епске, лирске и драмске елементе у описивању природе и људи.

Насмеших се по растанку са њим. Није лоше имати неког сличног себи. Сетих се Дорис Лесинг и њене књиге „Бен у свету“. Невероватна сличност! Невероватна!

Париз, 2. децембар 1998. године

Ивица

Јованкина уцена ми је потпуно пољуљала веру и наду у сурогат асистенцију. Човек, а посебно женска јединка људске врсте, није стабилно биће. Помислио сам на безброј могућих проблема, направио за сваки стратегију превентиве и ишода, али уцена ми није пала на памет. Само ме је Бог сачувао од пропасти. Спремио сам био три касете за чување епрувета са ембрионима и означио их шифрама, словима и бројевима.

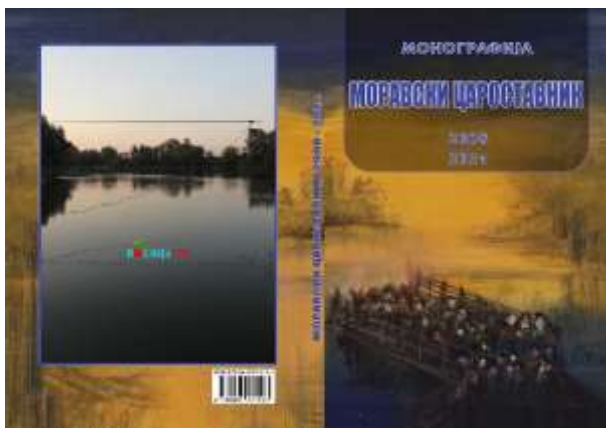
У последњем часу сам направио рационализацију простора и ставио све три у исту касету. Ознаке сам, поред слова, одредио и бојом чепова: црвена, Радица и Ивица (АКО98); жута, Радица и Марко (РАМ98); зелена, Јованка и Кристијан (ЈОК98).

Прихватио сам уцену, али сам извадио и отворио епрувету са зеленим чепом, ЈОК98. Шта сам могао друго? Др Кристоф је пласирао ембрионе. Нека се наша уцењивачица одмори па нека одлучи шта ће са трудноћом. Својом. Њен картон леченог стерилитета је беспрекоран.

Ембриони су ДНК њених јајних ћелија и њеног мужа. Радица и ја се морамо боље организовати. Дивна је ствар што је затруднела. Може још туце деце изродити ако жели. Овај век отвара ватромет научних могућности, али је темељ хуманизма - поверење.

Нека Радица прво роди своје дете, а потом ћу јој предложити да роди за нас обоје по једно. Може она за своје дете бирати оца, а ја не одустајем од ње. Ако скупштине изгласају законе, ми ћемо са родиљама везивати уговоре.

Два ембриона АКО98 су безбедна у касети. Радичина јајна ћелија, такође. Неоплођена, сама, као јабука на буклији која чека дукат.

Љубодраг Обрадовић - Треботин

МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК?

И да одмах одговорим: *МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК* је лепота поезије и живота, која траје!

Дружење песника и свих заљубљеника у поезију, науку и уметност, које се догађа на скели укотвљеној на средини Мораве, уз светлост месеца и бакљи и уз музику која тече заједно са реком... Песници који читају своје стихове, филозофи који казују своје визије о свету који се тако брзо мења, певачи, фрулаши, трубачи, хармоникаши, гуслари, виолинисти... и сви други учесници и гости манифестације *МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК*, добар су знак да она доноси приступ пун лепоте и садржаја који ће трајати...

И све то се дешава у селу Бела Вода! У музеју клесарства, на Беловодској чесми и на скели на Западној Морави! И у беловодским кафићима, у дружењу учесника до зоре после програма...

др Велибор Лазаревић, Бела Вода

КАД МОРАВА ПЕВА А ПЕСАК ШКРГУЋЕ

Свако се посвети нечему и потроши живот или на мудрости или на лудости!

Ми смо своје мисли, своје време и своје таленте посветили култури, уметности (речима, музици, слици...), води и реци Морави овековеченој у програму „Моравски цароставник“ и зато сматрамо да смо били на правој страни. После дванаест година грађења традиције знамо да нисмо погрешили, иако смо за неке „паметне“ били будале и занесењаци, па нас нису ни помагали. Сами смо подносили терет организације и трошкова.

Овај поетско – музички и сценски програм од почетка је био намењен малом броју учесника и гостију (до педесетак) да се скела на којој се све одиграва не би потопила. Ко нас је волео као романтичаре био је са нама, сањарима и визионарима бољег света. За суштину лепог нама је била довољна једна сеоска скела, чамци, Морава, заранци, облачкови који су се спуштали са Гледића, Копаника, Жељина, Гоча и Столова огледајући се у зеленкастој води Мораве урамљеној тамничастим сенкама врбака, топољака и јовишњака.

Бели моравски белутак претворили смо у прелазни пехар који стари домаћин сваке јесени, почетком септембра, предаје новом домаћину који је дужан да брине о чистоти и очувању природе и вода. Тај белутак као вајарско, поетско и геолошко чудо које је Морава у милионима боја и облика породила симболички нас све повезује и чини духовно јаким...

ПРИКАЗ ГОДИНЕ

- за писање драмских приказа на сајту www.poezija.rs и часопису ПоезијаСРБ, једногласно је донета одлука да се књижевна награда за 2022. годину додели Драгославу Граочанкићу, позоришном критичару из Београда.

**Драгослав Граочанкић,
Београд**

ДЕЛОВАЊЕ ЧУДА У БОЖЈОЈ БАШТИ

Премијера драме Љубомира Симовића ЧУДО У ШАРГАНУ, 02.04.2022. на Великој сцени Југословенског драмског позоришта ЉУБА ТАДИЋ у Београду
Редитељ, адаптер, сценограф, бирач музике: Јагош Марковић

Свака од три драме које је написао (ХАСАНАГИНИЦА, ЧУДО У ШАРГАНУ, ПУТУЈУЋЕ ПОЗОРИШТЕ ШОПАЛОВИЋ) понаособ би била довољна да Љубомиру Симовићу обезбеди почасно место међ најбољим српским драматичарима свих времена! Као што би Црњански био међ најбољим српским песницима да је испевао само - СУМАТРУ!

Симовић је такав драгуљ српског драмског стваралаштва - да кад помислите да је ове три драме могао неким чудом да не напише готово претрнете. А цео тај антологијски тролист настао је после опирања Симовића да напише прву од ових култних драма српске књижевности. ХАСАНАГИНИЦУ, коју му је предложио да „драмски обради“ за Народно позориште у Београду некадашњи његов управник, песник Велимир Лукић!

Овом приликом не можете да не помислите на писце (довољно је: српске) који нису написали своја најбоља дела - и питате се има ли чуда да се сазна шта су они и (српска) књижевност тиме изгубили. Извесно је да би бар хипотетички, да је било више среће, та дела обогатила не само српску књижевност, можда би ова ненаписана дела бацила у засенак и многе објављене српске књижевне врхове?!

Пошто нисмо у 22. него тек у 21. веку (можда ће будућа чуда и ово малочас споменуто моћи да нам открију?!), задовољимо се литерарним чудима до сада написаним: није мало њих која су нас засенила, опоменула, опленила и утицала на неисцрпну ризницу чуда поводом којих су и од којих су створена! „Не мере инсан сва чуда издурати нити појмити да сва њихова множина није за људску мјеру“, па их зато не ишtimo превише него настојмо да уз ова постојећа, откривена, буде остварена мисија врхунске, хиперионске драмске књижевности која између осталог опомиње и на нашу појединачну „нафаку и кисмет“.

Симовић је уверљиво сценски опредметио идеју да је сваки од наших живота чудо, космос, феномен који по правилу „нема рогове“ да би га човек увек лако идентификовао или бар одмах препознао. Симовићева драмска филозофија укључује иновативно, дубинско и хуманистичко разматрање човека, опомињући дискретно али стално на његов незаобилазни трагизам, злу коб, независно од пролазне среће која га може задесити.

Та чуда су енергија која исијава, остварујући потпуно различите ефекте, кад-како; зато их не треба зазивати, она знају када ће се открити, када ће и камо своје чудавање и свој хир усмерити, одржавајући живу човекову веру у њих, можда и страх од њиховог непредвидљивог учинка, који, парадоксално, одржава веру не само у њих него и у живот сам!

Симовић је истовремено приземио чуда, усагласио их често са људским критеријима, показао и њихове готово профане облике и наизглед неважне учинке, који међутим дотичу душу и срце човека више од светских ратова, великих туђих и властитих животних гестова и делања, катаклизми, пандемија и преврата свих врста. Одузео им је истовремено астралност, недокучиву зачудност, универзализовао их је и определио се за њихово постојање и „када у земаљском бирцузу има довољно жењскиња и пива; и када се нађете у Лапову или Сумраковцу“, у било којој земаљској вукојebinи, или кад „изашавши из станичне 'Касине', с њеног прага гледате како из сваке уличне лампе сипи снег“!

Цео драмски поступак Симовићев је бремент ефектним народским хумором који провејава из најпрофанијих исказа његових ликова. У њих је уплетена вазда поетска реч, поетски склоп и начин мишљења, без обзира да ли су посредни „обични“ или гранични људски примерци: експонирани трагичари и јуродиви. Истовремено, Симовић с лакоћом остварује и сложеније хуморне призоре чак и онда када разматра круцијална онтолошка питања или залази у разрешничке пределе своје драмске конструкције. Све вам на Симовићевој позорници тумачи и открива живот и оне његове димензије и затурене кутове који га објашњавају боље него његови директни преноси, најважнији људски скупови, јавни говори, безбројне трибине, симпозији, конгреси. Лирски проседе Симовићевог драмског рукописа преплављен је од главе до пете (ово потоње видећете у овој представи и буквално) тврдим, али готово ведрим борењем за одржање минимума човекове егзистенције и дохватањем можда умишљене среће, трагањем за безнадежном љубављу, тежњом ка остварењу свега онога што је за Симовићеве јунаке недочватно.

Симовићева једноставност у вођењу радње и ликова плени и емитује свежину и ефекте који су заштитни знак његове драматургије. Учини вам се да вештини саопштавања

човека и света није ни до рамена ниједан метод који није књижевни! ЧУДОМ У ШАРГАНУ Симовић је најавио још веће пробоје ка универзализацији човека и живота, што ће он величанствено показати у следећој драми - ПУТУЈУЋЕМ ПОЗОРИШТУ ШОПАЛОВИЋ (чије је упризорење приказано недавно у нашем часопису). Учесници премијере ЧУДО У ШАРГАНУ су врхунски текст претворили у врхунски зачудан, али уверљиви живот, у којем неједносмерна деловања чуда повећавају драмски саспенс, неизвесност, као неизбежне сапутнике сваког протицања времена.

Сања Марковић као Цмиља је у свему што је управо говорено - предњачила, стварајући прави симовићевски лик, показујући дирљиву и природну потребу жене (овог пута иза кафанског шпорета) да се из најплеменитијих разлога удружи с мушкарцем и заснује породицу, чиме ће се и друштвено померити изнад своје злехуде судбине. Демонстрирала је уверљивост и спонтаност које су, ретко у скорије време на нашој сцени досезали слични ликови.

Анита Манчић је права матрона, газдарица и окосница кафане у којој се цела радња збива, питорескни координатор свих догађаја, које зналачки води у смеру остваривања темељне концепције текста и представе. Тамара Драгичевић - уверљива као чељаде које је принуђено да своје тело и женственост залаже за преживљавање. Чини то на спонтан, заводљив и еротски избалансиран начин, освежавајући представу својим изгледом, хумором и опаскама у вези са лошим условима у свом радном простору - у кафанском собичку, где не може да постигне „пуну радну концентрацију“. Миодраг Драгичевић као Анђелко износи готово окосничку идеју представе. Растући у свом глумачком развоју и показујући велике способности трансформације подсећа да изненадно и чудесно одагнавање зла човеку не гарантује срећу: чудо је вишезначна категорија, човек с њим никада не може бити начисто. Марко Јанкетић је као Миле препознатљиви, дежурни, гротескни, папагајски прилепак власти, који не види да њеним мрвицама не може бити усрећен - чак и ако дође до њих. Небојша Дугалић као Вилотијевић је незајажљива фигура из врхунског естаблишмента; и кад болно падне у естаблишменско блато машта једино о поновном успону, добијајући антологијски коментар мудраца Ставре у тумачењу Милоша Самолова - да га је несрећа „цабе погодила“. Сугестивно доносећи људску племенитост Ненад Јездичић вољно, готово самарићански прихвата туђу коб не схватајући да ће то обескобљеног унесрећити. Борис Исаковић као скитница опседнут је до физичког бола сећањем на своју љубав из прадавне младости (и њену кулинарску умешност), мешајући је гротескно са женом која је, показало се, у међувремену стасала као њена и његова ћерка. Трагизам те ситуације Исаковић је исказао својим моћним глумачким даром.

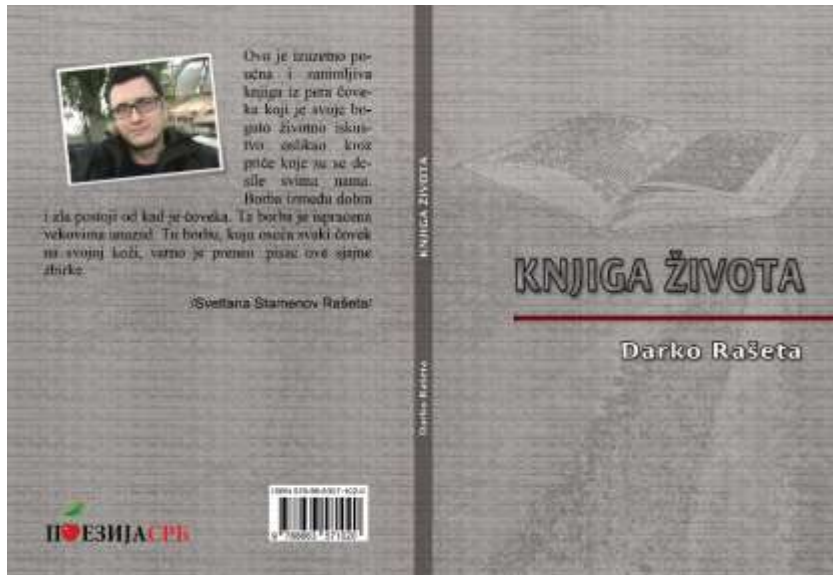
Посебној боји и шарму целе инсценације у значајној мери доприноси пажња посвећена сценском говору, који у овом извођењу у великој мери погађа дијалекатски специфична и свежа одступања од стандарда: одјекнуо је ове вечери са београдске позорнице сочни говор ужичког краја, дакле аутентични говор Симовићевих ликова. Шљапкајући све време у води до изнад чланака (цела је сцена све време базен напуњен водом!) глумци су дисциплиновано испоштовали редитељеву натуралистичку и покадшто мучну метафору - стајајницу (виђену на још једној београдској позоришној премијери овог пролећа!), у савременом театру све мање коришћену истовремено плаћајући, као и представа, данак неуобичајеном амбијенту који није могао подстицајно утицати на њихову концентрацију и свеколико сценско дејствовање.

Зграбивши у своје руке бројне полуге и сегменте представе, чак и драме, редитељ се није клонио, зарад актуелизације, преобличавања њеног првотног ткива, повлађујући тако у доброј мери својој чак и занимљивој концепцији која је, међутим, не ретко запостављала симовићевске елементе драме и спречавала да њене осебујне, дубинске поруке допру до гледалишта на начин који су то чиниле неке од најславнијих поставки овог ремек-дела српске драмске књижевности.

Београд 07.04.2022.

ПОХВАЉЕНЕ КЊИГЕ

- похваљена је књиге прозе: КЊИГА ЖИВОТА - Дарко Рашета из Београда;

Дарко Рашета, Београд

ОД КОФЕРА СЕ МОЖЕ НАПРАВИТИ ЖИВОТ

Често се дешавало да људски живот стане у кофер или чак у џеп. Несретне околности, грешке, ратови учинили су да неки међу нама остану без ичега.

Познајем два човека са сличном животном причом. Кофер који су понели са собом умели су да цене. Сватили су како да га користе у тренуцима кризе.

Њихова пажња је била окренута ка онима око њих, тежили су удруживању како би пронашли пут до бољег живота.

Да их сретне на улици, можда би само вешт познавалац живота на њиховим лицима прочитао животну причу од које се диже коса на глави. Већина би само приметила да су они остварени, успешни људи у овом тренутку.

Од кофера се може направити живот ако си вредан и имаш визију.

ДОБРОТА У МЕСТУ ДОБРОТА

Доброта је живописно месташце у близини Котора на црногорском приморју. Према попису становништва из 2011. године било је 8.189 становника. Место је вероватно добило име по неком Доброту. Мора да је био изузетан човек кад је већина становника одлучила да њихово место понесе назив по његовом имену.

Живимо у времену где се доброта изједначава са глупошћу. Можда смо зато тако несрећни.

Доброту у Доброту су људи волели, а, како се види из приложеног, и изузетно ценили. Апостол Павле је сврстао доброту у духовни род, сматрајући је једном од битних карактеристика верујућег човека. "А род је духовни љубав, радост, мир, трпљење, ДОБРОТА, милост, вера, кротост, уздржање, на то нема закона."*(Галатима посланица 5, 22.23)

Није ни чудо што је доброта често мета подсмеха. Волео бих да у мом граду има пуно Доброта који ће од њега направити живописно место, место у коме људи с радошћу живе, а странци радо застају и остају.

- Награде, које се састоје од дипломе и 3 књиге из издавачке продукције ПоезијеСРБ за књиге године и књижевну награду за писање драмских приказа и похвале и 1 књиге за похваљене књиге уручити на некој од манифестација Удружења песника Србије - ПоезијаСРБ у наредном периоду или послати поштом добитнику награде у дигиталној форми. Овлашћују се председник, односно заменик председника удружења да реализују ову одлуку Управног одбора Удружења песника Србије - ПоезијаСРБ.

НОВЕ КЊИГЕ

ФУСНОТА ЖИВОТА – Алекса Јаџић, Београд

БЕЛЕШКА О АУТОРУ

Алекса Јаџић рођен је 7. 7. 1997. године у Београду где и живи. Након школовања у XV београдској гимназији, завршио је основне студије на новинарском смеру Факултета за културу и медије, где потом постаје асистент, и дипломира на мастер политиколошким студијама религије Факултета политичких наука у Београду. Вишеструко је награђиван у сфери поезије и кратких прозних форми, као и у новинарској струци. Од свих признања, посебно му значи прво место на *Међународном књижевно-историјском конкурс*у „Руско срце у српској земљи“ 2016. године у Крушевцу. Његови радови су заступљени у више књижевних часописа, новина, зборника, антологија и електронских медија у Србији и иностранству.

ДНЕВНИК ИДЕАЛА

Лето. Дим бајонети растериваше,
Оста' ми траг за успомену.
А само до прага нам стигоше...
Крвљу сам плаћао слободе цену.
Рано пролеће. Служба према народу
Захтева с непријатељем бити присан
У миру, да бих сачувао слободу!
Али неистину трпео нисам...

Крај јесени. Из политике изиђох,
А образ ми и даље чист оста'.
Тад да служим земљи приђох
Из сенке. Чувар тајни тад постах.

Позна зима. Жртвовао сам године
За земљу. Правду. За образ.
Лишавао се једноставне истине,
У празном огњишту живот је пораз.

Алекса Јаџић

МЛАДОМ САЊАРУ

Добро је што не разговарамо.
Друкчије, ти би се разочарао,
И не би могли да се претварамо
Те би се речник сочно прошарао...

Не, ништа од глуме.
Али твој хоби постаде ми струка.
Из те музе створих изуме
У маниру твојих несташлука.

Можда јесам одоцнио. Ипак,
Нисам закаснио. Надам се...
Поново пишем. Опет наивно битак,
Детиње верујем
да речју мењамо атласе.

Ходај земљом, небеса су празна.
Не дај срцу далеко из груди.
Не срљај у љубав, биће је вазда.
С људима к'о с људима, човек буди.

Ма, не треба у будућност да гледаш.
Несрећа нас учи да читамо унатраг.
И не пишем ти због тога.
Само се изједаш.
Већ да те замолим за опрост...
Носио га враг.

Причај ми о себи. Подсети ме.
Насмеј се. Кажу да ниси љут.
Да и даље породици чуваш име.
Да си још увек завичајем надахнут.

У супротном, поносан би био.
Али овако сам срећнији.
И веруј ми ништа ниси изгубио,
Штавише. Постајеш вековечнији.

Питам се, разумеш ли?
Небо се може украсти...
Дете си. И много бисмо прешли
Питања, али... брзо ћеш одрасти.

ВЕЧНО ПРОЛЕЋЕ

Поспане главице малишана
Лутају морем топлог љиљана.
Маслињаком стижу бронза и сан.
Месечева крма из облака израња.

Плови од леда насликаним једрима...
Свећа гори, полако догорева.
Остављајући траг суза,
Последњу латицу замрзнутих ружа.

Осврт једног клинца,
најлепше пролеће.
Свод боје боровница,
ароматично предвече.
Јурила ме девојчица,
иако неромантичан,
Овај бележник некад
био је и симпатичан.

Цео Ресник идиличан,
ал' ваздух поче да трепери.
Трен постаде статичан,
облак злослутно се исцери.
Старији приковани уз ТВ,
епизода Есмалде,
Наједном прозори вриснуше...
Тишина настаде.

Гледао Стражевицу,
у те пале астероиде,
Стрпали ме у кола
ка Принциповој да идем.
Ништа не капирам,
у Кнеза Милоша сирене,
Онај грозни звук
који се урез'о у гене.

Оаза на Калишу,
ноте пупољака на Ташу,
Играо се рата,
бранећи Отаџбину нашу.
Прадеда није веровао
ни да почео је рат,
Док на телевизији елаборат
није најавио коловрат.

Ти, туго непокретних долапа,
Од прошлог неопорављени
зар и у овом да скапа
Син уз оца, мајка, сестра,
другар, брат уз брата?
Каква је то срећа
кад нечија ти крв обоји врата?
Одјекује суза дечија,
тврдоглаве пушке секу ноћ.
Жагор далеко од гробља,
њихова свемоћ...

Хиљаду дефова стаклених
рањавало је зору
Седамдес' осам дана паклених,
успаванка одагна ми мору.
Памтим мајчине речи
да нећемо у подрум,
Бомбу неће да спречи
ни склониште ни лагум.
Поред ембарга, велеиздајства,
ум краси ми албум:
Слика јединства, добротинства,
ината - правде изум.

Драгуљи невини овог света...
Зар виновник је бледа суза детета?
У многим собама неми ветар...
Сан између пепела и цвета.

ПОДСЕТНИК

Кад одрастеш,
мислиш да си велики.
Да си одрастао.
Мислиш да можеш прићи
свакој препреци
И да си свима дорастао.

Кад одрастеш,
заборавиш да слушаш
Око себе те мале људе.
Заборавиш да срећу пружаш
Онима који мало узимају,
а много нуде.

Кад одрастеш, све заборавиш,
Као да никад ниси био дете.
Сиво и озбиљно животињаш
К'о да машту никад не сретеш.

Кад одрастеш, нос дигнеш
И почне те нервирати
дечији метеж...
Кад одрастеш, ако стигнеш,
Сети се некад си и ти био дете.

САН ИЗМЕЂУ ПЕПЕЛА И ЦВЕТА – Љубодраг Обрадовић

Пред нама је прва поетска књига **ФУСНОТА ЖИВОТА**, Алексе Јацића, младог песника (26. година) из Београда. И одмах да кажем, одлична је. На прво читање могло би се рећи да је Алекса већ њом достигао поетску зрелост, коју многи знатно старији песници, још нису.

Моја позната мисао је, да је за песника довољно да напише једну добру песму, да би био песник. А Алекса у овој својој књизи их има 41.

Има ту различитих праваца и стилова, има љубавних, социјалних, мисаоних, родољубових песама... Али све су посебне, све имају своју причу и поуку. И све су јасне и имају свој циљ, а то је да нам предоче Алексин поглед "на живот и тумачења света".

Књига почиње песмом *МЛАДОМ САЊАРУ*.

Не, ништа од глуме.
Али твој хоби постаде ми струка.
Из те музе створих изуме
У маниру твојих несташлука.

Можда јесам одоцнио. Ипак,
Нисам закаснио. Надам се...
Поново пишем. Опет наивно битак,
Детиње верујем да речју мењамо атласе.

Као и сви млади људи верује да ће поезијом променити свет, а то је већ нешто. Зна Алекса да свет има свој зацртани пут, али веровање у такву мисију поезије је добро за сваког младог песника, јер ће га оно понети у прелепи свет стихова. А много је животних питања на које песник мора понудити одговоре и због себе и због читаоца. И Алекса то чини!

На почетку књиге у свом обраћању читаоцима он каже:

"Пред тобом, драги читаоче, налази се скуп записа од којих сам покушао да направим, од крајње неспојивих делова, некакву композицију својих погледа на живот и тумачења света око себе. Иако годинама сакупљам стихове, као белешке кроз свакодневницу, ипак многи нису аутобиографски већ одражавају приче људи и ситуације из моје посредне и непосредне околине."

Издвојио сам и песму *ДНЕВНИК ИДЕАЛА* која се уклапа у мој концепт представљања стваралаштва Алексе Јацића и како је врло битна за разумевања његових порука, није предугачка цитираћу је целу.

ДНЕВНИК ИДЕАЛА

Лето. Дим бајонети растериваше,
Оста' ми траг за успомену.
А само до прага нам стигоше...
Крвљу сам плаћао слободе цену.

Рано пролеће. Служба према народу
Захтева с непријатељом бити присан
У миру, да бих сачувао слободу!
Али неистину трпео нисам...

Крај јесени. Из политике изиђох,
А образ ми и даље чист оста'.
Тад да служим земљи приђох
Из сенке. Чувар тајни тад постах.

Позна зима. Жртвовао сам године
 За земљу. Правду. За образ.
 Лишавао се једноставне истине,
 У празном огњишту живот је пораз.

Све се своди на суштину опстанка једног народа, његовог народа. Рано пролеће – с непријатељом бити присан, лето – дим бајонети растериваше, крај јесени – бекство од политике, позна зима – схватање да је празно огњиште пораз једног народа, смак света...

Једна кратка песма, која је сада тренд писања, да буде кратка и са јасном поруком. Излаз за његов народ није рат са надмоћним непријатељом, већ вођење такве политике која ће омогућити мир и пуне куће деце која плачу, у ствари свирају најбољу музику за уши.

У песми *ПОДСЕТНИК* Алекса пише:

Кад одрастеш, нос дигнеш
 И почне те нервирати дечији метеж...
 Кад одрастеш, ако стигнеш,
 Сети се некад си и ти био дете.

Кратко и јасно, без деце нема опстанка једног народа!

У песми *ВЕЧНО ПРОЛЕЋЕ* описује све ужасе и стрепње рата који је Србија морала да води против моћног непријатеља:

Ти, туго непокретних долапа,
 Од прошлог неопорављени, зар и у овом да скапа
 Син уз оца, мајка, сестра, другар, брат уз брата?
 Каква је то срећа кад нечија ти крв обоји врата?
 Одјекује суза дечија, тврдоглаве пушке секу ноћ.
 Жагор далеко од гробља, њихова свемоћ...
 Хиљаду дефова стаклених рањавало је зору
 Седамдес' осам дана паклених, успаванка одагна ми мору.
 Памтим мајчине речи да нећемо у подрум,
 Бомбу неће да спречи ни склониште ни лагум.
 Поред ембарга, велеиздајства, ум краси ми албум:
 Слика јединства, добротинства, ината - правде изум.

Драгуљи невини овог света...
 Зар виновник је бледа суза детета?
 У многим собама неми ветар...
 Сан између пепела и цвета.

Седамдес' осам дана паклених, требало је некако издржати. И издржало се...

И на крају да Вам препоручим да Алексину књигу пажљиво прочитате јер је одлична и оригинална и у тренду је минимализма који сад влада у поезији: Све песме, а и сама књига нису предугачке...

И видећете да ту осим јасних порука има и скривених, које ћете сами одгонетнути.

Јер најлепше је имати свој "Сан између пепела и цвета", ма што то значило.

Љубодраг Обрадовић

ИСПОД НАДСТРЕШНИЦЕ - Даница Рајковић, Крушевац

ТРАЖИМ ТЕ

Када падне тихо вече
и самоћа ми пут попречи,
борим се снажно са њом,
бојим се да отворим очи.

Тражим твоје лице
и тражим твој глас,
дуго размишљам о теби,
у твоје погледу видим спас.

Ти си моја утеха,
самоће се јако бојим,
твој осмех ми отвара пут,
да летим на крилима својим.

Облак путује пун кише,
дели сузе радоснице,
а ја се бојим самоће
и тражим твоје лице.

НЕМОЈ ДА КАСНИШ

Све је постало сиво,
само сунцокрет Сунце тражи,
сваки уздах нешто пише,
немој да касниш, то ми кажи.

Корачам полако према теби,
а додир руже латице шири
и данас немој да касниш,
по седој коси поветарац пири.

Одсјај Сунца над извором се буди,
флора и фауна на зрацима трепере
на вратима мога срца,
куцају твоје очи зелене.

Знаш да те чекам
на нашем старом месту,
да заједно сањамо снове
и посматрамо јастребачку чесму.

МИР У НЕМИРУ

Био си ми ослонац
и уткао у мени лепе речи,
имао си нестварну лепоту,
истином си ми душу лечио.

Понекад сам била забринута,
не желим да ме неко осуђује,
благи прекор осликава мој живот,
само разум желим да чујем.

Навикла сам да тражим мир
и да живим у слободи,
живот ме је учио истином да се браним
и да чувам благо што мајка роди.

ПОЗНАЈЕМ ТВОЈЕ СРЦЕ

Довољно сам учинила уступака,
да сачувам пријатељство наше,
све што радим, радим од срца,
мишљења других страна ме не плаше.

Познајем твоје срце
и све што се око тебе дешава,
нико није толико богат, да плати
душевни мир и да ме узнемирава.

У мени је тињала нада
да ће се десити чудо,
за право пријатељство и блискост
не прима се плата, било би сулудо.

Немој кривити друге
и не блокирај пут пријатељу правом,
веома си ми драгоцен особа,
размишљај својом главом.

ЉУБАВ ЗА ЈЕДАН ДАН

Љут си на мене и имаш право,
љубав за један дан игра је само.

Кад угледам слабе
као да ме магнет привлачи,
никад нисам тражила компромис,
не желим сузе, то ме одвлачи.

Имаш право да будеш љут и то је
неопростиво, шта год да урадиш или
кажеш и Сунце је понекад варљиво.

Желим једно да знаш, између нас постоји
нераскидива алка, чуваћу те у срцу мом,
као једна, неизбрисива трака.

НАДСТРЕШНИЦА ЗА СВЕ ИЗАЗОВЕ И ТЕГОБЕ У ЖИВОТУ - ПЕТНАЕСТ ОБЈАВЉЕНИХ КЊИГА – Љубодраг Обрадовић

Пред нама је петнаеста књига Данице Рајковић **ИСПОД НАДСТРЕШНИЦЕ**. И то је довољно да ми се пред очима заврти калеидоскоп претходно објављених четрнаест, од којих свака за себе говори о Даничином животу и стваралаштву.

И свака доноси неку другу боју, неки други угао гледања на живот и пролазност, која је најбитнија карактеристика живота садашњег. А време које долази (и пролази) пред нас ставља разна искушења, а на крају даће и друге одговоре на питање из наслова ове рецензије...

Али, да Вам одмах појасним – Ви ћете, кад прочитате све Даничине књиге, склопити можда неку другу причу, зависно од угла гледања и перцепције коју остварите...

Али, свака прочитана књига бића настрешница за Ваше тренутне проблеме и тегобе. Бар за тренутак побећи ћете у спокој среће и задовољства, у чаробну оазу зеленила и цвркута птица и свежину под Јастребачке Рлице, као што је и Даница бежала кад јој је било тешко. Увек је знала да је живот тренутак, који је чешће горак него омамљив, али увек је дубоко веровала, да ће пишући ове књиге улепшати и свој, а и живот читалаца.

И за сам крај овог приказа одабрао сам Даничину песму **Живиш у мени...** Можда ћете из тога извући неке закључке!

Живиш у мени, дар си од Бога
и божанствена светиња.
Огњена Марија у теби је,
све мирисно и шарено.

Нетакнута природа у теби сија.
Чуваш моје детињство
и камене стене посуте цвећем,
моју брзу и бистру реку...
Узаном стазом ране сече,
сећања корачају.

Чуваш ми непресушне изворе
и моје име исписано на дрвећу.
Око њих маховина зелена,
а на њој јастребови слећу.

Небројано пута говорим о теби,
у сваком мом даху си ти.
Живим да те волим,
о теби пишем, о мојој Рлици.

/Живиш у Мени – страна 82./

И за крај закључак - лепо је на једном месту видети петнаест књига једног аутора. А ужитак је прочитати их и оплеменити се прозом и поезијом Данице Рајковић!

Љубодраг Обрадовић

САВРЕМЕНИ ПЕСНИЦИ

Андреја Брањеш, Сремска Митровица

ЗНАТИ УГЛЕДАТИ

Фонтане радују тргове,
музиком трагају композитори,
стихови величају пјеснике,
задужбине дарују ктитори.

Не може се од зиме отети фебруар,
нити птицама забранити летови,
вино ће пити гошпари,
зоре објављивати пјетлови.

У бојама расту цвјетови,
зелено пролазе прољећа,
над Пештером, пркосе вјетрови,
љубав у срцу осјећа.

КАЈАЊА

Кају ли се они, што живот покварени
носе, камелеони душа, што у разно
боје, обло оштрим, намерно што виде,
што проживе живот, ко да не постоје?

Кају ли се у невиди мраку,
који лудим свог брата прогласе,
што у тмурном оку немају светлости,
што се у злу добу, весели огласе?

Рањених срца, највише кајати се
знају, они што и тесан бол купују,
сломљених живота, времена поете,
путници сетом, они што тугују.

ПОЛОВНО ДОБА

Песама много без речи,
љубави тајне откривају прости,
јутра објављују неми неки петли,
никога нема да каже опрости.

Отишли су стари донжуани,
сами јединци, нестало деоба,
тешко је и пијанца под освитом
срести,
половно неко доба.

НОВО ДОБА

песнику Бошку Ломовићу.

Кад робот у човеку занос пробуди,
како ли ће тада изгледати свет,
хоће ли се осмех с усана селити,
који ће у парку мирисати цвет.

Можда паркова неће ни бити,
кажу да ће човек волети се сам,
кад бих знао шта ће, шта ће бити,
рекао бих себи, не желим да знам.

ШТА КАЖЕ КРАЈ

У оку крај се смеши почетку,
шеретски му добаца,
ти си иза сваког угла,
а ја се не видим,
али можеш ме наћи у сновима,
ако знаш да сањаш?

КЛУПЕ

Што је човјек болеснији,
тражи клупе ближе куће своје,
на крају задња клупа буде она прва,
на којој је као двогодишњак сједио.

Тако се по клупама
мјери људски вијек.

Саво Божић, Београд

КРОЗ ПРОЗОР У ВРЕМЕ

Ево, управ` овог трена,
 кò сваког јутра
 из певне ми душе,
 из собне дубоке тишине,
 осећајућ таласе
 божанствене топлоте и лепоте,
 ја слушах црквен звон.
 Несвесно свестан добитка
 на рулету сопственог живота
 да крочио сам у још један дан...
 крстећи се и молећ се
 Свестворитељу Господу Богу:
 да не мрачи овај трен
 што април се зове
 и небо овако да не сузи више,
 да заћеретају врапци
 са стамбених зграда,
 да шумарака Бежанијске Косе
 фазан понеки се чује:
 на љубавни плес што зове
 своје грациозне даме,
 вране и гачци са
 полуозеленелих платана
 заљубљени гаком да се јавну,
 затим сунце, најзад
 у сјају свог благодатја да сине,
 а прозор ми што на север
 љ у б о м о р н и г л е д а,
 да не пита ме више:
 под смркнутих небом
 колико још дуго издржати могу.

СВОЈ САН СНАТРЕЊА ДА СПАСИМ

Драги пријатељи, снови моји мили,
 ништа драже песме моје бодре!
 Трајала је ноћ ова
 као и све одавно што прошле су:
 колико и џунгловит пут
 који постоје
 у сновима живог човека.
 Преопасно и преболно је
 било путовање наше:
 кроз запенушане пучине
 путовасмо бродовљем крхким.
 Вођени бусолом звезданог бескрајала,
 мишицама обилазили смо хриди моћне,
 водених меридијана ломили таласе бучне.
 Крстарицама челичнијем, терета пуни,
 наде и воље за животом што траје,
 машинама одвећ бучним савлађивасмо
 путеве тешке, батргасмо се просторима
 кама, урвина и предела ископаних
 кишама неким што се не срећу
 ни на Кордиљерима,
 ни на Хималајима моћним.
 Сањари бодри, друзи милени,
 треба ли помињати наше примуле дивне
 и у њима неке воћке чудне,
 као у далеком Јапану трешње сочне,
 као лептира рајског
 што у песму стављати треба,
 као пчеле што походе раја руже мирисаве?
 Да, драги пријатељи и сапутници
 прозрачни
 што путовасмо кроз врлетан простор
 друмовима далеким и непознатим.
 Нама живот није протутњао
 без везе и икаквог смисла.
 Путовање, између сна и јаве,
 можда предаће нас кошмару и забораву...
 А ја, док ти спаваш дубокијем сном,
 уљуљкан свилом и кадифом,
 снове своје записујем у песму,
 снатрења да их спасим.

Јована Кнежевић, Каона - Лучани

ТЕБИ

Теби пишем ове стихове,
Иако знам да ћеш их тек
у следећем животу прочитати,
Али искрено се надам
да ћеш схватити
Ко те надимком зове
И да ћеш се поново
наше љубави сетити.

Теби пишем ове стихове,
Јер је дошло време
на коначну пресуду...
И док бројим последње дахове,
Падам у још већу заблуду...

Теби пишем ове стихове,
Јер сам коначно одлучила
да идем даље,
И признам све своје грехове,
Што су ме држали од тебе подаље.

ОПЕЛО

Пустите ме још вечерас
да одморим своје уморне очи и тело...
Изгубила сам своју душу
и не могу је пронаћи.
Зато, нека свирачи,
свирају за моју бол и спас,
јер ноћас је моје опело.

Пустите ме још вечерас
да чујем мили глас мајке моје...
Њој ће бити најтеже кад одем...
Јер кад куцне прави час,
мене више неће бити.
Црна земља ће прекрити дрвени,
бели ковчег,
а нити...
Нити које су представљале везу са
овим светом,
пукнуће у хиљаду боја
и биће прекасно за поновни бег.

БРЕМЕ

Не веруј ми
када су ми бисери у очима.
Ноћ је мој пријатељ најбољи,
а дан - адвокат ђавољи.

Не веруј ми
када кажем да мислим о будућности.
Ја живим у садашњости
и бринем о њој...
Као што мајка брине за своје
новорођенче,
које само зна да доји и дише...

Али...
Када дође тешко време,
и када мајчине љубави нема више,
схватиш да је живот тужно бreme,
које по корицама старе,
пожутеле књиге,
твоју судбину пише.

Валентина Вања Дабих, Лугавчина -
Смедерево

ЖИВОТ...

Живот је само обична путања
поплочана траговима,
твојих путовања.
Неуморно вијуга кроз трње и цвеће,
кишне јесени, мирисно пролеће.

Пење се горе, сиђе доле
висине те дигну, дубине заболе,
изгребе трње, камење саплиће
помрачи се, па опет свиће.

Ходаш, трчиш, неуморно журиш
путањом ко ветар кроз живот јуриш,
не размишљаш тада о њеном крају
мислиш путање вечно трају.

И тако кружи животна путања
кроз зиме, лета... ноћи, свитања,
годину по годину из дана у дан
од корачања си већ уморан.

У даљини назиреш крај путањи,
а кораци све мањи и мањи
уморно тело полако стаје,
ти би само да стаза траје
сада знаш прећи је лако,
ал чему све то ходај полако

КАД МЕ НЕ БУДЕ...

Кад ме не буде, питајте људе
о жени једној, поштеној, вредној
доброј и смерној, честитој, верној.

Осмеха благог и лика драгог,
очију плавих, коврџа гаравих.
О жени јакој и њеној свакој
сузи што стаде, из ока не паде
и њеном болу, што душу голу
кидао, млео живот јој цео.

О жени борцу, умешном творцу,
мајке брижне, планине недостижне.
О жени вољеној и не пребољеној.
Када ме не буде, питајте људе
о жени једној што ту беше
нек вас не чуди кад ме осуде
немојте им рећи, да можда греше.

Људи, су људи са безброј ђуди,
свако другоме уме да суди,
ко сам ја била нек дела говоре
искрено, чисто и без љубоморе.

Не чекај, крени...
Испред тебе је пут судбине
оивичен оградом истине,
поплочан камењем лажи,
отвори очи и тражи ...

Стазу за тебе исписану
у твом рођеном дану. Не чекај, крени
све што можеш промени.

Тихо се помоли Богу
неке се ствари променити не могу,
не гледај, продужи даље
ослушни глас што Господ ти шаље.

Неће ти дати више него ли можеш
поднети, не узимај теже него ли
можеш понети, захвали за оно што
имаш. Не жали за оним што даш.

Радуј се јутру, сновијај снове
прошли се дани, никада не понове,
остави прошлост и давне грешке
грижњу савести, мисли тешке.

Покај се искрено и опрости,
уместо у злу, живи у милости.
Не губи смисао за животом
окити се блаженом лепотом.

Не чекај крени, нада увек постоји
док ти живот кораке броји,
у коштац са тобом судбина се хвата
отвара прозоре, затвара врата,
ал главу горе само не стани...
никад баш никад не одустани...

Благоје Премовић, Велика Плана

ПИСМО СВЕТОМ САВИ

На измаку овог века,
будућност је тамна,
пишем писмо Теби Свече,
буди опет с нама.

Мрачне силе коло воде
по читавом свету,
помози нам драги Свече,
очисти планету.

Морал нам је много пао,
а мржња порасла,
завист нас је обузела,
а злоба нарасла.

Брат не воли свога брата,
син оца не воли,
спасавај нас Свети Саво,
јер душа ме боли.

Очисти нам душе злобне,
срца нам опери,
избистри нам памет нашу,
на добро усмери.

Збиј редове српског рода,
да слога завлада,
нека правда побеђује,
да Србин не страда.

Да зелене поља наша,
да се песма ори,
да весело грају деца,
Србија те моли.

ТА ДЕВОЈКА

Та девојка освоји ме
и љубав јој дадох своју,
та девојка напусти ме,
узнемири душу моју.

Та девојка враголанка,
животом се мојим игра,
та девојка другом оде,
са мном оста само брига.

Та девојка косе плаве
и божанскога осмеха,
та девојка уби мене,
без милости и без греха.

Због ње моје срце пати,
због тог најмилијег створа,
због ње ми је дух заробљен,
ко кап воде усред мора.

КОСМЕТ

Ко је икад пећку воду пио,
Метохијом равном пролазио,
улазио у Дечане свете,
њему мисли Метохијом лете.

Ко је икад на Косову био,
Грачаници цркви долазио,
из Приштине глед'о Голеш голи,
њега душа за Косовом боли.

Ко је икад у Призрену био
и Бистрицу реку прелазио,
град Душанов глед'о и Каљају,
он о своме мисли завичају.

Ко је Србин и српскога рода,
за њега је Метохија света,
мора опет на поље Косово,
Милош зове, јер Мурат му смета.

Веселин Мандарин, Иђош

Радост

Вести предивне што дан ми
поправе
јутра весела ми постају
шапат свиле звона отворе
дани среће небеске.

Јутарњи зов птице са гране
радост ми доноси у кућу
зора што сванула је мени
анђеоским гласом ми казује.

Срећни комад одеће
мајка што ми даде
путеве моје милује
радостан сам дана овог.

Јутро поред реке
што ми сунце шаље
песму веселу певуши
гласови од свиле.

Жеља је много за овим столом
харфа што је човек ноћни свира
весели ми дане луде
буди ме из сна.

Сузама обојена

Ко сте ви да казујете
реци моје изврћете
срцу моме спас да тражите
наду да ми вратите .

Нема боли коју човек воли
туге има не претек
чету ђака моје реци гоне
руке уморне од немања.

Знао сам да те немам
тако смејао сам се
и када среће није било
лажна навика или нешто друго?

Ко ће знати душу која путева нема
равно јој је поље зелено
трава тамо више није гост
тужне сенке коло играју.

Волео сам ока твоја два
ситна и блистава
сузама обојена
у њима равно је све.

Колико боли немање тебе
крв је моја свуда проливена
сузама мојим нисам познаник
а станари живота мога оне су.

Тајна

Склапам оци и сањам
потајно те видим
кроз снове се њишеш
или је то ветра зов?

Дани од облака и влати
кишом крошњу квасе
немирна и влажна
оплакује своје боли.

Тајну моју бескрајну
пришапнућу ветру
нека је пренесе
ја за то снаге немам.

Кише оре се све до мога стана
мокри су дани ови
река створила се испред мојих
врата
тугу моју да однесе.

Лију сузе као киша
све се нешто лије
а туга ланцима везана
на прагу моме газдује.

Ломе се гране старог хроста
ваздух што ми даде
тешке мисли крије високо
у незнању среће нема.

За мене ноћи нема

Знам ја ока твоја два
сјај у њима све ми говори
у погледу је жеља бескрај
а реци је тако мало.

Знам ја душе твоје део
онај где свемир залази
тако мали простор
а ја тамо станујем.

Знам ја да има ме у теби
висе него у телу моме
душа моја путеве нема
корача на ивици понора.

Знам ја да очај није решење
али га некако увек осетим
рукама својим везе изнад мене
да ми дани немирни буду.

И знам ја колико је тежак растанак
који свемире спаја у једно
а ми прекинули смо му ток
сада свемир мој
тужне кораке прави
да срећу ухватим за руку
будан да снове сањам
јер за мене ноћи нема.

Жалосна песма

Ако ти јаве да умро сам
а снове сам ти крио
био сам ти драг
у љубави слеп.

Слепац највећи био
сузама ружним име не знам
мирис твој још увек осећам
бестидно о теби мислим.

Минут и година нису ми до колена
изнад сваког зла моје место је
у тужним рекама
отрове своје испуштам.

Душу перем
са болом да се растанем
остане увек кап једна
проклетог ме краси.

Звери уличних светиљки
сенку шаље на моје путе
даха да не изгубим
а ја ваздуха немам.

Дисање је стало суза никако
бежи од мене, луке мирне тражи.

По мојим путевима
возова нема
пруге су пусте
душе празне.

Крај пута је пакао
у њему ме потражи
тужне боли
грешног ме направе.

Грешници имају душу
пусту и празну
ја душе немам
а тебе сам жељан.

Мени мрачно је
Ори се суза моја
врисак њен ми душу пробија
тужне боли држи на окупу
стакло је пукло на делове.

Распало се све
нестао је мир у души
живог сто ме је држао
жеље своје да следим.

У понору боли
моја коло води
крв што лије ми низ кожу
стакло упија.

Делић оне среће
изгубљене у простору
жуди да светлост угледа
а мени мрачно је.

Са тугом постељу делим

И ово мало воде на длану
тугу и чемер ми дозове
сећања стара ми врати
са тугом постељу делим.

Дане среће небеске
анђео што их послаше
образе моје да греју
сузама крај да стигне.
Чини ми се дана је све мање
ране све су на месту
не журе на први воз
као ми за растанком.

Проклињем онај део ноћи
где сузе саме излаз траже
низ лице ми опојно теку
рана бескрајно дубока.

Да станем на пут овом паклу
немам снаге у себи
кости сто у телу се налазе
путевима новим корачају.

Крв је моја изливена
сузама опијена
па немирно тече
Дунав да опере.

Црвено море и није толико
вруће
колико усне рујне ме пеку
ровита је душа ова
срце је на тренутак стало.

Ритма више нема
ваљда ради како му се прохте
шта ја више могу
када чувар среће нисам.

Закључам одаје своје
шапат ветра путеве нађе
згази све пред собом
њему великога нема .

Стражу да поставим код срца
ти би прешла преко тога
ваљда теби препреке нема
жеља пута тебе прати.

Спомен имена твога
руши куле постављене
сто градио сам тешко
лако падне.

Душа моја крвари

У бескрају болних суза
моја путеве тражи
ваљда да ми име дозове
са мном да се дружи.

Границе што срце од среће ми деле
немирне лампионе упире у оци моје
проклета светлост гневом ме
обузима
тугу с пода почео да узимам.

Авантуре где срећи нема краја
ливадама росним песму зелени
анђеоски глас птице са гране
у снове ме веселе шаље.

Аман није болно око моје
душа моја крвари од рана
нанела ми ожигљке проклете
да дани више не теку.

Кад би ноћи знале

Кад би ноћи знале
колико туге има у мени
прескочиле би свој долазак
сунце сијало би читавог дана
али боли овој нема краја.
Тужне руже цветају
крај дрвета старог
стара мајка везе
гоблене своје чаробне
да нам јутра буду топлија
срећни дани да постану.

Хладно је и болно јутро свако
од када нема тебе
па улични свирачи
тужне песме свирају
осете моју бол
али тугу кријем.

Олако се боли укрштају
дуж вена мојих крви нема
патња ми клизи низ сваку жилу
телу моме нема спаса.

Сећање

Да рана што на души ми сни
пусти отрове своје
море немирно постало би
нестао би сунца сјај.

Весели дани сто били су драги
жеље убиле ми све
сад на ивици бескраја
стојим ја.

Снове сто имао сам
не познајем vise
изгубише сваку цар
мога имена.

Остало је само сећање
нежно као додир свиле
да живог ме држи
од краја ме спаси.

Не бројим дане оне
где мене није било
виле коло своје играше
ја снове срушио сам све.

Суза неверника

Лију оци сузе боје вина
тужне боли желе да сперу
горчина у теби што стоји
немирне дане ти чини.

Тешке су реци ове
не зна им се порекло
ни земља рођења
именом твојим их зовем.

Кад ми те спомену
осмехом сузе кријем
као дуга након кише
лажна срећа.

А људи ко људи
радост виде у свима
у себи бол крију
ја бола сит сам за живот цео.

Горке истине мени требају
да ми сперу горчину од соли
ужасно боли кад срце воли
а љубав никако да се роди.

Над небом облак црне боје
пун је мржње и кајања
шаље нам боли своје
дан овај никако да оде.

На кожи осетим

И нико неће знати
колико душа ми пати
суза мојих број
остављам у тами.

Немири што срце ми ране
дане у црно ми завеју
да тежином тела свога
терет на кожи осетим.

Болна музика сто реци увија
тугу и бол на прозоре стави
на сваки шапат ветра
рана крене да пече.

Јаке су реци а душа ми вене
колико бола човек има у себи
па се смеје да тугу отера
срећан да сутра постане.

За сваку скривену сузу
рана на срцу се створи
дане сто имао сам
висе не бројим.

Јутро кад сване
под јастук бацам бол
навикао сам крити све
лажан је осмех мој.

Јарослав Комбиљ, Врбас

ПУТОВАЊЕ КРОЗ СЕЋАЊА ИЗ МОЈЕ МЛАДОСТИ

Зимско доба. Јануар месец. Мраз се баш ускопистио, па не попушта ни дању. Дакле, није време за пецање, поготову за нас риболовце у годинама. А за неко путовање ван Врбаса баш и нисам оран. Време прекраћујем пратећи, на интернету или на ТВ-у, чиме се све служе политичари у борби за власт, не би ли залудели ионако слуђен народ, стварајући поделе и тамо где их не би требало бити. Једино не знам да ли ме више нервирају они, или оне, да их не назовем правим именом, спикерке, тј. водитељке које прекидају саговорнике у пола реченице, не дозвољавајући им да заврше започету мисао или да одговоре на постављено питање. А питања нити су јасна, нити сувисла, већ су пре излагања онога што имају у главама, или што им је припремљено, на дату тему. Гост ако и потрефи да схвати, из те конфузне папазјаније, шта је требало да буде питање, нема шансе да одговори јер, више причају оне него гости у студију. Намножило их се толико, да их је већ тешко и разликовати, јер су, по вођењу програма, као штанцоване...

Кад нисам уз компјутер или телевизор, прекопавам по сећањима, не бих ли ископао нешто интересантно из времена када, да би нешто видео и доживео, мораш изаћи из куће, па пут под ноге. А било ме којекуда: у Грчкој, Румунији, Мађарској, Словачкој, Аустрији, Италији. У Украјини сам био десетак пута, а у Русији и Пољској по седам месеци. Зато, након дужег премишљања, решим да напишем путопис кроз моја сећања на дане младости. Бар ту ми машта није потребна.

Младост није нешто што се најави, па закуца на врата, па као, ја сам ту сам, и тако то. Дође ненајављена, затекне те неспремног, хормони ударе у главу и онда ти је само једно на памети... Да кажем када се завршило моје детињство, а када је почела младост, не бих тачно могао рећи. Мада, пада ми на ум један тренутак, који ми је остао урезан у сећању, а који би се могао назвати преломним. Било је то у пролеће, далеке 1959-те године. Моја вршњакиња, Исидора, позва ме да једне вечери дођем на рандес. Пошто пре тога нисам био ни са једном девојком, можете мислити како ми је било. Презнојавао сам се, преслишавао шта да кажем и шта би требало да радим, бар десет пута сам одлучивао да одустанем, па сам на крају ипак скупио толико куражи да, онако смушен, као у трансу, полусвестан себе, ипак одем. И да вам не дужим, после недуго времена Исидора је схватила да, ако сама нешто не предузме, од нашег рандеса неће бити ништа. Загрли ме, крете да ме пољуби, па како се јаче наслонила на мене онако припијеног уз капију, која је, као и кућа у којој је Исидора становала, већ била дотрајала, капија попусти и ми се, са све капијом, нађемо доле. А то што сам из петних жила бежао са места догађаја, није било због џукеле која је излетела из дворишта па ме појурила, већ да ме не би препознали укућани или комшије. Ето тако се неславно завршио мој улазак у младост. А да ли ми је то био први пољубац, или само пољубац у покушају, ни до данас нисам сигуран.

Као средњошколац, сада већ сигурнији у себе, пошто сам у међувремену научио колико времена на састанку треба одвојити за романтику, а колико за остало, и поучен ранијим искуством, избегавао сам капије, поготово ако нису

деловале поуздано. Међутим, пошто ни тада, као ни сада, нисам уопште марио за моду: нисам носио шпицасте ципеле, зване шимике, нити фармерке са рупама направљеним трљањем сломљеним бибер црепом, нити пластичне кишне мантиле, зване шушкавци, које су доносили из Трста, а које нису носили због кише, већ што је то било у моди. Дакле, нисам био у тренду. Ако томе додамо да нисам био висок, што би рекли метар и жилет, још мање згодан, нити сам се бавио неким спортом, имате комплетну представу о томе како сам се могао котирати међу девојкама. Зато сам решио да морам нешто предузети на том плану.

Спортисти су увек популарни, па одлучих да се ту пронађем. Пошто сам низак растом, кошарка сама по себи отпада, али би рукомет вероватно био права ствар, јер су ми увек говорили да имам снажан стисак руке. И тако, једно поподне одем са Момчилом Копривицом, другом из школске клупе, на тренинг рукометног клуба, који је у то време био високо рангиран. Тренер, који није волео да се бакће са почетницима, већ је имао разрађену тактику како да се отресе таквих дођоша, прими нас љубазно и рече да имамо по пет минута као пивотмени да покажемо шта знамо. За оне којима рукомет није близак да објасним да је пивотмен играч у навали, који треба да пробија противничку одбрану и даје голове. Елем, издржасмо ми некако тих пет минута, и онако увежбано изударани, али још читавих ребара, покуписмо се брже боље на сладолед, да бар охладимо грла, кад већ не можемо да хладимо убоје. Тако се овај покушај стицања славе неславно завршио. Али, хормони ипак нису престали да раде. Напротив. Зато сам морао наставити да тражим своје место под капом небеском.

У то време, почетком шездесетих, у Врбасу је постојао аеро клуб, који је сваке недеље организовао игранке у центру града. Приступ су од мушкараца имали само чланови клуба, а за девојке је улаз био слободан. Схватио сам да ми је то права шанса јер је ту конкуренција знатно слабија. Заправо да се упишем у клуб наговорио ме Слободан Попов, школски друг, који је већ имао богато искуство као моделар и падобранац. Тако и ја завршим курс за падобранце и, са Слободаном, правац војни аеродром Ченеј, код Новог Сада, где су извођени скокови. До аеродрома нас је довезао његов брат у свом Мерцедесу, који, због година, тешко да би се котрљао по војвођанским калдрмама, да Слободанов буразер није био и аутомеханичар. Сећам се како сам био одушевљен када сам видео да казала на брзиномеру, док смо се возили, показује „читавих“ 70 километара на час. Тада сам се први пут возио у аутомобилу. А мој први скок падобраном се завршио усред њиве са сунцокретом. Наравно да би искуснији падобранац изманеврисао и изабрао погоднији терен за приземљење, јер искобељати се и покупити ону велику куполу десантног падобрана са стабљика расцветалог сунцокрета није баш пожељна работа. Али ту се нису завршиле моје почетничке невоље. У једном од наредних скокова ветар ме нанео изнад пута Србобран – Нови Сад. С једне стране шумица, с друге каблови високог напона, па сам се определио да приземљим баш на пут. Кад сам се приближио калдрми видим доле паорска кола и сва је прилика да идем право на њих. Викнем кочијашу да бежи, овај се окрете уназад, па лево и десно, ја опет викнем да бежи, погледа он горе па ошину коње, и - избегосмо блиски сусрет. Међутим, само што сам ногама дотакао калдрму, кад иза мене зашкрипаше кола на која нисам обратио пажњу. Сва срећа што су у то време аутомобиле возили спорије и пажљивије, иначе бих ту завршио падобранску каријеру. Но, све то за причу и није толико важно. Мој циљ да створим себи прилике за лакши пут до девојка је уродио плодом. На једној од игранки упознам Наташу. Била је гимназијалка, збиља раскошна девојка, и ја сам био пун себе док би смо шетали корзоом, од

поште до ресторана „Каиро“, и натраг. И све би то било лепо да она није толико волела да плеше. Својски се трудила да ме подучи плесу, али је на крају одустала. Рекла ми је да сам безнадежан случај јер плешем као да имам две леве ноге, па сам уз то и дрвен, ма шта то значило. И тако се и ова епизода, силом прилика, завршила неславно. Ма колико утучен или, како то неки воле да кажу, депримиран, ја се нисам предавао. Битке су биле изгубљене, али рат и даље траје.

У тим мојим, условно речено, биткама, било је и овако и онако, али ниједна није била узалудна, јер сам полако извлачио закључке где су подручја у којима немам шта да тражим, а где бих могао да имам успеха. И ко зна колико би та истраживања трајала, и где бих на крају пронашао себе, да нисам забасао на поезију. Замислите, и за мене незамисливо: ја и поезија... А на то ме навучао Владо, другар са факултета, који ме убедио да девојке воле песнике. И тако, силом прилика, постанем и ја, бар привремено, како ми то кажемо – стихоклепац. Мада, могу вам рећи, није да није. Нисам могао да се жалим. Већ сам замишљао како ћу остварити песничку каријеру, како ће ме опседати девојке, и тако то. Али, снови су једно, а живот је нешто друго, јер је кројен по неким својим, сасвим другачијим правилима. У то сам се убрзо уверио. На једном митингу поезије, на коме сам и ја учествовао, нашла се једна Ана, с којом сам се упознао и којој сам почео да пишем песме. Ево једне од њих, написане давне 1968 године.

АНИ

Јеси ли рођена за моје зенице, у јануарској ноћи,
моја успаванко?

Или су ти виле дале лепоту словенских бајки,
моја чаробнице?

Јеси ли се, можда, у руменило претворила
залазећег сунца?

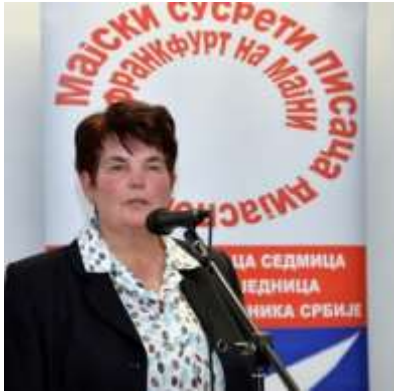
Или у окићене вишњевоје гране,
да ти се у сумрак дивим?

Да ниси, можда, са вином потекла у моју главу,
моја песмице?

Или си пре спавања доскакунтала у моје снове,
моја веверице?

Да се ниси, случајно, заљубила
у моје мангупске руке,
што љубавне приче шапћу у твојој коси?

Или си постала сенка,
осветнице,
да вараш моје неиспаване очи
пред зору?

Зорка Чордашевић, Франкфурт на Мајни

ПРЕДВЕЧЕРЈЕ НА МАЈНИ

На обали Мајне усамљена стојим
гледам како Сунце залази полако,
у равници мојој да л' је исто тако
крнула бих даље, самоће се бојим.

Вечерња се румен сутону предаје
на густе врбаке тихо роса пада,
Семберија моја, шта л' ми радиш сада
носталгија гуши, мами уздисаје.

Мало даље лежи један лабуд бијели
пуста тужне крике, к'о човјек кад јечи
да ли он к'о и ја носталгију лијечи
ил' се у самоћи с болном душом дијели.

Ко зна кад и како ту је дојездио
с вјетровима туђим, ил' неком олујом,
са сумраком првим, или зоре рујом
па се без свог јата насмрт разболио.

Ја кориту приђох и воде захвати
па дрхтавом руком приносим му кљуну,
а хук једне сове зачу се у жбуну
к'о да рече неће живот да се врати.

Свуда мркла тама, само лабуд бијели
још на топлом пјеску, мртав - непомичан.
Помислих и живот човјека је сличан
када му се душа у небеса сели.

Кренуше ми сузе, а језа кроз вене
к'о самоћа ништа не може да боли,
погледах у небо, Богу се помоли'
да судба оваква не задеси мене.

СЕМБЕРСКИ ВИЈЕНАЦ

1.

Сунце је моје тамо на твом небу
овдје га нема срце да угрије,
сјетан поглед лута у мом недогледу
о, како је тешко гдје својега није.

Гдје капије свуда закључане видим
никог мени драгог руку да ми пружи,
па и сама себе тада се застидим
јер не жели нико са мном да се дружи.

Гледам небо туђе, нигдје звијезде сјајне
заклецају ноге, задрхти ми душа
одбачена, јадна, као оскоруша.

У мислима тражим слике завичајне.
Па ми груну сузе, преплаве ми лице
ево теби пишем, прелијепа равнице.

2.

Ево теби пишем, прелијепа равнице
јер љепоти твојој постадох робиња,
питома и плодна испод Мајевице
простире се моја, равна Семберија.

Поносна, гиздава, рашчешљаних кика
крај Дрине и Саве као драгуљ сија,
носим је у срцу, понос ми и дика
та једина моја, драга отаџбина.

У порам мојим тече ми кроз вене
од очињег вида дража и милија,
било куд да кренем свуд је дио мене.

Љепотица свијета, моја Семберија.
Залогаци грки у туђему хљебу
море ме прате, дамари ми зебу.

3.

Море ме прате, дамари ми зебу
бесане ми ноћи, дани носталгични
трагајући за срећом упознајем биједу
па ми овај живот на живот не личи.

Улицама страним кроз гунгуле неке
свакодневно ходам, мислим чека неко
нигдје драгог лица да ми се осмјехне
све што видим туђе, све моје далеко.

О, кад би ме само сажалио неко
ко да би ми Бог зна колико помогао
иста ми је зима, прољеће и љето.
Па проклињем живот, на судбу ми жао
само ти си са мном, самоћо гријешнице
боре ми на чело слијећу као птице.

4.

Боре ми на чело слијећу као птице
 коме људски поглед овдје да упутим
 свуда сикће мржња, сикће немилице
 неправда ме боли, па патим и ћутим.

О, када бих могла да сретнем човјека
 да у њему ишта људског остало је
 болна би ми душа тад пронашла лијека.
 а рањено срце раскравило моје.

Ко немоћан сужањ међу оковима
 што крај свој чека, сањајућ слободу
 усамљена, јадна међу туђинима.

Слушам туђе лажи о мом народу
 неправедне хоћу приближит истини
 ето тако моји дани у туђини.

5.

Ето тако моји дани у туђини
 чамотни и тужни, ко године дуги
 о, како бих пошла мојој Семберији
 да започнем неки, љепши живот други.

Тамо гдје трипут у образ ме љубе
 за јуначко питајућ ме здравље,
 гдје се бриге и невоље губе
 гдје одише моје Православље.

Те обале куд протиче Дрина
 не знам гдје је душа ми срећнија
 Семберија и мајка Србија
 све се зове моја отаџбина.

Свима причам, мада све то знају
 разарају здравље, снагу узимају.

6.

Разарају здравље, снагу узимају
 а ја давно оуглала на то.
 Семберијо, о мој родни крају
 ја им кажем да не рђа злато.

Свака моја помисао на те -
 мене чили, моја крила снажи
 па им не дам да ми тебе блате
 о мом роду смишљајући лажи.

Са анђелом Бијелим у наручју
 добро чиним и добру се надам
 молим Бога да сачувам душу
 од злотвора овдје да не страдам.

Издржаћу, морам, тако ми се чини
 и сањајућ твоје аласе на Дрини.

7.

И сањајућ твоје аласе на Дрини
 на трен снове претворим у јаву
 завичајне слике, драге у цијелини
 гледам тебе чедну, љепотицу праву.

И ратаре вриједне на њивама стали
 у предаху кратком, да сперу горчину
 поздрављају браћу на другој обали
 Свевишњега моле да чува љетину.

Видим Модран, ко драгуљ се сија
 родна поља гдје се класје њише
 најљепша је моја Семберија
 од живота ја је волим више.

Из груди се крадом чежње отимају
 ја повратак слутим моме родном крају.

8.

Ја повратак слутим моме родном крају
 пролазници овдје на мој род не личе
 убоди очију мира ми не дају
 овдје људи више на звијериње сличе.

Годинама лутам ко сироче
 за топлину нисам никад знала
 болно срце да препукне хоће,
 али теби вјерна сам остала.

Туђа земља нема гостопримство
 како лажно да одглумим срећу
 сваког дана узврћају исто,
 што сам странац главу ми окрећу.

Сонетни вијенац - КОСОВО РАНО МОЈА

1.

Куд без тебе, Божурпоље славно,
крви врела, што течеш кроз вене,
отвори ми капије, Призрене,
закључане стоје већ одавно.

Да љепоту Љевишке угледам
и да бијеле пољубим јој скуте,
да упалим свијеће утрнуте,
да јој кажем да је ником не дам.

Из корова избавим темеље,
што је некрст палио и крао,
гдје је Силни Душан столовао.
Да зидамо нове Архангеле.

Да вратимо светињу Бистрици.
Очи моје, сви моји видици.

2.

Очи моје, сви моји видици.
Ту се наше још вериге њишу,
запретена жишка на огњишту.
Душанови кличу оклопници.

Продали те злоће и нељуди
мучки, крадом нису нас питали,
понизили, претке и издали.

Ко још срце продаје из груди.
А ти ниси, душо, на продају,
света земљо, христоликог лица,
ти си наша жила куцавица.

То некрсти морају да знају.
Ћуте свеци свезани у жици.
Сузо моја, болне душе крици.

3.

Сузо моја, болне душе крици.
Није привид да смо преварени
ал од Бога нисмо остављени,
човјечанство сво у невјерици.

Зар се туђе може својим звати?
Један народ што никог не дира,
ктитор цркви, лаври, манастира,
са огњишта древног протјерати.

Ту је наша кућа и колијевка,
наши двори, и златни кондири,
без Косова ни Србин не живи,
само Божје и српско довијека.

То тапије свједоче нам правно.
Од мајке те одвојили давно.

4.

Од мајке те одвојили давно.
Похарали нису присвојили,
ту су Срби од вајкада били.

О, Косово Божурпоље равно!
Голема те туга опасала,
на лицу ти нема веселости,
предака се разљутиле кости,
Симонида слијепа прогледала.

Дошло вријеме, ваља војевати,
дошло вријеме бити, ил не бити,
од сјемена кукољ раздвојити.

Душаново царство да се врати.
Соколова да полети јато.
Вољом Божијом Србима си дато.

5.

Вољом Божијом Србима си дато.
Да те воле, бране и чувају,
да те никад никоме не дају,
да не будеш никада продата.

Да останеш заувјек светиња.
Мит и завјет свакога Србина
у насљедство са оца на сина,
да од свјетских одбраниш се псина.

Христолико поље разапето,
одољеваш бомбама и бури,
проплакали црвени Божури.

Газиместан наше мјесто свето.
Остављено у аманет роду,
одабраном небеском народу.

6.

Одабраном небеском народу.
Бог је Србе себи одабрао
небеском их царству примакао.
Да шетају по царскоме своду.

За тебе се силе отимаше,
за тебе се љуте битке биле,
чували те анђели и виле,
али те Срби никоме не даше.

У теби су наши манастири,
Немањића лавре и светиње,
лоза, грожђе, богате љетине.
Царска вина, краљеви путири.
Дријевни корјен српскоме народу.
Реликвија да останеш роду.

7.

Реликвија да останеш роду.
Да Видовдан Крсну славиш славу,
кад је Лазар положио главу.
Причест примаш о великом Году.

Да памтимо српске витезове,
и све ране Павла Орловића,
Обилића, младог Косанчића,
Југ Богдана, његове синове.

И последњу Кнежеву поруку
Није важно сила колика је,
већ Косово света земља да је.

Истргнуту Дамјанову руку.
Мит си роду, свима је познато.
А сад цвилиш тужно и издато.

8.

А сад цвилиш тужно и издато.
Не можеш се одупријети хајци.
Отргли те из наручја мајци,
знаш да нико нема право на то.

Проклетије остале проклете,
свједоци сте злочина и зала,
гдје кидише и врана и ала,
како руше богомоље свете.

Сви злочини крећу с Проклетија.
И небо се на нас наљутило,
па видике све нам заклонило.
Склоните мјесец да сунце засија.

Зраку сунца свети Метох иште.
Не дамо те, наше судилиште.

9.

Не дамо те, наше судилиште.
Коријени се твоји разгранали,
робовали, ал те нисмо дали.

Бриго наша и наше стратиште.
Не дирајте у прошлост рјечиту
Све су лажи, она истина је,
записана свједочи и траје.
Не сломисте Србију вјечиту.
Она није ником робовала,
с пуном софром сваког дочекала,
али своје ником није дала.

Сваком храбро на биљегу стала.
Никад нико не смије те дати.
Опет бићеш српско и остати.

10.

Опет бићеш српско и остати.
Наш си завјет и наша икона,
престоница православног трона,
док нас има не смију те дати.

У памет се, браћо, завађена,
мајчино сте млијеко обрुкали,
и све претке што су за вас пали.
Иста вам је судба досуђена.

Откупите гријехове од Бога.
Преци вам се нису инатили,
у невољи заједно су били.

Туђег брата не зови за свога,
Косово се не смије продати.
Метохија опет мора сјати.

11.

Метохија опет мора сјати.
Тужно цвиле Високи Дечани.
Зашто Света земља се не брани,
дјецо моја, зар ћете нестати?

У гето вам чељад затворили
и палили светиње без стида,
крст ломили, не имали вида,
у штале вам цркве претворили.

Куда ћете, браћо, без Косова?
Да л још неки војсковођа има?
Косово је срце у грудима.
Косово је земља Србинова.

Врати, Боже, дјецу на огњиште.
Остаћеш нам вјечно Светилиште.

12.

Остаћеш нам вјечно Светилиште.
 Вид, заклетва и све наше што је,
 о, Косово, дично име моје.
 Боже, народ само правду иште !
 Род ће српски опет да се врати
 својој њиви, своме винограду
 никад није изгубио наду.

Љетину ће своју сабирати.
 Божур свето цвијеће заливати.
 Грачанице звона ће да звоне,
 засијаће олтар и иконе
 код Дечана окупљати свати.

Слога браћу заувјек спојити.
 Јека труба побједу јавити.

13.

Јека труба побједу јавити.
 Тропрста ће жуборит Бистрица
 Оливеру потећ суза с лица.
 Православље цијело веселити.

Иван, Панто, дјеча Гораждевца
 сво ће село звати у сватове
 да остваре давне снове своје.
 Видовдан ће да прославе свеца.

Не дамо те, гнијезо Србиново,
 не дамо те ником, срце из груди,
 живи вјечно заклетва нам буди.
 Вратићемо Царство Душаново.

Опет ћемо ново гнјездо свити.
 А Косово мора српско бити.

14.

А Косово мора српско бити.
 Браћо моја, што сте посвађани
 пупчаном сте врпцом повезани,
 немој братске да кидате нити.

Туђа мајка брата родит неће,
 ни маћеха млијеком задојити.
 Без Косова неће Срба бити.
 Браните Метох и божура цвијеће.

Како ћете пред Милоша стати,
 а шта рећи лијепој Оливери,
 што је српски народ изневјери.
 Косово се мора сачувати.

Да побједи круну му предамо.
 Куд без тебе Божурпоље славно.

Магистрале

Куд без тебе, Божурпоље славно
 Очи моје, сви моји видици
 Сузо моја, болне душе крици
 Од мајке те одвојили давно.

Вољом Божијом Србима си дато,
 Одабраном небеском народу,
 Реликвија да останеш роду,
 А сад цвилиш тужно и издато.

Не дамо те наше судилиште,
 Опет бићеш српско и остати,
 Метохија опет мора сјати.

Остаћеш нам вјечно Светилиште,
 Јека труба побједу јавити,
 А Косово мора српско бити.

Стефан Кнежевић - Крушевац

НИЈЕ СВАКА

Није сваки дрхтај од хладноће
Нити свака суза значи да си крив
Није свака рука бег од самоће
Томе те учи живот све док си жив

Није свака права нити чекања вредна
Нити ће да цени што је пишеш риме
Колико то боли зна свака душа једна
Која је бар некад осетила те хладне зиме

Није свака жељна да је златом китиш
Отићи ће таква с првим кога сретне
Да си био слеп то тек касно видиш
Када ти туга на хладно срце легне

И Није свака вредна чак ни поштовања
Да јој у пролазу ето ни руку не пружиш
Јер доћи ће права и она што сањаш
Да вечно са њом нему срећу да слутиш

ЉУТ САМ НА ТЕБЕ

Љут сам на тебе црвен ко паприке
Бес у мени постаје све већи
Како да избришем оне ружне слике
Док са другим тако уживаш у срећи

Љут сам на тебе залуд ме зовеш
Да се јавим веруј више никад нећу
Како си могла себи да дозволиш
Да створиш тугу баш од свега већу

Љут сам на тебе признајем ти тако
Док се празној соби без тебе будим
А некада сам није то било давно
Маштао о томе како те баш ту љубим

Љут сам на тебе очи су ми црвене
Немој да ме зовеш и поруке не пиши
Зато те молим само иди од мене
Ни мој поздрав чак заслужила ниси

ПОЗОРНИЦА ЖИВОТА

Ја сам на овој позорници живота
Само невешт глумац и марионета
Што игра тако судбином вођен
Да будем песник за то сам рођен

Ја сам све оно о чему сневаш
Што тражиш вечно а већ дуго немаш
Ја сам хајдук одбегао од сунца
Што утеху тражи у дну твога срца

Ја сам само још једна ситница
Обичан странац и нека скитница
Што уздиже за тобом док идеш градом
И машта да те воли невешто и јако

И ја сам још један што ти знаде име
Просто да може само писати риме
Па тако док ти дајем делић душе своје
Пусти да се срца у праву љубав споје

ДАЈ БОЖЕ

Гледам људе са тугом на лицу
Сваки скоро хода погнуте главе
Дај Боже само запали варницу
Да Срби опет имају разлог да славе

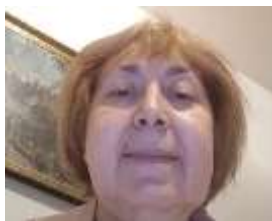
Гледам људе што ћуте у себи
Да зараде хлеба продају цвеће
Дај Боже ја се обраћам теби
Подари и таквима бар мало среће

Гледам људе без радости чисте
Сваки човек неку мучи муку
Дај Боже моје су молитве исте
Поведи и грешног у сигурну луку

Гледам људе што пролазе тако
Суза ми врела већ образе кваси
Дај Боже ти то можеш учинити лако
Да свако лице нема срећа краси

Гледам људе и већ ме срце боли
Кога да куне када такво није
Дај Боже ја те целим бићем молим
Да Србин престане сузе да лије

И гледам људе што се свега боје
Глад и самоћа им у очима пише
Зато Боже спаси ти стадо своје
Да у животу не пате баш никада више

Борка Чучковић, Београд

ПУТЕВИ ДУШЕ

Знам да је небо снимило све
И да записе чува за крај
у судњем часу да нам прикаже
ко има право на опроштај.

Земаљски судови су непоуздани.
Параграфи се ко врбе криве.
Несавесно се истине газе.
Грешни од туђе пропасти живе.

У трку пролазим кроз катарзу
да се што пре терета решим.
Пазим шта чиним И шта говорим
молим се Богу да не погрешим.

Жао ми је душа бременитих
јер нису свесни свога незнања
ни патње им нису довољне биле
да схвате суштину постојања..

Ко се духовно уздигне небу
гледаће истине у правом руху.
За свако давање биће захвалан:
Оцу, Сину И Светом Духу.

ЧАСНИ КРСТ

Молите се Божији синови
за спас душе, за спас мира свога!
Крст на телу И Христос на крсту,
симболи су неба праведнога!

Држите се вере православне!
Сотоне се нашег крста плаше.
Заштитите крстом своју децу,
Сачувајте обичаје наше.

Свето тројсто основа је свега
крај почетка И почетак краја!
Крстом ћемо закрстити воду
која духом све живо напаја.

ЛОШИ ЂАЦИ

Управо на месту где смо настањени
добили смо статус који нам припада.
По Закону карме по божијој вољи
то што смо сејали обраћемо сада.

У журби за неким недостижним циљем,
газили смо боси парчиће од стакла.
Најбоље намере којих нисмо свесни
одвеле су многе до самога пакла.
Трпеза је била сваком понуђена
увек на принципу пуног шведског
стола.

Сиромасу беше парче хлеба доста
а богатом мало бут печеног вола.

Избор понуђеног зависи од глади.
Помама за туђим све је слађа, мада
у гроб нико ништа још однео није,
осим свога тела које се распада.

Ако чија душа на испиту падне
наредна провера била би још тежа
да се лоши ђаци духом описмене
као што налаже школска обавеза.

НА МЛЕЧНОМ ПУТУ

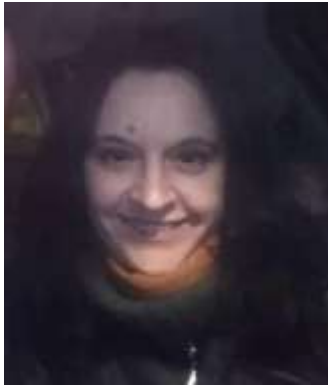
На Млечном путу кроз мук И време
путују звезде у пуном сјају,
ношене снагом космичких струја
Божије стварање да улепшају.

Миленијумима у истом смеру
без могућности с' пута да скрену,
на бескрајној пучини универзума
још који круг кроз васељену...

Црна их рупа на оку држи.
Успут им спонтано сигнале шаље.
Ако би пожелеле застати кратко,
нешто их тера да иду даље.

На истом принципу са овим јатом
путују сви наши животи, дани...
вођени рукама судбина својих,
звезданом прашином омађијани.

У сјајном простору Божијег царства
саме се суштине чежњиво траже.
На јужном чвору да се удруже,
тежину свог пута да ублаже.

Јелена Вељковић, Ниш

САТ

Снежни сат
налик пешчаном
наш сат
с украденим временом
у коме пахуље падају
спорије од зрна песка
из јуче у сутра
Данас је само узано грло
временске пречице
Ставио си сат на сто
и рекао
Ово је наше
украдено зрно леда
време само за нас
Пертлом си подвезао
клатно космичког сата
да мирује
да га ни погледима
не можемо померити
Дошао си с Анубисом
као својим псом-
спава ми крај ногу
држећи време у зубима
Гледаш ме
једним оком испред
другим оком иза
и све што је између
никад се није ни десило
Сат са кардиналним
тачкама
показао је дужи дан

НИШАН

Био је дан
и ништа се није видело
од белине снега
од белине песка
од пустиње около
од пустиње у нама
Био је дан
и није било трагова
2,5 километара
унаоколо
није хтео да их остави
за собом
прорачунато
побегао
да не би остао
да не би волео
спонтано
Једним оком
види свет живих
другим оком
види свет мртвих
Био је дан
као повез преко
мојих очију
Видела сам једино
мачем
да ме има на нишану
у мислима
Црно-бели анђео
испалио је самострел
пресекао је реку Хад-
танка линија између
добра и зла
Звезде су се
троструко преклопиле-
срели смо се
на тројној тачки
на трострукој
раскрсници
Ти си отишао
једним путем
ја другим
а моја мисао трећим
Три дана је било светла
На тремеји је остао
само фијук
мача, стреле,
метка или ветра
И онда је пао мрак

НАСМЕЈАНИ ВУК

Рекао ми је
Ја се никада не смејем
Ја не волим да се смејем
Мени ништа више
није смешно
Платио сам
читаво богатство
да бих престао
да се смејем
Испратио сам је онде
где се лисабонско
плаветнило мора
спаја с лисабонским
плаветнилом неба
бескрајни плави
круг ока
два плава
угасла светла
као угасла осмица
бесконечности
с болним осмехом
Само сам се
с њом смејао
ни са којом
ни због чега
нигде никада
Смејем се изнутра с њом
Усамљени вук
има очи с два лица
споља тамне
с наличја плаве
У зеницама му је
љуштура
у љуштури семе
дечачког осмеха
Рекао ми је
Кад погледаш човека
равно у очи
видиш ко је
С вучјим очима
то нисам могла
Мачем
врхом који је
секао сенке
речима
расекла сам опну
прецизно
извадила заматак
осмеха
Погледао ме је
насмејани вук
Падао је снег
Окренуо се и отишао
Није било
трагова за њим

Стефан Лазаревић, Бор

ПЕСНИК

Нисам дао да ме победе,
 можда мало сам јачи
 Ја сам омиљени песник
 тој жени коју зовеш курво
 А када ме једном не буде
 ти само плеши и плачи
 Лепо стоје ти сузе,
 ја то не знам, тако сам чуо

А љубави чији стихови
 ноћас красе ти лобању
 Реци ми ко је крив
 што и данас си опет сама
 И ово мало твоје душе
 и то су хтели да продају
 И без ње више си вредна,
 јер ти увек си дама

БОРБЕ

Само ме гурни од себе,
 нећу никог да повредим
 У овој самодеструкцији не буди
 колатерална штета
 У овој борби са собом,
 морам себе да победим
 Само ме не прати више,
 сам ћу и на крај света

Ја нисам песник без тебе,
 жено стихова мојих
 Ти не знаш да не знам
 колико сам песама списо
 Свака је истина, лаж,
 свака је пораз и подвиг
 На крају није ни битно,
 одавно знао сам исход

ШАВОВИ

Ја те предобро знам,
 знам ти би опет ме волела
 И да на челу ми сутра
 израсту црвени рогови
 Који ме душманин клео
 и која вештица проклела
 Ја сам са њима пио,
 па можда мрзе ме богови

Требају јачи ми конци,
 веруј ми пуцам по шавовима
 Ја нисам лагао никад,
 ал често удем да ћутим
 Још само ноћас ме види
 како седим са најгорима
 Ово већ предуго траје,
 и баш су дуги минути

Себе није ме срам,
 ал вешто избегнем огледала
 Само да не видим њега,
 демона што плаши ме
 И ти си једина вредела,
 само ти ниси се предала
 У борбама мојим,
 где сви беже и паниче

Да уста пуна су крви,
 ваљда бих гуто и плако
 Није да пишем што није,
 песници нису баш срећни
 Себи бих одсеко језик,
 можда је најбоље тако
 Све своје сам списо,
 на крају немам шта рећи

Колико има до дна?
 Јер веруј не могу више
 Колико има до тебе?
 Има пар година кајања
 Верујем једина знаш,
 немој да читаш шта пише
 Јер то је више од песме
 и пуно више од јадања

Славица Максић, Београд

ЉУБАВ И ВИНО

Љубили се њих двоје
У вече тихо без звезда
Била је хладна ноћ

Али је њих грејало
Вино црвено и младо
И њихова љубав нежна

Већ је свануло
И дан добро одмакао

Није им се устајало
Остали су да испију

...и прешли на бело.

БУЂЕЊЕ

Усред зиме, кад му време није
Сину Сунце и све пробуди.
Узбунише се птице, бубе и медведи
Силно желе да изађу напоље.

Радили би штогод, досадило ленчарење.
Елем, гледају и мисле редом
Топло, али није све како треба да буде.

Проверише за сваки случај датум и
Разочараше се начисто, па
Одлучише да остану ту где су.

Лето је још далеко, мисле тако
Ехе, то се Сунце с нама шали само.
Ћуте и рачунају свак' за себе
У који час пролеће стиже стварно.

СВЕ НАШЕ СРЕЋЕ

Кад смо дошли на свет,
нашим су родитељима пожелели
срећно рођење детета,
да буде здраво, паметно и лепо!
Срећно, срећно!

Потом, и њима и нама,
срећан полазак у школу,
па срећан завршетак школе
и срећан рад и запослење!
Сјајно, сјајно!

Следе срећна женидба и удадба,
срећна куповина шта коме треба
и шта ко може, и још
срећан долазак наследника!
Супер, супер!

Па срећа мамина и срећа татина,
срећан је онај
који преживи велику невољу
и онај што је имао малу штету,
а могла је бити много већа!
Силно, силно!

У међувремену, срећни празници,
Нова година, славе и рођендани,
срећан пут кад се негде иде
и срећан живот цели!
Све нај-нај!

Дејан Милошевић, Крушевац

КИКОТ АВЕТИ

Стојим пред вратима понора –
 К'о стиснути редов на мртвој стражи.
 Био сам сужањ твоје празне душе
 И реч једне поруке.
 Ја сам пустио немилост да ми срж
 испуни кикотом авети.
 На раскршћу постојања, још увек
 изгубљен –
 Тражим путоказ свог спасења!

ВЕЧНИ ДОДИР

Као пчела долетећу
 И стати на твој длан.
 Да уместо полена
 Осетим мирис твог тела
 И гледам тај чудесни
 Из очију ти плам.

Да к'о сунце обасја ме,
 Да нежним крилима додирнем те.
 Да опијен од свих чари
 Од твог додира бисерних крила
 У том дану
 Заувек утонем у сан...
 Сан вечности.
 За један лет... За један дан....

КУЛА

Ја сам зидао кулу од љубави.
 Исконски.
 Рубове њене милосрђем китио.
 Окна златио клиновима милостивим.
 Бљештаве зидине од зракова рајских
 Златио. А сад стојим спрам ње –
 Све угарак до угарка.
 Прозори њени су сиви, замућени,
 Рите и чај по рубовима.
 Од кишне туге разливени.
 Где су ми земаљске године прошле?
 Где су се снови распршили
 И побегли стазама незнатим?
 Муљ у венама.
 Чемер до колена.
 Бујица што све нечисто ваља.
 Сачувај ме, Боже, од сваке клетве.
 Проспи зрневље око мене,
 Око куле.
 Врати и више од те лепоте
 Што је била знак за љубав.
 Јер сила свемогућа је само у Теби.
 Подари вечно недодирљиви спомен.

ВРЕДИ ЛИ ЗАБОРАВ

Моје непроспаване ноћи остављају траг (бол у души)
 Као изгладнела звер у снегу – што оцртава.
 Опстанак мог замућеног вида (испод уморних капака).
 Остављен је твој печат.
 Окрвављен.
 Јачи и дубљи од удара метеора.
 Рана на земљи (вртаче у мојим исконским молитвама.)
 Велики угарак прекривен песком на обали реке –
 необуздане,
 Што ствара језиви хук –
 Моје су мисли сад и мој немир.
 Вреди ли заборав и да ли га је могуће створити?

ОПРОШТАЈ

Спокојство и сласт клече на ивици јаруге
 Мисли сабијају сву моју благост у сумрак
 Режи побеснели пас на зачето сладострашће
 Жалосно шуми лишће унутар мог ума
 Пустињски каравани моји су путеви (тескоба и жеђ)
 Шкртост си скупила и запела у своје косе
 Делић разбујале шуме у пролеће ниси
 Моји ратници уморни и снени коначе у предворју беспућа
 Згасли су
 Не дам да душа ми буде зимовник за твоје отровне стреле
 Пред очима крваве Христове ране.
 Од створитеља просим хлеб само за данас
 Толико устанака у мојој души
 За један претежак опрост.

ДУХ ПРОБУЂЕНИ

Моје стазе љубавне којима сам ходао –
 Стрмине свих планина постају клизаве, слузаве,
 (прете да моја самилост нађе пут понора).
 Хвата грч језиве буке увијен у немилост.
 Мој пробој ка праштању постаје жишка у кандилу које
 ствара вид (дух пробужени).
 Лагано назире се светлост неба.
 Звезде су водилца ка бесмртности и искреној љубави.

БЕЖИМ У ОКРИЉЕ НЕИЗРЕЦИВЕ УТЕХЕ

Нисам више жедан месечеве светлости
 Ноћ је у крило нежно спустила јаву
 Жељан истине у овом бескрају
 Отварам душу.
 Свест опомиње на разапет лук стреле
 Бежим у облину неизрециве утехе
 Ту места нема за стрмоглавље – олујне поразе.

ЧЕКАМ

Светлост си буктиње пећинске.
 Канце разјареног лава.
 Облик необузданог торнада.
 Ја непомично загледан
 Чекам
 Тренутак да бреза озелени
 Да латица росом засребри
 И да ми нектар кроз
 Душу и крв затрепери.
 А ти пронађи пут божији
 Христ – опрост
 Вечно изобилје.

Здравка Пац,

ЖЕЋ

Жеђ је моја
 опака и врела
 и сита и гладна
 у срцу искрености.
 У борби за живот
 све је наопако
 у грабежу који те тера
 да пескочиш савест.
 У жеђи опстанка
 треба ти искрена душа
 која ће угасити немир
 и певати у надахнућу.
 Жеђ је самосвесна
 и није ни мало лака
 у којој је пресушило
 све оно што желиш.

СТРАХ

Страх те може
 направити будалом
 и навући завесе на очи.

Страх те може
 одвући у провалију
 да никад не изађеш.

Страх те може
 љуљати у крилу
 и терати да полудиш.

Страх те може
 сачекати у мраку
 и убити истином.

НЕ ЗНАМ

Не знам како ћу без тебе
 и твојих корака
 и погледа који јутра
 буди и чежњивог ока
 по свету што лута.

Потражи ме у твом срцу
 ту се кријем
 сунце је извор мојих
 надања и жеља
 кад ћеш сватити
 да смо створени
 једно за друго.

Дечак са две смејаљке
 украо лепоту и сад се хвали
 довољан сам себи а не зна
 да је душа пуна туге кад
 нема свог друга.

ДОБРОТА

Шта чекаш пожури и бежи
 сакриј се од злобе
 отерај црног ђавола
 у себи се крсти и моли
 да не зарђаш ко рђа
 и почнеш да се кријеш.

Нико ти признати неће
 венама да му тече
 завист, злоба и жеља
 да уништи добро
 и нахрани се тугом.

Човек је добар и зао
 немој се кладити у љубав
 данас те воли а сутра мрзи
 са собом понесу доброту
 и научи да се за њега молиш.

МОЈЕ СУ ПЕСМЕ

Моје су песме најчистија врела
 и ограде живота у заносу и жељи.

Моје су песме снови и збивања
 грешке и обмана где умире нада.

Моје су песме илузија срца и душе
 где певају птице и мирише цвеће.

Моје су песме најчистија врела
 где пева душа и стихове слаже.

Милан Љ. Обреновић, Крагујевац

У РАЉАМА ЖИВОТА

Иду дани, година на годину се ниже,
животна река ушћу своје хита, а време
пролази неумитно и све сам крају ближе.
Док сећања притискају као тешко бреме,
иду дани, година на годину се ниже.
Кроз прсте клизи снага, зуб времена ме глође.

Мало заврших од оног што је започето.
Вртех се у круг, а младост неповратно прође.
Старост узима данак, ништа јој није свето.
Кроз прсте клизи снага, зуб времена ме глође,
а живот ме ломи и својим раљама стеже.
И док дланом о длан, животни пут већ је
пређен.

Узалуд пружам руке, све радости ми беже.
Остао сам заувек несхваћен и несређен,
а живот ме ломи и својим раљама стеже.
Биолошки сат откуцава задње минуте.
Много сам хтео, а мало стигао да љубим.
У нади да ме Господ прими под своје скуте,
крст свој храбро носим. Док последњу битку
губим,
биолошки сат откуцава задње минуте.

У ОСАМИ

Уморан сам, друже, од лутања дугог.
Мутни као река теку моји дани.
Сваки нови ми је празнији од другог.
Џаба самом себи кажем: „Стани!“,
али душа прати ритам срца лудог.

Још увек јурим недосањане снове,
вуку ме даљине недодирних звезда,
пратим глас који ме из даљине зове,
узалуд сви снови о топлини гнезда,
кад ме љубав тера у пропасти нове.

Нестварна лепота лако ме занела.
Сад ми свако данас бедније од јуче,
јер ми је сву срећу са собом понела.
Нека тајна сила још ме напред вуче,
али нема светла на крају тунела.

Остаћу заробљен у вечитој тами.
У овом живот за ме нема сунца.
У мемљивом кутку моје срце чами.
Да ли је то казна небескога суца
да ми цео живот прође у осами?

САЊАР

Ја сад немам своју драгу и њен не знам глас,
не знам место на ком живи или почива,
не знам зашто њу и сан ми јава прекрива.
Можда спава и гроб тужно негује јој стас.

Ја сад немам своју драгу и њен не знам глас.
(В. П. Дис; Можда спава)

На пут без повратка отишла љубав стара.
То ми јавише синоћ у неки позни час.
Целу ноћ по сећањима пребирао сам.
Што више сањам, она живља бива, а знам,
ја сад немам своју драгу и њен не знам глас.

Имала је душу неуморног сањара.
Можда ће и тамо наше снове да снива.
На трен се вратим у стварност и питам се тад
зашто сам уопште маштао о срећи кад
не знам место на ком живи или почива.

Покушавам у несну да призовем њен лик.
Јави се, па нестане, као да се скрива.
Превише се бола накупило у души.
Нећу да плачем, ал неизвесност ме гуши.
Не знам зашто њу и сан ми јава прекрива.

Над мој живот се већ надвила позна јесен.
Враћам се у младост, у сећању тражим спас.
Огреших се о њу и цео живот грешим.
Вриснуо бих из гласа, али себе тешим,
можда спава и гроб тужно негује јој стас.

Нисам марио што ме воли као Бога,
што се одрекла свега и живела за нас.
Лако пређох преко свега, а то није фер.
Знам, од истине се не може побећи, јер
ја сад немам своју драгу и њен не знам глас.

ПУТ У ВЕЧНОСТ

Седи оци, калуђери, отворите ми тешка врата.
Светлости ми душа хоће, а одмора слабе ноге.
Клонуло је моје тело, уморне су моје ноге,
ал је крепка воља моја, што ме ноћас вама води,
да посветим живот роду, отаџбини и слободи.
(Свети Сава, Војислав Илић)

Божјом вољом и промисли одби круну, мач отпаса
син Немањин, млади Растко, бистрог ума, витак стасом,
манастиру светом стиже, за звекир се руком хвата.
Трипут алком покуцао, па прозбори тихим гласом:
„Седи оци, калуђери, отворите ми тешка врата.“

Не вуче ме фијук мача, ни владарска златна круна.
На пут сам се одлучио жедан вере, жељан знања,
да се молим за све Србе напаћене и убоге.
Светогорски манастири циљ су мога путовања.
Светлости ми душа хоће, а одмора слабе ноге.
Од двора до манастира Божијом сам руком вођен.

Да бих своје циљу стиго, без престанка путовао,
све препреке савладао и гудуре прешо многе,
умакао потерама што је отац за мном слао.
Клонуло је моје тело, уморне су моје ноге.
Опростите, свети оци, дошао сам да вас молим:
примите ме као брата, да слаavimo Божје дело.
Мирис смирне и тамјана одувек ми души годи.

Јесте моја снага слаба, јест уморно моје тело,
ал је крепка воља моја, што ме ноћас вама води.
Желим стећи нова знања у тишини манастира.

Што одабрах пут духовни, захвалан сам драгом Богу.
Отац, браћа опростиће. Па и мајка што ме роди.
Прихватиће моју жељу, јер овако боље могу
да посветим живот роду, отаџбини и слободи.“

Милица Вучинић, Инђија

МОЛИТВА ЗА ЉУБАВ

У животу се само за љубав молим,
 Боже, пошаљи ми неког
 ког ћу стварно да волим.
 Доста ми је било туге,
 Желим неког ко ће са мном
 ићи на други крај друге.

Хоћу неког с ким ћу летети кроз облаке,
 С ким ћу проваљивати у воћњаке.
 Неког коме неће бити чудно
 да ме ухвати за руку,
 С ким ћу делити сваку своју муку.

Да нам тишина буде никад гласнија,
 А свака нова реч све страснија.
 Да се волимо као у руском роману,
 И одећу држимо у заједничком орману.

Неког коме неће бити мрско да ми убере ружу,
 С ким ћу кад будем ишла на пут,
 бирати ону руту дужу.
 Не желим да за мене осваја свет,
 Само нек ми поклони из бакине баште цвет.

Нека покаже да ме воли истински,
 Да не чини ствари рутински.
 Хоћу да заједно у пола ноћи бежимо,
 И под звездама лежимо.

Тражим само ситнице,
 Не желим да збија игрице.

НЕ СМЕ ОТИЋИ У ЗАБОРАВ

Хеј, странче!
 Шта си ти у односу на ово земљино парче?
 Све сами од ратника гробови,
 Који ту где стојимо почивају,
 Како ми данас не бисмо били туђински робови,
 И покоравали се страном обичају.

Хеј, странче!
 Чујеш ли како те дозивају?
 Само покушавају истину да откривају.
 Смогни снаге и само им једну жељу испуни,
 Обећај да ћеш њихове остатке до памтивека
 чувати,

Дозволи им да док је тебе, буду сигурни.
 Хеј, странче!

Па толико им ваљда дугујеш,
 Због њих сада као турски вазал не тугујеш.
 Захваљујући њима си сада слободан,
 Буди на њих бар мало поносан.
 Одбацили су живот свој,
 Како би бољи био твој.

Хеј, странче!
 Схваташ ли коначно шта нам јунаци значе?
 Да није њих, ко зна где бисмо били сад,
 Колики би нас сустигао јад.
 Хеј, странче!

Нек ти повремено у мисли сврате,
 Ипак само тако могу да се у земљу коју су
 волели врате.

Помоли се за њих некада,

Сети се својих предака!

ДУНАВ

Дунав, Мрачан и кад кад сив,
 Увлачи људе у свој снажни вир.
 У њему не можеш наћи мир,
 Јер је гробница за мноштво људи,
 Којима је успео да пресуди.
 Протеже се дуж мноштво земаља,
 Кад се све зброји - ко зна колико педаља.
 Медаљу носи за најтужнију реку,
 Јер док таласи теку,
 Очајне људе разноси,
 И у заборав односи.
 Они су планирали свој бег,
 Дуго су на души носили тај тег.
 Не можемо их кривити због тога,
 Ипак су били кројачи живота свога.
 Упркос томе што нежни зраци мутну воду бију,
 Нико не зна шта дунавске дубине у себи крију.
 Колико је заправо страшно,
 Толико је одати почаст томе важно.

Урош Вуковић, Београд

АМОРНЕ РУЖЕ

Опрости ми мајко што одлазим далеко,
И молим те заборави мирисе одеће моје.
Молим те, заборави да сам те волио,
И опрости ми што ти то нисам више пута рекао.

Заборави и ти драга да постојим,
Заборави моје вруће прсте по својим
длановима топлим.
Заборави срећо да утјеху сам на клупама са
друговима сањао,
Заборави туго да улицама сам лутао као
последњи трамвај ноћни.

Заборавите цигани, градске луталице и
бескућници са срцем огромним,
Заборавите да је отишао црнокоси младић што
је за парче љубави као просјак молио,
И са непријатељима последњу кору хлеба
гладан брашна дијелио.

Заборавите, пријатељи,
јер следећи стих већ је прошлост,
А ја са стихом и прошлосту својом идем,
Као талас за таласом
у поворке марширају младожење,
И ја заједно са њима и сватовима
поносно у хајдуке идем.

Не, не да плачем у њежне дланове
и храбре мушке руке,
Него да пуцам из митраљеза аморне руже!

ГРОБАРИ

Заробите ме ево, о, ви гробари моји!
Заробите ме ви мртви пјесници са којима
причам. Завежите ме за дрво у шуми
и реците да сам од свија вас гори,
Али свакакве сам тунеле
прокопао ваших душа.

Шта вас је убило мили моји,
главу на пањ ко вам је ставио?
Питам вас сада, док право на ријеч своју имам,
Је ли то био живот, животне муке и страдања,
Или вас је полако, апостолским мукама –
убила тешка лирка?!

АЊА

Умјесто суза теби је одбрана бола
била смијех тада,
Малени си школарац била,
ниси знала ништа о страдањима.
Дечаци и девојчице
су вјероватно грубо прихватили
Твој смијех умјесто очију суза пуних
и болно укочених.

Као што године прођу,
а мастило не заборавља преморе пера,
Тако се и дани на валове нижу и урезају
ожиљак у срца племенита.

Заборав је привилегија
коју само дивљак без образа има,
А људске су груди ситне и малене
за несвакидашња велика срца.

Добра жено, данас већ златне
власи у косама имаш,
Што врагом су те звали
школарцима не замјераш.
Данас схваташ како тешка
и мучна могу бити страдања,
Схватала си то и тада –
само да владаш смијехом ниси знала.

АРГЕНТИНА

Ово је ваша пјесма.
Лагана као перо које вјетар носи.
Потпуно безболна и безазлена,
Настала из доколице између четири зида.
Слушајте, Аргентина је срећна земља!
Недавно је освојила свјетско првенство
са својим ногама.

Толико о ногама.
Толико, госпођо, и о нашим
занимљивим разговорима.
Сјетио сам се само, ето, очију ваших -
Која сличе аргентинским обалама
и океанима пјенушавим,
И тога да је Аргентина првак свијета
У беспотребном такмичењу хлеба и игара.

Па, и није нека велика мука и чама,
Свакако ћемо се сви ускоро
вратити у положај мајмуна.
Јер наука врхунац достиже –
нико више у небо не гледа,
Осим када струја нестане –
па андроид престане да влада.

Збир збинова, живот у основи јесте лијеп,
А суштина је да је и банана слатка!

Тијана Рапайћ, Нови Сад

САРИ

Песму ти певам,
 Саро!
 О твојим плавим увојцима,
 О твојој хаљиници боје плиша,
 О твојим очима боје смркнутог Неба,
 О Земљи Мамријској
 у коју је твоја нога
 Крочила од рођења...
 О твојих двехиљаде
 и двадесет година
 О твом непресушном цветању
 из кога израсташ.
 Песму ти певам, Саро!
 Да боља не можеш бити,
 Да савршенија не можеш бити,
 Но што си од рођења!
 Песму ти певам, Саро!
 Да будеш светло људском роду,
 Да твој пут буде широк и усправан

 Да донесеш Ватру,
 као Прометеј пре тебе,
 Да се усахли звекет
 сужњих више не чује,
 Да ослободиш Земљу Мамријску
 од зла и порока Људског,
 Да се твој глас далеко чује,
 Да живиш навек,
 О Саро, кнегињо над кнегињама,
 Песму ти певам!

РУКЕ МОЈЕ

Руке моје круже око
 Мог тела
 Заплићу се
 Расплићу
 Дају му мекоћу и раздраганост.
 Руке моје
 Тако су питке мом телу
 Пријањају уз њега
 Попут Афродите
 Без њих моје тело
 Не би имало смисла.
 Ах, те руке
 Које ме воде путем
 Ружа и путем трња.
 Ах, те руке
 Које су попут пчела радилица
 Попут дрвета са најлепшим
 воћним соковима.
 Руке моје које су
 преживеле немаштину
 Јер нису имале кога да загрле
 Сад су пуне живота
 И сок сам из њих
 Цури.

ЕКСПЕРИМЕНТ

Напиши нову песму,
 Само који редак или стих.
 Не мора бити предугачка
 Не мора бити превелика
 Нека буде таман толика

 Колика ти треба,
 Колика ти треба,
 Колика ти треба.

Љубица Жикић, Крагујевац

САВ У СТИХУ

Глас о песниковој смрти
 Ширио се брзином кошаве
 Кроз замагљене булеваре
 и тргове
 Још је жив пролазнике гледао
 С новинских страница
 на киоску
 И омота књига у излогу
 Тамо над завичајним брдима
 Вест се у јаук скаменила.
 Црни гавран гаком је јављао
 Да је умро песник који је
 На овим бременитим ливадама
 Слушао разговор ветра и трава
 Мрава сматрао као лава
 Који је лежећи наузрак
 Плаветнило небеско
 с тугом гледао
 Што ће се у његово крило
 Уздићи лак и прозрачан
 За песмовање немоћан
 Над отвореним гробом
 неко је рекао
 Да песник никуд није ни отишао
 Јер је песми целог себе поклонιο.*

ЖЕЂ

Пијем воду из планинског извора,
 Са кладенца, испод ораховог дрвета,
 Из бокала, из свијених шака.
 Али жеђ ме за тобом убија
 Као суша брезу на пропланку.

СЈАЈ У ОЧИМА

Љубави, не изговарај своје име.
 Пребаци копрену преко белог лица.
 Нека те препознају
 само упорни трагачи
 По сјају који открију у својим очима
 И тутњави мастила у венама..

ЧЕЖЊА

Свијам чежњом испружене руке
 Око расцветалог белог јасмина.
 Лаванду на недра привлачим.
 Сваки загрљај празнином јечи
 Без твога рамена, без твога шапата.

ОТКРОВЕЊЕ

Шапни ми, путниче, небеских висина
 Да ли је божија башта
 од молитвених речи Сазидана,
 сунчаним зрацима обасјана;
 Или су наша надања
 лет вилинског коњица,
 Тек крилата заблуда ратника.

ЗАВЕДЕНА

Музика је стара заводница,
 Разиграна нежна душопрела.
 Подигла је моја бела једра
 Пред морнаром са дивљих острва
 Са којих се нисам ни вратила.

ТАМНИЧ

Опокољено морем мрких чокота и
 Високим стаблима јасена и хроста,
 На путу вина и сећања
 дремају куће лепотице;
 До њих столећне пивнице
 и високе капије.
 Село у коме нисам рођена.

**Ана Миливојевић, Доња Мутница -
Параћин**

ТРЕНУЦИ

Неке тренутке би човек да 'збрише ,
Да их закључа у најгорој тами .
Зато што су били лоши ,
А наиђу такви дани .

Па били са неким или сами ,
На исто се сведе јер нас нешто боли .
Човек је проклет
па као да лоше траје дуже .
Некад је самоћа опција не избор ...

И док јуримо за нечим већим, бољим ,
Време нам се са лицем милује .
Нису сви тренуци туга ,
И срећа их често пише ,

То се сети када прођеш поред гроба ,
Где сем пустоши ништа не дише .
Између година стоји једна црта ,
Док се са другом не споји ,

Имаш живот у рукама ,
Само воли , буди бољи...

АПРИЛА

Ушетао си у мој живот тако лагано ,
Да сам за трен већ
у твојој загрљају била ,
Али ми није јасно ово мало парче папира

Које чека нове ј'ади да запишем .

Ти си моја звезда далека ,
Мој мрак и моје свануће .
Док уморно у прозор гледам ,
Држећи увелу ружу у тегли ,

Маштам да ће опет процветати ,
И вратити ме теби .
Од нашег априла још три су пролетела ,
А ја заљубљеник све бих опет хтела .

НЕ УМЕМ ДА СЕ ПРАВИМ

Сваки стих,
Болом прожет,
Сече ми срце попут жилета
И нека сам 'клета.
Заувек твоја...

ДЕТЕ СА СЕЛА

Она је дете са села,
Одрасла је играјући се у блату,
Спавала са мачкама,
Које би повијала као да су бебе,
Да и њена мајка је пазила да не назебе.
Али пустила је дете да ужива у срећи,
Како је то смела, неко ће рећи.
Девојчица дуге косе прави торту од блата,
Имала је и по нешто од алата.
Узимала кришом, да не види тата.
Девојчица је маштала о бољем свету,
О напуштеним животињама
којима проналази дом,
О томе како ће једног дана бити добра вила.
Није да није то учинила.
Девојчица би садила цвеће,
Чувала зечеве,
Грлила дрвеће.
Пуна среће и топлине.
Да споменемо и њене ћурке,
Јер свака је имала предивно име.
Девојчица се играла у блату,
Трчала боса по трави,
Крала комшијске трешње,
Мисливши да је не види нико,
Одрасла је у жену,
Жену која и своје дете хоће да научи свему.
Жели да је научи да није страшно
ако испрља ново одело,
Да мачке у кући нису вишак,
Да није ружно ако узме прљаво куче са улице,
Окупа га и принесе уз своје лице.
Да није човек који ради у градској чистоћи
испод њеног нивоа,
Неће јој рећи
Да учи да не би завршила као он.
Жели да је научи колико је сваки посао тежак,
Колико је сваки човек вредан
док се бори за живот свој.
Жели да је гледа како се игра у блату,
Како се нервира јер колачи нису испали лепо,
Па у помоћ зове тату.
Не није закључак одгајити дете у блату.
Закључак је јасан детету треба пружити сву
слободу света да би схватило како је кад се
губи, а како је кад цвета.

ТАКВА САМ

Таква сам,
Тако пишем.
Речи су ми неукротиве.
Не покушавајте да их разумете,
Јер не осећате ви љубав коју осећам ја.
Ја волим, од априла,
А до сада су три пролетела,
Ја желим исто ко и прве вечери...
У његовим очима огледам душу,
Кад ме загрли време стане,
Када мора да оде и суза уме да кане.
Али то је љубав,
такву сам је бирала тада,
Таква ће ме и на небу вратити.
Увек ћу се теби вратити.

Жена која и своје дете хоће да научи свему.

Жели да је научи да није страшно ако
испрља ново одело,
Да мачке у кући нису вишак,
Да није ружно
ако узме прљава куче са улице,
Окупа га и принесе уз своје лице.

Да није човек који ради у градској
чистоћи испод њеног нивоа,
Неће јој рећи
Да учи да не би завршила као он.
Жели да је научи колико
је сваки посао тежак,
Колико је сваки човек вредан док се бори
за живот свој.
Жели да је гледа како се игра у блату,
Како се нервира
јер колачи нису испали лепо,
Па у помоћ зове тату.
Не није закључак одгајити дете у блату.
Закључак је јасан детету треба пружити
сву слободу света да би схватило како је
кад се губи, а како је кад цвета.

О ЛЕТУ

О лету сам писао и певао ,
Помало сневао ...
И тражио жену цветне косе ,
Очију боје меда ...
Нико сем мене не може да је гледа .
Моја је вила ,
У долини мира ..
О како је диван дар песника ,
Пој птица и њен осмех ,

Као да је девојчица .
Прошло је доста од времена нашег ,
Моје чело пуно бора ,
Али она , рујна зора !

ТЕБИ

Гледао сам те обучену и голу,
И веруј ми да не знам
коју сам више волео,
Била обучена или гола ,
Једнако си ми давала себе
Себе целу, никад пола.
Како си ме само волела ,
Како сам само отишао газећи твоје срце.
Јесам ли сада срећан?
Нисам мила тако ми се пише,
Црно и болно...
А волео сам те,
Волео и одабрао да те од себе склоним
Знам да ме још чека она цура од априла,
Знам да си моја
као што си некада то била.

НАШ КАФИЋ

Наш кафић се поново отвара, Хеј знам да
си чуо! Ми нисмо као некада,
Али још увек се волимо туго.

Јер рана си неизлечива моме слабом
бићу, а успомене у поноћ навиру,
Кроје ми сваку причу.
И желим те као у априлу...

ВУК САМОТЊАК

Грешна ми душа ноћима лута ,
Пуна је гнева који је отерао ону што
волах. Очи су ми кржаве,
А биле су миле док ме је гледала .
Гола у мом загрљају, како је само горела,
Врелија од жара на мојим грудима .
Више се не радујем људима.
Самујем у шуми, чекајући њу да се врати.
Нико неће знати да је понекад крадем ,
Јер туђа је, а мени једином себе даде.

ЕВО НАС

Ево нас опет на почетку,
Моја младост букти,
Твоје грубо срце се полако отапа,
Нико не може ни да наслути,
Колико сам твоја ја.

Обоје смо у греху,
А грех сам по себи јесте пресудан,
Са тобом сам птица у лету,
Без тебе су ми крила сломљена..
И викала бих на сав глас,
Хеј још увек има нас!
Проклето верујем у заувек,
Проклето верујем да не мора свему доћи
крај...
Само уз тебе имам онај сјај,
На уснама мед, у очима лед, додир тела...
Као да си од ватре саткан...
Ватре које ме обузима изнова,
И говори да само њој припадам,
Љубим те и у сновима... Твоја...

САМО С ТОБОМ

Само са тобом хтедох дан у белом,
Зар се све на тишину свело?
Туђа рука подиже ми вео,
Зашто волети до краја ниси смео?
Моје бодље ми срце мрве,
Где су наше слике прве?
Све је нестало попут дима цигарете,
Волимо се али живот није наивно дете.
Пишем ти док цео свет спава,
Све бих само да се врате времена стара,
Како ти оно кажеш,, Моја мала",
Само дођи и правићу се да нема никог,
Баш као оног априла,
Увек и заувек само бих твоја била.
Пригушено светло у соби, црна свила...

Боривоје Боро Живаљевић, Београд**ИМА ЛИ ЛЕКА**

Да ли има лека мојој боли
ја не могу умрети од туге
је ли болест кад се много воли
Волет једну и не гледат друге.

Јел ми разум заувек отишла
дал се сав ум њојзи посветио
Богиња је са небеса сишла
пут живота мог се осветлио.

Ако умрем од љубавних боли
у паклу ће душа да ми гори
тад њу неће имат ко да воли
неће знати да је разговори.

Не дај боже она оде прва
ја ни часа живет не би хтео
да се туга са животом хрва
истог часа за њом би увео.

Је ли болест волет неизмерно
смрт да ли је умрет јој на крилу
десило се, од Бога намерно
дарива ми једну ружу милу.

ЗАЛУДАН

Залудног ли мене, нерадног човека
Целог дана дремам ноћу песме пишем
Одавно је тако, скоро пола века
Да чулима својим осећања сишем.

Ујутру претресам џепове и кесе
Имам ли за хлеба, цигарете, млеко
Од никуда динар нема да се стресе
Песме су ме браћо одвеле далеко.

Залудног човека не гледају цуре
А ја им се увек са стихом обраћам
Све је успорено ал године журе
Сећањима горким прошлости се враћам.

Свађам се са маглом граничи ми вид
И ветром у очи што прашину баца
Што на мене ударају зар их није стид
Како да се одбраним оштријех жалаца

Досадних ли дана у животу моме
Ни један ме посао никад не привлачи
Згубидани решили хоће да ме слома
Док се живот досадни цео не поарчи

У БОЖЈОЈ БАШТИ

Стоји као светионик што бродове води
ово нису снови и плод бујне маште
то анђели засадили свемирско је семе
или је дар природе, ружа Божје баште.

Ти цвете без бодљи на златноме стаблу
румена ружо са искрама бисерне росе
понос божјег врта украс земног света
заливају светом водом виле златокосе.

Њен се полен разасуо по целој свету
чаробница уздах мами и мирисе пружа
Латице се открилиле преко целог свода
у складу је савршеном Божје баште ружа.

На њу пчеле не долећу ветрови је бране
ни осице крвожедне не смеју јој прићи
лептирићи облећу је мирисом се хране.

Ако сањам нека ме сан довека држи
није машта ту лепоту створила у мени
Ако ружа не постоји нек ме огањ спржи.

Снежана Марко Мусинов, Београд

Песникиња рада да добро над злим превлада

(Одговори нек нагрну)

Кад масовна неправда јако затресе
нацију целокупну из основа растресе
јер равнодушан не може бити
онај ко дише, осећа, види...

У несрећи сложни морамо бити,
нова бесмисла како знамо предупредити,
поћи за примером јединства
добровољних давалаца крви,
нек нас не разарају зле коби црви.

Пустимо да нас добра намера прихрли,
не само критика што човека изнутра мрви,
дајмо од себе све да лоше нема репризе,
да нас сутра савест, да могли смо боље, не
гризе.

У случају кад повратка за учињено нема
пригрлимо несрећом погођене,
не досипајмо им со на свеже ране,
емпатију покажимо јаку на сваком кораку.

Немају сви довољну менталну снагу
да се носе са тешком ситуацијом,
покушајмо, испишимо им лепшу сагу,
снажном акцијом и вољом својом.

Нека се облаци туге свесно разгрну,
нека позитивне емоције не утрну,
заменимо стравичне призоре нечим
што ће свима дати најбоље одговоре.

Да се нико нови са непотребном боли,
заслугом других, не суочава,
апелује песнички настројена глава
у којој љубав за човека не јењава.

Стресу се тешко одолева, у глави врева,
нацију кад целокупну из основа ужас растресе
јер равнодушан не може бити
онај ко дише, осећа, види...
5.5.2023.

Тугованка без престанка

За човека који престаје да мари
година више не стари,
равни су му сви дневни путе
и мрачни ноћни скути,
њему је свеједно где да се упути
са осећањем да му будућност не
припада,
а да нема за чим да жали
ни сенку смрти жељом да поздрави.

Снови се из незнања не рађају,
ни тешко болесни сасвим здрави не
постају,
у свом болу и себични кадгод,
у односу на друге, па и ближње бивају,
с грижом савести у подсвести;
ни једна суза исплакати неће
оно што је могло бити
део безграничне среће.

За добра нова лета
потребно је осећање припадања,
благодатности света,
изговорених завета,
наданих залета и узлета,
да туга није никад мета
која остварењу младалачких жеља смета
и напредак животни омета.

Циљ за унутарњи мир

Нема тога ко без сна није остао,
бриге ко није имао, ко се није двоумио,
узео, оставио, саставио, раставио...

Али кад уплива на развој догађаја нема,
кад се клупко развија како други смера,
потпуну беспомоћ нуди карта отворена.

Твоје је да најбоље што умеш делаш,
да у том правцу будућност смераш,
не да од околине непрестано закераш.

Кад нађеш адекватан устаљен правац,
знаћеш и за јадац и лакше поднети
сваки потенцијални новонастали ударац.

Живот чекања

Чекам дане када ће
белопути и црнопути
у егалу бити,
чекам живот без размирица,
здрав, чиста лица,
чекам свима исто јутро да сване,
без видљиве, на први поглед, мане.

За дане без опреза,
сласти кашика пекмеца,
поезије без икакве границе,
света који поприма
безбрижно лице,
немање осећаја
у сопственој кожи заточенице – живим.

Селимирка Ковачевић, Крагујевац

НЕВЕН

Има један цвет невен се зове,
Има један народ зову се Срби.
С невенем се многи китише,
Стабла му секоше
Крунице кидаше
И корен му чупаше,
А он опет расте и цвета,
Јер, дубок корен имаше;
Жилице широко пусташе_
те семе му зелено клијаше.
Таква је и клица рода мога,
Чија душа мирише на невен,
А клицу му ваде чим се заметне;
Крвљу га заливају, ако изникне,
Ако израсте не беру га,
Већ зеленог косе,
Далеко га носе и бацају,
Јер уродица се не сеје,
А ниче,
Тако и народ мој ниче
Из дубоких јама, колективно.
Ако одрасте и сазри,
Семе му олује носе, невидом
Тамо им се ватра на води палила,
Дрво на камену цветало,
Из вулкана хлеб растао,
На хоризонту кандило сијало.
Даница посестрима чекала,
Сунце, побратим, пратио,
Ветар пријатељ храбрио.
Био је и биће цвет један
И народ један, неуништив
И биће увек невена.

1993.

ПОНОВО СЕ БУДИМ

Опет се суза мајке низ образ ломи,
Може ли другачије кад војника роди?
Крст му са орлом поруку војводе збори:
у смрт само не стајте!
Напред, за отаџбину
За тробојку, високо љубављу уздигнуту.
Ја заљубљено занесен, ветром опчињен
Увучен у мисао граничара с пушком
Чекам да сване, обзорјем покривен,
Росом умивен, свежином опијен,
А она, поносно пуцкета нада мном.
С двоглавим орлом крунисана
Тробојка моја, војнички очувана
Крвљу испирана љубављу милована,
Свуда с поносом ношена и истицана.
Поново уз српског војника залепршала.
У ритму мог срца стројеви корака,
Оживе Србија трагом својих предака.
Сад опет мајка тисово дрвце
Зашива сину за појас, Одлази у војнике.
Чувај га Пресвета Богородице,
Прати га сестро, Данице,
Дај му Боже, снагу и моћ,
Да заставом уместо пушком
Чува земљу и народ свој
И дан и ноћ.

СВИТАЊЕ ЉУБАВИ

Да сам дуга па да небо красим
Ил анђео да немоћне спасим
Да сам она крилатица вила,
Србија би једна душа била.
Тад би тројство у сваком Србину
Печатило крстом родољубље,
Очитало молитву за чојство
Завештало библијско устројство.
Да сам онај облак шетач с неба
Да сам хватач сунчевога зрака,
Обишла бих и земљу и воде
Да мој народ дође до слободе.
Да сам муња да небо отворим,
Сјајна звезда са Богом да зборим
Да му кажем шта је Риму дао
Због кога је скоро свет пропао.

Да сам зора да љубав осване
Да осветлим мраком крунисане,
Зрачила бих мир, љубав и веру
Грлила бих васиону целу.

Сања Петровић, Нови Сад

ХИТНО

Треба да попричамо
да би разјаснили
где смо осмехе затурили,
како смо видике сузили,
у ком моменту кичме савили,
интересовање изгубили
што за своје животе
што за животе деце своје.

Треба да попричамо
док још језик матерњи
умемо да говоримо,
док знамо где леже кости наших
предака,
док још историју имамо,
док нисмо интегритет изгубили.

Треба да попричамо
јер ако не будемо попричали
не само да децу нећемо моћи
у очи да погледамо,
неће ни она моћи
да погледају нас.

КУВАР

Кувајући
употребљаваш разне зачине
како би на укусу добила
Љубав.

Кувајући кашу
чувајући се емоција
навлачиш заштитне маске
да те не занесе, понесе
Љубав.

Ох, како уме бити укусна.
Кашику по кашику
халапљиво гуташ
до последње капи.
Била је то Љубав.

А испрљани тањир,
коме он треба?

НИЈЕ ТИ ВАЖНО

Није ти важно
Којим се јадима покривам
И којим осмесима откривам.
Није ти важно да ли су ми седе
Нагрнуле снажно
И да ли се нека бора
Баш због тебе истиче јасно.
Није ти важно.

Не спаја нас више
Ово небо непрегледно
Ни прекрајани облаци,
Ни ветрови кроћени.
Не спаја нас више
Плес сунчевог пулса
Ни месец, ни звезде,

Ни загрљај сенки
Под Ајфеловом кулом.
Не спаја нас више ништа.

Можда тек залутало сећање
Измаглицом обмотано
У свитање.

Надица Новаковић, Трстеник

СУКЊА

Моја сукња шареница,
 Чигра луда, веселица,
 Пркосница, инатица,
 Ватра жива, поносница...
 Она једна, десет шара,
 Стотину је тајни вредна,
 Хиљаду је таквих глава
 Моја сукња залудела.
 Очи твоје, немирне су,
 Мере сукњу, пуста ми остала...
 Шареница од њих немирнија,
 Свака шара ноћи ти у вино потапала.
 Даћеш коња, даћеш и бисаге,
 Заиграће за то пркосница.
 Скини чизме, на сто баци сат,
 Зашуштаће ова заносница.
 Расламса ће ових десет шара,
 Снене звуке прастарих ћемана.
 Неноћио где се ноћи,
 У сито ми воде доносио,
 Због шарене ове море
 Бос кроз трње у сну ходио.
 Решили су ових десет шара
 Да је скинем, платићеш и главом.
 Узалуд ти за појасом
 месечева трава,
 љубићеш ти моја
 стопала од жара

ИМАШ ЛИ...

Имаш ли драги, коња за мене?
 Коња враног, коња неседланог.
 Месечеве потковице вранац да има,
 Гриву оштру, облаке да сече.
 Разуздан пољем да трчи
 Из руке моје мед да једе...
 Имаш ли драги, дукате за мене?
 Златне дукате, руком не бројане.
 Да zazвече, да ноћ пробуде,
 Да засјаје, сунце да заслепе.
 Разуздане груди да оките,
 Моје груди – тек процвале трешње...
 Имаш ли драги, нож за мене?
 Нож нека буде од чистог сребра.
 Оштар нек буде камен да сече,
 А да га чува марама свилена.
 У твоје срце место нек нађе
 Ако ти поглед на туђем лицу
 пронађем...

КАД ЦИГАНКА ...

Кад Циганка љуби,
 Месечев ковач ватру не пали.
 Тад Циганка књегињица,
 Дахом ватру потпаљује,
 Очима је распаљује,
 Голом ногом гаси.
 Кад Циганка воли,
 Ковач потковицу не кује.
 Тад Циганка гаравуша,
 Дукатима жеравице зове,
 Даирама сунцу инат држи,
 Очима шаре боји.
 Кад Циганка оставља,
 Чекић тешки наковањ не љуби.
 Тад Циганка жеравица,
 Кошуљу не копча,
 Маслачком косу кити,
 Прашњави друм јој се клања.

А, БРЕ ...

А, бре небо, сакри се,
 Послаћу ти звери
 Да те растргну,
 Послаћу ти рибе
 Да те поједу,
 Бежи некуд,
 Не гледај.
 А, бре сунце, сакри се,
 Да се не насмејем,
 Да те златан зуб не засени,
 Да те руком не ухватим,
 Угарак од тебе направим,
 Бежи некуд,
 Не гледај.
 А, бре ноћи,
 Сто те нема?
 Дођи сестро
 Па замрачи свет,
 Да не виде душмани,
 Док ми драги сукње броји,
 Док ме драги под подсукњу дира.

УДОВИЦА

Прамен косе српом одсечен
 мртва вода не говори, ћути
 у тепсију скинута је звезда
 зелен орах зуб поломи.
 Трава гори, пепео се рађа
 црвена јабука на грудима ноћи
 пепелом је лице намазала
 поскурнице више и не меси.
 Свану мај, ђурђевак се роди
 дар су реци јабуке и јаја
 женска рука, мушку пригрлила
 удовицу бели вео краси.

КЛЕТВА

Од клетве рођена,
 крстом некрштена,
 У повоје не повијена,
 Остругом обавијена.
 Скривена под левим коленом
 Очешљана чешагијом
 Изнешена пред огњилом.
 Просута по мртвој земљи
 Да ме клетвом коре,
 Без трага гоне,
 Да вуци ми растргну тело.
 Косе ми крате,
 Завијају их у повоје црног,
 још не рођеног,
 У незнани гроб нокте ми саде,
 Терају на нож.

Куну ми нерођеног створа,
 Мрак што из мене изби,
 Ватру да ми не гори,
 Суварак што не листа.
 Куну трње, да голети ми не зачини
 Куну ми семе, убого племе
 Стопе што правим.
 Куну ми име ...
 Терају ме у камење
 Да се не храним чистим семењем.
 Немало ме више, дабогда.

ВРЕМЕ УСТУКА

Огласи се црни петао
 У зору црвену,
 На раскршћу бачена је со.
 Синоћ је алев конац, везан за појас
 Нероткињи да зачне плод.
 Устуци су устали, јер месец се мени.
 Ни у гори, ни у води, ни у трње
 Већ на груди девојачке беле,
 Устуци су коло повели, жудњу
 расплели.

Устуци, устукните!
 Ево вам мало соли,
 Коприва вам седло била,
 Дајем вам устуци камен,
 Пустите груди мирисне од биља.
 Не дирајте појас нек се зачне плод,
 Ево га и сунце, ваш омражени бог.
 Не дам вам ни млека,
 Ни дукате златне,
 Ево вам по кап мутне воде
 Па се у њу огледајте.

ПУТ У ЦИГАНСКИ РАЈ

Црвеном марамом заводим,
 ђаво ми у грудима живи.
 Косом му очи покривам
 да прашњави пут не види.
 Опет лутам и опет идем,
 зову ме даире, чујем им звук.
 Небо ме прати, ђаво мира не да,
 тело ми гори – морам на пут.
 Негде далеко ватре се пале,
 уз тужну песму путујем ја,
 мирис багрема зове и мами,
 путујем – тражим цигански рај.

Бранко Ћурковић-Ћуро, Ћурковић

СРБИНЕ РОДЕ

Србине роде, роде рођени
 Србине брате међа неомеђених
 Стално ти неко мења границе
 Стално ти историјске поправља станице
 Нијеси крив што си жив
 Што си такав а ниси онакав
 Крив си што си стаменит
 Крив си што си племенит
 Крив што имаш свој праг
 Крив што је брат брату драг
 Крив што су лепа друмови
 Крив што се воле кумови
 Крив што имаш лепе планине
 Што су дубоке долине
 Крив што имаш кањоне
 Што береш шампињоне
 Крив што имаш цветне пољане
 Крив што сваком даш
 За тебе не остане
 Криво накриво
 Све се на тебе навалило
 На твоја плећа стамена
 Сви би да се докопају твога рамена
 Да ти отворе рану
 Да те гурну у страну
 Да муте твоје потоке
 Те бистре очи планинске
 Издржи роде сило
 Нема правило
 Све је на нас навалило
 Свака рђа гњида и срам
 Не дај се брате
 Ја те не дам
 Устани усправи се
 Издржи ако треба
 Сви ћемо у бездан
 Али после њих.

НЕСТАЈЕ СЕЛО

Нестајеш полако
 С временом што ходи
 Са трагом у души
 Што у мени гори
 Спасење ти тражим

А како и куда
 Прашума се диже
 Долазе времена
 Блесава и луда.

Нестају ми твоја
 Осунчана јутра
 С росом на пољима
 Ко да су од свиле
 Чујем крик из споља
 Вапај са градине
 Нестајеш полако
 Једино ће звезде
 Остати на своду
 Да гледају борбу
 Снова и истине.

Нестајеш полако
 Ал ипак постојиш
 Можда спремаш
 Неко друго време
 Господари овде
 Биће дивље звери
 Постаћеш прашума
 Нестати полако
 Ето што је живот
 Некад беше песма
 А сад бол и туга
 Спасит те не могу
 Туговаћу јако.

ОЈ КОСОВО

Ој Косово љута рано
 Која болиш вјековима
 Вишњем Богу захвалимо
 Што још тамо Срба има.

О вјековна српска рано
 На те але зијевају
 Да ли знају ништарије
 Да нијеси на продају.
 Колијевка си српског рода
 То требају але знати
 Без обзира на притиске
 Ми ћемо те сачувати.

Колијевко главу горе
 Доћи ће ти бољи дани
 Кад са сцене оду лашци
 Ништарије и погани.

Ти крвариш вјековима
 За истину ти се бориш
 Без обзира што у огњу
 Света земљо често гориш.

Остаде нам у аманет
 Од предака што гинуше
 То је за нас Свето писмо
 Прече нема ништа више.

Мирослав Кркић, Тићевац

НЕКИ ОВАКО НЕКИ ОНАКО

Неки преко
Плишане клечке,
Неки преко
Директне пљачке,
Неки преко
Ропских плата,
Неки преко
Корупцијског блата,
А неки преко
Прокси рата
Стижу до
Богатства и злата.
А ту су и шверц и дрога
И још много тога.

По свету се мува много протува,
Тешко је човеку
Од њих да се чува,
Од неких па и како
А од неких никако.

Од неких доктора нема горих.
Цела нација се бори
Условне да им створи
А они, пре подне,
У државне болнице ладе
А по подне код колега
Приватно раде.

Њима су државне болнице
Шаповишта,
Без мита не раде ништа
И држава је, сачувај Боже,
За доктора до
400 евра, каже може.
Али они за то не хају,
Они своје тарифе имају.

За неке њихове тарифе,
За које сам чуо,
Мислим да би се
Хипократ у гробу преврнуо.

Уместо у песми, кад би мог о
Ја би на небу написао,
Тако би се о томе
Цео свет информисао.

Хвала Богу, да нису сви
Баш такви.

ПЕСИМИЗАМ ЗА ОПТИМИСТЕ

Ми смо их звали
-Коцкари
А сад их крстите
У „вечите оптимисте“.

Коцка је порок
И срамота
А оптимизам
Радост и лепота.

И ето тако
Решисмо се порока
Брзо и лако.

За то што оптимизам
Треба да ширимо
Ми се са коцком
Олако миримо.

У нашем малом граду
Пет кладионица је
У пуном раду,
И успешно шире лажни
Оптимизам и наду.

Све је више
Оних који се
Добитку надају
А не виде да
Дупке пропадају.

ПРОЛЕЋЕ

Кад небеска вила
-јарко сунце,
Са неба отера
Зимска сивица
И бљузгавице,
Човек добије крила
И вине се у небеска плаветнила.

Он по небу
Лебди, не хода,
Гледа нови живот
Кога рађа
Мајка природа.

Види висибаве,
Каћунце и љубичице,
Зелену травицу и
Набубреле гранчице
Разигране поточиће
И распеване птичице.

Небеска вила
Све редом буди,
И на сваком кораку
Срећу се срећни људи.

Миодраг Трајановић, Ђићевац

ПРОЛЕЋНА ИДИЛА

Дешава се
 случајни сусрет наш,
 у пролеће рано -
 на твом лицу
 појави се
 пупољак мали.
 Усамљена
 погледа два,
 тих додир, осмех
 и једва изговорена реч.
 Осећања из дубине истине душе,
 на лицима нашим провирује,
 терајући облачиће са свода
 да проспу
 коју бисерницу
 преко извора.
 Да заједно са славујем
 пробуде нашу
 уснулу љубав.
 Сан полагаано постаје јава,
 из срца нестаје туга,
 Сунце нас обасипа златом
 срећа стидљиво
 куца на врата
 љубав нас зове,
 у свитање новог дана.

ДА СЕ НЕ ЗАБОРАВИ

Прича за времена сва.
 Једна мала шљивова грана
 постаде фрула.
 Наста као изданак мали,
 пола у причи, пола у шали.
 Да народ мучни,
 у тренима тешким забави.
 Радост, весеље
 У срце постави.
 У почетку невеште руке с љубављу
 производише чудне звуке.
 Али како време одмиче,
 фрула к срцу примиче,
 од чуднијих звука
 посташе чудесни, умилни.
 Прекрасни.
 Тако да замишљени деда
 гледао живот нови
 и да он заборавио не би
 Малој гранчици
 поклонιο љубав своју,
 да се тек рођени њега сете.
 Памте дедине чудесне,
 умилне звуке,
 коло да се игра,
 срца да весели унук мали.
 Па када и он буде деда
 да и он своје унуку подари
 да се сети предака својих.

Оливера Синђелић, Шабац

СРНА

Под грмом дивље руже умире срна,
од синоћ лежи ту. Није имала снаге
са осталима да пређе реку...

Гледају је са бора
два стара гаврана црна,
низ гране јаблана
и лески сунчеви зраци теку...

Око ње лебди
црног глога тих шапат
и веселе пчеле падају
на медунике жуте,
од погледа злога
крију је бурјан и папрат,
срце све слабије бије,
споро теку минуте...

Уз лаган ветар трепери вилиних
коњица свита,
у ниском лету они око ње уморне
броде и лептирице ливадске у густој
трави скриве гледају, а она је жедна,
да јој је само кап воде...

У житу весело јато
сунчеву песму пева,
са свог лежаја под грмом срна
их јасно чује
и препознаје песму плаворепих шева,
слуша - гавран са бора
нешто им довикује...

Гледа - поворка мрава
ка обали реке корача
и јастреб се вину у небо,
до самих облака оде.

Одлете и гавран
са бора у класје златно паде...
Долетеше шеве из жита,
у листу зеленог драча
донеше срни воде...

А најмања од свих њих пољубац
кљуном јој даде...

НАТАША ИДЕ КРОЗ ПОЉЕ

Наташа иде кроз поље, дан блиста,
високо на небу сунчева лопта гори,
на коси јој марама бела, хаљина плава,
чиста, ветар кроз јасиков гај
нешто тражи, шумори...

Наташа иде кроз поље, кос весело
цвркуће, мачак са тарабе гледа
и пас подиже главу,
ласте прекинуше свој лет око куће...

Наташа иде пољем, познајем јој хаљину
плаву... По бледом небу облаци плове,
све остало је стало, ветар је застало у
складу крај снопа трске и шаша,
деда је спустио чекић, прекинуо окиват
рало, гледа је ли то или није
у житу наша Наташа...

Пулин чуљи уши и жмирка на јулском
сунцу, суво се бело рубље
над њим на жици њише, звецкају
прапорци на нашој кравици и јунцу,
мати на прозору стоји,
о кецељу руке брише...
Тополе старе и мудре тихо шапућу,
брује, уз једну пругасти мачак
хитро се до врха вере, мати је дозива,
цела долина одјекује, а Наташа мирно
у житу процвале макове бере.

Гучу гугутке у гнезду скривеним под
смреком, трепери далека гора
потмулом олујном јеком, сунчев чун
мирно плови плавом небеском реком,
миле бубице по зеленом
ливадском сагу меком...

Из стаје се чује њисак нашег старог
вранца и топот копита Лиске кобилице
сиве, стари се пулин, без гласа,
отрже са свога ланца и појури ка житном
пољу кроз ливаде и њиве.

Питам се Боже шта се то деси овако
изненада у овај топли дивни јулски дан?
Док златни прах са липа
на беле руже пада,
да ли је ово што видим јава или сан?

Како је дошла тако чаролија и нестала,
избледи слика и време се даље прену,
остаде пусто поље, њиве и распеван
честар, булке се поклониле ветру,
класје се заталаса, сунце обасја луг,
низ склад лија ка шуми скрену,
од наше Наташе нигде ни трага ни
гласа... Из жита полете птица,
у небо је понесе ветар,
за њом наш стари пулин
пустом ливадам крену...

СЛАВУЈ ПЕВА У ЛУГУ

Славуј пева у лугу, трепере брезе,
 кроз сребрну ноћ ветар шумори,
 по баршун зеленој трави
 месец као да везе
 чудесне неке шаре свиленом нити...

Гледам раскошну крошњу процвале
 липе старе, из ње се чује тај мали
 певач у лишћу скрити...
 Чуј цврчка, дозива кишу
 сакривен у густом складу
 високог шимшира и ћула.

На месечини цветају руже,
 црн паун је слетео на камену белу
 ограду и гледа како ка фонтани кроз
 траву белоушка пуже.
 Жуте чајевке блеште у златном руху
 своме, надалеко се шири њихов
 опојни мирис, док тамних црвених
 ружа тешки пурпур гасне и лептира
 белих јато под лампом изводи свој
 плес, сребро месечине полако са
 модрог неба капље на високи
 мирисни пелен, скромни зелени
 селен, калопер, охоли ирис
 и ситни дивљи врес.

Под сенкама смоквиних грана
 дивља је ружица сама,
 празно ластино гнездо над њом се на
 смокви вије и док капље са неба
 златна кумова слама на дивну долину
 ову и бескрајни ноћни мир,
 на царство цвећа и трава,
 око ње камен мермер,
 у њеном срцу чемер,
 а рој малих бубамара под лишћем се
 зеленим крије и један уморни љиљак
 и залутали нетопир...

Ја више никада нећу
 проћи овом стазом,
 нити ћу идућег лета слушати
 пој драге птице, ни сребрни смех
 потока што жури кроз луг јазом...
 Неко ће други брати руже
 и са стазе склањати латице,
 неком ћеш другом, слутим,
 ускоро срце дати...
 Ноктурно свира
 ветар у част дивље ружице,
 ноктурно свира ветар,
 славуј из гаја га прати...

КОЗОРОГ

Ћук пева,
 кроз хладан сумрак
 ветар плови
 буковом шумом...

На великој стени
 над реком стоји козорог
 огрнут плаштом таме,
 ко какав прастари бог
 бди непокретан
 у месечевој сјени...

Посматра ко шета лугом,
 ко иде тамним друмом...
 Блешти смарагдном бојом
 ко посут ситним бисерјем
 на хумци младог лугара
 одбачен змијски свлак
 у шареној шумској стељи
 међ лишћем и иверјем.

Крст је појела земља,
 шафран свуд процвао,
 липа је стара знак,
 да је он на смрт рањен
 крај њеног стабла пао,
 сном смртним ту заспао...

Нашао га пас у зору...
 Прича се да први пут то вече
 није га повео у гору...
 Тихо шумори трава,
 у гнезду под мајчиним крилом
 птиче спокојно спава,
 док Месец по скромном стећку
 милост свог срца сипа,
 полако, круни се, полако,
 златни прах са старих липа...

Радован Синђелић, Шабац

СТАРА ШУМА БОРОВА

Сумрак је покрио стару борову шуму, кишу су нанели тешки црни облаци, сенка нечија је ходала по пустом друму, шуштали су тихо мокри, млади врбацаи...

Стари ћук на лесци ћутао је дуго мирно је текла кишна ноћ ова, уснулом долином и пустим лугом, месец је сејао звездани прах снова.

Мене је овуда ноћас сан нанео, довео са тешким црним облацима да гледам како плови весео пун месец над мокрим младим врбацама, да видим како танки црн вео озвездан полако са неба пада на моје уснуло мало село, поље, шуме и крај цео, на реку и преко винограда...

Благословена би ова ноћ.
И јесен што ми подари диван сан и сањах лепотом овом занесен све док ме не пробуди нови дан.

ПОД ГРМОМ ДИВЉЕ КУПИНЕ

Рађају се руже.
Црн месец лебди над реком.
Дивље купине сплет врежа уз високи брест се пуже.
У шевару лежи срна.
У сумраку сребрном меком слуша ћукову песму и гледа како лако рађају се дивље руже.

Траг крвав тамни на трави дуж уске јеленске стазе до њене рањене ноге вијугав, змијолик сеже.
И док месечина горка и црна на реку полако капље, дрхтај грчевит и тежак груди јој нејаке стеже.

Плаши се млада срна јер у црним одорама сенке у поворци непрекидној уз обод шуме пролазе.
Ветар лахори лагано и љуљушка купинове вреже.
Ослушкујући шуму у ноћи подигле су високо главе црне и беле чапље.

Ћук пева у далекој гори.
Сребрним звоном лагано река шумори, шумори и нежно љуљушка гнезда у којим спавају лиске, трепере као прапорци са сребрних грана врба бисерних маца ниске...

Спустила је главу на траву, жедна је рањена срна, плаши је шуштање реке и ноћ ко гавран црна.
Свици су око ње попалили своје малене свеће, а месец је запалио на небу златне небеске леће.

У некој туђој гори светлица за светлицом сева, а далеки невидљиви ћук пева ли, пева, пева...
И док поспани ветар кроз лишће дивље руже полагао се гнезди и тананим крилима шушка, из модре речне воде изрони белоушка и рече:

- Не бој се срно, ћука ни злотвора вука, ни хладне тмине мрака, ни ове тамне ноћи,
ослушни шта шапуће ти река:
- Брзо ће јутро доћи, а ти ћеш драга да живиш и бићеш сретна до века...

ПЕСМА О ЛАСИЦИ

Застаде ласица
у житу пред гнездом јаребица.
На топлом летњем сунцу
спаваше пет малих птица.
На врху те гомиле перја
најмање птиче је било
остали загрљени спаваше
крило уз крило.

Са златним бојама жита
стапаше се птичија пера...
Тад креја је завриштала
у крошњи јасена скрита:
- Овамо пријатељи,
ласица нешто смера!

У близу не би никог
сем жутог зулумћара
бљештала је опасно,
на грудима му бијела шара.
Не пробудише се птићи,
сањаше они и даље
не чуше повик у помоћ
који им креја шаље.

Надви се над њима сјена,
облака чета стаде
латица крхке булке
на ласичију шапу паде.
И промешкољи се у сну
оно најмање птиче
помисли ласица
како птићи на њену децу лице.

Зањихале су се булке
одјевене у зелене хаље
и нарогушио се до сржи
ситни мали споменак
најежиле су се злаћанога
маслачка чупаве маље
дотрчаше буба чибор
и трунтави јеленак,
дохвати креја кљуном
камен са ливаде
оштри бијели стијенак...

Дотакну ласица шапом
оно најмање птиче
па полако крену даље...

МЕСЕЦ ЈЕ ПОКРИО ЈЕЗЕРО

Месец је покрио језеро
златном копреном,
тканином дивном од најфиније свиле
протканом сребрним танким нитима,
звезде су се са препелицама сакриле
да светле сву ноћ заједно са свицима
међу булкама, у зрелим житима.

Нека је птица певала у шевару,
душе мртвог лишћа оживео је ветар
па су лагано лебделе кроз мрак,
цвилео је тихо патуљак
што га је на превару
у подземну тамницу затворио чаробњак.

Слушао сам га,
гледајући овај не ствар
док је звездани пухор
лебдео кроз зрак.

Залуд сам у својим давним сновима
лутао орањем и том равницом,
ишао по луговима и гајевима
у потрази за тајанственом птицом
и тужним заробљеником,
осим ветра што је лутао живицом
и звезда у златним чуновима
никад не видех нигде никог...

Игор Д. Марковић, Лесковац

О СЕБИ САМОМ

Ја сам Игор Д. Марковић.
 Један од најзначајнијих песника
 21 века у овој збирци.
 Ко не верује нека приупита камен.
 Дајем на знање да је ћутање знак
 одобравања. Данас читате моју поезију
 А једног дана деца ће учити од ње.
 На добар, лош или зао пример.
 Описујем живот са три стране кованице.
 Схватајући да се он завршава
 тако глупо и једнолично.
 Да га је ваљано преспавати у поезији
 него препешачити у сликама.
 Љубав у песмама мојим
 свестрани је појам.
 Сама клија попут пољског
 цвећа из необрађене земље.
 Слушах о мржњи
 Но и мржња се волети може.
 Али то је за неке друге људе.
 Можда за Вас?
 Можда.
 *

Ја сам Игор Д. Марковић
 Кришом крадем Богу време,
 док не извештим умеће да заглавим
 механизам оловком и зауставим сат.

Време да стане!
 Да бива само што бити не може.
 Тек тада тада ћу Богу вратити покрадено.
 Захтевам да ми се правично о делима суди...
 У своју одбрану.

Ја сам Игор Д. Марковић песник
 илузиониста мастила и хартије.
 Узимам липу за браниоца.
 Оштро одбијам да се браним ћутањем.
 Имам дрвеног адвоката.
 Часни судија.

Ја сам Игор Д. Марковић
 Захтевам да ми се суди поштено...
 у одломцима...

МАЈКА ОД КАМЕНА

(Цркви СВ. Илије)

Воли нас мајко,
 каменом одевеним у бело.
 Уморних од безумља.
 Да пољубим твоја тешка врата
 од сувог храста искована.
 Мајко, због твоје лепоте кључа лековита
 вода гејзира. У твоју се бањску реку
 нада и спокој улива.
 Купола твоја кров је грешним
 синовима и кћерима.
 залуталим путницима
 на раскршћу без путоказа...
 Срећним и неузвраћеним љубавима.
 Деци твојој, моја мајко!
 Свим нацијама, верама и очевима!
 У наосу мајко на недељним литургијама.

Молим те, Мајко!
 Пој нам звонима
 Угреј грешне осликаним иконама.
 Помилуј главе крстом Јерусалима.
 Прекори светим Јеванђељем са седам
 Божијих завета.
 Опрости мајчински гордост у нама.
 покриј сводовима.
 Просветли иконостасима.
 У теби мајко.
 Јецала је моја молитва.
 Завезаног грла,
 оловним сузама оплакана.
 Сузама тежим од мермера.

Мајко, каменом одевена у бело.
 Ти истина си деци једина.
 Заденутим крстом који поносно носиш као
 завештање господовим анђелима.
 Освештај мајко веру димом са кандила.
 Мајко од сувог камена,
 Дозови свеце као браћу своју да помилују
 децу прогнану са твојих вековних зидина.
 Да опросте живот песника.
 Молим ти се мајко,
 На коленима, припијеним длановима.
 Темељом воздигнутим сјајем у очима.
 Бројаницом Божијом, сваким чвором под
 прстима. Опојним мирисом тамјана.
 Мајко, Рођена на пропланку опасана
 шумама. Рођена стенама
 благословеним лековитим водама.
 Мајко ти си мати
 небројених лековитих извора.
 снага у грудима. Уточиште громовника.
 Мајко од камена одевена у бело крај
 лековитих притока.
 У име упаљених свећа пресвете
 воде крај фресака.
 Прими нас у име Светог Илије
 Да те волимо и покајемо се.
 Воли нас мајко од камена у бело одевена.
 Воли нас мајко,
 Да утихну страдања.

ЖИВОТ ЈЕ ПАРАСТОС

Ако сат сутра случајно стане,
И велика казалька поклопи малу.
И последњи откуцај у грудима утихне.
И пресахне мастило у мом пенкалу.
*

Ако сат сутра случајно стане
Обришите све шта сам некад био.
Дајте ми да одспавам своје ненаписане
песме. Све пређутане тајне
и жеље које сам и од себе крио.
*

Буде ли сат сутра стао
Молим вас стихом не будите мене.
Направите велики ред
упалите свеће,
поворка каљавим путем кад крене.
*

Буде ли сат сутра стао
А ја исписао све стихове своје.
Пустите тишину, погните главе.
Нека се покојног песника више не боје.
*

Ако сат сутра случајно стане
Склопите корице похабане књиге моје.
Нека их прекрије блато и прашина.
Прихватам, Крив сам. Јесам!
Опростите нисам умео боље.
*

Буде ли сат сутра стао
Реч часну дајем целом свету!
Долазим на парастос свој.
Конечно слободан попут птице у лету.
*

Ако сат сутра, случајно стане
Опростите молим, можда будем ван себе.
Да будем критичар када представа крене
Оставите место у првом реду
Сат кад стане једном за мене.
*

Желим да видим свој последњи дом
О коме сам у књигама читао често
Тамо далеко где чека ме Бог.
Где небески свод биће ми престо.
*

Ако сат случајно стане
Одаћу почаст себи самом
Дајем на знање нека се зна!
Пре него кренем на пут тамо.
Опроштајни говор одржаћу ја!
Дајем на знање нека се зна!
Сат кад стане једном за мене
Последња песма је минут ћутања.
покојнику казаћу све што нисам гласно.
И у том часу биће му јасно, да нисам ни
смео гласније до шапутања .
*

Сат је стао!
Себи одржавам обећану реч
дошао сам на сопствени спровод!
Можда сам и проклето закаснио већ.
Ово је мој задњи стих
И у песни мојој недовршена рима.
Нека у епитафу буде само једна суштина
„Живот је парастос" Последњи поздрав
од песника покојника свима.

СЕНКА

Узалуд мајска киша искапа капи кроз
подеране облаке.
Ноћ глува не чује песме.
Пишем корацама стихове по асфалту.
Рецитујем јој поезију ненаписану.
Само сенка је чује.
Сенка покисла крај мене.

АУТОИМУН

Болестан сам,
Тако је морало бити.
Да пролеће јесен ми буде, а лето попут
кошуте грм морадох прескочити.
Болестан, попут брезе бисерно беле коре
трулити. Као залутала клица морадох
од живота учити. Како ветру пркосити.
Крошњом зеленом хлад начинити.
Међу трњем и коровом крошњу развити.
Листове од варљивог марта промрзавати.
Корењем отрове пити.
Клијати, разгранати, небу облаке
досегнути. До априлске благе зоре сунцу
се веселити. А тада стабло одлучи се
разболети, себи наудити,
да сокови живота пресахну, росу
пресушити.
Лишће себи кидати, Венути.
Гране земљи одбацити.
Умршено корење преполовити
Дебло иловачи подарити.
Болестан сам.
Летом се почех са собом борити.
Сунцем хранити, грмљавином
разговарати. Олуји признати.
Болестан сам.
Исклијајо сам у погрешној шуми међу
четинарима, знадох различито цветати
другачије олистати.
Болестан сам, то не желез шуми скрити.
Па и ако дође зима и дебло под снегом
последњи пут ћу поклонити.
Ка сувом камену ћу се повити.
Стену пољубити. Реку загрлити.
Пањ у земљи као аманет изданку
оставити. Да здраво иште међу својим
шумама израстати.
Пупољцима се у висине винути,
Олистати, росом заливати.
Рађање сунца с планина славити.
Сутону радовати. Звезде бројати.
Морима певати. Болестан сам.
Тако је морало бити,
Бити или свенути.
Аманет постојања да се мора борити.
Болестан сам,
тако је морало бити.
И бол је живот.
Мора болети.
Болети и трнути.
Песмом болест превијати.

Дејан Петровић Кенац, Крушевац

ТРЕНУТАК НЕКИ

Под своје скуте месец сам с'крио
Све сјајне звезде што небо красе
И у тишини те ноћне тмине
Тражио сам некога да ме спасе.

У лудилу својих неостварених жеља
Ходајући кроз илузије по своме уму
Негде у ћошку своје маште,
Безличан, празан угледах њу.

Пројекција слика брзо се шири
Као по траци немог филма,
Пожелех да небо са њом бојим,
Раздраганим бојама док траје игра.

Без речи гледах је тако дуго,
Желећи тренутак страсти и греха,
Први сам знак од ње чекао
Са смешком ме гледала недоречена.

Реших да волим, да будем частан
Да јој покажем страст што у мени букти
У виртуелном свету свога ума
Желео сам само да ме љуби.

Жеља је остала у мојој машти
Тренутак неки у полумраку,
Њене су очи палиле ватру
Велику, снажну у мени јаку.

Вратих месец, звезде да сјаје
Далеко са другима да чекају зору,
Можда ће некада доћи до мене
Тренуци са њом који ме зову.

КОРАЦИ ТВОЈИ

Чезња плеше са тугом
Сећања у служби самоће
Вино ми не да да заспим
Па будан сањам кораке твоје.

Плес љубави у ноћи
И вино што чезњу не гаси
Самоћа уткана у кости,
Јауком зовем те својим.

Без тебе плешем кроз живот
Црне мисли музику поје,
Не смем трезан да заспим
Још увек чујем, одлазеће кораке твоје.

НИСАМ ТЕ ЗАБОРАВИО

Нисам заборавио а хтео сам
Ту бујну косу боје жита,
И њене невинне очи,
„Да ли ме волиш,, кад пита.
И тај њен осмех заносни
Крхко тело, посебан додир
Који ме прати, не одлази
Јер још је ту у мени.

Нисам ни престао да је волим
А тако сам хтео од беса
Да је ишчупам из аорта својих
Бацим на сметлишту живота.
А она постоји негде у мени
Залепљена у мојим венама
Изађе понекад пред очи
Онако нежна, бледога тена.
Само се тада године врате
Њен лик ме посети у снове,
Даљина светова наших
Као да ме поново зове.

Лице се моје озари срећом
Руке полете у тај сјај звезда
Ка нашем месту некада тајном
Гаражи малој, седишту тесном.
А где сам ту ја ког нема више
Онај дечак из њених очију
Што јој је сузе пољупцем брисао
И љубавне песме за њу писао.
Тишина сада спава у мени
Правим се да не видим њен лик
Један тренутак са жељом оста
Свако да нађе покој и мир.

ЖЕНА СУМЊИВОГ МОРАЛА

Кришом сам крао тренутак
Завијен у машти своје жеље,
И био сам лопов из сенке
Гледајући њен лик док се смеје.

Опседнут, очаран уједно сломљен
Од жеље да буде моја,
Само су очи знале
Кроз тишину да виде даље.

Топлину тражих у санти леда
Ко просјак испруженог длана,
Залеђен гледах тај поглед врели
Желећи да се у њега уселим.

Шта ме то вуче, где ме то води,
И да ли смем, да сањам будан,
Усне су њене пут ка слободи
Бег из затвора где сам окован.

И зато пуца, стрељај осмехом,
Нека из очију полете стреле
Ватреним погледом мој да исечеш
Да ме убијеш и моје жеље.

Љиљана Марјановић, Крушевац

НЕ ИДИ У ПРОЛЕЋЕ

Остани! Не иди! Не у пролеће!
 Ено зову те стотину жутих сунашца
 са жбуна керије,
 роса плаче са класова лупине
 и царске круне,
 и нарциси савили жуте сурлице.
 Ко ме да мирише шебој у предвечерје
 док грлице свијају гнездо
 у крошњи старе трешње?

Ко да обере младо лишће
 И уредно смести за зиму?
 И пасуљ онај округли, шарени,
 Нестрпљиво чека да га твоја рука
 спусти у топлу земљу.
 И боб се љути, јер већ је касно!
 Не иди! Врати се!
 Јагоде већ су цветале,
 А лале тужно скупиле латице.

Столица празна на балкону,
 поред ње пас тужно цвили.
 Икона плаче. Угашено кандило.
 Све тугује и чека да се вратиш.
 Не иди у пролеће,
 осушиће им се душе од жалости.
 Набери горке траве за горку бољку,
 стави у еликсир и наше сузе,
 поглед Богомајке.
 Моли је да те још не зове!
 Нека те спаси љубав свих нас који
 Смо душу ти знали.

А када оркан заврти твоје дане,
 одброји задње минуте,
 поломљен пампас зацвили
 последњу ноту,
 можда ће неко да се сети
 да је баш ту,
 испод тона сивог бетона
 била шарена башта
 и у њој жена горда и своја...

Не иди! Не у пролеће!

Милош Ристић, Крушевац

КОМШИЈА

Нит их познајем
 Нит их знам
 Ал сам комшија
 Оближњи маркет
 Чини нас ближњим
 Ум ходнику сусрет
 Чини нас ближњим
 Нит их познајем
 Нит их знам
 Ал сам комшија
 И коме је
 заједничка шија
 константа свих комшија
 И шта су све прилике
 И неприлике
 и сунце што сија
 и како то утиче на оно
 ком-шија
 Нит их познајем
 Нит их знам
 Ал сам комшија

*

Зашто постоји велико
 ако је мало доста
 Време окретања образа
 у времену поста
 Можда се нисмо ни познавали
 Камоли причали немоли дружили
 Једно смо другом маску пружили
 Лепе су нам маске истинске и праве
 Не лице на маске
 и не стављају се на главе
 Стоје саме онако како не би ни у
 најлуђем сну замислили
 Нисмо ни хтели а јесмо били
 Нисмо се фолирали
 нисмо се чак ни трудили

ЦИЛКА МАЛО МАЧЕ

Мало маче седи
 и ништа не ради
 и ништа не гледи
 и мало се хлади...

Мачка лиже реп
 мачка гризе џеп
 мачка мала мачка
 целог тела бела
 и једна, црна, тачка.

Једна црна тачка,
 поред мале главе,
 и зелене очи,
 некад браонкаве.

Мачка реп свој јури
 па се мало дури
 онда жмури глава
 и опет се - спава.

Маче од месеци осам,
 и још девет дана,,
 нити зна штошта, нити има мана.
 Савршенство мало, мало и одвеће,
 Веће, увек веће, од највеће среће.

Стално трчи,
 Вамо - тамо,
 Своје главче да завуче,
 И нестане, само.
 Где је наша мачка,
 Где ли сада оде,
 Само чујеш, мау, мау,
 Из срца комодe...

Опет је просула млеко
 Опет разбацала храну
 и оставила длаке
 и извадила смеће
 и огребала кваке,
 и, ко зна, шта треће...

Дарко Мирковић, Београд

СЛИКА ХЕРОЈА СА КОШАРА

Погледам их тако, на слици ми сви исти,
Исти опис сваком да пришијем могу,
Молитву за душу, њихов образ чисти,
Да им утре стазу, на путу ка Богу.

Погледам их тако голобраде, младе,
Са осмехом, пркосно, поносито стоје,
Да л' уопште знају шта то тамо раде,
Знају ли да последње, своје дане броје.

Погледам их тако сигурне и смеле,
Поврх глава видим ореоле сјајне,
Устрептао ваздух од крви им вреле,
Испарења клетве или свете тајне.

Погледам их тако и схватам да знају,
Да не носи их струја по временскоме
мору,
Да се не сећају, не жале ил' кају,
Да не маре за јуче и сутрашњу зору.

Открићу вам тајну што само они знају,
Да се живи за тренутак и за вечну славу,
Да за друга покрај себе животи се дају,
Брига се за друге брине, не за своју
главу.

Да се свако бори за груду родног прага,
За матеру и сестрицу, брата, оца свога,
Да гине се за отаџбину и не плаши се
врага,
Породица и слобода, дар су нам од Бога.

Све то они знају, све то осећају,
Чисте свести у бој сутра крећу,
Одлучношћу својом све нас поздрављају,
Јуче, данас, сутра, ја им желим срећу.

ПОРУКА ОД СРПСКОГ ЦАРА

Са небеса дошла ми је,
Порука од мога цара,
Ко сад мора о Србији,
Да се брине да се стара.

Увек сами свагда били,
На почетку писма стоји,
Нема вам до брат уз брата,
Браћо моја, Срби моји.

Вели даље у поруци,
Да пренесем српском роду,
Да се стара за светиње,
Да се бори за слободу.

Каже нам да поносан је,
Што нас има, што нас оста,
Што још види у корову,
Да божура има доста.

Пренеси нам да све види,
Дошли су нам црни дани,
Бол сад мора да се трпи,
Част и српство да се брани.

Мука то је увек била,
Никад лако издржати,
Кроз векове то што јесмо,
Срцем мора да се плати.

И на крају Душан пише,
Да у друштву силном стоји,
Сваку реч што нама шаље,
Са светима нашим кроји.

И сви скупа поручују,
Док ти писмо пишем сине,
Да вас гледа, да вас чува,
Свита светих са висине.

Преци ваши нису клекли,
Зато стоје ту са нама,
Ту су децо, да вас воде,
Да вам кажу ми смо с' вама.

СТИХОВИ МОЈИ

Стихови моји су живе,
Бљештаве искре у ноћи,
Који мисли тмурне, сиве,
Остављају у самоћи.

Док их пишем, то из мене
Ветар носи емоције,
Па их бруси он од стене,
У калупе златне лије.

Бруси их ко дијаманте,
За накит их обликује,
Да најлепши украс буду,
Кад их теби он дарује.

Поклањам ти стихове своје,
Поклањам ти себе кроз њих,
Као капи душе моје,
Дарујем ти сваки свој стих.

Брусим их ко дијаманте,
За накит их обликујем,
Да најлепши украс буду,
Кад их теби ја дарујем.

Сваки стих је прича нова,
Безброј их је сашивено,
Чак и сада, песма ова,
Нешто ново, нечувено.

НА ОБАЛИ (1997)

Месец је примио у своје крило
Бескрајну пучину плаву,
А јато звезда што траже самоћу
Нежно се спусти на моју главу.

И милују таласи у мирисној ноћи
Обалу хладну и милу,
У сваку пору мог немирног бића
Уливају неку чудесну силу.

Понекад помислим да је све равно,
Као да нема прекрасних гора,
Равница се улила у моје очи
Све због тих таласа, тог мора.

И дивно је море,
шум таласа бројних,
Дивни су месец и безбројне звезде,
Поветарац благи од хиљаду миља,
И мисли моје што кроз главу језде.

АМАНЕТ

Над Србијом нашом светом, надвила се силна туга,
Са свих страна облећу је крвожедни стрвинари,
Очњаци им заорали црну земљу попут плуга,
Загрмео звук немани, спокој и мир да нам квари.

Голем терет навали се, суша прети да помори,
Лажима нам трују душу, завађају брата с братом,
Авети нам очи ваде, смеју нам се ти злотвори,
Ликују и омчу стежу за крвавим нашим вратом.

И све чине не би ли се духом нашим заситили,
Крвљу нашом напојили, историјом оденули,
Не би ли бар на тренутак укус славе осетили,
На трен само живи били, из незнања васкрснули.

Ал не бива то баш тако, лако да се отме туђе,
Да се уђе и ушета са оштрицом љутог ножа,
Да се гордо домаћину преко кућног прага пређе,
Мора да се спозна тада, колко кошта вучја кожа.

Колко кошта историја нашег светог српског рода,
Грачаница и Дечани, и сви наши преци свети,
Колко кошта наша земља, са извора наших вода,
Е па вреди она нама, да се за њу ваља мрети.

А ту тајну немам не зна, па облеће опуштено,
Косово нам, душу нашу, разапиње на све стране,
Победничко коло игра, поскакује разжарено,
Помислила крај је близу, сасекла је наше гране.

Од предака нама оста, нада да ће дан да сване,
Па сећање док је живо, немој да се бринеш мати,
Има ко ће да те брани и да вида болне ране,
Душманина да натера, направљени цех да плати.

МОЈА ЈАСНА

Моја је Јасна, онако, баш богиња права,
И баш онако, опуштено, све на њој је страва,
Волим како пише писма, дише, како спава,
Све гафове њене волим, као да је плава.

Моја је Јасна као море, дубоко и бистро,
Чисто срце, чисте мисли, сваком жели исто.
Без злобе је и пакости, праисконска душа,
Не либи се да помогне, понекад и слуша.

Волим када се онако, дуго, држимо за руке,
Тад постане све спокојно, тад нестају муке.
Волим да је у врат цоким, тад се цела стресе,
Волим њене безглутенске и остале смесе.

Волим кад на усне стави, прстић када спава,
Ал не волим због мигрене кад је боли глава.
И не волим кад се мучи, кад је боли тело,
Што јој увек зима, хладно, и никада врело.

Волим њене слатке очи и обресе лица,
Њене сталне покушаје да запева ко птица.
Волим начин на који нам децу успављује,
Тад анђео се насмејани крај ње појављује.

Моја Јасна није, онако, сва без грешке и мане,
Али их је јако мало, ни у стих да стане.
Па бих риму ове песме покварио силно,
Кад бих пола стиха уметнуо грубо и насилно.

Моја је Јасна, онако, баш богиња права,
И баш онако, опуштено, све на њој је страва!

Љиљана Тамбурић, Крушевац

ТАКО БИ СЕ РАДО БАЦИЛА ПОД ДУГУ

Тако ми је јутрос у прозорска стакла
покуцала млада зимзелена грана
сањиве ми очи лепотом дотакла
природа јој дала изглед филиграна.

Па ми свежи мирис пробуђеног јутра
раздрма сва чула заспала одавно
осетих да нешто каже ми изнутра
да не може више да нам буде равно.

Тако бих сад радо отишла одавде
у борову шуму што ко човек дише
да легнем на траву у дебелом хладу
о природи песме одатле да пишем.

Тако бих се радо умилала на зденцу
и попила воду што на бор мирише
дивила се цвећем исплетеном венцу
погрла под себе разнобојно лишће.

Тако бих се радо бацила под дугу
да се боје њене разлију по мени
да створим од себе неку личност
другу
ко врба крај реке да се зазеленим.

Тако бих се радо распевала наглас
да се од планина чује гласни ехо
везала бих птице за танани појас
да с њима одлетим под небо далеко.

О како бих данас урадила нешто
што ће да ме распе природи у крило
само кад бих могла да одбацам вешто
оно што сам до сад живела и била.

Па да ми се врати исконско памћење
да сам и ја део те зелене приче
део земље, воде, ливаде и стене
и да моје очи на изворе личе.

ЉУБАВНА

Живети се може на камену хладном
са судбином цвета, а са телом жене,
све док твоје очи држе ме у себи,
ликом, док ти црне, осветљавам зене.

Из прстију твојих, извори се точе
прозирни и топли, као душа твоја,
њом ми мијеш лице, додиром од пене,
са кога се скида девичанска боја.

Будиш нежним гласом успаване шеве,
тек смишљену песму из кљунова крадеш,
шапатам је кријеш у увојке плаве
па ми као поклон пред спавање дајеш.

За оно што јесам, не тражим за узврат,
а добијам свемир са хиљаду сунца
и у њему трунку од атома мању,
црвену и топлу, у облику срца.

Не треба ми храна, не постоји тело,
постала сам мања од најмањег врапца,
можда некад, зрно, да повратим снагу,
од рибизле, зреле, у боји шампањца.

Живети се може на камену хладном
са судбином цвета, а са телом жене,
све док твоје очи држе ме у себи,
ликом, док ти црне, осветљавам зене.

ДЕЦИ СУНЦА

У пољу жути војници, прате сунчани траг
подигли расцвале главе, роса им низ лице лије
црна им падају зрнца, ткајући под стабљиком саг
пркосно подижу главе, док сунце им младост пије.

Сањиво, увече скупе, златасте латице круна,
савију стидљиво главе, извију вратове танке
од сутона и од магле, кријући црнкаста зрна
успављују уљно благо, претворени у кићанке

Једном је познати песник на платно хтео да стави
лепоту детета сунца, што снагу радости има
равницу коју је Мика, песмом умео да слави
реши да сунцокретима, закити кад дође зима.

Па од те силне топлоте, отопише му се боје
и златно прахје се просу по рукама уметника
оде под земљу тек тако, носећи жуто ко своје
и данас на штафелају, започета лежи слика.

Ван Гог их стави у вазу и наслика их на платну
овековечи тренутак, с жутом у три нијансе
том сликом природе мртве,
усмрти живост им златну
ка сунцу да се окрену, не беше никакве шансе.

Можда ћемо и ми нићи, на ливади као травке
ил сунцокрети радосни, ко јесењи просиоци
можда ће и наше семе, да кљују јесење чавке
и српом нам главе секу, распевани жетеоци.

Лидија Бајкић, Ћићевац

БИЛА ЈЕДНОМ ЈЕДНА ПРАВДА

Сахранисмо данас једну бабу
Рекли су ми Правда да се зове.
Народ на њу има тачку слабу
Па сад плаче целе ноћи ове.

Заплакаше сви људи у крају
Сви војници, ратници и сав народ наш
Заплакаше и анђели у рају
Сад сви плачу, плачу на сав глас.

Нека бију сва црквена звона
Умрла је данас једна Правда
Нек' црквењаци бију звона ова
Нек' сви знају да сад царује неправда.

Поворка је била јако дуга
Сад сви плачу, плачу на сав глас
Дођоше јој и рођаци са југа
Да сви заједно оплакују нас.

Кроз сузе су причали о њој
Да је свима била увек драга
Крстише се као да полазе у бој
Сад све оде, оде све до врага.

НЕ УМЕМ НИКОМЕ ДА ТЕ ИСПРИЧАМ

Причају о љубави равној свим чудима
Живе живот који је сваки сваком сличан
Такве кажу нема међ' људима
А ја не умем никоме да те испричам.

Говоре о осећањима којих нема нигде
А свака љубав једна другој слична
Кажу још да их та срећа до неба подигне
А ја не умем никоме да те испричам.

Причају о радости што им
прожима душу целу
На начин који је сваки сваком сличан
Кажу да до тада не осетише
ту пожуду врелу
А ја не умем никоме да те испричам.

Кажу то је срећа
која им обузима цело тело
Сва њихова прича једна другој слична
А ја све то посматрам немо
Јер ја не умем никоме да те испричам.

Да ли је то љубав
о којој свако треба да зна
Или кад волиш на начин
који ником није сличан
А можда је љубав
кад у мислима целу себе дам
Или је љубав кад не умем
да те никоме испричам.

ГДЕ ЛИ ЈЕ МАРИЈА

Где ли је сада Марија?
Жена анђеоског осмеха и душом детета
Сада је већ неку годину старија
А при помисли на њу
и даље ме обузима сета.

Један вечни сањар радује се њеном лику
Та жена која би својом лепом залудела и
највећег светског песника
И свако ко је био заљубљен у њу чува
још увек њену слику
Радује се њој као да је она најлепши
украш пролећног весника.

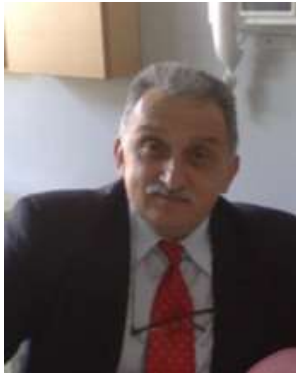
Прича се да је напустила наш град
Заљубила се и кренула
трагом љубави неке
Ја се често питам где ли је сад
Отиснула се у неке светове далеке.

Кажу да је у том далеком свету срећна
Има своју породицу и топли дом
Кад је она срећна
тада је и моја радост дупло већа
Знам ја Марију,
сигурно опет ради све по свом.

Наш град и даље памти
звук њених потпетица
Њену смећу косу, очи боје жада
Куда је нестала та лепотица?
Где ли је отишла из нашег града?

Не слути да јој један вечити
сањар пише писмо
Да и даље машта да је негде сретне
Иако се видели дуго нисмо
Знам да сваки мушкарац би пожелео да
њено срце одгонетне.

Где ли је сада Марија?
Жена која је лепа као да је стигла из
неког грчког мита,
Сигурно је већ неку годину старија
Питам се ја а и Крушевац се пита.

Милосав Ђукић Ђука, Крушевац

РЛИЦА

Из Здравинџа када кренеш,
 мораш зором да пораниш,
 па на косу кад изађеш,
 да на длану село видиш
 и пејзаже и облаке
 ко у бајци описане.
 Кад наставиш чарном гором,
 стићи ћеш на раскрсницу,
 видиш цркву и Змајевац,
 у даљини Иљадницу,
 ту је Бучје с хладном водом,
 добро дошли у Рлицу!
 Црква света, Огњена Марија,
 као драгуљ насред села сија.
 Док пред истом данас стојим,
 младости се сетим давне,
 видим слике са сабора,
 где шетају цуре бајне.
 Остало је у сећању,
 кад смо некад били деца
 на сабору у Рлици,
 селу подно Јастребца.
 Кажу да је зими,
 Рлица сва бела, само иње
 на гранама и сметови насред села.
 А Јастребац седи лењо,
 са Ђулице и Сестрице
 увек гледа своје село.
 Кад пролеће замирише,
 живот креће песма с'ори
 Иљадницом чобаннице,
 свака своме стаду збори.
 И јагода и купина у Рлици свега има,
 ма где били, ма где пошли
 у Рлицу добро дошли.

ЗДРАВИЊЕ

Баш је лепо бити твој,
 лепо је имати тебе у грудима;
 и кад си звездано,
 и кад то ниси,
 најлепши завичај
 за мене ти си.

Ти си мени дало
 то што си имало,
 а ја сам узео
 и у души понео
 све што сам умео.

Пролазе године,
 једна за другом
 живот се живи,
 ма где био.

Лепоту родног краја
 не могу да надкриле и замене
 шарена светла велеграда.

У црквеној порти твојој
 колико јуче седео сам сам,
 остарели јасенови,
 стар сам већ, видим и знам.

Сетих се сабора многих,
 граје, галаме, разних парфема,
 закићених фијакера и чеза,
 најлепших девојака и жена.

Данас су друга времена,
 сабору се не радује нико,
 само се у кафани чују
 твоји звуци, стара хармонико.

Богдан Јевтић, Крушевац

ОДРАЗ ДУШЕ

Из длана ми ниче цвет,
савршено леп,
орошен кристалима росе,
журно ходају ноге босе
да осетим мирис твоје косе.

Одраз си моје душе,
километри се руше,
скраћујем их у милиметре,
с тобом су мисли моје.

Шапатом казујем
магичне речи,
заједно у времену постојимо,
осмехом универзум да обојимо.

Усидрена верност у откуцају срца
постаје заклетва,
вредна као на длану
златна шкољка бисера.

Достојанствено буде се страсти,
једно другом све желимо дати,
а то у две речи може стати.
"Волим те"!

ЈУТРА НОВА

У секунди погледа
љубав се рађа.
Летимо изнад облака
до звезданих висина,
срца заувек загрљена
и када нас дели даљина.
Титрају дамари у души
жељни љубави.

Дуге ноћи у самоћи
скраћује машта и сећање на
нежне осмехе и давања,
несебичног пожртвовања.
У загрљају снова
чекам јутра нова.

НЕ БРОЈИМ КОРАКЕ

Ређају се слике прошлости,
нису се дешавали порази,
а били су тешки дани.
У божанственој тишини
ум остаје на површини.
Спознајом заустављам лутање,
ходам стазом истине,
складиштим мудрост кроз време.
Прозор живота осликава
стварност сваког дана.
Расте срце у радости
због близине светлости.
Ближе су небеске даљине,
храбро корачам у висине.
Стазе покајања нису лаке,
поносан не бројим кораке.

Данијела Булатовић, Крушевац

КАД ЉУБАВ ПИШЕ

Неке се књиге ћутањем пишу
мислима о теби исписујем стране
па онда видим колико туге
у једну књигу може да стане.

Неке се песме исписују чежњом
у песми свакој споменем ти име
па онда видим колико среће
стане у стихове и све моје риме.

Неке се приче исписују жељом
а жеља је некад од свега јача
па приче онда на драму личе
препуне смеха и препуне плача.

Неке су речи огледало душе
уме песма моја, некад да те боли
кроз песме и приче видиш шта ми значиш
да посебан јеси, кад те песник воли.

ПРОЛЕЋНА ПЕСМА

Кроз пролеће увек почињем да живим
све заносно буја, мирише и цвета
сваком новом цвету искрено се дивим
ко љубави свакој од постанка света

Пролеће и љубав заједно се буде
и мирисом бистрим надахњују снове
па поново желим неке жеље луде
почињем да пишем неке песме нове.

Све је тако мило, певају славуји
ваздухом се шири мирис јоргована
за песнике једно од најлепших доба
кад поново крећу стазом срећних дана.

Уживам у сунцу, док лагано газим
стопалима босим по кошеној трави
у коси ми цвет од трешње расцветале
душа ми је срећна и сањам на јави.

Гледам како гране додирују небо
док удишем мирис што просипа цвеће
и више не бринем, знам да је све добро
са пролећем овим све на боље креће.

КАД МИ НЕДОСТАЈЕШ

Кад ми недостајеш затворим очи
пред очима најлепши, насмејан, мој
па глас ти чујем, кроз осмех кажеш:

„Увек и заувек ја сам само твој“

Кад ми недостајеш ја нисам тужна

знам и ја теби недостајем јако

овакву љубав, нежну и јаку

не даје Бог да је има свако.

Кад ми недостајеш замислим жељу

у мислима ту си, један дах од мене

кажеш ми „душо“ и „срце моје“

и све су ми жеље испуњене.

Кад ми недостајеш ја слушам песме

оне, уз које ломе се чаше

песма нам душе одавно спаја

и све су лепе и све су наше.

Кад ми недостајеш замолим месец

да путеве тамне обасја твоје

да бди над тобом, к

ад се враћаш касно

да ми сачува то благо моје.

Кад ми недостајеш сећања враћам

на оне дивне речи изречене:

„Нећемо никад једно без другог,

ни ја без тебе ни ти без мене.

Кад ми недостајеш љубав ти шаљем

не дам да туге радост угуше

јер ми смо ипак две половине

два иста дела од једне душе.

Аријана Хинић, Крушевац

АКО ТЕ ИЗГУБИМ ОПЕТ

Ако те изгубим опет
и душу ти поклопи дунавски талас,
ловићу је под тврђаве сенком
као стари стрпљиви алас.

Ако те изгубим опет
и телом се проспе олова зрак,
срце ће моје крхко и болно
дамарима терати мрак.

Ако те изгубим опет
док бујица суза гаси свећу,
сазнаћу како се губи оно
што никада имала нисам
и никада имати нећу.

НЕ ПУШТАЈ МЕ

Никад ме не пуштај сувише близу
разуму здравом и чистој свести,
да могу у миру, у заклону мрака,
желети, хтети, волети, мрети.

Никад ме не пуштај сувише близу
ни трагу птица у ниском лету,
сломићу љубоморно, крила свакој,
да могу те чувати у своме свету.

Никад ме не пуштај сувише близу
 отопићу снегове нападале кришом,
 разлићу давно ужарену лаву,
 избрисати сећања монсунском кишом.

Никад ме не пуштај сувише близу
пожелећу заувек остати твојом.

АКО ТИ ЗАТРЕБАМ ИКАД

Потражи ме слободно,
ако ти затреbam икад,
одаћу ти тајна мјеста
на којима се кријем.

Потражи ме
под отопљеним воштаницама
и каменим жртвеницима,
тамо проводим ноћи.

У јутрима ме потражи
на згореним огњиштима
вечерњих страхова
и тихих самоћа.

И немој туговати
што нисам налик Фениксу,
он је само глупави мит,
спаљени се из пепела
никад не дижу.

А немој ни плакати,
јер крилима мојим
влаге не треба,
морају слободна летјети.

Ако ме о подневу тражиш,
узалуд ти пос'о Сизифе мој,
с врагом ништа не потписах.

Протјерали су га
црвенкасти облаци
изнад винограда,
у долини мог детињства.

Слободна ми душа пјева оду
цвјетовима трешања
и с пчелама се мази.

Нема она времена,
ни снаге за парадокс и лажи.

Па ипак,
ако ти затреbam икад
и о подневу,
ти ме слободно потражи.

Снежана Поповић, Крушевац

ЧЕКАЛА САМ ТЕ...

Чекала сам те....
 свих ових година.
 Од дугог чекања се
 замало нисам уморила.
 Помислих, све је то негде
 давно већ записано,
 како бих зарад тебе и себе
 нашу љубав сачувала
 и узбуркане животне реке
 искушења препливала.

Без твојих додира,
 хиљаду и једна ноћ немира.
 Без твојих лепих манира,
 сама у тишини свемира.
 Љубав је увек и сада,
 а не јуче или сутра.
 Снажна ал ипак крхка
 и рањива сваког тренутка.
 Сакривена од туђих погледа,
 чека нека боља времена.

Наслудићу лепоту и знању,
 долазак твој срцем осетићу.
 Лагани корак препознаћу,
 жељу у пуној снази и моћи.
 Стрепим, ал не дам се, издржаћу.
 Као сува земља,
 Летњи пљусак сачекаћу.
 Љубав ова по мери је кројена,
 радосна сам што сам тим даром
 од Бога благословена!

КРЧАГ

Дајте ми крчаг пун љубави,
 из њега снагу и вољу да црпим,
 младост срца да задржим.
 Године монотоније што се нижу
 са њима не дај да отупим,
 од љубави праве не одступим!

Дајте ми крчаг пун животне радости,
 њиме да напуним све своје слабости.
 Ретки ми тренуци право весеља,
 због сталних стрепњи од невоља.
 У суровом свету без имало милости,
 тражим светлу тачку крепости.

Дајте ми крчаг пун поноса и раскоша,
 да њиме смело пркосим клану олоша!
 Људима без срца и душе,
 онима пуним пакости и злобе.
 Што не знају искрено да воле,
 ал туђи успех и љубав,
 највише их забеле.

Дајте ми крчаг пун мудрости,
 из дубине на ствари
 да гледам разборито.
 Узвишено но ипак скромно.
 Сачувај и склони ме
 од сваке бахатости,
 што води у гордост и отуђеност.
 Хоћу срчаност и вечну заљубљеност!

ЗНАЈ ДА НЕДОСТАЈЕШ МИ ЈАКО

Док седим сама, у тишини видим тугу.
 Празнину срца осећам већ годину дугу.
 Растанком нашим све се променило.
 И ништа исто није...
 утеху не налазим другу.
 Да замени те мајко не може нико.
 Знај, да недостајеш ми јако.....

Речи подршке, речи корисне,
 речи охрабрења
 никада више чути нећу од тебе,
 Буби најдража моја.
 Осташе ми само сећања
 на лепоту и доброту твоју
 што су са неизмерним болом отишле у рај
 Богу служити и с небеских висина
 молити се за нас.
 Знај, да недостајеш ми јако.....

Отишла си а да помоћи ти могла нисам.
 Борила се царски до самога краја,
 а ја веровала у чуда,
 не желећи да признам,
 да по тебе дошла је кочија последња.
 Заувек ћеш у мом срцу битисати,
 време те неће избрисати.
 Знај, да недостајеш ми јако...

Зоран Јовановић, Лесковац

ЖАЛ

Снијем ноћас - у кафану банчим.
Око мене циганке с' димије,
музиканти свирив неку тугу
цел' ноћ па ће вино да се пије.

Свирите ми онуј моју песму,
ш'пкам тијо, с'м они да чујев,
по жице нек гудало зацвили,
с'с глас нек ме певаљке милујев.

Оди 'вамо, у skut да ми седнеш,
у пазуке да ти паре турим,
док ми слuze низ образи течив
младос' жалим, ноћас не се журим.

Виолина за срце ме апе!
Кавал свире, тарабука бије...
слuze точим сас вино наздра'љам,
око мене док шушкав димије.

Певав с мене ба'че и сокаци.
Срце чука у душу милина.
Устрепкале газдинске девојке,
гледав мене, сиротињског сина.

А ја, ноћом, преко плот прерипим.
Доба летњо, к'д се сви успијев
кроз прозор ги у собу улегнем
па ме цел' ноћ сас пољупци пијев.

Еееј, како сам, сваку целиваја...
јастук везен, спаваћицу белу...
постељину гужваја од свилу
сваку браја - китку напупелу.

Свирите ми, онуј моју, стару...
како мајка имала је сина
што је живот на мерак трошија
пуста'ију, никад домаћина.

А с'г, жалан, згазило ме време...
још ме вуче преко плот да рипам
па кроз прозор, кад се сви успијев
да по груди целивке ги сипам

Моје беше ал' и прође брго
јоште жељан, кратко је трајало
с'г у снови тај мерак си снијем
подугачко мож' не би ваљало.

ПРАЗНА КУЋА

Празна зврји кућа на прадеду
прозори ву мијев само кише
на таван све попуцале греде
с'м још црешња некад замерише.

Угашено огњиште одамно
у оџак се угњездиле свраке
по авлију блато расквашено
само ора' раширио грањке

Там под амбар ућутао јарам
пукла руда на кола теглећа
уз њи виле у сламу бутнуте
само дуд још листа у пролећа.

На дувар још прадедине слике
а у ћошку каначе и грне
везен пешкир око огледало
само ја још по неки пут сврнем.

СВЕ ШТО ЖИВИ НЕКИ ОЖИЉАК ИМА

*Сергеј Јесењин -препев на лесковачки
Зоран М. Јовановић*

Све што живи белег носи неки
од малечко, од бога му дан
да ја несам песник туј међу вас неки
лопов би си бија, олош ваздан-дан.

Међу деца некад, малечак и мршав
увек бео друкши, увек бео херој
па сас нос искршен често модар, плав
врћао се крвав у топли дом мој

Кад пред мајку такав уплашену банем
кроз крваве усне и уз псовке гласне
Неје ништа – викам - саплете ме камен
све ће, мајке, јутре само да зарасне.

Еве и саг, ови дани, без траг
кад се мој крв врел смирује
из мене се нека безобразна снага
па у песму поче сама показује.

У строфе и песме, у све што напишем
кобајаги љубав у редови кријем
мож да се примети како бесно дишем
и да међу редови 'оћу да се бијем.

Некад још осетим силу, снагу мушку
нога сама пође ал' рука не слуша.
малечак кад бео, кршише ми њушку
а сад од све муке, крвава ми душа

И не викам крвав - на мајку ми - пламен
но на све битанге исцерене, гласне,
Ништа неје, ништа! Саплете ме камен,
до јутре ће само све да си зарасне.

Милена Вукоје Стаменковић, Берн

НАСЛЕЂЕ

Носим у себи
Животе
Сећања сачувана
Ликови и погледи
Који не постоје
Само су део
Моје енергије
Откуцаји мога срца
И само са мном живе
До оног тренутка
Кад кренем
Ка њима

ПЕСМЕ

Стада мојих речи
Зобљу поље поезије
Не одговара

Кривудавам стазом трагам

На сваком метру поља
Мехур од сапунице лети
Песниковом оловком прободен
Срцем га хватам

Песме траже саме себе
Луталице су у магли

Не дам да изађу
Пре рођења

ЈЕРИНИ

Ти
Која си овуда ходила
Једина сватила си
На почетку беше Реч
Али без дела

Храбро уронила
У воду
У темеље
Што град се зове
Видела камен на камену
Градњу
Знојем заливену
Увреде упила
Плакала

Да нико не види
Дању господарица
У царској одежди
Златно изатканој
Гвоздено владала
Ноћу, уплашена девојчица
Окриље тражила
Знајући
Да само с муком и самопрегором
Винути се може
У висине

Граду се радовала
Као свом детету
Чувала га
Да одрасте
Проговори

Са Дунавом беседећи
Сузама лице квасила
Слутећи шта долази

Само ти
Знала си
Какве олује
Претеће и страшне
Овде могу завладати
Авети смрти у Дунав бацала
Стрепила
Не показујући страх
У молитвама руке ломила
Спас од небеских светова
Просила

И док Град растао је
Дунав и ти
Та велика и моћна река
Били сте ЈЕДНО

Данас
Док прохујали векови
Моћним Дунавом плове
ТИ у њима уткана
Течеш
Широка и дубока
Винута у висине
Над својим градом
Сијаш постојана
Као звезда

Првослав Пендић Пенда, Крушевац

МЛАДО ВИНО

Авлија мирише на младо вино,
Са старе крушке детлић се чује,
У бачвари претаче вино фино,
Детлић не мари, по крушки кује.

Нека благота обузима тело.
То само младо вино може,
Да на вино замирише село.
Откуцаје срца с детлићем сложе.

По плоту висе вргови рујни,
Под стрехом дрема паприка црвена,
На црепу чуваркуће, цветови бујни
И све мирише на стара времена.

Кратак је дан за лепоту ову,
Уз златну јесен и њене моћи,
Кад детлић заћути, па чујеш сову
Са драгом женом и младим вином
Најлепше су златне јесење ноћи.

ХРАСТОВИ ДУБОВИ - МОЛИТВА

Нестају записи и молитве,
Храстови дубови стари,
Забошава постају жртве.
Умиру дубови, записи престари.

Падају дебела и трупови
Без литија и додола.
Стари умиру, не ничу нови.
Гасе се тихо уз шапат звона.

Заветина више нема.
Звона се чују све тише и тише.
Мој народ уморан дрема,
За кишу се не моли више.

Штитова старих сад нема више.
Умиру храстови, молитве старе.
Киша кад дође, све нам обрише,
Плави јер нема молитве праве.

ПОКРАДЕНИ ДАНИ

Мири се дан и ноћ.
Од Голије студен пири.
Модре се брда над долином
И све се смири.

Са Ђурђевић ступова,
Одсјај са крова пркоси.
Оде нам дан,
А ноћ – шта нам носи?

Утихнуше и лавежи паса.
Домаћини нахранили псе.
Мирна је то, племенита раса,
Али неке слутње у нама вре.

Чује се клепет нових катанаца,
Што никад не чусмо пре.
Каква је корист од ланаца
Кад је остављено све.

Дан и ноћ се мири.
И ми би да се смиримо.
Ал кроз срце студен пири,
И грудима зебњу шири.

Нађе се неко, па користи ноћ
Да нам штету прави.
Тад једино добије моћ,
А сутра дан кад сване
Грли се са нама
И краде нам дане.

ПОД БЕЛОМ КОШУЉОМ

Гри, сунце, гри
Спржи ми сумњу
Што под белом кошуљом носим.

Спржи грчеља
Што ми на душу
Црва сумње положи,
Да ми душу растаче.

Засијај, сунце,
Зраке своје сложи
Бедем снебивања сруши.
Раскомоти душу без гнева
Нек' не певуши, нек' пропева.

Мирослава Смиљанић, Крушевац

Старица

Што ми жао што сам остарила
што младост нисам искористила.
Па сам имала у браку среће.
Сада сам остарила
па ме нико неће.

Умро ми је муж, остала сама.
Око мене све је тужно.
Убија самоћа и све је тама.
Када сам била млада
нисам имала у браку среће.
А сада сам остарила
Па ме нико неће.

Кажу кад остари жена
прође она лепота њена.
А ја кажем нисте ни ви млади.
И ако бих хтела
Закаснила сам сада.

Настанила сам се

Настанила сам се
У твоју кућу
Има доста година
Како која година
Све ми је милија.

Настанила сам се
У твоју душу
Настанила сам се
У твојем телу
Настанила сам се
У твојим венама.

Настанила сам се
Па ми се не излази
Ту сам нашла оно
Што сам годинама
Тражила.

Успавала сам се
Под твојим крилом
Близу твог срца
У које је моје
Име урезано.

На твојим грудима
Сам осетила сунце
Које ме греје
И дању и ноћу.

Нећу никада
Одавде изаћи
Искрену љубав
Нигде нећу наћи.

Рекао па порекао

Рекао па порекао да ме воли
да сам у његовом
животу једина.
Рекао па слагао.
Није било истина.

Волео си мене
па си волео и
друге жене.

Твоје срце не зна
шта су боли.
Што се пати
када се изгуби
ко се воли?

Воли се искрено
само једном у животу.
Остави ме
не могу преживети
ту срамоту.

Не, лажи и преваре
моје срце само
искрену љубав тражи.
Није научило на обмане.
И лажи.

Мед

Ти си мала
Слатка као мед
Срце твоје хладно
Хладно као лед.

Усне твоје слађе
Су од меда
Да их љубим
Сваког дана
Баш ми се не да.
Као пчела када лети
Од цвета багрема на цвет
Да накупим коју
Капљицу меда.
Ја се трудим и никоме
Те не дам
Само да ја пијем
Са твојих усана меда.

Живота Трифуновић, Кобиље

ЧИКА ТОМИНА БАШТА

Негде испред Рибарске бање,
један пензионер, Тома се звао,
седео у хладовини испод дуда
и са друштвом лепо се одмарао.

У друштву се често и попије,
а уз ракију и мезе дође...
И Тома да учмалост разбије,
у нови подухват пође.

Паде њему на ум идеја
да испод дуда земљу обради,
па да на тој уређеној површини,
паприку и патлициане засади.

Лати се Тома мотике и ашова,
да што пре оствари свој план.
Стално ће копати и поливати,
биће му то посао сваки дан.

Трудио се и радио чика Тома,
ал све је узалуд било,
јер од плодова у хладовини,
скоро ништа није родило.

Нова идеја Томи на ум пала.
Ипак, мораће мало више да ради,
ал' прво што треба и главно,
што хитније ће, дуд да извади.

И завршивши тај мучни посао,
поново земљу обрадио.
А затим са новом вољом,
као у парку, поврће засадио.

И родили патлициани и паприке,
од милине Томи срце заигра...
Али свет углавном покрећу неприлике
и сваки нови потез, нова је брига.

Нема сад дуда, ни великог хлада
и нико да сврати да ракију попије.
Узалуд се Тома савршеној срећи нада,
њу нико је још дочекао није.

ИМАО САМ, САДА НЕМАМ...

Своје јади да испричам морам,
имао сам, није било давно,
кућу, шталу, обор, башту
и двориште велико и равно.

Имао сам воћњак и виноград,
плодне њиве, пашњаке травнате.
Радио сам кући и у фирми,
издржавао породицу и примао плате.

Укућани сви су срећни били
жена, деца, снаје, унучићи мали.
Било нас је скоро пуна кућа,
а сад једва пола смо остали.

Имао сам комбајн, трактор, фрезу...,
за у поље све што је требало.
Имао сам свакаког алата,
ми отишли, а то је остало.

Имао сам бунар, чесму, пумпу,
кера, мачку, зечеве шарене...,
ал' никада помислио нисам,
да ће све наопако да крене.

Имао сам, није било давно,
имао сам сада немам више.
Укућане, без којих сам остао,
главни кривци јесу " НАТО КИШЕ ".

Имао сам кућу и окућницу,
ал' на жалост, сад је нема више.
Ми одосмо, да би спасли главе,
а комшије све нам запалише.

Имао сам стоку и живину,
они тамо без неге осташе.
Али нису за дуго чекали,
суседи све поделише и поклаше.

У виноград зрело грожђе беру
у воћњаку јабуке и шљиве.
По'араше нашу дедовину целу
и за све сада нас криве.

Са бунара бистру воду пију,
на извору умивају руке и лице.
Они живе срећно и весело,
а ми смо постали избеглице.

Остадоше гробови,
цркве, манастири...
не горе свеће,
тамјан не мирише.
Имао сам,
није било давно,
имао сам
сада немам више...

Сандра Миладиновић, Мајдево

РЕЧ СРПКИЊЕ

Кад дође часак да се мре нека вас сузе не пеку
Разочарења сам просула сва низ моју вољену реку!

Кад дођу последњи минути и када храброст утихне
Ја бих поново да је скупим за оне преживљене
грехоте!

И молићу сам Бог зна за све ораче мојих рана
Што се од ожигљака подљуте
затворе па отворе од давних дана!
Гледала сам где отимате све од реда пред собом
Од својих без срама дрско присвајате
О како браћо зар и пред Богом?

И тако прођоше године куле и градове сазидасте
У злату окупани ликујете док Сирромаха се стидите
О како браћо зар не видите?

Проћи ће једном голгота што боли
Доћи ће неки нови људи смех ће се орити
Само се питам дал ће се Српски гором зборити?!

ПОПЛАВА

На велика врата сви би
Без грашка зноја ширили крила
А празне приче причају неке
Како кроз муке вија се свила!

Срећу радо купили сви би
Срљајућ душом у шаџи таме
И тако лако продали је
Да неосвојена весели дане!

А љубав сви би да чашом пију
Млађани, стари страшћу је мрсе
А она им се ко ноте зрака
Тако зналачки краде кроз прсте!

И сви би углед златом златили
Скупим накитом и сјајним дворима
Али за добро рђа не хвата се
Вечност не кити се милионима!

И тако поплава рашчисти дане
Разнесе мутне вирове тајни
Чекајућ Сунце тешко превиде
Да изгубљени пролазе сами!

ДЕЦА БОЛА

Знам ја среће моје где сте се родили
Нису вам пружили достојну радост
Тугу су давно ослободили
Да вршља свуда и кроји стварност!

А ви сте расли на земљи очаја
Од крви у боју саздану награду
Бол јој на прагу као навика
И свакој мајци голица браду

Дрзну се сила заклетва туђина
Да се без боја у крви мре
А туга одавно осокољена
Отвори ране ко никад пре!

Душе су ваше требале бити
Наивно драге а речи топле
Давно сте још заборавили
Да сте лептири жељни лепоте!

Растете успут зрите још брже
А душа није за то сокољена
Она би нову шетњу космосом
А вама дугују лекцију бројања!

Колико ДУГА још више звезда
А тек бескрајних и тихих немира
Свету је овом само до злата
А вама дугује бескраје свемира!

Још једно јутро и ново звоно
Наизглед исто исто ко пре
Нестали сте нам попит бљеска
У истом дану судбе ли зле!

А дужни смо вам рођени мили
Дечице наша анђели бели
Зашто се нисмо пре тога сетили
И истог дана злу судбу срели?

Стварност је слепа вас више нема
Још једна чета уснуних ђака
"Чувари" пре вас починуше
Због залуталих боли реч свака!

Угасле очи нису ко ваше
А ова кривица што сте патили
Вечно ће, вечно да нас пече
И све је мало да би вас вратили!

Знам ја среће моје где сте се родили
Нису вам пружили достојну радост
Тугу су давно ослободили
Да вршља свуда и кроји стварност!

"Добар вам "дан нестали људи
Где вам је оно право лице
Да ли бар глас чујете птице
Ово је доба изглед убице
А ви сте скице узалуднице!

Латинка Ђорђевић, Крушевац – Цирих

ПРОСУТА МИСАО

Нисам више уплакана
Светлуцава честица
На рубу ноћи
Што узноси месец млад.

Оловно срце ми је,
Црна крљушт што сја
Док вечност погледа
Након животних трагања
Следи пут избразданог образа.

Чујеш ли, туга није за публику,
У тишини то је пожар самоће,
Избећи не можеш,
Просипа страх,
Ни рањену птицу
Коју је опколио мрак,
Ни боју очију твојих
Са телом изнуреним
Увек присутним.

Познајем те, Мењаш се
А ја грлим и чувам те.
Увек смо били једно
Само ти и ја
Сада отвараш врата
Нових, непознатих димензија.
Узнемирује, плаши мисао
Просуता.

КРОЗ ВРТОВЕ

Кроз вртове, дугачке травњаке
Преко реке, каменог моста,
Дуж старог дрвореда
Наслоњена на дебло,
Старог храста
Чекам у тишини
Благо треперење
Црвене боје
Спев анђела
Мирис илузије.
Кријем ново небо
Натопљено бесаним ноћима,
Цвећем у прашњавим
Ђуповима од сунца
Откинута.

Ти са плавим очима
Маршираш око дрвореда
Дахом својим охрабрујеш
Речима чежње кратиш чекање.
Нагониш на пут
Где ћу трептати, певати,
Где бистри поток мирише,
Месец криви сребрним
Сјајем ко жижак издише
У фалтама пурпурне ноћи док
Траје чекање са причом
Кроз вртове.

АКО ТРЕБА

А к о, ако треба
Коцком леда
Угасићу сунце

Ако треба
Слушаћу казальке сата
Срећа је кратка.

Ако треба, бићу ружа
Која дрема, кад ниси ту
Кад те нема.

Ако треба, бићу мостић
Што два срца спаја

Ако треба, нестаћу
У вртлогу заборави.

Градимиr Карајовић, Крушевац

ЉУБАВНИ СНОВИ

Знам да си често сама
А ноћи хладне и дуге
Душа је немирна
Знам да се питаш где сам
И да мислим на тебе
А и ја немам сна

Дуги су дани без тебе
А снови пусти и тужни
На празном јастуку

А знам да ћеш једнога дана
За увек мени доћи
И са мном бити ту

Кад те видим, кад чујем ти глас
Сузе од радости потеку
А душа ми запева
Јер љубав је цвет и радост
Што се сузама залива

Дуги су дани без тебе
А снови пусти и тужни
На празном јастуку

А знај да ћу једног дана
За увек теби доћи
И са тобом бити ту

НАЈДРАЖИ ЦВЕТЕ МОЈ

Кад те видим тако лепу
У дубини душе задрхтим
Хтео бих ти нешто рећи
Од љубави истог трена
Све заборавим

Вриснуо бих све до неба
Кад бих смео да те загрлим
И умро бих истог трена
Само да те једном пољубим

Тешко ми је кад те видим
Да ми други цвет мирише
Смирити се никад нећу
Јер за тобом срце уздише

ЦВЕТЕ МОЈ НЕУБРАНИ

Колико сам те волео
Рећи ће ти свака грана
Јер те још нисам преболео

Знам да никад нећу моћи
Неке ствари себи опростити
Провешћу још многе бесане ноћи
Пошто моја ниси ти

Судбина нам није дала
Цвете мој да си крај мене
А ја другу нисам хтео

Јер не могу живети без тебе

Тешко ми је када видим
Да ми други цвет мирише
Смирити се никад нећу
Јер за тобом срце уздише

Цвете мој неубрани
Колико сам те лудо волео
Рећи ће ти свака грана
Да те још нисам преболео

ХВАЛА ТИ БОЖЕ ЗА СВАКИ ДАН

Зора зори
Дан се буди
С нама се душа
Кад устанеш весели

Сунце је оку
Срцу је плам
Хвала ти Боже
За овај дан

Ти си наш Бог
И спаситељ
Ти си наш Бог
И пријатељ

Даруј нам љубав, срећу
И душе чисте

Молим ти се Исусе Христе

Спушта се ноћ тихо је све
Већ месец светли и мале звездице
Анђели с неба доносе сан
Хвала ти Боже за овај дан

Саша Милетић, Крушевац

НОЋАС САМ

Ноћас сам ловац без трофеја
 Без позлаћене круне на глави
 На земљи невидљив мрав
 Ноћас сам згажени цвет у трави

Ноћас сам странац у рођеној кући
 Дављеник без сламке спаса
 У рукама поцепана слика
 Ноћас сам рањен остао без гласа

Ноћас сам луг без славуја
 Тело одвојено од главе
 Принето жртвовано јагње
 Ноћас сам биће без сна и без јаве

Ноћас сам у соби сенка
 Заплетена у мртав чвор
 Испуцала земља што облаке чека
 Ноћас сам тишином сломљен створ

Ноћас не знам ни к'о сам ни шта сам
 Угарак који се у пепео претвара
 Глуво сам доба без игде икога
 Ноћас сам шкољка што се затвара

Ноћас сам сломљена стрела
 Легло без голуждравих птића
 Зарђали мач без оштрице
 Ноћас сам пијан и без пића

Ноћас су ми порезана крила
 Црна сам кора буђавог хлеба
 Усамљени јелен у студени јутра
 Ноћас ми све твоје треба

РАСПУЋА

На раскршћу
 Лицем у лице
 Уста им нема

Милује јој косу
 Глава му на рамену њеном
 Очи су на земљи

Наручја им пуна
 Душе су празне
 Ковитлац у њима

Жал за пролећа
 И цвркоте птица
 Прошло се не враћа

Односи их ветар
 К'о листове са грана
 У непознате крајеве

И сутра ће сванути
 Леп и сунчан дан
 Да ли ће га видети?

МЕСТО

После толико година
 Очи су ти оне исте
 Јер време ти ништа
 Нарушило није

И даље си у истој улици
 Амајлију не мењаш
 Миришеш на исту привлачност
 И радују те оне исте боје

Корачаш већ по навици
 Смејеш се као и јуче
 Одлазиш на иста места
 И понављаш стихове Превера

Пушташ исте старе плоче
 Исто ти у башти цвеће
 Опет на тај бок лежеш
 И будиш се у исти сат

Са оним истим пријатељима
 Онако исто испијаш кафу
 Иста нога преко колена
 Као кад се наноси шминка

Само не знам
 Јесам ли ја за тебе
 Онај исти

Данијела Јевремовић,
Крушевац

ЗВУК ВИОЛИНЕ

Пољуби ми ноћас
усне ко зреле вишње
сочне,
као страст порочне,
црвене ко сок малине,
уз звуке виолине
за кафанским столом
док бијем битку са болом,
у боемској четврти
где ме тужне песме стих
у круг врти.

Доспи ми вина
нек се прелије чаша
као љубав наша,
ко звездана прашина,
нека се опијем заблудом
и пустом илузијом.

Нека поверујем
у твоје речи,
у стисак руке
нека ме твој осмех излечи.
Нека те ноћас слушам
и поверујем у лажи
када те на дну чаше
истина тражи.

Нека те ноћас
буди уз мене
ионако ће лажи
однети време
и зора што свиће
од тебе и мене
побећи ће.

КАП ВИНА

Сачувај успомену
на мене
Кад виногради озелене
И заплави се грожђе,
А чворци се сјате
У предвечерје на гозбу
Међу чокоте.

Као сваки песник
Волела сам
вино и песму
У машти летела
ко лептир
Са цвета на цвет
Кроз пурпурни свемир.

Мој свет је био саткан
Од птица и неба
Капљица кише на
тамјаници
И росе у трави где су
маслачци.

Мене је било
међу свицима
И промрзлим
голубицама
Међу поноћним
свирачима
По заспалим улицама.

Вечити боем
са срцем срне,
А снагом вучице
Ја сам корачала
кроз трње
Са душом огољеном
међу људе.

И никад
се нисам бојала
Осим за тебе и мене
Да нас
не прогута време
И живота
претешко бремене.

Моје друго име
било је љубав
У коју сам веровала
Да је као вино
што старија
То и трајнија
и постојанија.

Данас када си далеко
Чини се све је било
Месечева варка
Песникова фантазија,
пролазна илузија.
Једна кап вина
на уснама
И један трен
међу звездама.

Можда је вечност
само за Богове...

ТИ И ЈА

Твоја рука ми треба
И твој додир изненадни
Да ме окрзне твој
поглед
У пролазу
И твој смех у безизлазу
Па да полетим ко птица
Сломљених крила
До сна и бескраја
И недокучивог зрна
Људског постојања.
Да се ко немир уселим
У твоје тамне зенице
И као ватра разгорим
Утихле и покисле сневе
Заруменим зоре
И разгорим страсти.
Да ми уз чашу црног
вина
Шапнеш две, три речи
благе
Па да их утиснем у
сећање
Да ме чувају од
свакодневице.
Да се распе јато звезда
По хаљини боје меда
И зашусте по њој
цветови златни

Ко у пољу сунцокрети.

У смирај дана
Само желим да сам
жена
Са расутом косом
На твојом рамену
Као месечина изнад
мора
Као плима и осека
Као ти и ја
Овде и сада.

Драгојло Јовић, Крушевац

НЕКА ДРУГА ВРЕМЕНА

У туђем веку
Међ' туђим људима
Душа радост хоће
Срећу у грудима.

Ал' ветрови силни
Бију са свих страна
Сва стабла пуцају
Остаће без грана.

Где су оно застала
Времена нам лепа, мила
Зашто сада младунцима
У повоју секу крила.

А она би да порасту
Да полете у висине
Да погледом помилују
Реке, поља и долине.

И да знају међа где је
По сунчевом сјајном зраку
Да везане очи могу
Кућу наћи и по мраку.

Ни времена ова друга
Не сломише жеље, хтења
Да слободно расту, живе
Наша нова поколења.

Само видим остаје им
Тешко доба, тешка борба
Да ко људи с чашћу живе
Од туђина зулумћара
Сачувају име, њиве..

ДА ЛИ СИ НЕКАД

Да ли си некад ћутао дуго
Па пробао тишином да победиш себе
Да ли си тада разумео друге
Који никад нису разумели тебе.

Да ли те тишина у прошлост враћа
Па сваког греха мораш да се сетиш
Да ли у дубини душе паћеника
Свој бол додирнеш или га осетиш.

Кратко се траје за путеве дуге
Живот крај нас у мимоходу прође
Кад дођемо себи па се приберемо
Живот већ далеко, а старост нам дође.

И не стигнеш ништа да учиниш за се
Увек корак ближе а три назад ходаш
Све мислећи ту сам, ево стижем живот
Кратак ти је корак, брже, брже мораш.

Ал' не жали друже што репризе нема
Три живота нова научио не би
Да победник зна се још даном рођења
Само тихо чека, гледа сновиђења.

И све би зрачак и ко санак прође
Чекање је само истина и јава
У чекању силном истина нас чека
Вечност је за Бога, земља за човека.

ВИДОВДАНСКИ ЗАВЕТ

Браћо моја Српски витезови
На Косову што сте живот дали
Божур цвеће по Косову равном
Крвљу вашом у црвено цвали.

Од Лазара до данашњег дана
Српска душа о Косову пева
Нисте залуд своје главе дали
Цело српство о Косову снева.

Метохијом здравица се пије
Манастирска звона Косовом се чују
Све док вода низ Ситницу лије
Српском земљом чуће се литије.

Српска деца још имају снаге
Да чувају што им Бод подари
Да Косовско Метохијску земљу
Обрађују и дечицу хране
Дедовину од свих зала бране.

Одавно се белосветске вране
Окомиле на земљу нам милу
А не знају да је Лазар Косово
Волео ко' најдраже чедо му на крилу.

Аманет је Лазар српству оставио
Из Крушевца кад Косову крену
Да потомци своју земљу пазе
Да Видовдан славе, празник не погазе.

Ако некад сила буде моћна
У страну се мало Србадијо моја
Ничија до зоре још горела није
Метохијско вино Србин ће да пије.

Само сложено браћо и чувајте веру
Сила се не мери по оружју јачем
Већ по оном шта се бранит мора
А снага је наша Крвца витезова.

На Косовском бојишту најбољи су пали
Хришћанство и слободу крвљу заливали
Потомцима оставише аманет
Да се Косово чува ко' Видовдански завет.

Светлана Ђурђевић, Крушевац

ЖУДЊА

...и нек ме нема
у осмеху твоје
зачаурене страхом
обложене очајем
нек не будем ни тема
сећању ниједноме
...и нек ме нема
у уздаху твоје
избраздане сумњом
заслепљене сујетом
нек не будем ни сена
праштању исконскоме
...и нек ме нема
у јецају твоје
обневиделе чежњом
отупеле жељом
нек не будем ни пена
таласу изгубљеноме
...и нек ме нема
у радости твојој
оковане сетом
одбачене грехом
нек не будем ни хтење
тражењу проклетоме
ал' нек ме има
у чекању твоје
у зеници твојој...
надању обојеном слутњом
утиснутом на лицу твоје
неугаслом жудњом

ЧЕКАЈУЋИ КИШУ

Не дишем
Не живим
Мислим
Стеге су оковане
Замрзнуте временом
Кап
Само кап кише
Да слети на усне
На чело
На срце
Да расточи окове
Мрака
Безосећајности
Неразумевања
Нехата
Стеге окамењених векова
Да уђе светлост
Да уђе радост
Да уђе захвалност
Да уђе разум
Да дође љубав

ДА МОГУ

Да могу
да се још једном заљубим
онако... просто...
у једно плаво око дубоко
или црно... неодсањано
Да могу
да још једном осетим
како је љубав
„лепа док се чека“
да „задрхтим као жице
на Рилкеовој виолини“
да ископним без пољубаца
као Татјана без Оњегина
Да могу
да се још једном заљубим
да заволим лудо... безусловно
да одледим санту око срца
да ми крв венама као пожар јури
Да могу
да још једном дочекам зору
преплављена стрепњом и надањем
... ишчекивањем
Да могу

Љубодраг Обрадовић, Крушевац

ПРОВИНЦИЈАЛАЦ

Устајеш рано и на рад полазиш,
своје снове још исањао ниси.
Стари комплекс жилама ти пролази,
из забите провинције ти си.

Ти увек сумњаш у себе,
као да си за пропаст света.
Јутрос ти опет срце зебе,
зашто сумњом свима сметаш.

Пишући песме пуне чежње,
откуд идеја да нешто ствараш.
Ти си ту само жито да жњеш,
и елиту сујетом не умараш.

Та, они стварају све што вреди,
јер само њима небо се смеши.
Знаш, гледањем бара се не цеди
и ништа сумњом неће да се реши.

У њиховом животу, незван си гост,
пролазник ког су случајно срели.
Зато одмах смело пређи мост,
који те од завичаја дели.

Устани сад и храбро пођи на рад
иако снове досањао ниси.
И нека ти срце заувек зна,
из забите провинције ти си.

УВЕК САМ

Увек сам, низ улицу корачаш.
Свет те одбаца.
Чувари права на истину, све виде.

Увек сам, пратиш сазвежђа.
Мрави се рада не стиде.
Људи својим путем жмуре.
Бледи на западу нада.

Увек сам, данас што шта знаш.
Идеале не одбачаш.
У сусрет зори, умор разум ти обори.

Увек сам, путања смешна.
Још би да се бориш, али глад?
Чувари наду продали.

Увек си сам, то је твоја судбина.
Ако се сам не соколиш,
чувари пијани без вина,
још помислиће да их волиш.

Увек сам, пођи следећи срца жеље.
Кад пронађеш одговоре,
чувари биће чувани.
Свакога чека своје весеље.

САМОЋА

Свако је од нас сам, у животу
пролазном! А срце неће да зна,
да искушења и бол, жељеног живота,
мељу нас дневно, ко камен проју!

Свако је од нас сам, сваку ноћ и
сваки дан! Само понекад,
на трен се учини, да спокојства има.

Свако је од нас сам, мада ветрови,
кад-кад, на дохват жеља,
пронесу срећу сусрета.

Свако је од нас сам и само своје
снове има. У животу самотном,
увек се много даје, а мало узима.

Свако је од нас сам, мада у илузији
плива и у другима буди сан,
да живећи, може да се и ужива.

Свако је од нас сам,
сваку ноћ и сваки дан
и у том сазнању се жари.
Задовољство нас
испуни само понекад,
кад душе наше,
светлост стихова озари!

САДРЖАЈ

УМЕСТО УВОДА – Љ. Обрадовић	4
У ОВОМ БРОЈУ ИЗДВАЈАМО	5
<i>Перо Зубац, Нови Сад</i>	5
НЕШТО МАЛО СЕТЕ - ОПОРУКА	5
МОЛИТВА ЗА НЕСУБЕНУ	5
БЕЛИ СЕ ПРВИ СНЕГ	5
ПЕСМЕ ЗА МОЈУ ДРАГАНУ	5
ПЕСМА ЗА МАРГИТ И БАТУ	6
СЕЋАЊЕ НА СЕЧУАН (А ЛА БАРБАРА)	6
ПЕСМА 2022. ГОДИНЕ	7
<i>Бранко Мијатовић, Шабац</i>	7
У КАМЕН МИ МИСО УКЛЕСАНА	7
<i>Јовица Н. Борђевић, Неготин</i>	8
БАЛАДА О РАТНИКУ	8
<i>Драгојло Јовић, Крушевац</i>	9
ЕХ, КАД БИХ ОПЕТ ЗАПЛАКАТИ МОГ'О	9
<i>Весна Стојковић, Лесковац</i>	11
ИМА ДАНА	11
<i>Мирко Стојадиновић, Макрешане</i>	12
БРОД ЖИВОТА	12
<i>Жељко Поштић, Смедеревска Паланка</i>	13
ПОГЛЕД У БЕЗДНО	13
<i>Љубодраг Обрадовић, Крушевац</i>	14
ОРИ	14
<i>Јовица Н. Борђевић, Неготин</i>	15
ЧЕДО	15
<i>Проф. Мр. Бранко Мијатовић, Шабац</i>	15
ЦРВЕНА РУЖА	15
<i>Драгиша Павловић Расински, Крушевац</i>	16
САН	16
<i>Љиљана Тамбурић, Крушевац</i>	17
РУМЕНА БЕРБА	17
<i>Јована Марковић, Београд</i>	18
Свети Сава и ми (Свети Сава и ја)	18
ДРАМА	19
УРНЕБЕСНО ПОЗОРИШТЕ - Драгослав Граочанкић	19
КОНАЦ ДЕЛО КРАСИ – Драгослав Граочанкић – Премијера трагикомедије Велимира – Веље Стојановића НИЈЕ ЧОВЕК КО	
НЕ УМРЕ у Звездара театру „Данило Бата Стојковић“	22
ДА СЕ НЕ ЗАБОРАВЕ	25
<i>Стеван Раичковић, Београд</i>	25
Прилог припремио Бранко Мијатовић	25
БИОГРАФИЈА	25
РАИЧКОВИЋ О ПОЕЗИЈИ	25
КРИТИКА О РАИЧКОВИЋЕВОМ ДЕЛУ	26
НАГРАДЕ:	26
ДВОЈНИК	27
КЊИГЕ	27
ТАКО ЈЕ ДОБРО БИТИ САМ	27
НИТИ	27
ПОСЛЕ КИШЕ	27
ТИ СИ МОЈ ЖИВОТ ВИДЕЛА ИЗ БЛИЗА	27
<i>Раде Драинац, Трбуње</i>	28
ЋУТАЊЕ	28
ПОЕТИКА	28
РАДЕ ДРАИНАЦ	28
БАНДИТ ИЛИ ПЕСНИК	28
ИНТЕРМЕЦО	28
Драгојло Јовић, Крушевац	29
ДРАИНЦУ ЗА ПОМЕН	29
Биографија - Радојко Јовановић (уметничко име Раде Драинац) ;	30
ПЕСНИЦИ ДРАИНЦУ У ПОХОДЕ, Љубодраг Обрадовић	30
ЗАГОНЕТКА ДРАИНАЦ – Љубодраг Обрадовић	30
Милисав Савић - О причи „СОБА БРОЈ 7“ Рада Драинца	31
Др Велибор Лазаревић, РАДЕ ДРАИНАЦ-СЕДАМ ДЕЦЕНИЈА ПОСЛЕ**	32
Раде Драинац - Срце као једини пртљаг, Вељко Стамболија	35
<i>Анастас Нешић Харди, Крушевац</i>	37
ЗАПИС О ФЕДРАРУ - Анастас Нешић Харди	37

Лијепореко обраћање чаршијанцима - Вељко Стамболија.....	38
Радован Томашевић, Крушевац.....	40
ПРИЛОЗИ ЗА ИСТОРИЈУ ЗЛАТНЕ КАЦИГЕ - Анастас Нешић Харди - ДРУГИ ПИШУ - Недељна Борба 9 март 1996.....	40
ХУМОР И САТИРА	42
др Михајло Ђирковић, Крушевац.....	42
АФОРИЗМИ.....	42
Братислав Костадинов, Крушевац.....	43
АФОРИЗМИ.....	43
Снежана Марко Мусинов, Београд.....	44
АФОРИЗМИ:.....	44
Нешко М. Илић, Пожега.....	45
А Ф О Р И З М И.....	45
ЕСЕЈИ, ПРИЧЕ, ПРИКАЗИ	46
Кристина Радуловић, Вршац.....	46
СХВАТАЊЕ ПРОСТОРА У КУЛТУРИ СРБИЈЕ.....	46
Радован Синђелић, Шабац.....	49
ПОСЛЕДЊА ЗИМА КОНСТАНТИНА ДАНИЛА.....	49
Јелена Протић Петронијевић, Крушевац.....	52
У ПЕСНИЧКОМ СВЕТУ ЉИЉАНЕ ТАМБУРИЋ.....	52
ЗА ОНОГА КОЈИ МЕ НАСМЕЈЕ - Љиљана Тамбурић.....	53
Боривоје Бора Видојковић.....	54
ПРИЈАТЕЉ.....	54
Ђорђе Петковић, Параћин.....	55
ИНТЕЛЕКТУАЛАЦ У ПРОВИНЦИЈИ: ПРОФЕСОР ТОПЛИЦА СИМИЋ У ВАРВАРИНУ.....	55
НЕШТО И У СТИХУ, ПО МОМ КИХУ (1.).....	57
УКРОЋЕНА ПЕСМА (2.).....	60
ВИДЕЛО (3.).....	62
ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА.....	63
Резиме.....	63
НАГРАДЕ ПоезијаСРБ	64
ГОДИШЊЕ НАГРАДЕ.....	64
Лепа Симић, Цирих.....	64
ВОТКА С'ЛЕДОМ.....	64
ЈЕДИНИЦЕ МОЈА.....	64
СВЕ ЈЕ МОЈЕ ТАМО.....	64
Слађана Бундало, Крушевац.....	65
ВРЕМЕНОМ.....	65
ЖЕНА БЕЗ ИМЕНА.....	65
ПЕСНИКОВО СРЦЕ.....	65
ЉУБАВ.....	65
КЊИГЕ ГОДИНЕ.....	66
Бранко Мијатовић, Шабац.....	66
НЕКО ЧУДНО ДОБА.....	66
Љиљана Тамбурић, Крушевац.....	67
ПЕСМА МИ ЈЕ ИМЕ.....	67
ЖИВОТ.....	67
НОСИЋЕ ЈЕ ВЕТАР.....	67
Миљко Шљивић, Глободер- Крушевац.....	68
ЖИВОТ.....	68
МОЛИТВА.....	68
Првослав Пендић, Крушевац.....	69
ТУЂА СРЕЂА.....	69
Нада Милосављевић Кети, Крушевац.....	70
Сузан.....	70
Ивица.....	70
Љубодраг Обрадовић - Треботин.....	71
МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК?.....	71
др Велибор Лазаревић, Бела Вода.....	71
КАД МОРАВА ПЕВА А ПЕСАК ШКРГУЋЕ.....	71
ПРИКАЗ ГОДИНЕ.....	72
Драгослав Граочанкић, Београд.....	72
ДЕЛОВАЊЕ ЧУДА У БОЖЈОЈ БАШТИ.....	72
ПОХВАЉЕНЕ КЊИГЕ.....	75
Дарко Рашета, Београд.....	75
ОД КОФЕРА СЕ МОЖЕ НАПРАВИТИ ЖИВОТ.....	75
ДОБРОТА У МЕСТУ ДОБРОТА.....	75

НОВЕ КЊИГЕ	76
<i>ФУСНОТА ЖИВОТА – Алекса Јаџић, Београд</i>	76
БЕЛЕШКА О АУТОРУ.....	76
ДНЕВНИК ИДЕАЛА.....	76
МЛАДОМ САЂАРУ.....	76
ВЕЧНО ПРОЛЕЋЕ.....	77
ПОДСЕТНИК.....	77
САН ИЗМЕЂУ ПЕПЕЛА И ЦВЕТА – Љубодраг Обрадовић.....	78
<i>ИСПОД НАДСТРЕШНИЦЕ - Даница Рајковић, Крушевац</i>	80
ТРАЖИМ ТЕ.....	80
НЕМОЈ ДА КАСНИШ.....	80
МИР У НЕМИРУ.....	80
ПОЗНАЈЕМ ТВОЈЕ СРЦЕ.....	80
ЉУБАВ ЗА ЈЕДАН ДАН.....	80
НАДСТРЕШНИЦА ЗА СВЕ ИЗАЗОВЕ И ТЕГОБЕ У ЖИВОТУ - ПЕТНАЕСТ ОБЈАВЉЕНИХ КЊИГА – Љубодраг Обрадовић.....	81
САВРЕМЕНИ ПЕСНИЦИ	82
<i>Андреја Врањеш, Сремска Митровица</i>	82
ЗНАТИ УГЛЕДАТИ.....	82
КАЈАЊА.....	82
ПОЛОВНО ДОБА.....	82
НОВО ДОБА.....	82
ШТА КАЖЕ КРАЈ.....	82
КЛУПЕ.....	82
<i>Саво Божић, Београд</i>	83
КРОЗ ПРОЗОР У ВРЕМЕ.....	83
СВОЈ САН СНАТРЕЊА ДА СПАСИМ.....	83
<i>Јована Кнежевић, Каона - Лучани</i>	84
ТЕБИ.....	84
ОПЕЛО.....	84
БРЕМЕ.....	84
<i>Валентина Вања Дабић, Лугавчина - Смедерево</i>	85
ЖИВОТ.....	85
КАД МЕ НЕ БУДЕ.....	85
<i>Благоје Премовић, Велика Плана</i>	86
ПИСМО СВЕТОМ САВИ.....	86
ТА ДЕВОЈКА.....	86
КОСМЕТ.....	86
<i>Веселин Мандарин, Иђош</i>	87
Радост.....	87
Сузама обојена.....	87
Тајна.....	87
За мене ноћи нема.....	87
Жалосна песма.....	87
Са тугом постељу делим.....	88
Душа моја крвари.....	88
Кад би ноћи знале.....	88
Сећање.....	88
Суза неверника.....	88
На кожи осетим.....	88
<i>Јарослав Комбиљ, Врбас</i>	89
ПУТОВАЊЕ КРОЗ СЕЋАЊА ИЗ МОЈЕ МЛАДОСТИ.....	89
АНИ.....	91
<i>Зорка Чордашевић, Франкфурт на Мајни</i>	92
ПРЕДВЕЧЕРЈЕ НА МАЈНИ.....	92
СЕМБЕРСКИ ВИЈЕНАЦ.....	92
Сонетни вијенац - КОСОВО РАНО МОЈА.....	94
<i>Стефан Кнежевић - Крушевац</i>	97
НИЈЕ СВАКА.....	97
ЉУТ САМ НА ТЕБЕ.....	97
ПОЗОРНИЦА ЖИВОТА.....	97
ДАЈ БОЖЕ.....	97
<i>Борка Чучуковић, Београд</i>	98
ПУТЕВИ ДУШЕ.....	98
ЧАСНИ КРСТ.....	98
ЛОШИ БАЦИ.....	98
НА МЛЕЧНОМ ПУТУ.....	98
<i>Јелена Вељковић, Ниш</i>	99
САТ.....	99
НИШАН.....	99
НАСМЕЈАНИ ВУК.....	99
<i>Стефан Лазаревић, Бор</i>	100
БОРБЕ.....	100
ПЕСНИК.....	100
ШАВОВИ.....	100

<i>Славица Максић, Београд</i>	101
ЉУБАВ И ВИНО.....	101
БУЂЕЊЕ.....	101
СВЕ НАШЕ СРЕЂЕ.....	101
<i>Дејан Милошевић, Крушевац</i>	102
КИКОТ АВЕТИ.....	102
ВЕЧНИ ДОДИР.....	102
КУЛА.....	102
ВРЕДИ ЛИ ЗАБОРАВ.....	102
ОПРОШТАЈ.....	102
ДУХ ПРОБУЂЕНИ.....	102
БЕЖИМ У ОКРИЉЕ НЕИЗРЕЦИВЕ УТЕХЕ.....	102
ЧЕКАМ.....	102
<i>Здравка Пап</i>	103
ЖЕЂ.....	103
СТРАХ.....	103
НЕ ЗНАМ.....	103
ДОБРОТА.....	103
МОЈЕ СУ ПЕСМЕ.....	103
<i>Милан Љ. Обреновић, Крагујевац</i>	104
У РАЉАМА ЖИВОТА.....	104
У ОСАМИ.....	104
САЊАР.....	104
ПУТ У ВЕЧНОСТ.....	104
<i>Милица Вучинић, Инђија</i>	105
МОЛИТВА ЗА ЉУБАВ.....	105
НЕ СМЕ ОТИЋИ У ЗАБОРАВ.....	105
ДУНАВ.....	105
<i>Урош Вуковић, Београд</i>	106
АМОРНЕ РУЖЕ.....	106
ГРОБАРИ.....	106
АЊА.....	106
АРГЕНТИНА.....	106
<i>Тијана Рапаић, Нови Сад</i>	107
САРИ.....	107
РУКЕ МОЈЕ.....	107
ЕКСПЕРИМЕНТ.....	107
<i>Љубица Жикић, Крагујевац</i>	108
САВ У СТИХУ.....	108
ЖЕЂ.....	108
СЈАЈ У ОЧИМА.....	108
ЧЕЖЊА.....	108
ОТКРОВЕЊЕ.....	108
ЗАВЕДЕНА.....	108
ТАМНИЧ.....	108
<i>Ана Миливојевић, Доња Мутница - Параћин</i>	109
ТРЕНУЦИ.....	109
АПРИЛА.....	109
НЕ УМЕМ ДА СЕ ПРАВИМ.....	109
ДЕТЕ СА СЕЛА.....	109
ТАКВА САМ.....	109
Жена која и своје дете хоће да научи свему.....	110
О ЛЕТУ.....	110
ТЕБИ.....	110
НАШ КАФИЋ.....	110
ВУК САМОТЊАК.....	110
ЕВО НАС.....	110
САМО С ТОБОМ.....	110
<i>Боривоје Боро Живаљевић, Београд</i>	111
ИМА ЛИ ЛЕКА.....	111
ЗАЛУДАН.....	111
У БОЖЈОЈ БАШТИ.....	111
<i>Снежана Марко Мусинов, Београд</i>	112
Песникиња рада да добро над злим превлада.....	112
Тугованка без престанка.....	112
Циљ за унутарњи мир.....	112
Живот чекања.....	112
<i>Селимирка Ковачевић, Крагујевац</i>	113
Н Е В Е Н.....	113
ПОНОВО СЕ БУДИМ.....	113
СВИТАЊЕ ЉУБАВИ.....	113
<i>Сања Петровић, Нови Сад</i>	114
ХИТНО.....	114
КУВАР.....	114
НИЈЕ ТИ ВАЖНО.....	114

<i>Надица Новаковић, Трстеник</i>	115
СУКЊА.....	115
ИМАШ ЛИ.....	115
КАД ЦИГАНКА.....	115
А, БРЕ.....	116
УДОВИЦА.....	116
КЛЕТВА.....	116
ВРЕМЕ УСТУКА.....	116
ПУТ У ЦИГАНСКИ РАЈ.....	116
<i>Бранко Ђировић-Ђиро, Ђићевац</i>	117
СРБИНЕ РОДЕ.....	117
НЕСТАЈЕ СЕЛО.....	117
ОЈ КОСОВО.....	117
<i>Мирослав Кркић, Ђићевац</i>	118
НЕКИ ОВАКО НЕКИ ОНАКО.....	118
ПЕСИМИЗАМ ЗА ОПТИМИСТЕ.....	118
ПРОЛЕЋЕ.....	118
<i>Миодраг Трајановић, Ђићевац</i>	119
ПРОЛЕЋНА ИДИЛА.....	119
ДА СЕ НЕ ЗАБОРАВИ.....	119
<i>Оливера Синђелић, Шабац</i>	120
СРНА.....	120
НАТАША ИДЕ КРОЗ ПОЉЕ.....	120
СЛАВУЈ ПЕВА У ЛУГУ.....	121
КОЗОРОГ.....	121
<i>Радован Синђелић, Шабац</i>	122
СТАРА ШУМА БОРОВА.....	122
ПОД ГРМОМ ДИВЉЕ КУПИНЕ.....	122
ПЕСМА О ЛАСИЦИ.....	123
МЕСЕЦ ЈЕ ПОКРИО ЈЕЗЕРО.....	123
<i>Игор Д. Марковић, Лесковац</i>	124
О СЕБИ САМОМ.....	124
МАЈКА ОД КАМЕНА.....	124
ЖИВОТ ЈЕ ПАРАСТОС.....	125
СЕНКА.....	125
АУТОИМУН.....	125
<i>Дејан Петровић Кенац, Крушевац</i>	126
ТРЕНУТАК НЕКИ.....	126
КОРАЦИ ТВОЈИ.....	126
НИСАМ ТЕ ЗАБОРАВИО.....	126
ЖЕНА СУМЊИВОГ МОРАЛА.....	126
<i>Љиљана Марјановић, Крушевац</i>	127
НЕ ИДИ У ПРОЛЕЋЕ.....	127
<i>Милош Ристић, Крушевац</i>	128
КОМШИЈА.....	128
*.....	128
ЦИЛКА МАЛО МАЧЕ.....	128
<i>Дарко Мирковић, Београд</i>	129
СЛИКА ХЕРОЈА СА КОШАРА.....	129
ПОРУКА ОД СРПСКОГ ЦАРА.....	129
СТИХОВИ МОЈИ.....	130
НА ОБАЛИ (1997).....	130
АМАНЕТ.....	130
МОЈА ЈАСНА.....	130
<i>Љиљана Тамбурић, Крушевац</i>	131
ТАКО БИ СЕ РАДО БАЦИЛА ПОД ДУГУ.....	131
ЉУБАВНА.....	131
ДЕЦИ СУНЦА.....	131
<i>Лидија Бајкић, Ђићевац</i>	132
БИЛА ЈЕДНОМ ЈЕДНА ПРАВДА.....	132
НЕ УМЕМ НИКОМЕ ДА ТЕ ИСПРИЧАМ.....	132
ГДЕ ЛИ ЈЕ МАРИЈА.....	132
<i>Милосав Ђукић Ђука, Крушевац</i>	133
РЛИЦА.....	133
ЗДРАВИЊЕ.....	133
<i>Богдан Јевтић, Крушевац</i>	134
ОДРАЗ ДУШЕ.....	134
ЈУТРА НОВА.....	134
НЕ БРОЈИМ КОРАКЕ.....	134
<i>Данијела Булатовић, Крушевац</i>	135
КАД ЉУБАВ ПИШЕ.....	135
ПРОЛЕЋНА ПЕСМА.....	135
КАД МИ НЕДОСТАЈЕШ.....	135

<i>Аријана Хинић, Крушевац</i>	136
АКО ТЕ ИЗГУБИМ ОПЕТ.....	136
НЕ ПУШТАЈ МЕ.....	136
АКО ТИ ЗАТРЕБАМ ИКАД.....	136
<i>Снежана Поповић, Крушевац</i>	137
ЧЕКАЛА САМ ТЕ.....	137
КРЧАГ.....	137
ЗНАЈ ДА НЕДОСТАЈЕШ МИ ЈАКО.....	137
<i>Зоран Јовановић, Лесковац</i>	138
ЖАЛ.....	138
ПРАЗНА КУЋА.....	138
СВЕ ШТО ЖИВИ НЕКИ ОЖИЉАК ИМА.....	138
<i>Милена Вукоје Стаменковић, Берн</i>	139
НАСЛЕЂЕ.....	139
ПЕСМЕ.....	139
ЈЕРИНИ.....	139
<i>Првослав Пендић Пенда, Крушевац</i>	140
МЛАДО ВИНО.....	140
ХРАСТОВИ ДУБОВИ - МОЛИТВА.....	140
ПОКРАДЕНИ ДАНИ.....	140
ПОД БЕЛОМ КОШУЉОМ.....	140
<i>Мирослава Смиљанић, Крушевац</i>	141
Старица.....	141
Настанила сам се.....	141
Рекао па порекао.....	141
Мед.....	141
<i>Живота Трифуновић, Кобиље</i>	142
ЧИКА ТОМИНА БАШТА.....	142
ИМАО САМ, САДА НЕМАМ.....	142
<i>Сандра Миладиновић, Мајдево</i>	143
РЕЧ СРПКИЊЕ.....	143
ПОПЛАВА.....	143
ДЕЦА БОЛА.....	143
<i>Латинка Ђорђевић, Крушевац – Цирих</i>	144
ПРОСУТА МИСАО.....	144
КРОЗ ВРТОВЕ.....	144
АКО ТРЕБА.....	144
<i>Градмир Карајовић, Крушевац</i>	145
ЉУБАВНИ СНОВИ.....	145
НАЈДРАЖИ ЦВЕТЕ МОЈ.....	145
ЦВЕТЕ МОЈ НЕУБРАНИ.....	145
ХВАЛА ТИ БОЖЕ ЗА СВАКИ ДАН.....	145
<i>Саша Милетић, Крушевац</i>	146
НОЂАС САМ.....	146
РАСПУЋА.....	146
МЕСТО.....	146
<i>Данијела Јевремовић, Крушевац</i>	147
ЗВУК ВИОЛИНЕ.....	147
КАП ВИНА.....	147
ТИ И ЈА.....	147
<i>Драгојло Јовић, Крушевац</i>	148
НЕКА ДРУГА ВРЕМЕНА.....	148
ДА ЛИ СИ НЕКАД.....	148
ВИДОВДАНСКИ ЗАВЕТ.....	148
<i>Светлана Ђурђевић, Крушевац</i>	149
ЖУДЊА.....	149
ЧЕКАЈУЋИ КИШУ.....	149
ДА МОГУ.....	149
<i>Љубодраг Обрадовић, Крушевац</i>	150
ПРОВИНЦИЈАЛАЦ.....	150
УВЕК САМ.....	150
САМОЋА.....	150

ЗА ИЗДАВАЧА:
Удружење песника Србије – ПоезијаСРБ
Крушевац, Цара Лазара 142
Уредник часописа: Љубодраг Обрадовић

Редакција часописа:
Љубодраг Обрадовић; Драгојло Јовић; Светлана Ђурђевић;
Саша Милетић; Латинка Ђорђевић; Лепа Симић;
Живомир Миленковић; Зоран Јовановић

Лектор: Драгојло Јовић

Уводна реч: Љубодраг Обрадовић

Дизајн корица: Љубодраг Обрадовић

Слике на корицама: Првослав Пендић Пенда

Дизајн знака “ПоезијаСРБ”: Зорица Бркић

Припрема за штампу: Љубодраг Обрадовић

Штампа: СаТЦИП - Врњачка Бања

Тираж: 100 примерака

Часопис излази два пута годишње

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

82

ПОЕЗИЈА СРБ : часопис за поезију
/ уредник Љубодраг Обрадовић.

- 2014, бр. 1 (март)-.

- Крушевац :

Удружење песника Србије

Поезија СРБ,

2014- (Врњачка Бања : СаТЦИП).

- 29 cm

Два пута годишње.

ISSN 2335-0105 = Поезија СРБ

COBISS. SR-ID 205696012

Ауторски хонорар за објављивање у часопису нисмо у ситуацији да платимо!
Ако сте са тим сагласни пошаљите нам свој рад на мејл: poezijasrb@poezija.rs

Часопис је штампан са финансијском подршком града Крушевца

